

- שמור -

20 שנה ל"מלחמת יום הכיפורים"

סדרת סימפוזיונים לסכום חלקו של

המודיעין במלחמת יום הכיפורים

תקציר

כל המוסר תוכן מסמך זה כלו או קצתו
לידיעת אנשים שאינם מוסמכים לכך -
עובר על חוקי ביטחון המדינה.
המוצא מסמך זה נדרש למסרו לתנהה הקורובה
של משטרת ישראל או המשטרה הצבאית.

תוכן עניינים

1.	מושב ראשון - ההתרעה ל"מלחמת יום הכהפורים"	1
37	-	1
2	-	1
5	-	3
13	-	6
23	-	13
29	-	23
32	-	29
37	-	32
		* נספח - הרצאת האלוף (מיל.) ישראל טל ספרור נפרד
2.	מושב שני - המודיעין ב"מלחמת יום הכהפורים"	38
76	-	38
39	-	38
		* פתיחה - אל"ם רון כתרי
		* המנחה - תא"ל (AMIL) עמוס גלבוע
44	-	39
51	-	40
57	-	45
64	-	51
69	-	57
73	-	66
76	-	70
		* אלוף (AMIL) דן שומרון
		* אלוף (AMIL) יוסי פلد
		* אלוף (AMIL) יהושע שגיא
3.	מושב שלישי - לוחמים מ"מלחמת יום הכהפורים"	77
151	-	77
		* פתיחה - אל"ם רון כתרי
82	-	78
95	-	82
105	-	95
112	-	105
119	-	113
126	-	120
146	-	127
151	-	146
		* דיוון חופשי , בהנחתת קמנ"ר
		* סיכון קמנ"ר , תא"ל דורון תמיר

4.	נספחים:	-
*	לקחי סכטוק ישראל - ערב , 1973 - מלחמת אוקטובר	1
	(+ טבלאות)	

* הזמנות לסייעו.

המודיעין במלחת יום הכיפורים

מושב ראשון - 12 ביולי 1993

התרכזה

לי"מלחת יום הכיפורים"

סידרת סימפוזיונים לכבוד מלאת 20 שנה למלחת יום הכיפורים

ברשות קמנ"ר, אני רוצה לפתח את סדרת ימי העיון בנושא "מלחת יום הכיפורים": וראה הצופה את החרב באה, ולא תקע בשופר, והעם לא נזהר"... "מלחת יום הכיפורים", שפרצה ב-6 אוקטובר 73 בעיצומו של צום הימים הקדושים, הייתה ללא ספק אחת הטראומות הקשות ביותר ביוטר שבאו על עם ישראל במדינתנו: למעלה מ-2000 הרוגים, אלפי נכים, לא היה כמעט בית בישראל בו לא השאירו המלחמה חותם וצלקת. מצד שני הביאה הטלולה לכבר שנציגי מדינת ישראל ישבו לשולחן המומ"מ עם אויביה העיקריים, מצרים וסוריה. תחילתה בשדה הקרב, אח"כ בז'נבה, הסכמי הפסקת האש, הסכמי הביניים... סיואו של התהילה - בביקור הנשיא סאדאת בירושלים והסכם השלום עם מצרים. המודיעין הישראלי: עד מלחמה זו "כל יודע", צפ על גלי ההצלחה כביכול של המלחמה הקודמת, זו בת ששת הימים, היה שחקן ראשי במחזה שנכתב ע"י שר ההסטוריה. לא רק שלא אמרנו כי תפזר מלחמה וזמן, הנה חטאנו בכשל, האIOS ע"פ תוכנותו, של היורה, או ע"פ דוח וועדת אגרנטו: "ברקע לסייע לכישלונו של אמן" לחת את התטרעה עד הבתוון העצמי המופרז". בהיסטוריה אין להשתעש במונחי "איילן" וכבר נוצר מעימנו לעסוק במצבים היפוטטיים נוסח "לו היינו אנו שם מה היינו עושים" וכיוצא בזה, ובמה שונאים אנו בכלל מקודמיםנו שעל דעת הכל שהקרים היו נבוניים, מנוסים ובעלי מקצוע מן השורה הראשונה. לא ניתן אפילו לחשור וללמוד את שהוא, לנתח את שלא היה ולנסות לחשיך לימיינו אליה ולהתנסויות שלנו.

חוותי שראו כי נהג מנהג "והגדת לבנך". כמפקד בית הספר למודיעין, האמור ללמד את אנשינו תבונת העשייה וסכנות האיוולות ואטיות - הדעת, הבאתி לכלל גיבושה של סדרת ימי עיון זו. אין בכוונתנו לkntr, לחטט דרך מזוכיזם בצלקות ופצעי - עבר, אף לא "להשליך בו". 20 שנה אחרי והנה הגיע העת "להוציא את השلد שלנו" מן הארון", וללמוד את שמעו יותרו ולקחיו. אפשר ואין מרכיביהם של ימי העיון מושלמים

או אף מאוזנים דיים, אך הם מבטאים נסיונו כו להציג במה מקצועית ראויה כדי לספר מעלה את שחווינו לפני כמעט שנות דור.

שלושת ימי העיון יעסקו בתחום הזמן של המלחמה, או לפחות כך הם נחלקים. הראשון, היום, ידוע בשאלות הקשורות באשר התרחש או לא התרחש טרם המלחמה, היכן וכייד צמיחה להআটিমত, כיצד נכשלנו בפח הפתעה; הייתה גם להונאה המצרית השפיעה על מעשינו ומהדלינו? לאחר שנשמע מקבץ של סקירות קצרות, נפתח את הכנס לשאלות ולדיון, בהשתפות מי שהיו באותה עת בעמדות של עשייה ויכולת להתבונן במעשה (צדלי, אבל סימן-טוב לא הגיע למרות שקייינו שיווכל לעמוד בזה).

נסים את היום בהרצאת ס' הרמטכ"ל דז', האלוף במילואים ישראל טל, שגורס גישה אחרת, שתמציתה: לא המודיעין הוא שנכשל, או לפחות לא הוא לבדו. הכנס השני, אותו נערכג בספט' במקום זהה, יעסוק בסוגיית המודיעין, שופך או שלא סופך במהלכה של המלחמה, בדגש על ניהול המשעי של הקרבות ונחתום את הסידרה בנובמבר בנסינו ללימוד את הלחצים שהפקנו ברבדים השונים ובמבחן הרטוספקטיב: האומנם הפקנו ללחצים נכוונים? בכנסים הללו, בראשות החיל מצאה לנכון לחיבר את ההשתפות בהם, לא די בישיבה פאשיבית ובהזנה לדברי הדוברים מעל הבמה. מחד גיסא יש לפשפש ולעינו בהכוונה הביבליוגרפיה שהצענו לכם, לחזור ולקראת את דוח ועדת אגרנט. מאידך גיסא, צריכה סדרת ימי העיון לדרבן כל גופו ומסגרת לעשייה נוספת, לשוחח, לנתח וללמוד.

זה המקום להודות לרמ"ח ההיסטוריה היוצאת על מעורבותו וסיווע אנשיו, לככל הדוברים והמשתתפים שייטלו חלק בכנסים, שא"ל דורון פרון המרכז את הימים הללו כר' הענף ההכשרה המתקדמת בהה"ד 15 ולכל מי שמשיע למימוש הרעיון והפיקתו הלכה למעשה. אני מבקש להזמין את תא"ל מיל' אפרים לפיד, איש מילואים ותיק ומנוסה, לפתח ולהנחות את המושב הראשוני בסדרת ימי העיון על המלחמות יום הביפורים: ההיסטוריה ולחכים^ו ולעצמנו אני מאמין, שניהה רגשים וצנועים דيينו כדי שלנו - כן כא יקרה. תודה.

תא"ל (AMIL) אפרים לפיד :

קציני מודיעין, עמייתי המרכזים - קשה להגשים בחשיבות קיומם של ימי העיון הללו. רוב הנוכחים כאן, אם אני יכול להסתכל באופן כללי על החדר הסוציאולוגי - ביולוגי, הם אנשים, שבמקרה הטוב היו קצינים זוטרים ב-73 ובמקרים אחרים יכול להיות שעוד לא היו במערכות פעילה של אותה תקופה.

הסוגיה העומדת בפנינו היא אחד המשברים הגדולים, אם לא המשבר הגדול ביותר בתולדות המודיעין הישראלי ובאופן טבעי כל עיון ודיאו שחייה שמור לאותו משבר היה טעון רגשות, והאנשים שהיו קשורים באופן ישיר או עקיף למבצע העשייה המודיעינית אז, נרתעו מלעתין ולחזור באופן מڪוני את העבודות ואת הלחצים של אותה תקופה. לבן אולץ זה סמלי, שرك אחרי 20 שנה אנחנו מקיימים פה סדרת ימי עיון ביוזמה מבורכת מאד של חיל המודיעין, שתכליתה לא רק לדעת מה היה, אלא - בעיקר - לברר את השורשים למה זה קרה כדי למנוע בעתיד משברים, או אפילו הרבה פחות משברים בתחום זה. התמזל המצטער, שדברים היום ואני בטוח שגם המשבים הבאים הם כאלה, שגם הבירю מקרוב את האירופאים וגם אנשי מחקר וعيון, שעשו להם שניים רבות כדי לברר את היבטים השונים של "מלחמת יום הכיפורים" ובעיקר את היבטים המודיעיניים שבהם. מה היה לנו הזדמנויות לעמוד על כך בהמשך הדברים.

חווני, בעיקר לאור העובדה שחלק מהאנשים כאן היו צעירים, נתת רקע ההיסטורי "בערבון מוגבל", כי כמובן שלא נסקר כאן את כל ההיסטוריה, אבל חשוב מאוד שאנו נגשים אח"כ למחקר של היבטים שונים, להזכיר לעצמנו על איזה תקופה אנחנו מדברים. 67, "מלחמת ששת הימים" - מיותר להזכיר. האוירה שאחרי המלחמה גם היא די מוכרת. אני חושב שלצורך הדיוונים שלנו צריך להתחיל משנה 71' כדי להיות באוירה המתאימה לאוקטובר 73'. נזכיר לעצמנו משנה 71' עד מה בסימן מה שנקרה בסLANG המודיעיני או "שנת ההכרעה": סדראת, נשיא מצרים אז, הכריז בכמה הזדמנויות, פומביות ופנימיות, על מחויבות מצרית, (בלשונו: "גמלה החלטה בלבנו להלחם כדי להחזיר את סיני")

ובניסוחים כאלה או אחרים הדברים חזרו במהלך שנת 71'. כך גם המודיעין ראה זאת והציג כיוד מודיעיני את שנת 71' כ"שנת הכרעה", אשר הסתיימה ללא שהיא איזה شيئا' פועלות מבצעית יזומה ע"י המצריים. באומה תקופה, נזקיר לעצמנו שוב: ספטמבר 70', התכחשות הגדולה שבין הפליטינים לירדנים, "ספטember השחור"; שנת 70', 71' ו-72' - ישראל בכלל וצה"ל בפרט, על מערכת המודיעין, מול יעד מרכז:(Clomaha בטירוף). בגבול לבנון, פח"ע בין לאומי, פיגוע מיקוח; טרור בגבולות המדינה, בתוך המדינה ומול יעדים ישראליים בחו"ל. המודיעין נתן עדיפות לעיסוק בנושא הפח"ע הנ בהיבט האיסופי הנו בהיבט המחקר, ובאופן טבעי גם תשומת הלב של המנהיגות ניתנה "חזק" לעניינו.

9 במאי 72': מטוס סבנה נחטף וננחת בלאו; פיגוע מיקוח: פועלות חילוץ ע"י סיירת טכ"ל, אחת הפעולות המוצלחות שזכורה לשנים. 30 במאי 72': קוזו אוקמוטו נCOND תוך פיגוע הרג המוני בנמל התעופה בן גוריון. בספטמבר 72' - רצח הספרותאים שלנו באולימפיאדה במינכן. דצמבר 72' - פיגוע מיקוח בשגרירות ישראל בבלגיה. במהלך 72' - פעולות קרביות בדרום לבנון, "קלחות" למינהו, לא אזכיר, כמובן, את כל האירועים, אני מתיחס לבולטים שבהם. שנת 72', שעהה גם היא בסימן של "שנת הכרעה", הסתיימה ללא יזמה התקפית של צבא ערב, כלהו.

שנת 73': בפברואר 73' - יירוט המטוס הלווי בסיני, פעולה מבצעית בנסיבות של מודיעין וקבלת החלטות, שם בלבד רואים ליום עיון נפרד. אבל כדי להכנס לאוירה ולהזכיר, הנה פברואר 73', יירוט המטוס הלווי בסיני: קושי בינו - לאומי למדינת ישראל בפעולה שלא ספק, בדיעד, הייתה פעולה מוצעת וגרמה בעיקר נזק מדיני. באפריל 73' - מבצע "אביב נוערים", פשיטה על יעד איקות בביירות. אפריל - Mai 73': "כחול לבו", כוננות מודיעינית מיוחדת עליה לאorchib את הדיבור, בהנחה שunitiy, שיתייחסו אח"כ להיבטים המודיעיניים, יתנו משקל רב לתקופה הזאת, חצי שנה לפני אוקטובר 73', לפני "מלחמת יום הכיפורים". יום העצמאות 1973: 25 שנים למדינת ישראל. כמו כל "תאריך עגול" - אירועים חריגיים במיוחד... אוגוסט 73': מטוס נוסעים לבוני, שהמודיעין הישראלי חשב ש'ורג' חשב מצוי בו יорт, בדרך

סבירותם לעיראק, לבסיס ח"א בצפון. בדיעבד - ג'ורג' חשב לא היה שם. מיותר להסביר מה המשמעות המבצעית והמדינית אחריו הפעולה הלא מוצלחת, זאת שכל - כולה מבוססת כמובן על מודיעין.

"הנפשות הפלולות" באותה תקופה: ר' הממשלה - גולדה מאיר; שר הבטחון - משה דיין; הרמטכ"ל (מיןואר 72') - דוד אלעזר, שהחליף את חיים בר-לב; ר' אג"ם לימים ס' הרמטכ"ל - ישראל טל, שעוד נראה אותו היום; במאי 73' מתחלף מפקד חה"א: בני פلد מחליף את מוטי הוד. ר' אמ"ן (ספטמבר 72') - אלי זעירא, שהחליף את אהרון ריבב; ר' המוסד - צבי זמיר; ע' ר' אמ"ן לחם"ן (מה שהיום מוכר כקמנ"ר, מי שמופקד על מערכת מודיעין - השדה והמערכת הארגונית של חיל המודיעין) - צבי לידור. רמ"ת שחקר - אריה שלו; סגנו: למבצעים - אהרון לב-רו, ולהערכה - גدعון גרא; רמ"ת איסוף - מנחם דיגלי; קמ"ן פצ"ן - חגי מון, שעוד נשען אותו היום; קמ"ן פד"ם - דוד גדליה; ר' ענף 5 - אבי יערן, גם אותו נשען היום; ר' ענף 6 - יונה בנדרמן, ונשען אח"ב גם את מחליפו בתקופת המלחמה, זיזי; ר' ענף 3 - חיים יבעז; מפקד יח' 848 (היום 8200) - יואל בן פורת, שיושב איתנו כאן. ר' "הצומת" - שמואל גורן. חשוב להזכיר גם את "הנפשות הפלולות" מכיוון שההיסטוריה של מעשים, שמהורייהם יש הרבה החלטות, אינם מנוטקים והם חלק מערכות ארגונית - פורמלית וודאי שנובעים הרבה מאוד מהליהוק ומהמשקל הסגולי של כל אחד מהאנשים הללו. נוצרה להטייל זרקרים מאד מוקדים על הביעות, נזכיר לעצמנו, שהמשמעות באותה עת - המסקנה היחיד המקצועני שבירר גם את העבודות, גם את התהליכיים וגם ניסיה לברר את הסיבות לכשל המודיעיני - היה מסמר שנעשה ע"י אנשים שאינם אנשי מודיעין, בדמות "וועדת אגרנט" ובאופן טבעי, משום העובדה שזאת הייתה וועדת חקירה ממלכתית, וחלו עליה כל כללי התייחסות המשפטית, היא לא זכתה, כאמור, לשום בדיקה מעמיקה של העבודות. מסיבות שונות, גם במהלך השנים אח"ב, מי שהיה ר' אמ"ן מיד לאחר אלי זעירא - שלמה גזית וראשי אמ"ן שבאו אחריו, העדיפו שלא לחקור בסוגיה הזאת, ועל כן לברור המקצועני שיעשה ב-3 חלקים יש ערך רב, גם להוויה וגם לעתיד.

אל"ם ד"ר אפרים קם :

המשימה שקיבلتني הבוקר היא להסביר את הבנתי שלי לנסיבות ובעיקר לנסיבות של הפתעת "מלחמת ים הciporim". במלils אחריות, לנשות להסביר מדו"מ, מה הילת המודיעין הישראלית, צה"ל ועם ישראל בכלל מצא את עצמו מופטע ביום הciporim בסביבות השעה 00:14 בשפרצה המלחמה. אני אומר מראש ובקרה, בכמה משפטים מה לדעת, איןנו מסביר את הפתעתה ולאחר מכן בעיקר הדברים שיקדשו להסביר שלי, לפינת הפתעתה הזאת.

שלושה דברים אינם מסבירים בעיני את הפתעתה:

1). הגורם האנושי - יש במקומותינו דעה, שבאה ואומרת כי ה"ליך" של אותה תקופה, כמו האנשים שתפסו את עמדות המפתח באם"ו בעיקר, לא היה טוב וכי לו היו אנשים אחרים - פחות שחכנים, פחות בטוחים בעצם, יותר יודעי ערבית, יותר מזחכנים, יותר פתוחים - יכול היה הימנה אחרת. אני לא רוצה לחלק ציונים, אבל לפ"ד עתוי, "בגдол", קבוצת האנשים שהייתה אז בעמדות מפתח אינה שונה במהות מקבוצת אנשים שהייתה בעמדות מפתח דומות 10 שנים לפני כן ו-10 שנים ו-20 שנה לאחר מכן זו אותה קבוצת אנשים, אותה איבנות פחות או יותר, יותר ויותר טובים, ולא זו הסיבה. אני חשב שהסביר לתופעת הפתעתה אסטרטגיית איןנה נובעת מכך שבמקומות זה או אחר נמצא אדם מסוים וכי ההסביר הוא הרבה יותר מודע ועמוק.

2). דבר שני, שאיןו מסביר בעיני את תופעת הפתעתה של ים הciporim זה המידע, ז"א ההגדירה שלא היה מידע מספיק טוב, לא היה מספיק -- -, אני חשב שערב "מלחמת ים הciporim" עמד לרשות הילת המודיעין הישראלית, בראשות/am"ו, מידע בהיקף גדול, בכמות גדולה מאוד, שהיה בסה"כ באיכות טובה (אם כי הייתה כאן בעיה אחרת, שעלה עמוד בהמשך הדברים).

3). איןני חשב שלהפתעת ים הciporim הביא גורם אחד מרכזי. אני חשב שחלק מהבעיה הייתה, שהיה כאן שורה של גורמים שלובים זה בזה, שבסופה של דבר הצטברו

לכדי תקופה ארוכה יחסית, לא שבועות גם לא חודשים, חלום במשך שנים, שבסופו של דבר, כשהצטברו יחד, הביאו למקה של יום הכנפורים. אם כך אלה הסיבות שבעיני לא תרמו באופן משמעותי להפתעה. מה כן תרגם? לפי דעתך מכלול גדול של סיבות, שמקצתן בזמן נוכן לעומת שמעותי להפתעה. ואינני מצאה את כל הפרשה כאן, ברבע השעה שהעומדת לרשותי. אני רוצה לדבר על 4 סוגיות משנה בפרשיה הזאת ואח"כ נסכם בהערה אחת לגבי העתיד.

סוגיה אחת היא בעיתת התפישה, הקונספטיה של יום הכנפורים. בעיה שנייה בעיתת המידע שעמד לרשות קהילת המודיעין לקרأت המלחמה. הבעיה השלישית, שאקרה לה "התלות ההדידית", ולבסוף - אני אומר מילה אחת לגבי שינויה התפישה לקראת פרוץ המלחמה עצמה. -- -- קرتה שם תופעה מעניינת, לא לגמרי ייחודית אבל בהחלט נדירה.

נניח קודם כל את התפישה: - מודיע היתה תפישת המערכת לקראת יום הכנפורים שגוייה? באה ועדת אגרנט וכבר אמרה לנו, לפני כ-20, שזו הייתה שורש המכשלה. ככלומר תפישה לкоיה, שביסודה עמדו שני מרכיבים עיקריים: המרכיב האחד הוא המרכיב המצרי, שבא ואמר: "מצרים לא תצא למלחמה כוללת, ללא יכולת תקיפה אוירית בעומק", והמרכיב השני - סוריה, שלא תצא למלחמה ללא מצרים. המרכיב הביעיתי היה כאן המרכיב הראשון, בעוד שהמרכיב השני, הסורי, בעצם לא הופרך עד היום הזה, שכן סוריה מעולם לא לפני ולא לאחר "מלחמת יום הכנפורים" - לא יצא למלחמה ללא מצרים. אם כך שורש הבעיה היה מיסודה במרקם המצרי, שהיא המפתח לפרשה. הנחת היסוד של המרכיב המצרי, שאמרה כי מצרים לא תצא למלחמה ללא יכולת תקיפה בעומק, גרשה כי מצרים לא מאמינה בכוחה שלה להצלח במלחמה, משום שהפיקוד המצרי מאמין שכך להצלחה במלחמה הוא זכות ליכולת תקיפה בעומק נגד שדות התעופה העיקריים של ישראל. יכולת תקיפה כזו באומק תושג עם כניסה מטוסי תקיפה חדשים יותר, רק בסביבות 75 - 76, לכן בשנה 73' סבירות המלחמה הכוללת היא נמוכה. זו, בעצם, תמצית הנחת היסוד לנושא המצרי, שהיא מפתח לפרשה כולה. צריך לבוא ולאמור מה בעצם כאן קרה: מה שקרה הוא, שעד שנה לפני המלחמה עבר ר, עד אוקטובר 73', פחות או יותר, הנחה זאת הייתה נכון. הייתה לי אומר אפילו מדוייקת. אכן, אין לנו ספק היום שהפיקוד המצרי (וגם אז לא היה ספק)

עד כננה לפני המלחמה לא האמין בכוחה של מצרים ובכוחו של צבא מצרים ליקום לצאת למלחמה -- . והחשוב בעניין הוא, שכננה לפני המלחמה, באוקטובר 72', החליט סדראות שהוא לא מוכן להמתין יותר עד שיגיעו מטוסי התקיפה החדשים והוא יצא למלחמה מוגבלת גם ללא מטוסי התקיפה החדשים כאשר הוא יסתמך על התקיפה מוגבלת לקידמת סייני בחיפה ההגנה האוירית המסיבית, שתיתן לו את הCESSO מעל הקילומטרים שהוא רצה לתקופ עד קו המעברים. מכאן ואילך הוא קיווה להניע, כפי שאכן ה策ית בסופו של דבר, תהליך מדיני: זו הייתה, בעצם, תפישתו של סדראות.

באוקטובר 72', חל שינוי מהותי בתפישה המצרית מחוסר בטעון ומוחסר אמון, לאימונו ותירגול המערכת כולה. הדבר היה הכרוך בהחלפתו של שר המלחמה המצרי שנר לפני המלחמה, כשהסדראות סילק את שר המלחמה הקודם, שם במקומו שר מלחמה חדש ואיתו יצא למלחמה. מה שקרה הוא שהנחת היסוד שהתקיימה עד אוקטובר 72', שמצרים לא אמרינה בכוחה לצאת למלחמה נשענה על מידע מעוללה, מהמעולים ביותר שהיא אי פעם במערכות המודיעינית הישראלית. זו לא הייתה תחווה או הערכה שלנו, מדובר לא יצא מלחמה. לפי מידע זה נודע למצרים אכן ממעיטה בכוחה. זה בעצם הדבר הטוב ביותר שקבעו מודיעינו או קצין מחקר מודיעין יכול לצפות: שאתה יודעת או לא שאתה מעריך מה האויב יעשה על סמך מידע, אתה יודע מה הוא חושב ומה מערכת השיקולים שלו. ומתוך המידע היה ברור לחלוטין, עד אוקטובר 72', שאכן מצרים לא אמרינה בכוחה. ההכרות קרובה עם התחווה המצרית, עם מערכת השיקולים המצרית הלכה והתדללה מאוקטובר 72' ואילך בגל התדרדרות המידע, אם כי עדים המשיך להציג מידע, שבא ואמר כי מצרים לא אמרינה בכוחה. המידע הזה היה פחות איבוטי, פחות טוב, ובסיומו של דבר לא שיקף את השינוי המהותי שהחל בתפישה המצרית מאז אוקטובר 72'. התוצאה הייתה שהמציאות השתנתה, אבל התפישה לא השתנתה. לחוסר השינוי בתפישה אמרנו, תפישת המערכת המודיעינית, היו 3 סיבות: סיבה אחת אוניברסלית, לפייה תפישות לא משתנות במהרה. לתפישות, כאשר הן משורשות, יש עוצמה משלהן, יש כוח התמדדה משלהן ובגלל הטבע האנושי האדם ממשיך להחזיק בהן, אלא אם כן יש לו סיבה מעוללה לשנות אותן: לנו לא הייתה סיבה לכך, מספקת.

הסיבה השנייה – משום שבמקרה שלנו התפישה נשענה על מידע מהaicות המועלן ביחס, נתנו לה הדבר כוח חיות, הרבה יותר מאשר סתום תפישה. והסיבה השלישית – משום שהתפישה הזאת נבחנה לאורך שנים – והצלחה! אם נזכיר את 71' – 72', סאדה אמר כמו פעים שزو "שנת הכרעה" ונמצא למלחמה – ולא יצא, ממש: התפישה מצליחה. ומשום שבקי' 72' הוציא סאדה את הכוחות האויריים הסובייטים שהיו במצרים מאז 1970, מאי תח'ילת מלחמת העתשה, היהת התהוויה הכוללת שהוצאה הכוחות הסובייטים מחלישה את צבא מצרים, ממש: צבא מצרים יותר חלש ולכון הוא לא מתכוון בעצם לצאת למלחמה. וכך נוספה פרשת Mai 73, שלא אכנס כאן לעומקה. לפי דעתו של סאדה לא מתכוון אז לצאת למלחמה, בני גוד לדעה שהופצה בשנים האחרונות במערכות, אבל התוצאה בכל מקרה, תהיה כוונתו של סאדה אשר יהיה, שהמודיעין נתפס אז כמבצע. תפישת המודיעין שאמרה כי מצרים לא תצא למלחמה – אכן הוכיחה את עצמה. בסוף של דבר, שלושת החיזוקים האלה הם חיזקו וגבשו לאורך זמן את התפישה הזאת עד הסוף. לאחר ולא היה מידע אמין, שטר את התפישה הזאת, לאחר והוא ידיעות (אמנם פחות אמינות מאשר בעבר), שבעם התפישה הזאת ממשיכה להיות תקפה ולאחר ולא היה סיבה להניח שמערכות השיקולים המכנית משתנה או השתנה, במהלך השנה האחרון, הגיעו לקי' 73' עם תפישה איתנה ובבלתי מעורערת – אך שגוייה – שבאה ואומרת כי המצרים לא אמינים בכוחם שלהם ולכון סבירות המלחמה נמוכה. אכן מגייעים לסוגיה השנייה, סוגית המידע. תפישת כה איתנה ומוסרת כבפי שעמדה לרשותו של אמ"ן ושל המערכת המודיעינית והכח"לית בכלל, לקרה של מלחמת ים הכנורים", יכולה היה להשנות באחת משתי דרכים: האחת – אם נוצרת מציאות שטוחת על פניה ומוכיחה שהתפישה הייתה שגוייה ולקוייה בעיל (וזה מה שקרה בעצם בפועל ביום הכנורים ב-00:14), או – אם התקבל מידע חד ממשיעי, שלא מותיר אחריו סימני שאלה ובעיקר, שלא ניתן לפירוש בדרכים שונות, שהוא חד ממשיעי ואומר שהתפישה לא נכונה. הבעייה היא שם אינו מידע זהה, חד – ממשיעי ואמינו, שאינו ניתן לפירוש בדרכים שונות, הנה מידע "רגיל" לא ישנה את התפישה. מודיעין כי זה הטבע האנושי, שלפיו כאשר יש לך תפישה מוסרת תחזיק בה, אלא אם כן אתה מוכן לשנות אותה. הטבע האנושי מחייב אותנו כמעט להחזיק בתפישה, אם אין מידע שסביר לנו אותה: מידע זה לא היה. וכך קטע איש: שנתיים בערך אחריו, "מלחמת ים הכנורים" התמניתי לך ענף מצרים – מדינתי, וקרה אז מה שלא קרה לי מעולם, לא לפני כן ולא

לאחר מכון: היהת לי, חפיפה עם קודמי, בת שבועיים. שבוע מtower השבועיים האלה ביקשתי להකדים לנושא "מלחמת יום הכיפורים", נסגרתי בחדר וביקשתי לקרוא את כל החומר שהגיע למערכת לקרהת המלחמה, ובמהלך הימים הראשונים שלה. שמו לי תבילות אדריות של חומר, הגולמי כמו גם החומר המחקרי, לסוגיו, ועברית עליו. רציתי לבחיר את הנושא, אבל לא פחות מכך - רציתי לחפש את נקודות השבירה: איפה كانوا היהת הטוענת? איפה היה מידע שאולי יכול היה לשנות את הדברים? -- -- לפי מיטב זכרוני, לאחר אותו שבוע לא מצאתי את הנקודה הזאת. לא מצאתי את הידיעה, או את קבוצת הידיעות, שיכולה היהת לשבור את התפישה, אם אותה ידיעה או קבוצת ידיעות היא חד משמעותית. ואני אומר - והדגש הוא על המשפט הבא. מידע שלא ניתן לפירושים שונים. היו ידיעות טובות, ידיעות מעולות אפילו, הייתי אומר, אך אף אחת מהן לא הייתה עם סדרים, שיאפשרו לנו לשנות את התפישה. לאחר ולא היה מידע כזה, וכאשר המידע שהיה קיים עם הסדרים שבו, עם סימני השאלה שהיו בו - עיצבו תפישה מאוד איתנה, תפישה שהובילה את עצמה. התוצאה הייתה, שככל מידע שהגיע והיו בו סדרים, כאשר ניתן היה לפרש אותו בדרךים שונות - היה צריך להתמודד עם השאלה האם מצרים משנה את תפישתה שתוכל לצאת למלחמה. התשובה הייתה, שאין מידע כזה.

הייתי אומר בעניין זה עוד משפט אחד - ידיעה אחת היהת בסופה של דבר, ביממה האחרונה וזה תהיה הסוגיה האחורה שבה עוסק. אבל עד ליממה האחורה או שתי היממות האחרונות, התפישה נשarra בעינה משום שלא הצליחנו לסתור אותה.

העבר לסוגיה השלישית, שקראתו לה "תלות הדדיות". - תפישה והנחות יסוד איננו פרי מחשבתו של אדם אחד, גם לא של 2 או 3, אלא פרי מחשבתם, הבנתם ושיפוטם של רבים, שחלקם גם לא מכירים זה את זה. התוצאה היא שכן נוצרת תלות הדדיות מורכבת מאוד, בכל המערכת זו שעומדת מאחורי התפישה, תלות הדדיות הנחות שונות שאחת מזינה את השנייה, האחת תלוייה בשניה. תלות הדדיות כמו: אחת "הכוונות", ואחת "היכולת"; תלות הדדיות בין "המחקר" לבין "האיסוף", למשל: אם המחבר בא ואומר "לא יהיה מלחמה", האיסוף בדר"כ לא יחשוף כי את המלחמה, והמחקר לא יכוון אותו בכוח לחפש את המלחמה; תלות הדדיות בין "מודיעין" לבין "מבצעים", בין "הערכה מודיעינית"

ל"הערכה מבצעית". ביוון שהטופעה כ"כ מורכbat, גם אם מצאת חוליה חלה את אן
שתיים לא פתרת את הבעיה: עדין אתה צריך לפזר אל לב, הגראיון, של התפישה הזאת
וזה קשה ובلتוי ניתן בכלל. התוצאה היא גם, שמאחר והמערכת כ"כ מורכbat אתה לא מחשש
במייה מספקת את האפשרויות החילופיות. אתה לא מחשש את האפשרויות להסתכל על הבעיה
מצוות שוננות ובסופה של דבר אתה נשר עם התפישה המקורית. אתך רק דוגמא אחת: שנה
ורבע בערך לפני המלחמה, הייתי בקורס קמ"נים מתקדם, אליו בא נציג ח"א, טייס קרב
מהולל שמו מוכך לרובכם, אני מניח. הוא, שהיה צריך להציג את תפישת חח"א, בא
ואמר במשפט הפתיחה כי חח"א מצא את הפתרון לבעיית הטילים והוא יודע איך לטפל
בטילים. מי שמכיר את הסוגיה - מכיר, לא אפרט אותה. לאחר מכן בא מי שהיא אז קמ"נ
פדר"ס עם שני כרכבים מתחת לידו, ומספר לנו שזה עתה יצא לאור כרכבים של מחקר
השבויים הערביים, המצריים בעיקר, שנפלו בידיינו במלחמה שת הימים" 6 שנים לפני
כז. בשורה התהוונה בא המחקר הזה ומוכיח, שהקצין והחיל המצרי הרבה פחות
איינטיגנטיים ומושגים מאשר הקצין והחיל הישראלי. לאחר מכן יצא הקורס לתרגיל
המסכם שנערך בסיני, באיזור המערבים, וכולנו הינו קציני מודיעין שהיו אנשי
מבצעים ולא אנשי שריון. קיבלנו הרצאה מהסמה"ט המקומי, שבא ואמר: "פה הם לא
יעברו: את הרמה הזאת הטנקים המצריים לא מסוגלים לעبور, בעודם לא בעת שלום ובטע
לא בעת מלחמה, תחת אש". צרפו את שלושת הדברים האלה ביחד, מה זה עשה לקצין
מודיעין שיושב בשולחן שלו וمستכל בחומר שלו? ח"א אמר: יש פתרון, הסמה"ט בשינויו
אומר: הם לא יעברו, הקמ"נ אומר: הם פחות איינטיגנטיים. נוסיף על זה מרכיב אחד
נוסף: חודשיים לפני המלחמה, באוגוסט 1973, פה בחצר הזאת - בפומ"ס - הופיע שור
הבטחונו אז משה דיין בנאום מאד מפורסם, שגס פורסם כולם בתקשורת, מילה במילה,
לכן זכה לתהודה רבה והציגו היה יכול לקרוא אותו. הוא אמר, בשורה התהוונה: יש
עיר גדול בינו לבין ערבים. זה פער איקוטי, בשל איקות כ"א שלנו, פער שלא הולך
להমתק ב佗וח של שנים. צרפו גם את המרכיב הזה וחישבו, מה זה בעצם עשה לקצין,
שאפשרו הוא רוצה להיות אובייקטיבי ולא מושפע ממה שקרה סביבו והוא אינו יכול
להשאר לא מושפע. זה נותן לו תהוצה של בטחונו, שהמצריםים, אכן - כמו שהיה התפישה,
שהסתמוכה עד כמה חדשים לפני כן על מידע טוב ביותר שאפשר היה להשיג - לא יכולם,
מכל סיבה אפשרית: הסיבה המודיעינית, הסיבה המבצעית ועל זה מוסיף הקברנייט

העלינו, בר הסמכתא העליינו של מדינית ישראל באותה תקופה, עם כל ההשפעה העצומה שהיתה לו, בא ואומר: "הם לא יוכלים".

הערה אחרונה: - קראתי על השינוי בתפישה. במלחמות יום הכיפורית היה מקרה לא יהודי, לא יחיד במינו, אבל יחסית די נדיר של שינוי תפישה. אמרתי קודם קודם שתפישה קשה מאוד לשנות, אבל היא ניתנת לשינוי, במקריםים מאוד חריגים ומאוד מסויימים. ובאשר היא משתנה זה תהליך איטי ומכאיב, אפילו לא שלם בדרך, שיכול לנבוע מהנסיבות של מידע נדיר. כאשר מתרחש שינוי זהה, ואני אומר שהוא נדיר, שהוא קיים אבל הוא נדיר בתולדות ההפטעות האסטרטגיות שאני מכיר אותן, הוא מתרחש בשלבים מאוחרים יחסית, ולא תמיד הוא סגור את המעלג. זה מה שקרה בעצם ביממה או שתי היממות האחרונות ליום הכיפורים עצמו. היה תהליך כזה, היה שינוי כזה, שנבע מהנסיבות של 3 מכלולי התפתחויות: האחד היה יציאת משפחות היועצים הסובייטים ביממה וחצי לפני פרוץ המלחמה, תופעה יהודית ושוונה במינה, שלא חזרה מעולם ולא הייתה מעולם לפניהם, שלא היה לה הסבר. נתנו להסבירים, אך התשובה הכללית הייתה שהסבירים לא מספיק טובים, שהטופעה הזאת אינה ברורה והיא דורשת הסבר יותר טוב. נשאר כאן סימן שאלה, שלא נסגר.

התופעה השנייה - התמצ"א של יום לפני המלחמה, שגילה שככל המערך המצרי היה הרבה יותר משמעותית מאשר היה לפני כן בקרבת התעללה. ההתקפות השלישית הייתה מידיע מפי מקור, שאנו קוראים לו היום "מקור צמרת", שלא היה סגור עד הסוף, ועודין השאיר סימני שאלה, אבל בעצם אמר: "הולכת להיות מלחמה". שלושת התקפותיו של האלה של היממה האחורה עשו שינוי חלק, שינוי תפישה, אמרתי שהוא די נדיר. עד כדי כך שביליה שלפני המלחמה, כ-12 שעות לפני פרוץ המלחמה, צאה התרעוה לכוכחות. הייתה אומר שהיא הייתה כאן מקרה, שאולי לו הייתה המלחמה נפתחת יומם או יומיים לאחר מכן, אולי - ואני לא יכול לומר מאשר אולי, - היו מונעים חלק גדול מהתופעה.

הערה אחרונה ובזה אני רוצה לסכם: השכלות לעתיד. הייתה מצינו בעניין זה ללח אחד או שניים ואני עושים זאת זה ברמת הכוורות, בקצרה: אחד - אני מאמין, ואני

ודע שבעניינו זהה יש שחובבים אחרתי, שההפתעה של "מלחמת יום הכיפורים" אינה נזתנה לנו חסינות מפני העתיד. יש במקרה שבאים ואומרים: "קנו פעם אחת, לא קוניים פעם שנייה"; "למדנו את הלחם וככל שנאמינו בלחם ונבין אותו ונכיר אותו יהיה יותר טוב, נבין את העניינו יותר טוב נהיה מחוסנים כלפי עתיד". אני בא ואומר שעפ"י ההבנה שלי, הידע שלי, למרות העובדה שמאז 20 שנה לא הופתענו בפרוץ מלחמה נוספת על ידי הערבים, מסיבה פשוטה ממש שמאז 20 שנה הערבים לא עשו מלחמה נוספת נגדנו, הנה אני חושב שאף על פי כן צריך לנקח בחשבון, שלקראת המלחמה הבאה, אם תיפול علينا, נופתע שוב.

סבירום - בהסתכלות לעתיד עד כמה ניתן למנוע את זה, הייתה אומרים שככלמת מלחמת יום הכיפורים", לא הייתה מצפה שתהיה לנו לקרأت המלחמה הבאה התרעה בת שבועיים או שלושה, אלא אם כן יהיה בר, מזל באופן בלתי רגיל וחורג מכל מה שאנו מכיר -- , ערב "מלחמת יום הכיפורים" הייתה לנו התרעה בת 12 שעות. עם זאת מזל אירגון טוב יותר, כפי שהתגלה לאחר המלחמה, היינו מרוויחים עוד 24 שעות ועוד מקסימום של 36 שעות. לא הגיעו לשבועיים - שלושה, כנראה, אבל עוד יממה או שתיים עם חוכמה, עם אינטואיציה, עם הבנה נכון, עם זהירות (וגם מזל לא היה מזיק) אולי נרוויח את ה-72 שעות, -- .

سؤال שמעון גולן:

אנסה לתאר לכם את התמורה של "מה ידעו הקברניטים", כלומר מה הם שמעו, מה הם קראו מבחי נת הערכות מודיעיניות, מה הם הבינו מאותן התרעות, מה הם הסיקו ועל בסיס כל אלה - מה החליטו. אם נלך אחרת, הנה ביווני 72', מכיוון, לבקשת ר' אג"ם האלוף ישראל טל, ר' אמרו, האלוף אהרון ריב, לקראת הערכת המצב השנתית, "נייר" על יכולת ההתרעה של מערך האיסוף למצבים התרעתיים העיקריים במצרים ובسورיה. נקודת המוצא היא, שהתארגנות צבא מצרים למבצע בקנה מידה נרחב מהיה כרוכה בהכנות, יהיה לנו

בieteni בהתרעה של לפחות 4 - 6 ימים, ככלmr התרעה ע"פ פועלות בשטח. הסיגג, שאם הפעולות תבוצענה על רקע של מתייחדות מושכת או תרגיל רב ממידים, לא תמיד יהיה ברורים המגמות והמהלכים. הרוח הזאת חוזרת שוב בדו"ח ועדת ההתרעה מספטמבר 27', שעיקריו דומים. מהנחות היסוד של ההתרעה האפשרית ובוניות כוחותינו לקרהה, סביר כי בנטוני זמן ומרחב מוגבטים לנו התרעה בלו"ז שיאפשר התארגנות לבליה. כדי למנוע טיעיות בהערכתה במצבים האלה, אין להסתפק בכיסוי התרעתה של הפעילות הצבאית בכלל הרמות ועלינו ליצור יכולת איסופית לכטוט את שלב המחשב לקבלת החלטה בדרג' הצמרת הפוליטית והמדינה. אותה נימה נשמעת גם באביב 37' בדברי ר' אמרן שהחליף את אהרון יריב, אלי זעירא. בשואלה אותו ר' הממשלה גולדה מאיר אמר איזו התרעה יוכל לתת, הוא מבחין בין 3 דרכי פעולה אפשריות של האויב, והוא אומר: "לגביה הדרך השלישי, ח齊ית התעללה ממש, כאן אני בטוח שנדע על כר מראש ונוכל לתת התרעה מספר שלישית, שואלה אותו ר' הממשלה: "ע"פ מה?" הוא אומר: "ע"פ הנסיבות. לא ניתנו ימים מראש". שואלה אותו ר' הממשלה: "ע"פ מה?" הוא אומר: "ע"פ הנסיבות. לא ניתנו להסתיר את הנסיבות." הוא לא מצין את הסיגגים שצווינו במסמכים מ-27'. הערכת הרמטכ"ל בעניין זהה, והוא לא נכנס לשיקול על מה מתבסס התרעה, הוא מביע בטעון שבמקרה של מלחמה תהיה לצה"ל התרעה מבעוד מועד. "על צה"ל להיות מוכן" הוא אומר גם במקרה שתתקבל התרעה קצרה של 48 שעות. אני מעריך שהם הולכים להתකפה מתואמת, וגם זה כר, תהיה התרעה של 48 שעות". זאת הנחת הרמטכ"ל. זה צד אחד של המطبع. הצד השני נספכיה מעבירה אותנו לאלמנט של הכוונות ומארח ואפרים קם הרחיב עליה אי הדיבור, לא אתחזור על זה.

באביב 37' התרחשו כוונות "כחול - לבן", שהוזכרה. באמצע אפריל מגיעות ידיעות על כוונות מצרים לפתח במלחמה, בתקילה באמצע אפריל, אח"כ נדחה למאי. באביב 37' מתקיימת סדרה של הערכות מצב. הערכת ר' אמרן באותו דיון, היא שמצרים מנסה ליצור תחושה, שמדובר המצוקה בה היא נתונה איו לה ברירה אלא לפתח באש, במטרה ללחוץ על המעומות לקראת ועידת הפיסגה ביןיהם שגם הם רוצות למנוע מלחמה, עליהם להניע את התהיליך המדיני ולכפות על ישראל הסדר. המצרים, הוא אומר, מעריכים שיחסם הכוחות אי-נסאפשרים להם להפיק תוצאות חיוביות מלחמה. השבירות למלחמה מועטה - אך קיימת. הרמטכ"ל מקבל את הערכת אמרן שהסבירות נמוכה, אבל הוא אומר:

"בנ"י נסתי נקט אני מרגיש שהפעם זה יותר רציני מאשר ההתרעות הקודמות. סבירות" הוא אומר "היא מושג דינמי, הוא מותנה בחתפותיו. מס' גורמים דוחפים לייצאה למלחמה, הקיפאון המדיני הנמשך, אכזבה מהמגעים עם אריה"ב והחלטתה לספק נשך לישראל, הרצון כאים לקראת עדית הפיסגה ועוד". הוא אומר: "יתכן שדעת יסתפק באיום, אך יתכו גם שיעיר שתוכל להיווצר סיטואציה שבה יתאפשר יצאת למלחמה קרצה בה לא יזיק והוא תעלה את הבעיה המזרחית בCTORות יתכן" הוא אומר "שהרצון יצאת למלחמה הוא בכח חזק עד שיעיב על שיקולים הגיוניים". הצעדים שהוא מחייב עליהם ננקטים על סמך הנחה שיש סבירות - אף אם נמנעה - למלחמה, ושהסבירות היא דינמית.

שר הבטחון מעריך שMagnitude הצעדים שנתקטה מצרים היא "הפגנת כוח בмагמה להניע את התהיליך המדיני, השאלת האם המצריים מעריכים שדי באיום או שהם מעריכים שאין מופיע וועליהם לפתח באש ממש. הצעדים שנתקטה מצרים לאחרונה מעידים שפניה למלחמה" הוא אומר. נציג של סדרת נשלח לוושינגטונ וחרז משם בידים ריקות, ובקבות זאת החל שלב חדש. הכרה של מצרים שהגיעו למבוי סתום ולא תחול תזוזה בתהיליך המדיני אלא אם תנקוט דרך צבאית. אם אתם זוכרים, סדרת אמר שהוא מוכן לשלם מיליו אבדות ויתכן שהיא מעריכה שהתשלים הכבד שתשלים באבדות יהיה כדי כל עוד תוכל להציג מדרך כף רגלי בגדה המזרחית של התעלה, דבר שיוציא את התהיליך המדיני מקיפאוננו. זה בעצם שעור על הקו נספץיה! הוא לא נוקט במועד אפשרי. בסוף מי הוא מנחה את המטבח", את זה"ל, להתכוון למלחמה ביוזמת מצרים וسورיה, שתפתח החל מהקי"ז הקרוב.

המשמעות - הדרג המחייב, שעליו האחריות להחלטה לפועל, לא מקבל אוטומטיות את הרכבות אמר".ו. שר הבטחון אפילו מענער על הקו נספץיה, הרמטכ"ל פועל על סמך הערכות דינמיות של הסבירות, אבל מלחמה לא פורצת. עם פרוץ המלחמה מתחזקים מעמדו של אמר"ו והקו נספץיה שלו.

נעבור עכשו לסתיו 73': - תמולת המצב ב-26 בספטמבר. החל מאמצע אוגוסט החל תגבר של סוללות טק"א ברמת הגולן; מתחילה ספטמבר מתחילה תגבר של כוחות קרקל ברמת הגולן; ב-13 בספטמבר מתנהל קרב אויר, בו מופלים 13 מטוסים סורים. ב-24

בשפטember, במסגרת דיון מטכ"ל, חורג אלוף פצ"ן מנושא הדיון ואומר: "אני מודאג", הוא מתריע, שהסורים יכולים להניחת התקפת פטע, מבלתי שהפיקוד יספיק לנוקוט צדים לקרהתה. למה? העדר מערכות הטרעה. הוא אומר: "הסורים, למשל, תגברו ודיללו בזמן האחרון את המערך, מבלתי שאני ידעת מזה. חוסר מכשול קרקע, מרחב הטרעה קצר, והאפשרות של מטוסים סורים להגיע במהירות למרבצי ישוב במדינת ישראל. קידום הנ"מ" הוא אומר "עלול לפגוע ביכולת של חה"א ולהייב החזקת כוח קרקע גדול ברמת הגולן". יום לפני כן, ב-25 בשפטember, הגיע ידיעת צבא סוריה ערור ומוכן לתקוף בכל רגע. נראה שהמהלך מתואם עם מצרים ולנוכח התסקול מהקפאוון המדיני המתמשך. באותו יום מתחילות להגיע גם ידיעות על קידום כוחות למרחב תעלת סואץ, וכך נראה לקרבת תרג'il זאת בගל החשש מתגובה צה"ל. הסברים אפשריים שהוא נותן להערכות חירום: כוונה זאת בפועל חסום צה"ל. הרמטכ"ל שולל אפשרות למתקפה לכיבוש רמתה – הגולן ללא מאיוזה פועלה של צה"ל. הרמטכ"ל שולל אפשרות למתקפה לכיבוש רמתה – הגולן ללא מצרים, אחד מיסודות הקונספסציה. יש מגבלה בהשגת הטרעה למבצע מוגבל, אך "ההטרעה למלחמה" הוא אומר "מובטחת". בכוננות נגד מבצע מוגבל, וכך מדברים על מבצע מוגבל ולא על מלחמה, חה"א יהיה בכוננות תקיפה, רמת הגולן מתוגברת בשתי פלוגות טנקים, גודוד וסוללת חת"ם.

שר הבטחון, לנוכח דברים אלו, מאי ב-24 בשפטember למצוא פתרונות לאפשרו שהסורים יוכלו לכבות ישוב. שימו לב, הדגש הוא על מבצע מוגבל, על "לכבות ישוב" ולא שלצה"ל תהיה הטרעה על כך. הוא מקבל את הערכות אמ"ן והרמטכ"ל שהסורים לא ינסו לכבות את רמת הגולן ללא מצרים, ושיש אפשרות לפועל מוגבלת בתגובה להפלת המטוסים. עם זאת, הוא אומר, אין פועלות צה"ל צריכות להגזר מהערכת מידת הסבירות שהסורים ינקטו מבצע מוגבל, אלא מהסבירה הטמונה בכל אחת מהדרבים, אשר הציג הרמטכ"ל ושנה מקובלות עליו.

המשמעות – דוחים אפשרות מתקפה – רבתי בغالל התלות של סוריה למצרים, מתעלמים מהסימנים למצרים ודבקים בהנחה הקונספסציה. אין בודקים את האפשרות

ההוכחה, שיכول להיות שהפעולות והידיעות לגבי סוריה מעידות אובי ש策יר לבחון את זה מסוריה לעבר מצרים ושיכול להיות שהן מעידות שהוא שכנו קורה במצרים.

בטוחים בהתרעה במקרה של מתקפה כוללת לכיבוש רמת הגולן, מתייחסים בעיקר לפעולות מוגבלת, מעניקים לה סבירות נמוכה ונוקטים צעדים כדי לקדמה, לנוכח מגבלות ההתרעה לגביה.

ב-30 בספטמבר מכנס הרמטכ"ל שוב את המטה, כאשר ב-29 בספטמבר מגיעה ידיעה שמתבססת על אותו מקור שנtan התרעה ב-25 בספטמבר, אלא שהפעם היא מגיעה דרך האמריקאים. לפי הידיעה צפוייה מסוף ספטמבר מתקפה סורית לכיבוש רמת הגולן. נוהל הקרב, נאמר בידיעה, הגיע עד שלב מדריך המג"דים וນמשרים בה עיקרי תכנית המתקפה. עוד נודע, שצבא מצרים יבצע בין 1 ל-7 באוקטובר תרג'il רחב היקף, שלקראותו מקודמים כוחות לתעלת סואץ, וশמקרים חוששת פעולה של ישראל. על רקע זה מתכנסת התיעוזה בלשכת הרמטכ"ל. אמ"נ מעיר, שעל אף הממצאות הסוריות בערכות המאפשרת יציאה למלחמה לא יעשו זאת, שוב - משום שהם מודיעים לנחיתותם ומתנים יציאתם בפתחה מצרית ואילו למצרים אין שום אילוץ לצאת למלחמה והצעדים הננקטים בה הם לקרה תרג'il.

אין הסבר מספק לתפיסת מערך החירום. אמ"נ מודיע זה, שאין לו הסבר מספק לזה, ולקיים מטוסי תקיפה, למשל. יתכן שינסו לכבות מוצב או ישוב. שוב - ההתקפות על מבצע מוגבל, אך הסבירות לכך נמוכה מאשר החשש מתגובה של צה"ל. כאן מגיע ס' הרמטכ"ל האלוף ישראל טל ובפיו ערעור: הוא מערער על הערכת אמ"נ ואומר: "הסכמה הקונקרטית אי-ננה נקמה על הפלת המטוסים, אלא מתקפה לכיבוש רמת הגולן". הוא הראשון שמעביר את הדיוון מרמה של מבצע מוגבל לרמה של מבצע רחב היקף, יש לו בסיסCSIינוי זהה: יש ידיעות שאסד דחה את המלחמה ממאי לSEPTEMBER, בין היתר בגין מחסום צבאי ומאו קיבל את הציוד; הוא שואל: השלמת מערך הנ"מ ברמת הגולן, על מה היא מעדיה? הערכות החירום על מה היא יכולה להעיד? הטענות של הדברים אלה מביאה אותו להערכתה, שעל הפרק עומדת סכנה לכיבוש רמת הגולן ולכון הוא ממלייך לגייס כוחות דילוגיים ולתגבר את רמת הגולן, בשלב ראשון בחת' שיריוון סדייה. הרמטכ"ל לא מקבל

את הערצת סגנו, דוחה את הערכתו, מקבל את הערכת אמ"ן ומחליט על תגבור רמת הגולן ב יתרת גודל הטנקים ובגדוד חט"ס. ס' הרמטכ"ל מזמן את אלי זעירא ואת אריה שלר למשדו ומנסה לשכע אותם לשנות את ההערכתה. הוא אומר: "אם אתם משנים את ההערכתה גם ההחלטה תשתנה", אך לא מצליח לשכנע אותם לשנות את הערכתם.

אם אנחנו מנסים לבחון מה קרה כאן, בסיס המלצה או החלטה, או השאלה אם תהיה התרעעה בדרך פעולה מסוימת, האם פועלים ע"פ הנסיבות ולא ע"פ הסנה הפוטנציאלית שנובעת ממנה. הרמטכ"ל ואמ"ן שוללים מתקפה לכיבוש רמת הגולן, מ恐惧 בטעון שנדע את הכוונות, ולדעת במקרה שישתנו. לכן אין פועלים נגד הסנה הזאת. ס' הרמטכ"ל, לעומתם, מעריך שמדובר במקרה אפשרות וממליא לנקוט אמצעים נגדה, לא ע"פ רמת הנסיבות אלא ע"פ הסנה הפוטנציאלית. הרמטכ"ל ואמ"ן ערים לאפשרות שלמעשה מוגבל לא תהיה התרעעה מספקת, וכך הם נוקטים אמצעים נגד מתקפה מוגבלת.

למחרת, ב-1 באוקטובר, מתכנס דיון מטבח". בלילה שבין 30 ל-1 באוקטובר הגיע ידיעה, שב-1 באוקטובר תפוחה מתקפה מצרית – סורית. הידיעה הזאת לא מועברת לשר הבטחון ולרמטכ"ל. ר' אמ"ן אומר להם בדרך לדיוון מטבח"ל – "חסטוי" לכם התעוררות הלילה". הידיעה מועברת לפצ"ו ובקבוצתיה יש בפצ"ו הعلاות כוננות. חזז מזה, מגיעות גם ידיעות על התרגום המצרי כמסווה למלחמה. אמ"ן שולל את האפשרות שהתרגום הוא מסווה למלחמה ושוב הוא אומר שהערך הסורי מတאים למתקפה. ההערכתה לא משתנה. הרמטכ"ל אומר שיכולת הסורים למחטף בהפתעה קיימת תמיד ואסור לבנות סד"כ למניעת אפשרות זו. נקודת הcobd היא שאין סבירות למתקפה סורית לכיבוש רמת הגולן ללא מצרים. ושוב: מה הוא הבסיס להחלטה הוא שגם אם היו לسورים שהגים בתמילה, יוכל זה לחשיד את צבא סוריה בתוך 48 שעות, וכך הם לא יעזו לעשות את זה. חזז מזה, למתקפה תהיה התרעעה מספקת והכוחות יתוגברו מבעוד מועד. שר הבטחון אומר שאין לנו סימנים מוחשיים לפтиחת מלחמה סורית, ומכוונה שהسورים באמת נרתעים מיכולת זה"ל להביסה מ恐惧 יממה שתיים, אך בחזיות יש מערכ אויב כבד ויש ישובים, וכך יש למצוא תשובה לאפשרות שכוח סורי יחזק את המכשול הדליק ויכבוש ישב. הרמטכ"ל מורה לתגבר את רמת-הגולן בגודל טנקים נוספת ובחט"ס, לעשות תכנית למיקוש

- מיכשול ולרענו תכניות, ובכלל זה עלייה לרמת הגולן כחלק ממנה נכבש.

שר הבטחונו מזמן אליו ב-2 באוקטובר את הרמטכ"ל. הרמטכ"ל בודק שוב עם אמ"ן את משמעות הפעולות הסורית - מצרית, ומסקנתם - מדובר בתרגיל. אין הסבר מניין את הדעת למגמת ההערכות הסורית, אך הוא מעריך שאין כוונתם לפתחה באש. כאן אומר הרמטכ"ל: "המצב הזה מעלה לי 3 שאלות פתוחות", וմבקש את התיאחות אמ"ן לשאלות האלה: דבר ראשון - מה סיבת ההערכות, שכאמור אין לה הסבר מספק? הוא מבקש ההערכה על מהימנות הידיעות על כוונות המלחמה, והשאלה האם אכן סוריה לא תצא למלחמה ללא מצרים. הלא מבקש מסמך בכתב, שיענה ל-3 התהיות הללו. נקירה לכם את מסמך התשובה בכתב: א). אין לנו יודעים בוודאות את כווננה הסורית. ב). היתה ידיעה כללית מקור, וידעה מפורטת יותר מהאמריקאים המתבססת עליו. ג). ידיעה שהועברה בע"פ מקור נוסף, סוכן למצרים, שהתריע על כווננה לפתחה בהתקפה מצרית סורית עם שחיר. ב-1 באוקטובר, לא מופיעים הכתובים שנשלחו ע"י אותו מקור. ד). אין לנו סימנינט מספיקים נוספים שיוכלו להעיד שאנו לצבא הסורי יש כוונה תוקפנית בטוחה הקצר. ה). לפי הערכתינו מערך החירום נתפס בעיקר בשל חששות מצברים מפני ישראל. לפי דעתינו סוריה אינה מעריכתה שהיא יכולה להסתכן במלחמה כוללת עם ישראל ולפתחה במהלך ללא הליכה משותפת עם מצרים. ז). אפשרות נספת בסבירות נמוכה, שמערך החירום נתפס בגלל כווננה سورית לבצע פעולה תגמול כל שהיא על הפלת 13 המטוסים, שהוא ימצא במערך להגנה מקסימלית בנגד תגובה שלנו.

שר הבטחונו מבקש דיון אצל ר' הממשלה. מכונס הקביני נת המדייני - בטעוני, בפניו מציג את הערכת אמ"ן רמ"ח מחקר, אריה שלו במקרה זה ר' אמ"ן חוליה. הוא מציג אוטה הערכה ידועה, ואז שואלת ר' הממשלה האם יתכן שבניגוד לדייעות הישנות, לפיהן מצרים תפתח במלחמה וسورיה תctrוף, תהיה זו דוגמא سوريا שתתקוף, למצרים התקשה לרתק כוחות לדרום? אריה שלו מшиб سوريا רוצה לכבות את רמת הגולן אך אסď ריאלייט שכול וקר מג', ומודיע לכך שיחסיו הכוחות הם לרעתו וצה"ל עלול לנצל מהלך זה כדי להגיע עד دمشق. בפורום זהה מעיר שר הבטחונו מס' נקודות למחשבה. הוא אומר: בואו נחשוב על מערך הטק"א שרכז ברמת הגולן. הרי السوريים יודעים שם אנחנו

נגב הרי נגב בעומק, אז למה הם מרכזים את מערכ הפל"א ברמת הגולן? כדי זו מערכ הפל"א ברמת הגולן יכולה להיות רק משמעות אחת: הם רוצחים כחפות על מהלך התקפי.

נקודה שנייה למחשבה - בוגיון למצרים, שם יצטרכו לתקופ יצטרכו קודם טק"א, הסורים יכולים לכבות את כל רמת הגולן בלי שיצטרכו קודם אותו עוד. אך יוכל להציג את הבוד האבוד ולהעניק בקו נוח להגנה וזהו מצב מפתח. נקודת שלישית - במקרה של מתקפה סורית יוכל צה"ל לרכז ברמת הגולן תוך 24 שעות כ-150 טנקים, אך התשובה האמיתית של צה"ל תהיה תקיפה יעדים רגילים בעומק.

כאן אנחנו מגיעים ל-5 באוקטובר, יום לפני פרוץ המלחמה, כשמג'ועות ידיעות כמו שאפרים קם הדגיש. 3 התפתחויות חשובות: הנושא של המשך התגברות בחזית המצרית, פינוי משפחות היוצאים הסובייטים מצרים וسورיה, ואומה ידעה מקור על אפשרות של פרוץ מלחמה. אם"ו מעריך שהסבירות למלחמה נמוכה. כמובן, אם עד עכשיו הוא העיר שאינו בכלל סבירות למלחמה כוללת, אלא הדגש שלו היה שם יש איזו שהוא סבירות בסבירות נמוכה למבצע מוגבל, חל כאן שינוי בהערכתה: יש סבירות למלחמה, אבל הדגש שלו שהסבירות היא נמוכה. سوريا לא תצא למלחמה ללא מצרים, ולגביה מצרים לא בשלו התנאים. "הפינוי הוא שמעלה את הספקות", אומר אליו זעירא, "ולכל הפינוי הינו בטוח שלא הולכים לתקופ אלא נמצאים במצב של חרדה מאייתנו". הפינוי הוא שמכניס את הספק. הוא מציג 3 הסברים אפשריים לפינוי: ההסבר הראשון - הסובייטים יודיעים למצרים וسورיה עומדות לתקופ ומפניים כדי לא להפגע, ולאחרת שאינם תומכים במתקפה הזאת, את ההסבר הזה הוא לא מפrik. הסבר אפשרי נוסף - הם חושים שצה"ל עומד לתקופ. זה בספק, כי אם זה היה באמת המצב, הם היו יכולים לפנות לארא"ב ולנסות לברר מה קורה, ולהשபיע על ישראל שלא תעשה זאת זה. אפשרות שלישית: קרע בין הסובייטים ומצרים, אבל זה לא גיוני, כי אז למה נפרדים גם מצרים? כמובן, הוא נוטן 3 הסברים אפשריים, שניים מהם הוא מפrik ואחד אינו מפrik, אותה אפשרות שבסופה של דבר התבරת כנכונה. אבל הוא לא מסיק מכך משקנות מרחיקות לכת. הרמטכ"ל מקבל את ההערכה, שיותר סביר שלא תפרוץ מלחמה מאשר שתפרוץ; הוא מקבל גם את ההערכה, שלו מצרים וسورיה היו מתכוונות לתקופ היינו מקבלים אינדיקציות, בין

היתר מאותו מקור שאיתו עומד להפגש ר' המוסד. עם זאת יתכן שהמקורות עוד יעבירו יד'עה, ר' המוסד עתיד להפגש עם אותו מקור. ואולי תתקבל עוזד התרעעה. יש להתכוון גם לאפשרות של פתיחת מלחמהanca לכא התרעעה נוספת, אז תהיה בליימה באמצעות הכוח הסדייל בקויים, ע"י זהה"א ויוחל בגירוש המילואים. שוב: חל כאן שינוי בבסיס הערכה, שהוא העדר הוכחה שאינם מתכוונים לתקופ. אם עד עכשיו היה הבסיס העדר התרעעה שמוכנים, שמוכנים לתקופ, עכשיו הבסיס הוא: העדר התרעעה שלא מתכוונים לתקופ. לנוכח זה הוא מנהה על כוונות ג', פעם ראשונה זה שניים, על העלאת חט' 7 לרמת-הגולן ועל הורדת חט' 460 לסיני. אשר לגירוש המילואים - "את זה", הוא אומר, "אני שומן לאינדיקציות נוספות נספנות, אולי ר' המוסד יביא איזושן איינדיקציות נוספות נספנות".

שר הבטחונו מאשר את החלטות הרמטכ"ל וממליא לדוחה לאלה"ב על הפינוי הסובייטי, על ברה' שהרשות ישראל שחשבירות למלחמה גבוהה משוערך קודם, לבקש מהם לקבל הסברים למשמעות הפינוי הסובייטי ולהזהיר את מצרים שישראלי יודעת על כוונתה לתקופ ומוכנה לקבל את פניה. ר' הממשלה שותפה להערכתה ולהרגשת אי הוודאות. يوم ה-5 באוקטובר בעצם עומד בסימן של אי וודאות ובולם שותפים להרגשה הזאת. היא מקבלת את המליצה לפנות לאלה"ב ובאותה ישיבה היא מקבלת הסמכתה, עם שר הבטחונו, לגיש מילואים, למקרה שביום הכיפורים יהיה צורך לעשות את זה בלי שתצטרך לכנס אל מליאת הממשלה.

ב-5 באוקטובר, במקום שלילה מוחלטת של אפשרות של התקפה רבתית, מעריכים הפעם "סבירות נמוכה". פינוי הסובייטים הוא שטיל את הספק. כלל זה לא היה שינוי בהערכתה. בסיס ההחלטה - אי וודאות מזה ובטחונו, שם יחליטו לצאת למלחמה יודע הדבר מבעוד מזה, מוכraz לראשונה מצב כוונות ג'. הצדדים שננקטים נועדים להבטיח הכנות הכרחיות לקרה אפשרות, שיודע על כוונת מלחמה מזה, ואת העמדת כל הכוחות הסדיירים לבליימה עד להגעת המודיעין מזה.

בשחר ה-6 באוקטובר מגיעה היד'עה שתקייפה צפואה לפנות ערבי. יש בה כמה יסודות ביד'עה, בין היתר שהיום עומדים מצרים וסוריה לתקופ, 99% מהם יתקפו (אחד) אחד

נותר במקרה ששדרת יתחרט) אך הוא עוד לא נתן את הפקודה אולי ניתן ניתוח למנוע.
הפרופורציות – 99% מול אחוז אחד.

ר' אמר ב-6 באוקטובר, אחרי שהגיעה

אותה ידיעה, כי מצרים וסוריה מוכנות טכנית, אך ספק אם יתקפו. שדרת איננו נמצא במצב מדיני או פנימי שחייב אותו לתקוף, הוא יודע שיפסיד, הוא עוד לא נתן את הפקודה הסופית, אולי ניתן להרטיע אותו ע"י גiros או מסר שכוננותיו ידועות. אבל הרמטכ"ל נפל הפור: הוא אומר "יש לפעול בהנחה שעומדת לפrox מלחמה", כלומר: גם הוא לא בטוח שעומדת לפrox מלחמה, אבל הוא אומר "ברגע בסיס החלטות שלי עומדת הנחה שאנו עומדת לפrox מלחמה". לא ידיעה – הנחה. וננקוט צעדים שיקנו לצה"ל את האפשרויות הטובות ביותר בפתחת המלחמה ובמהלכה. לפיכך הוא מבקש את גiros בכח המערך הלוחם והנחתת מכח אוירית מקדימה. שר הבטחון אומר תacen מלחמה, אבל הוא מtabבש על אותו אלמנט בידיעה שאומר שיתacen שניתן עוד להרטיע, לכן הוא מצד בנקיטת צעדים חדושים למגנה, וממנעות מצעדים העולמים להתפרק כڌיפה לפתיחת המלחמה. עוד יכולים להאשים את ישראל שבצדדים שהיא היא גרמה לייצאה מלחמה. לכן הוא ממיליא על אי הנחתת מכח מקדימה ועל גiros. הכוח הדרוש למגנה בלבד. חילוק הדעות האלה מגעים כדין בפני ר' הממשלה. ר' הממשלה שומעת את הערכות ואת המלצות. ההערכה שלה, על בסיס מה שהיא שומעת, שיתacen שתprox מלמה, אין וודאות. היא מקבלת את העמדה שצריך לננקוט צעדים שיקנו את אפשרות הפגיעה הטובות ביותר, תוך המנעווות מצעדים העולמים להפרש כאלו ישראל היא שדחה לפתיחת המלחמה, לכן היא מבינה בין מכח מקדימה לבין גiros מיילאים והיא מחליטה על גiros מלאה המערך הלוחם ועפ' הנחתת מכח מקדימה, תוך התכוונות לאפשרות שארה"ב תשכנע, שאנו מצרים וسورיה עומדות לפתח במלחמה ושוב לא יאשרו את ישראל כאלו הצדדים שלה גרמו לפתיחת. ואו אולי, נוכל לננקוט צעדים, אולי אפילו הנחתת מכח מקדימה. היא بعد העברת שדר לארה"ב, שתודיעו למצרים ולسورים שישRAL יודעת על כוונותיהם, אולי זה עוד יתריע אותם.

כלומר, הידיעה היא דו מושנית: יש מי שמסתמך על 99% יש מי שם דגש על האחוז האחד. אמרנו עדין מטיל ספק והנחות היסוד שלו עדין תקפות לבוקר ה-6 באוקטובר; הרמטכ"ל פועל כאלו המלחמה וודאית; שר הבטחון איננו בטוח עדין ולאן חילוקי

הדייעות לגבי צעדים העולמים להציג את ישראל בתוקפנית, או כפorthת במלחמה; ראש הממשלה מודרכת ע"י השיקול המדיני של שר הבטחון והשיקול הצבאי של הרמטכ"ל. ב-6 אוקטובר בשעה 14:00 פרצה "מלחמת יום הכיפורים".

תא"ל אהרון זאבי ("פרק") : אני מתכוון לעבור לצד השני של התעללה ולעסוק בעיקר בדרך שבה ניסו להתמודד המצרים עם הסוגיה של ביצד להפתיע. ואני משתמש בفتحה בשתי תמננות מצב על מנת למקד את הדיוון. תמננת המצב הראשונה היא מה-30 לסתמבר (הסעיפים ל��חים במקור מלקטים, שהופצו במחלתת המחבר של אמר"ן בימים שלאחרי "מלחמת יום הכיפורים" וכיורתי אותם על מנת להבהיר את הדברים החשובים).

לקט ראשון של הענף המצרי, 6 דاز, אודות תרגיל מפקדות רחב היקף בצבא מצרים: מה-1 ועד לשבעה באוקטובר עומד להיעדר תרגיל מפקדות רחב מימדים לכיבוש סיני. במסגרת התרגיל גויסו שלושה מחזורי מילואים, כולל המזרור שוחרר ב-1 לילוי. סיום קריאת זו מתוכנן ל-10 לאוקטובר. כזכור, הגיעו ידיעות בדבר קידומה של דזירה מיוזור כהיר למרחב התעללה -- -- "ניתן לראותו, לכארה, בהיבט התרעתי, אך להערכתנו הם עשויים לתרגיל בלבד. לאמן הנמנע שבמסגרת תרגיל המפקדות בכלל אף תרגיל דו קשורים למעשה בתרגיל בלבד. שעה שפעם ראשונה בצורה מפורשת, צרכי עם גישות". אני קופץ ללקט של ה-5 לחודש, שעה שפעם ראשונה בצורה מפורשת, לאחר פיענוח של שתי גיחות הצילום שבוצעו ב-4 לחודש בתעללה, צוברים ייחדו את מכלול המידע שהצטבר עד ה-5 לחודש כולל גיחות הצילום, ולראשונה נראה מערך החירום בתעללה בתפותתו המלאה. זה בנוסף לסייעים מרכזים, שדוח עליהם באותו זמן כולל פינוי המשפחות, פינוי הספינות וכו' והערכה שנמשכים חששות המצרים מפני כווננה הישראלית לנצל את התרגיל בחג הרמדאן לפעולה אוירית התקפית. זה סיכון מה-5 לאוקטובר בשעה 10:00: "חששות אלה גברו לקראת בוקר ה-5 לאוקטובר בעקבות גיחות הצילום שערכו מטוסינו, מרחב התעללה נתפס מערך חירום מלא בהיקף שלא הכרנו בעבר, אפשרי כפריסת מערך החירום, שהיתה אחד הנושאים בבדיקה במסגרת התרגיל -- --". לאחר מכן יש הערכה: "אין שינוי בהערכתינו כי הצעדים הסורים נובעים מחשש שהתגבש בימה האחורי מהני פעולה ישראלית, סבירותה של פעולה سورית עצמאית ללא מצרים

(ובמקרים יש תרגיל) היא נמוכה, ז"א – כאמור – אנחנו מעריכים שבירותה של פועלות זומה צו כנמוכה".

בשיטה זו, אם עוברים בלקטים שהופצו מה-30 לאוקטובר ועד ה-5 לאוקטובר, ניתן לראות את טביעת האכבע העמוקה בתודעה של אנשי המחקר של המודיעין בכל מה הקשור לתרגום "תחריר 41". אני אעbor עכשו לצד השני ואראה איך מד"ז בצבא המצרי מתכוון לצאת למלחמה ב-30 לחודש, באותו יום שהופץ הלקט הראשון שמוסר איןפורמציה בדוקה בקשר לתרגום.

מדובר פה על הוראה ארגונית, שנמצאה לאחר המלחמה. זה מברך, שנשלח ממחיקת המבצעים למד"ז 19 ותנסה לדמיינו כיצד מד"ז 19 מתכוון למלחמה על בסיס המברך הזה. הוא לא ידע שום דבר אחר! כמובן שהוא מבצע את מכלול הפעולות החייבות להישנות על ידו במסגרת "תחריר 41", זה לא הדבר היחיד שהוא קיבל.

"הוראות ארגוניות לתרגום המפקדות האסטרטגי"

– אופרטבי בעל 3 דרגים "תחריר 41". בהסתמך על הנחיות האימון של הכוחות המזוינים תערוך המפקדה תרגיל מפקדות אסטרטגי – אופרטיבי בעל שלושה דרגים (זה היה בשיתוף עם כוחות ברגילים טקטיים) .... נושא התרגום: לארגן ולנהל מבצע התקפה אסטרטגי – אופרטיבי עם פריצה יוזמה לתעלת סואץ להגיאו לקו הגבול הבינו – לאומי ולרצות עזה וארגנו את ההגנה עלייה. עיתוי התרגום: 1 – 7 לאוקטובר 73. שם התרגום זהה – "תחריר 41" – יזכיר בראשית כל קשר או דיווח במהלך התרגום, כפי שבchez"ל קורה כשועושים תרגיל על מנת למנוע טעויות. בדרך"כ בקשר היו אומרים "תחריר 41" "תחריר 41" "תחריר 41", ומרקאים את המברך. "כוחות משתפים.... מנהל התרגום פריך אוכל אחמד אסמעיל עלי, שר המלחמה, ועל המנהלה לענייני קצינים מבצע את תכנית הגiros". (אני חייב לומר כאן, שפעם ראשונה שיחררו מילואים במצרים ביולי 72 ולאחר מכן שוחררו שלושה מחזורי מילואים ביולי ודצמבר 72 ובאוקטובר 73. את משוחררי המילואים מתמיכלים בזמן בחזרה במסגרת תרגיל "תחריר" ראשון, יהיה בסוף 72). "...הלימודים בקורס' הצבאי, באקדמיה הצבאית ובפ"מ יופסקו; החניכים יצורפו

ליחידות החל מ-30 לחודש בצהרים, כדי להבטיח שככל הקצינים יפיקו את החלטה שתרגילם יופסקו כל הקורסים וכיו' ועל כולם להתייצב ביחידות ב-30. לחודש הלימודים בקורס, ובפומ'ם ובכל קורס הדריכה יחוודשו ב-9 לחודש בבוקר. המפקדים, ספקדות ומנגנונים יתפסו את מרכז, השיטה ב-10 בבוקר וינטנו דוח'ה בעניין זה למרכו' המבצעים הקבוע של הארמיה..."

אלו שתי תМОנות מצב שבחרתי להציג כיצד צבא שלם מתכוון בצורה הדרגתית למלחמה, שבעצם הוא לא יודע שהוא יצא אליה, והיתה הכנה דואלית של צבא למלחמה והכנה במקביל לתרגיל מפקדות אסטרטגי, משולב, בשלוש רמות.

לפני העיסוק בשאלת האם הייתה הונאה וכי

תוכננה הפתעה זאת, צריך לדון בצד הסתירה שבוצעו, כי אי אפשר לדבר על הונאה בתהליך זה ללא ציון ההסתירה. יוני 73: סיכום בין אסד לasadat, שהמלחמה תהיה באוקטובר 73 ה - 6 באוקטובר נבחר כתאריך, אין שעה למלחמה. הסורים רוצים לפתח אותה ב-06:00 והמצרים ב-00:18. מחליטים שלא לסכם את הדברים האופרטיביים האלה. על בסיס הסיכום הזה נפגשו 14 קצינים בדרגת ליווא ברס-א-תינו שבנמל אלכסנדריה בין ה-22 ל-26 לאוגוסט וסיכמו את ה-48 השעות הראשונות של המלחמה בצורה פרטנית ביום. לא הגיעו לעמק השווה באשר לשעת המלחמה. קבוצות הקצינים מנהו 8 מצרים ו-6 סורים מאוחר ומפקד ח"א והגנה אוירית בסוריה הוא אדם אחד ובמצרים אלו שני אנשים סורים מאוחר ומפקד ח"א והגנה אוירית בסוריה הוא אדם אחד ובמצרים אלו שני אנשים וליווא נופר היה ראש אגף המבצעים המשולבים של שני הצבאות, אז הייתה חוסר סימטריה בין הקבוצות האלה. אחמד גומי, שהיה ראש אגף המבצעים של הצבא המצרי התמנה לזו שחייב בהתאם לתפקידיו ההוראתיות כמתחביב מהתכנית המבצעית. אני רוצה לספר לכם שאהרלה יריב זכה לראות את הפנקס המבצעי שלו. העברתי את העבודה שעשית לאהרלה יריב כדי לשמעו הערות והוא, באחת מהביקורים שלו למצרים, נפגש עם גומי - ואמר לו שטודנט מהאו ניברסיטה בת"א עשה עבודה על "מלחמת ים הכנופרים" ומספר על "תחריר 41". גומי אמר לו אני אראה לך את הפנקס ומדחים לראות אותו, (לפי התיאור של אהרלה יריב, אני לא ראיתי אותו): זה פנקס, שבו הצד אחד עמודה שעוסקת ב"תחריר 41", בתרגיל, ובצד השני הוא עוסק ב"גרניט 2" המשופרת, דהיינו במבצע האםית'. כל

פקודה ראש אגף המבצעים היה צריך להוציא לכוחות תחת הכוורת של "גרנית 2" משופרת, יצאת תחת הכוורת של "תחריר 41". כר, אנחנו מוצאים, למשל, פקודה למעבר שיירה של 450 כלי רכב למצרים עלית תחת הכוורת "תחריר 41", כר דיזיה 23 (נדמה כי הייתה שעדיין כוונת לארמיה 3) קיבלה פקודה להגיע לתעלת וכיו'.

ב-1 באוקטובר נפגש סדרת עם הצמרת הבכירה. מציגים לו את תרג'il "תחריר 41" וסדרת לא מסכם את הדיוון. הוא אומר לגנרטים: "תהיyo מוכנים לצאת למלחמה כאשר אכרי י עלייה" ומציין אותם כ"תחריר 41". רשותו הוא לא מודיע לאף אחד שהוא מתכוון ב-7 לאוקטובר לפתח במלחמה, אני מזכיר לכם – עדים אינן שעה למלחמה. ב-3 לחודש ליוא נופר ואחמד איסמעיל עלי נמצאים בדמשק ודנאים בשעת המלחמה וב"סירה" אופרטיבית אחרונה של הצדדים הנדרשים. כשהם חוזרים למצרים, שעת המלחמה נקבעה ל-13:55, מעין פשרה בין הצדדים ומתחילה נהיל הקרב לאחרון לקראת המלחמה. נוהך הקרב זהה התחיל ב-16:00, ב-4 לאוקטובר. גם בדיזיה 5 הסורית (שמפקדה היה עלי אסלאן) החלה נהיל קרב בשעה 00:16, לתרגיל בארבע רמות שנקרה לזה, נדמה לי, "משרווע 110". בנוהל הקרב המצרי נקראו מפקדי הארמיות למטכ"ל ובאזור הדרגתית החל נהיל קרב דיזיוני, ב-5 לחודש. חטיבתי – ברוב המקומות בסביבות חצות בין ה-5 ל-6 לחודש וגדרה – ב-8 בלילה. החילילים ידעו שהם יוצאים למלחמה רק בשעה – שעתים לפני כן. חלים רק קשרות הקשר נפתחו והועברה מילת קוד – – – וקריאות "אללה הוא אכבר" הועברו בקשר. אני די מאמין בתיאור הזה כפי שתיארתי אותו, עם חריגות זעומות. לא קשר למה אני מתאר לכם, הועבר שאלהו בין 10 אלפי השבויים שנפלו בידי ב"מלחמת יום הchiporim", כולל שאלות רלוונטיות ליום המלחמה, שעת המלחמה וכו'. התיאור שתיארתי אותו כאן הוא – בדומה גסה, פחות או יותר, – תואם אם הממצאים שהוא הפיק מאותם שבויים.

א. מהו "תחריר 41"? האם זו הונאה או שזו הסתרה? על מנת להתמודד עם שאלת הזאת, עשית שילוב בהגדירה עם מה אני מכיר ב"מקיררובסקה", תפישת ההונאה והקובלת בברית המועצות, שתורגמה לעברית ע"י האגף למחקרים צבאיים ב-69 70 והוא זו שעזרה בסופה של דבר למצרים לגיבש את הדוקטורינה זו. אם אני משלב את הגדרת ההונאה כפי

שפתסו אותה המצרים וכפי שהיא מתורגמת מרוסית לעברית אז היא כזו: "מכלול צעדים אמיטיים -- , הננקטים לפני המלחמה והמובאים לידי עת הצד השני, בכוננה להשתיר סמנו את הכוונה האמיתית לצאת למלחמה ובמטרה להביאו לידי הערכת צב רצוייה בצד היוזם וכתווצה ממנה גם התגובה הרצוייה מיוזם ההונאה".

אדג'יש 3 נושאים: - יש שילוב של כלל האמצעים וזה אומר שימושים השקעות רבות בהונאה, על מנת שמהתמהיל שאנו רואים בשיטה, או שומעים בשיטה או מקבלים מידע באמצעות סוכנים מהשיטה, מהתמהיל הזה של הצדדים האמיתיים וההונאתיים מקבלים את התמונה שרצוים לציר אותה. שניים: מדובר על שורה של פעולות אקטיביות. זה אומר שידור ברשותות, שמשארים עליה לרגל למכה במהלך התרגום, או פרסום של אותן ידיעות באל Ahram "אל גומהויה" ובעיתונים המרכזיים האחרים בעמוד הראשוני, על מנת שם היו משוכנעים שאנו אכן קולטים את הדברים האלה. המטרה ברורה: לבדוק שצד השני מגיע אליו מידע רלוונטי, שידעו שמדובר תרגיל. כי אם לא יודעים שיש תרגיל אין הונאה. במקד ההסתירה עומדת הכוונה למנוע מכוחותיהם לדעת שם הולכים למלחמה במדינה כמצרים, בסוריה ובעבר כרוסיה אפשרות למנוע מצבם שלם את הידיעה שיוצאים למלחמה, כולל, מקצינים בדרגת אלופי וחשבו על זה שמד"ז, 5, מד"ז 19, מד"ז 23 - לא ידעו שהם יוצאים למלחמה, ימים בודדים לפני קלחמה! והנושא האחרון הוא "מבחן ההונאה": התגובה הרצוייה ליוזם ההונאה. ההונאה דואגת לכך בתפישתם שקיין המחקר היה רגוע, איןנו שואל שאלות קשות, שהוא חייב לשאול בשל תנאי אי הוודאות, יש לו כמה דפ"אות ובסופה של דבר הוא בוחר לתת הסברים ש邏輯יים תחת הכותרת "מדובר בתרגיל", או חלק מהתרגום. ואני בתיאור כיצד אותה תפישה, אפשר לקרוא לה הונאית, אבל אני חשב שהיא משלבת את נושא ההסתירה, ההדמייה ושילוב של צעדים אמיתיים ומטיעים, כיצד התחלת להתmesh במצרים, לאחר והתווצה של "תחריר 41" שראיינו אותה לראשונה כמושחת ביציאה למלחמה מתוך תרגיל, לא החלטה בספטמבר 73. תפישה זו גובשה ב-3 - 4 שנים שלפני "מלחמת יום הכיפורים" ובמרכזו שלושה דברים, כאשר השלישי הוא הנסי הוא הפתעה ושני האחרים בכלל לא קשורים לסוגיית ההפעה. הסובייטים בחנו-

תפישה זו, שיוומה בהצלחה גם בפלישה לכיביה, אבל הסידרה הזו מוכרת החל מ-61 בתרגילי מפקדות אסטרטגיים משלבים ב"ברית ורשה". מדובר בסידרה של תרגילים אסטרטגיים, שמטרתם לבחון את יישומתה של התכנית האופרטיבית שבתוכף, במקרה זה (החל מדצמבר 71) הצבא המצרי, החל לגבות תכנית מתקפה שקרו לה בהתחלה "عملיה 41" ולאחר מכן "גרנית 1" ו"גרנית 2" משופרת ו"גרנית 2". מ-71 יש תפנית לכיוון ההתקפי בתכניות המלחמה בצבא המצרי ומאותו זמן, בעצם, בוחנים באמצעות תרגילים ה"תחריר" את יישומתה של התכנית האופרטיבית שבתוכף, "גרנית 1" או "גרנית 2": -

האם אפשר לצלוח את התעללה והתכנית, אכו סגורה אופרטיבית בצורה מיטבית שתיים - היא בוחנת יכולת הכוחות לבצע את המשימה בשורה של מטרים חוזרים ונשנים - "תחריר 19" בוצע 4 פעמים! אחת הדיויזיות לא הצליחה לצלוח את המכשול בצורה מסודרת, בנו לצורך זה הדמייה באיל - בלה ותריגלו את הצלחה במרחב שישקיף יכולת של דיויזיה שלמה לצלוח את התעללה. וכשיחידה לא עמדה ביצוע היא עשתה את התרגיל מספר פעמים.

הנושא השני, כפי שאמרתי, היה לבחון את יכולת הכוחות לבצע את משימותם במסגרת התכנית הכוללת. הנושא השלישי - היו נספחים הונאתיים ברורים בתכניות של התרגילים. יש סקר שלם שמנגיד בצורה מפורטת כיצד מבצעים הונאה אופרטיבית בעת צליחה בטלת סואץ ואת זה מתרגלים בכל "תחריר" החל מ-71. ז"א רק שיחלטו שיזאים למלחמה, תעמוד התשתיות שנבנתה בתירגולת הכוחות, בבחינת ישומה של התכנית האופרטיבית ובהקשר קבוצה מול ישראל פעם או פעמיים בשנה, שיש תרגיל מפקדים אסטרטגי משלב. הדברים האלה יצרו את הקרע המתאים עד שיחלטו לצאת למלחמה ויקבעו את תאריך המלחמה, שתצא מתור תרגיל. דוגמא טובה היא סוגיות מאי 73: يوم ה"ע" היה צריך להיות 19 למאי ואנחנו מתחילה לראות ב-9 - 10 לחודש סימנים לתחילה של העלאת הכוחנות. ואולם העיסוק בתרגיל זה נפסק ב-10 בחודש: אין "תחריר 35" במאי 73, ואנחנו יודעים עליו רק אחרי "מלחמת יום הכיפורים". הסימנים הראשונים "لتחריר 41" אנחנו מתחילה לקבל ב-29 - 30 בחודש ספטמבר, ז"א כ-7 - 8 ימים לפני "מלחמת יום הכיפורים" וגם אז, משהוחלט לצאת למלחמה, הוחלט שייצאו

למלחמה מתוך תרגיל והתרגיל שנבחר הוא "תחריר 41". שמו לב ש"עמליה 41" היהו
תכנית אופרטיבית הראשונה למתקפה בצבא המצרי ובחרו את מס' 41, לדעתו, לא במקרה.

תת אלוף (מיל). יואל בן פורת : — — — מתוך ברירה אי נטלקטואלית החלטת ?
לפני מספר שנים לחקור את "יום הכיפורים". כאשר חשב מה אני יודע על "יום
הכיפורים" מתוך השנים שעבדתי ומה אני לא מבין ממה אני יודע, נשאר לי רק לرحم
עליכם — — אם שבתם מה אחורי שכולכם קראתם את 1000 העמודים של הפרסום שייצא
מעטס אמ"ן, או ר' תורה אמ"ן, או ר' תורה המחקר, או ר' אמ"ן או קמנ"ר בעניינו
הפתעת יום הכיפורים — — אז היה על מה לדבר. היה ואיש מכם לא קרא את הספר הזה
ועובדה שהוא איןנו בנמצא מזה 20 שנה, הוא עצמו סימן לדאגה, שמא הוא מעיד על
תרבות אירגונית שלא השתנתה מאותה תרבות שהביאה אותנו בשבת בשעה 2 למקורה העצוב.
קרהתי חומר גלם ופרסומים רבים אין סיפור של שלוש שנים מודיעין 71', 72', 73',
נדמה לי שאני היחיד בארץ היודע את רוב העבודות הללו בהחלט יתכן שלא את כולן עד
האחרונה בהן, ולמרות זאת — איןני בטוח שאני מבין עד תום מודיעין הופתענו, כלומר
AIR קרה ? מהי הדינמיקה האנושית, השכללית והיצרית אשר חוללה את הטעות ? והלא ההבנה
המלואה עד כמה שהיא תיתכנו היא אתגר של איש הביוון. על כן לאמן הנמנע שיסוד זה
של ההבנה החלקית בלבד או הבלתי שלמה של אשר התרחש היא מקור לדאגה, כיון שאם
נכון הדבר יש בו כדי להעיד על קווצר ידינו, קרי: שככלנו לא אובייקטיב דיו כדי
תפוש את מלוא מיפוי המציאות, את כל המוטיבים שלא לכל רוחב הסקטרים. ובמקרה
הנדון מדובר בסיטואציה של "אחרי מעשה", על אחד כמה וכמה כshedover בתפישת המציאות
בעת התרחשותה — — "סוף מעשה במחשבה תחילתה". אם נחשוב על המעשים הגדולים מאוד
עשינו במשך 45 שנים וכמה מהם היו בינויים על מחשבה תחילתה, ז"א כמה תורה הייתה
לנו, על כן היבט אחד של הפתעת יום הכיפורים הוא שהיינו "חיל של בandard" מבחינה
תורתית. יש שתי ג'בלאות שאין לא אהוב במדינת ישראל: האחד הוא מצד והשני הוא
ג'ערה. דבר על הצד כי זה מאד פוליטי — — — "האיציק" הלאומי בצדה היה
ה"איציק הראשון". מי שהולך ומתרגם באימפריה היחידה הגדולה בעולם כ-400 שנה לפני

שהיא מתפוררת, זה "איציק". למה אני לא אוהב את ג'וורה? בג'וורה נסדה תרבות של "חפייפ" -- -- מיטב האנשים לא התקוונו להישאר בצבא, האנשים האלה שהיו בג'וורה לא נשארו בצה"ל: חלכם בארה"ק, חלכם היום בבנקים. הם באו לעשות מלחמה, להקים מדינה והסתלקו, אבל הורישו את התרבות זו. ביחס, איסוף כגון הסיגינט, אתה לא יכול לספק שחורה", על כן, בלי פיזיקה, מתמטיקה, סטטיסטיקה. נדרשת דיספלינה, שימוש מדעית של אמת והבנתן שלך היא "השchorה" שאתה מספק, לא הלקט שאתה כותב. לעומת זאת, ב"חיל המחבר בהערכתה" של אז, יכולת לברבר שניים, בכתב ובעל פה, בעברית טובה ולהזנות את הלשון העברית ולהשתמש באוצר המיללים שלו כדי לחפות על מצוקות האמת שלך ושותם מבחון לא מתקיים ולא עשו לך "סקוריינג". אמרתי: איך בוחנים איש מחקר? סופרים לו, כל שנה - שנתיים, כמה מההערכות שלו התאמתו אם התאמתו 60% - הוא נשאר; אם רק 30% התאמתו... כולם תחת המטריה של "מודיעין" -- -- זה שם. הבינו זה המוכר! אין חיל מודיעין אחד, יש חמישה חילות מודיעין. מה מאפיינו חיל? אם אתה מקבל ש"חיל המחבר" הוא דיסציפלינה, הרי יש לו גופתורתי, יש לו תורה, יש לו ספר, יש לו בית - ספר - לחיל המחבר והערכתה אין עד היום הזה ולו אחד מהగורמים ולא משום שהוא לא חכם! הוא הכיר חכם, גם בדיםו העצמי שלו וגם בהיסטוריה שלו, מרבית האין נטלקט מצויה במחקר. אלא שהוא פשוט לא התפנה לזה, כי תמיד היו לו פי ארבע דליקות מזרנוקים והוא לא ידע אייזו דליה לבבות.ומי יכול לעסוק בתורה? מיטב האנשים, לא אלה אפסנאי תורתי, אלא האיש שהוא ראש הזרה הכיר טוב. אז מה? קודם כל הוא לא רוצה לעסוק בזה, הוא רוצה להראות לצאדים חוסין כל יום, ולנהל את התהיליך בוושינגטונו... הוא בשביב תורה? עיסוק הוא לא רוצה לעסוק בזה וחוץ מזה המערכת איינה מספיק אכזרית להתאכזר לעצמה, לתלוש את "המניאק" הזה הכיר טוב, ולומר: "תשב שנתיים לכתב תורה".

אני יודע שפרק שפרך מאד אהוב את עניין הונאה שלו, כי הוא קיבל על זה מסטה באוניברסיטה, אבל אני רוצה לומר לכם: תראו איך שולי, הרמטכ"ל המצרי (רק מי שלמד ערבים וערבית במצרים יודע מי זה השולטים מהם), שאני רוכש לו הערכה מאו שהוא בקונגו ואrik שרונו פגש אותו וקראתו דוח עלייו ב-1960, איך שולי התיחס אליו, באיזה כבוד! ככלומר לא הייתה שום הונאה! אנחנו רצינו שיוננו אותנו. אילו

בישחו, בין ה-25 לsepember ל-1 לאוקטובר, היה אומר: "חבריה, בואו נבדוק אם כל
הברג'יל הזה הינו הונאה", זו בדיקה של ארבע שעות ואני אומר לכם את זה כי אני
שניתי את זה, זה היהקורס בבניו קלפינס! זה היה מגושם, עם חוטים תפורים "כאלה"
זה בכל נקודה. אבל לא הנחנו מראש, ומה פתאום שאחנו יוננו אנחנו צאצא' שלמה
השלך החכם באדם, אותנו יוננו המטומטמים האלה, המצריים? הונאה זה אנחנו! שעינו את
זה יופי פערומים, ב"קדש" וב"שנת הימים", לא בא בחשבון בכלל, כי זה מצב נורמה
הittal שאנחנו ייחסנו לערבים איזו.

עכשו, אני חושב ש"מלחמת יום הכיפורים" היא הרבה מעבר למה שמדוברים. אני
חושב, שאחת הסיבות שלא כתבתי ספר רציני על "יום הכיפורים", היא כי פחדתי שאחרי זה
בשדרך לחזור בתשובה, כי יש לי רק הסבר מלא פיזי ולא רצינאי. אני חושב שהפתעת
"יום הכיפורים" הייתה דבר דעתמיניסטי, בלתי נמנע; זו הפתעה תרבותית והפתעה
בבישתיות.

לפי דעתך, ההיסטוריה של 2093, שיכתוב עכ

מודיעין של 1973, ידועו אותו כטרום - מודיעין, התקופה הטרום - מקצועית, טרום
פרופסיו נאלית ובמהות זאת של טרום - פרופסיו נאליות, טמון גם העניין של הפתעת "יום
הכיפורים". מה הנסיבות המקילות? לדעתך מדינת ישראל והחברה שלה עוד לא חזרו
סאזו של הטלה, שהתחילה ב-15 במאי 67 והסתיימה ב-10 ביוני 67. על פרט ועל
חברה עובדים שני הלמים קשה מאד: הلم הכשלון והלם ההצלחה. יש פה משפיק אנשים
שהיו במודיעין או בצה"ל ביום שבין 15 במאי 67 ל-10 ביוני 67 - - איך שבאותם
שלושה שבועות ישבנו כולם רקטום מכובץ, בדרגה זו או אחרת. כולם היינו מודאגים
וחלק אף חרדים. בחוץ אירופה ואריקה הלא יהודים, בלונדון פריז וזעקו:
אוושוויא MORE ON", וכולם דיברו על אבידות שבשלוש ספרות: 10 אלפי הרוגים, 18
אלף הרוגים... אין תחמושת ל"עוזי" ואין תחמושת נ"ט ו"אל - עלי" טס לאריקה להביא
תחמושת - כולם מופתעים וראש הג"א בא לרמטכ"ל ואומר שאין לו תחמושת וראש אמר"ן
כל يوم מביא לו מהה: עוד ערבים נכנסים לסייני ולרמת הגולן ומשה דיין תופס ג'יפ
ומסתובב ומשייר בגייסות. ואשכול לא רואה טוב את מה שיופת כותב לו והוא מגמגם
והערבים עצם משתגעים, عبدال נאצ'r נכנס לרזוננס והוא צועק בכיכר - - - וαι

עוניים לו "אטbatch אל יהוד" ופתחום, אחרי ארבעה ימים, אנחנו ממוטים צבא מצרי שלם ומגעים עד לתעלת ואחרי יומיים ממוטים צבא ירדני ואחרי יום וחצי פוגעים קשה בצבא הסורי ונופלת עליונו אימפריה טריטוריאלית עם המון נפט ותעלת סואץ -- זה קשה בשלושה שבועות!

עכשו, מה קורה? מודיע יכול לומר ראש אמר אמ"ן את המשפט שאמור? הרי כל עוד יש לנו את ההגיון במגבילות הערבויות, כאשר אנחנו בכל התחזדיות עם העربים, נניח מתרצ'נו, או מתשיח -- לא יודע. (אני לא מדבר על דברים שלא היתי קיים ובתשיח היתי כבר פה) אנחנו מנהכים אותם פעמי אחדי פעמי -- ולא מנהכים ב"קדש", ולא מנהחים בששת הימים", כי לא מנסים להתווכח עם נזהרנו. לא לומדים מודיע הפסידו העربים ב"קדש" וב"ששת הימים", שתיהן לא היו מבחנים של צה"ל אלא בחינה קלה מאוד, שאפשר להעתיק בה. מבחני אמת ליכולתו של צה"ל והמדינה הזאת היו בתשיח ויום הכיפורים, שתיהן בחינות קשות מאוד ואי אפשר היה להעתיק. למדנו שתיהן ומהן אני שואב עידוד.

אי אפשר לדבר על "יום הכיפורים" כיונו שאתם לא יודעים כלל, אני בכוננה אומרת, כי אני נגד המשחקים האלה "אנחנו המלך"; במדינת ישראל כבר אפשר ומותר לומר אני... אני... אני... אני אמונה, אני עשה; אני, שאני יודע יותר מכלכם ביחד וכל אחד לחוד -- לא מבין את זה! רק אחרי שתדעו את מה שאני יודע, יש אולי סיכוי שתבינו מודיע הופתענו וזה יש אולי סיכוי שתעשו את המירב שלא נופתע מחדש. היותם לא מבינים מודיע הופתענו, איינני בטוח שאתם מסוגלים לעשות -- או עושים -- שלא נופתע מחדש.

תא"ל (מיל.) מאיר אלרון :
כשiolaל דבר, אני חשבתי על הקטע שלו בקשר ל"חיל המחקר" והשימוש שלו בלשונו תור כדין הזרניתה של זו. אני חשב שככל הבהיר יואכל, על השימוש המופלא ברטורייה, אך אני חשב שאנחנו עוסקים כאן בנושא כל כך רציני, שאני לא בטוח שדריך המשל והשנייה (אם כי יכול להיות שאני טועה) תעביר את העניין הזה בצורה ראוייה. אני אנסה לומר איך אני רואה את הדברים האלה 20 שנה

יש סינדרום ברור ומתרחש, ששואב את כוחו ואת יכולתו מלימוד העבר. התבוננה העיקרית שלנו כאנשי מחקר, היא למדת את מה שקרה אטמול ולעשות את אותה השלכה לגבי המתר. כמובן, יש כאן איזו שהיא הנחה מוטבעת היטב, عمוק בתוך כולנו, שהסביר הטוב ביותר ביותר והנכון ביותר של ההבנה שלנו, של התודעה שלנו ושל מערכת האמונה שלנו, הינו שהן מושפעות מההיכרות שלנו ממה שקרה באטמול הקרוב ובאטמול של השלום. יש כאן סינדרום זהה של אינרציאליות, שיוצר מצב שהמערכת, הבנויה על הסינדרום הזה ונשענת עליו במידה רבה, מתקשה – ולעתים מזמנות אייננה מסוגלת לכשעצמה, כשהיא ניצבת בלבד – להתמודד עם התפניות החדות האלה שמצונת לנו המיציאות בכלל והמיציאות המזרחת התיכונית בפרט. אגב, זו אמירה, שנכונה לא רק לגבי מערכת ולא רק לגבי מערכת סודיענית, אלא היא נכון גם לגבי פרטים. לדעתי, הדבר העיקרי שקרה ב"מלחמת ים הכנופים" הוא שנפגשו ביחיד השברים, ככלומר: השינוי, התפנית עם הסינדרום של האינרציה בהערכה, נפגשו יחד וייצרו את ההפתעה של "מלחמת ים הכנופים". החדות של התופעה הזאת, של המפגש הזה בין שני האלמנטים, קשורין בכמה דברים, שני רוצח שהגיד עליהם כמה מילים. האחד, כמובן, חドתה של התפנית. עצם העובדה שהיא לנו עסוק עם תפנית בעלת משמעות מפליגת וחודה. הדבר השני הוא ארגוני: מערכת ההערכתה האסטרטגית הייתה אז במידה מוחלטת (והינה במידה רבה גם היום אם כי לא במידה מוחלטת) בלבדית ומונופוליסטית. לא היו לה מתחרים והיא עצמה זאתה, במידה רבת, את עצמה. האחרים, הדרג הצבאי וגם הדרג המדיני לרמותיהם השונות, היו תלויים בה כלות מוחלטת. לא היה להם שום כלי אחר, חוץ מאשר תבונתם שלהם, אלא אם"ו. ואיך אמר יואלק? "חיל הערכה". הוא היה הגורם היחיד שאפשר היה להסתמך עליו. לא היה שישו אחר. הדבר הבא שנובע מזה, הוא שלא היו היוזנים, שהזינו את ההערכתה מזוויות תקיפה מבניות – ארגוניות אחרות. לא היו אלה. אני לא מדבר על אדם זה או אחר שנד', פעם צץ ואמר לך וכך, אבל ארגונים, שיכלו להתמודד עם המונופוליסטיות ועם המונופוליסטים של המערכת – לא היו. ודבר נוסף, שהוא מזווית של ראייה אישית: בסופה של דבר, כשמדוברים על אם"ו – מחקר או על אם"ו בכלל של אותן שנים, מדברים על השעות ועל הערכה ובכלל מה שקשרו זהה, ביחס לכל מה שmockד לזה היום. אנחנו מדברים בסופו של דבר על קבוצה קטנה מאוד של אנשים. לדעתי אנחנו מדברים על אנשים בודדים, עד כדי קבוצה של כ-10 אנשים, אם יצטופפו שם (ולא כל כך מצטופפים שם,

כמובן...). לא ניתן להרבה מ-10 או 15 אנשים, אשר עיצבו את מה שנקרה, בסופו של דבר, "הערכת אמ'ן". הקבוצה הקטנה הזאת הייתה קבוצה מאוד אינטימית בתוך אמ'ן והיתה אינטימיות מפליגת בין לבינו המידע. מי שזוכה, בכלל פעמיים שהיה מגיע אליו מידע בעיקר "הميدע המivid", היו מתאפסים חבריה באיזו שהיא חברות מסויימת בזו (בד"כ, אגב, זה קרה ביום ישיבי אחרים הצהרים, שכבר כלם הגיעו הביתה ולא היו יכולים להפריע, כמובן). ונוצרה איזה שהיא סמביוזה, לא רק בין האנשים לבינו עצמו, אלא גם בין לבינו המידע. אותה קבוצה קטנה של אנשים עסקה בזאת, דשה בזאת למדת את זה, חקרה את זה, פיתחה את זה – ויצרה את אותה הערכה כפי שהתגבשה וכפי שאחר מכך למדנו אותה וידענו אותה כ"הערכת אמ'ן". היה גם אינטימיות גדולה מאוד בין לבינו אותם אנשים בצמרת צה"ל, קברניטי צה"ל, שהיו שותפים למעגל הזה של הערכת המצב הלאומי. מעט מאוד אנשים היו מעורבים בעניין זה. הייתה אינטימיות רבה בין אלה לבינו כל אחד לבינו צמרת צה"ל והיתה גם אינטימיות רבה מאוד בין לבינו הצמרת המדינית המכומצמת. בסופו של דבר, שמענו גם קודם, מדובר בקבוצה קטנה מאוד של אנשים, הייתה אומנם כמעט קבוצה בלתי מופרעת, שהובלה במידה רבה ע"י אותם שעלה אני אמ'ן מחקר, ר' אמ'ן בראשם, כמובן. עוד כמה מהមטה הכללי, מאוד בודדים, ועוד כמה מהרמה המדינית הגבוהה מאוד: ראש הממשלה, שר הביטחון ועוד כמה, בודדים מאוד; והיתה "התבשנות בתוך המיא" הזה, התבשנות שיצרה במידה רבה את הקיבוע, שישב על אותו סידור שדיברתי עליו קודם, זה האינרציאלי. יתר על כן, אותה קבוצה קטנה נטלה על עצמה לא רק את הערכה ואת המחקר על האויב, אלא גם שילבה במידה רבה בתוך העניין הזה את הערכה על כוחותינו ועל החיבור שבין הערכת האויב עם הערכת כוחותינו. כלומר, מי שביבצע וחיזק ובישל את כל העניין הזה ביחיד, תוך תבשיל אחד, הייתה אותה קבוצה, שעסקה גם בהערכת האויב גם בהערכת כוחותינו והשלכותיה על האויב. אני חשב שזאת נקודה בעלת משמעות מדרגה ראשונה ובעלת השלה חשובה גם מבחינה ארגונית. צריך לדבר על משקלת הסגולית העצום של הקבוצה הזאת: המונופוליזם שלה: על הסגידות שלה, שנבעה מהאינטימיות, הייתה שם סגידות רבה מאוד, ועל השפעה שלה: על האפיקוון הזה של האינטימיות ושל השפעה חיזקו את הקבוצה מאוד. היה לנו עסק עם חברה בעלת משקל סגולי בלתי רגיל בתחום קבלת החלטות לאומי והיא עצמה רכשה וצברה יותר ויותר בטחונו בצדקה, בנכונותה, בעוצמתה ובמשקלתה

במערכת הכלולות. הסיטואציה הזאת לא אפשרה, ולמעשה אפילו מנעה, דירוג ובקרה בהערכתה. לא היה מצב כזה שהיתה, מלמטה למעלה, הזנה הדרגתית של הערכות. שמי שהו בשלבים שונים של הדירוג יכול היה לבוא ולהגיד "רגע - רגע, זה לא ככה וכן וכך ואני משפיע כהה וככה ורעד לנו". האינטימיות יצרה צינורות מאד קרים, שמנעו את הדירוג ומנעו את הבקרה בגיבוש אותה הערכתה, כפי שאנו ראיינו ומכירים אותה. האינטימיות הזאת גם לא אפשרה חדרה של הערכות והארות (בא' ובע') אחרות, מנוגדות, מהצד. לא מגורמי מודיעין אחרים, שהיו חיצונים למערכת ולא השפיעו עליה כמעט, לא מגורמי האיסוף, לא מגורמי מודיעין השדה – כמעט שלא הייתה השפעה, אונשה הייתה השפעה שולית מד'. בוודאי לא מגורמי זה"ל, מתוך אותם קברניטים שהיו שייכים לעניין או שייכים לקבוצה, שהיו למעשה במידה רבה "ש קופים" למתרחש. אני חשב שההגדרות האלה, שניסחתי כאן, מסבירות, לדידי לפחות, את מה שקרה ערב "מלחמת יום הכיפורים".

הרצאת עוזר השר בפני קציני אמ"ן ביום ב', 12 ביולי 1993, במחנה גליות.
= אלוף (אל.) ישראל טל =
התרעה במלחת יום הכיפורים"

מקוםו של המודיעין בהתרעה למלחמה הוא נושא רחב. דברי ייחדו למלחמת ים הכיפורים. ואכן אי אפשר לדבר על המודיעין ועל מקומו בתורת הביטחון, בלי לבחון גם את עניין "מלחמת ים הכיפורים". המודיעין הוא, כמובן, חשוב ביותר, אולם אני חשב, חשיבותו היא בעיקר לגבי עובדות וידיעות, והרבה פחות במה שנייה להערכות אסטרטגיות ומדיניות. אנו אומר את דעתינו בפתח הדברים, שכן דעתינו על מקומה של ההתרעה בתורת הביטחון של ישראל נובעת מכך. מאוחר טסה טוגן כתוב כבר ב-1936: "מי שרוצה לנוהל מלחמה מהפכנית, לימד את תורת ניהול תורת המלחמה מהפכנית, מי שרוצה לנוהל מלחמה מהפכנית בסין, לימד את תורת ניהול המלחמה מהפכנית בסין".

וכך דעתינו: מי שרוצה לעסוק בהתרעה בכלל, שילמד את מקומה ותפקידיה של ההתרעה באמנות המלחמה בכלל, אולם מי שרוצה לעמוד על מקומה ותפקידיה של ההתרעה בישראל, שילמד את מקומה של ההתרעה בתורת הביטחון של ישראל.

כאשר דנים בהתרעה במלחמת ים הכיפורים, יש הטעונים כי היה בה כישלון של המודיעין, ואני מסכים כלל להגדלה הזאת. אני חשב שבכל תולדות ישראל הצלחה הגדולה ביותר של המודיעין הייתה במלחמת ים כיפורים, ואני חשב שלא הייתה ההתרעה. ביום קיים קושי לדון בתורת הביטחון. לפני 5 או 10 שנים, היה קל יותר לדון בכך, שכן אז תורת הביטחון הייתה פחות או יותר ברורה. הקושי נובע מכך שכיוון אין תורת ביטחון מגובשת. המצב השתנה מאד, הן באמנות המלחמה ובטכנולוגיה הצבאית והן מבחינה גיאו-פוליטיית. תורת הביטחון של ישראל הייתה אחת היצירות המוצלחות ביותר של המחשבה הצבאית בכל תולדות ישראל. האבות המייסדים קבעו וניסחו את תורת הביטחון בשנות ה-50, והיא מלאה את הייעוד שלה עד עכשוו, אבל היום היא אנטרכווניסטיית. דברי עוסקים במפורש בשאלת ההתרעה בתורת הביטחון של ישראל, ולא באופן כללי, באמנות המלחמה, מאז מלחמת ים הכיפורים" נכתבו ספרים ומארמים מלומדים רבים העוסקים בפרל-הרבור וברברורוסה, ואני סבור שהධינאים האלה אינם רלוונטיים. יתרכן, כי כאשר עוסקים בנבכי נפש האדם ודנים בסוד הפתעה ובסוד ההתרעה החוקרים המלומדים האלה אולי מעוניינים. אבל צרכיון להתייצב גם עם הרגליים על הקרקע, ולבדוק באופן פרואזי ביותר ובאופן קונקרטי וריאליסטי מה קורה ומה קרה.

הביטחונן של ישראל מבוססת בכוונות מכוון, והיא נסוכה על ידי האבות המיסדים באופן מזהיר, והיא בפירוש רואיה להיכנס לקלסיקה של אמננות המלחמה. תורת הביטחון, שגיבה ישראל חיפשה את התשובה לשאלת כיצד יכולם המעטים להחזיק מעמד מול הרבים בכל היבטים: משאבים, כוח אדם, גיאוגרפיה, משקל במערכות הבינלאומית, בעלי-ברית וכדומה, היא נשענה על קורה אחת מרכזית - על עליונות מוחצת; קודם-כל עליליות צבאית, שהיא עליונות מלאכותית, כיון שהיא ברור, כי ביחסו הכוחות הכלליים הלאומיים, אין לישראל עליונות וגם לא תהיה לה. וזה הגדולה של האבות המיסדים. הם מצאו דרך לקיים עליונות צבאית מלאכותית - ויש להציג מלאכותית כי היא ניצבת בניגוד ליחסו הכוחות הלאומיים הכלליים. במשך דורות הם דיברו על דור, או שניים, ב⌘מגה ובקויה שהסטרטגיה שלנו תביא לך, שהערבים יאלצו בסוף של דבר, לקבל אותם. מודיע אם כן תורה הביטחון הזאת לא קיימת עוד? הסיבה לכך: היא נשענה על קורה מרכזית אחת - עליונות בהרעת אסטרטגיית, לא הטרעה אלא הרעתה אסטרטגיית באמצעות הזרוע האוירית. כמובן, כל זה נוצר מהיתרונו של איוכות מול כמות בכל התחומים, ואין זה המקום להיכנס לפירות. ואכן, במשך כל השנים האלה נהנתה ישראל מעליונות ומונופול על ההרעת האסטרטגיית. מחד גיסא, המונופול היה בכך שאין כל אלה מהערבים, באמצעות הכוח האויר, להפוך את המלחמות לטוטליות, ולתקוף יעדים חינויים אסטרטגיים בלב המדינה והאוכלוסייה, מאידך גיסאישראל שמרה לעצמה את חופש הפעולה לעשות את הדברים האלה. וכך הבחנה בין מדינות העימות ובין בעלות-בריתן הקבועות והטבעיות הייתה חדה וברורה, אלה כל המדינות המשתרעות מהאוקיינוס האטלנטי ועד המפרץ הפרסי. בחולמות הכי גראעים שלנו לא חשבנו על דברים גראעים יותר מאשר סיועון, או סימטריה אסטרטגית אטרקטית.

ישראל פחדה מהיום שבו הערבים יגיעו לאיזון אותה. אף אחד לא האמין, כי באחד הימים יתהפכו היוצרות והמונופול יעבור לידיהם, והסבירות לכך הן: מצד אחד התפתחות הטכנולוגיה הצבאית, ומצד שני המשאבים והעושר הכלכלי העצום שלהם ומשקלם במערכות הבין-לאומית. אני מתכוון ספציפית לטيلي קראע-קרראע, שבאמצעותם אפשר להפוך את המלחמה לטוטלית, ובגללן אנחנו לא יכולים להגיע למקוםות הרחוקים. ככלומר, אם קודם הזרה האסטרטגית המובהקת שלנו הייתה מדיניות העימות, היום הזרה השתנתה. היום מדיניות העימות הן הזרה האופרטיבית, או מהו שבין הזרה האופרטיבית והסטרטגית, ואילו הזרה האסטרטגית עברה רחוק מאד. במקרים אחרים, יש שינוי גדול מאד באמנות המלחמה, ואני מדובר על מלחמה קונוונציונלית. השינוי

מ את שלב התנוועה של מסע התקשוב וריכוז כוחות. המצב השתנה בתכליות אצלו אמנות המלחמה בכלל, והזירה שלנו ביחיד נושא אופי חדש לחלווטין, שילך וишנה עם הכנישה למאה הבאה. לכן, אני טוען, שתורת הביטחון היא אנטרוניסטיית, אבל לא קשה לראות במציאות חדשה כזאת של אמנות המלחמה, כיצד משפיעה המציאות הזאת על התפקיד ועל הייעוד של המודיעין. הנושא עכשו הוא מקומה של התרעה בתורת הביטחון של ישראל, ועל הרקע זהה תיבחן ההיסטוריה של מלחמת יום היפורים. אולם ציריך להבין, שכשר מדברים על העתיד, נקודות הכוח משתנות לגבי השאלה של התרעה מודיעינית בכלל, ולכן אני סבור, שכשר דנים בהתרעה אצלו ציריך לדבר על תורת הביטחון שלנו ולא על פרל הרבור.

המושגים התרעה והפתעה באמנות המלחמה הם כמעט מושגים נרדפים, ואין כל ספק, שבמקרים רבים קיים קשר סיבתי ברור בין התרעה והפתעה. אבל לפני שמדובר על התרעה צריכים לדבר קודם כל על הפתעה. למציאות יש אין-ספר הפתעות, לא הפתעה אחת, ולא רק אין-ספר הפתעות במלחמה, אלא אין-ספר הפתעות בכל קרב. לא בכך הפתעה היא אחת מעקרונות המלחמה, אלא שיש וכיוכו על עצם מהותם וטבעם של עקרונות המלחמה. נכון, כל מדינה וכל עם עושים לעצמו רשימת עקרונות מלחמה המבוססים על התנאים והמנטליות שלו ועל דברים נוספים. אולם האסכולות מתחלקות בעצם לשתיים: יש אסכולה, שגורסת, כי עקרונות המלחמה אינם אלא אמות מידת הבוחנות לאחר מעשה את הסיבות לכישלון או להצלחה, ויש אסכולה הפוכה: עקרונות המלחמה כמו ריכוז בכוחות, הפתעה וכדומה, הם הקווים המנחים כיצד יש לתכנן מלחמה או קרב. כמובן, אין לא אחת מהאסכולות אינה מוציאה לגמרי את השינוי, הוויכוח הוא על ההדגש. כל אחד מכיר בכך, שעקרונות המלחמה ממלאים את שני הפקידים. השאלה היא למי הפרימאט. אני גורס שעקרונות המלחמה הם לא זה ולא זה, אלא הם בעצם המלחמה עצמה, הם החלקים של המלחמה. אם המלחמה היא השלם, הרי השלם הזה בינוי מחוקים, החלקים האלה הם ריכוז הכוח, הפתעה, החיסכון בכוח - כל העקרונות המופיעים ברשימות השונות של המדיניות שלו. כל אחד מחלק את המלחמה לחולוקת משנה שמתאימה לו. יש כמה חלקים בחולוקת המשנה הזאת, שכולם אמיתיים בשמות שונים. עקרון הפתעה קיים תמיד; הפתעה היא חלק מהמלחמה, היא חלק מהקרב, ויש כאמור אין-ספר הפתעות בכל קרב בכל מלחמה. כאשר בוחנים את כל הפתעות בקרב נתון, או במהלך נזונה, מגלים, שרובן לא נגזרות מהשאלה אם הייתה התרעה מוקדמת, או לא. אנחנו נראה, שחלק גדול מהഫעות נגזרות מטבע האדם, מאינטואיציה שפעלה או לא פולה, מיינטנסקטים ועוד. הדברים נכוונים לגבי הדרג הנמוך ביותר-קרב הטעתי, ועד הדרג של מלחמה רבת-

. שחלקו מקרים, חלקן נובעות מנסיבות של כוח עליון וכן הלהה. חלון, לא רול, ולא המכريع, נובעות מהעדר התרעעה.

חשיבות עשות סדר בין המושגים התרעעה והפתעה, כיונן שלולא מושג הפתעה לא הייתה חשיבות כמעט כמעט למושג התרעעה. בכך עליינו לשאול את עצמנו קודם כל מה טיב הפתעה שהיה ביום הכיפורים, ומה חלקה של התרעעה בהפתעה הזאת. כוונות מצרים וסוריה להילחם הייתה ידועה, הן במקורו והן במיקרו, הן בטוחה הארוך מראש ובמרחבי התרעעה הארוך לפני המלחמה וחן קונקרטי, הן ב-1972 וחן ב-1973. הכוונה לצאת בסופו של דבר למלחמה הייתה ידועה. יתר על כן, אנחנו בעצם קבענו שע-פ' האסטרטגיה וניהול מדיניות החוץ והביטחון שלנו, לא תהיה להם ברירה אלא לצאת למלחמה. איני רוצה להכנס לשאלת מודיעין נחתה המלחמה ממי לאוקטובר, אבל אני כן יכול להגיד, שידענו, כי אסד דרש לדחות את המלחמה. בלי קשר לשאלת, האם הידיעה הייתה נכון או לא, או לשאלת, האם זו באמת הייתה הסיבה העיקרית, אני מצין מה ידעו במתה הכללי. ידענו, שאסד בקש לדחות את המלחמה בטענה, שسورיה לא מוכנה, שהוא עדין לא קיבל את אמצעי-הלחימה, ושהם בדרך. באופן ספציפי הוא דיבר על טנקים גישור לתעלות נ"ט בגולן, על ארטילריה נוספת, על מעציצים סוחוי, טנקים 62-A. מנהיגי ישראל לא ידעו מעולם, בוודאות וקל וחומר שלא המודיעין בעולם, يوم או יומיים לפני שייצאו למלחמה אם אכן נזא למלחמה, והדברים מתיחסים למלחמות שיזמה ישראל. יכול להיות, שהמנהיגים הערבים יודעים מראש בדיקות התאריך, שבו יצאו למלחמה. כמו כן ידעה ישראל למתי בערך הם דחו את היציאה למלחמה, וידענו מודיעין, שהם קיבלו את אמצעי הלחימה שהם טענו שאין להם. ישראל ידעה, שהסורים קיבלו טנקים 62-A, טנקים גישור לתעלות נ"ט, מעציצים סוחוי. ידענו, שיש להם טילי סagger וטילי נ"מ. כן ידענו, ששלוחת של מומחים סובייטיים עשתה סקר ברמת-הגולן ונתנה להם חוות דעת על יכולתם לכבות את רמת-הגולן. חזינו על בשרנו את טילי הנקם והארוכי הטווח, המשוגרים אל ישראל מחוץ לטוווחים, שהיא יכולה הגיעו אליהם, או יכולם להיות משוגרים מחוץ לטוווחים - אם לא היום אז בעוד כמה שנים. ידענו על הנקם לא פחות ממה שנחנו יודעים היום על טילי הקרקע-קרקע. בימים שקדמו למלחמה, בספטמבר ובאוקטובר, ידענו לפרטי הפרטים על ריכוז הכוחות, על כל הכנות, כולל קידום הכוחות. כבר באוגוסט ידענו על קידום הטילים בסוריה, ויגענו את מוחנו בשאלת מודיעין מוקדם הסורים את הטילים באוגוסט. באוגוסט דנו

וهم לא העלה השערה, שואלי אלה הכנות למלחמה. עולה השאלה: מדוע? הלא במא依ןנו, שהם רוצים לתקוף, ושהם ביקשו לדוחות את העוניין. עד אוגוסט חלק מהצד יוזד כבר הגיע. על מה היה הוויכוח? כשהם קידמו את הטילים הוויכוח היה האם עשו זאת מפחד? האם הם רוצחים לחם מעין מלחמת התשה, ולמנוע טיסות שלנו צילומים? מישנו הזכיר מקרים מוקסימים את המילה מחטף, אבל איש לא דיבר על מלחמה. שני אנשים לא קיבלו את המצב האסטרטגי החדש ככזה המאפשר לעبور לסדר היום: האלוף יצחק חופי, אלוף פיקוד הצפון, וכותב שורות אלה - באותו תקופה היווה סגן הרמטכ"ל. לא בטענה של מלחמה, אלא בטענה של הפתעה, בטענה של הפרת האיזון האסטרטגי כאשר ברמת הגולן אנחנו מחזיקים כוחות מעתים, ומשליכים את יבנו על הכח האוורירי שלנו, שימלא את יעודה על-פי תוכנת הביטחון שלנו. המודיעין והכוח האוורירי היו צריכים לחתן לנו את החיפוי, ואת מרחב הזמן להביא את הצבא הגדול צבא המילואים - למלחמה. חופי ואני טענו, שהעוניין הזה מפר את שיווי המשקל האסטרטגי בצפון, וזה מחייב אותנו. אני טוענתי, שיש להביא אוגדה סדירה מלאה נוספת לצפון, או לסלק את הטילים האלה. בשונה וחצי שחלפו עד אז, מהיום שהרמטכ"ל ואני התמכונו לתפקידים שלנו, התנגדתי כמעט לכל הפעולות שעשינו, והיה ידוע שניי מתנגד למבצעים זההיהם האלה. אבל 20 באוגוסט, היום שבו נערך הדיון, תבעתי לצאת למלחמה בקנה מידה מלא - מלחמה יזומה באווריר נגד חיל האווריר הסורי ומערכות הטילים שלו, כיון שהדבר מפר את כל המאזן. המלצהי להמשיך בטיסות כרגיל, בלי הגבלות, להעמיד את חיל האווריר בכוננות למלחמה בקנה מידה מלא, ולנצל את פרובוקציה הסורית הראשונה בירוי טילי נ"מ על מטוסים שלנו, כדי לצאת לאופנסיביה טוטלית באווריר על כל שדות התעופה בסוריה, ובסעפו של דבר גם על מערכיו הטילים.

אמרתי, כי לפניו שנעשה זאת יש להזכיר את הסורים שלא ימידו את הפרסטייזיה שלהם במבחן, וכי יש להביא לידיותם, בציגורות שקטים, כי עליהם לסלק את הטילים במהירות למקום הקודם. המלצהו של חיל האווריר הייתה הפוכה: מצד אחד הוא המליץ לא לטוס, פרט לצילומי אווריר, ולאסור את הטיסות ברמת הגולן פרט למטוסי ריסוס. כמו כן נתן מפקד חיל האווריר באותו דיון חוו"ד לרמטכ"ל, שטענה כי דזוקא חיובי שהסורים קידמו את הטילים, משומ שאנחנו יודעים היכן הם ומצאים, מכיוון שהם בטוח קרוב אלינו, ומכיון שנחנו נוכל, באמצעות ארטילריה, לנטרל אותם אם

ם, לפרטיו פרטיים. ידענו אילו כוחות עומדים ממולנו בכל גזרה, ידענו על

וכנית הצלחה, ידענו הכל. מה שלא ידענו הוא שהופקעה מידינו הליונות האדירה בעוצמת האש לקרב היבשה הטקטי. במלחמת סיני, במלחמות ששת הימים ועד מלחמת יום הכיפורים עוצמת האש לקרב היבשה הטקטי, שעד מה לרשوت כל עוצבה, כל אוגדה ישראלית, הייתה עוצמת האש האדירה ביותר בהיסטוריה הצבאית בעולם. חיל האויר שלנו נתפס בתורת הביטחון של ישראל, נוסף על יעודו האסטרטגי העיקרי, גם כמקלטים. גם ארטילריה מעופפת של צבא היבשה, גם ארטילריה הגנת חופים, וגם כמקלטים. ישראל סקרה, כי במקום להשקייע כסף במקלטים, נימנע מהמפכיצים הערביים באמצעות הכוח האויר.

כלומר, תורת הבטחון שלנו הייתה תורה מרוכזת מאוד, שהביאה למיצוי כל הכוח הלאומי שלנו בתחום הצבאי לדרגה עליונה, שלא היה לה אח ורע בעולם. אפילו היום אנחנו מקיימים,יחסית לאוכלוסייה, את הצבא הגדול ביותר בהיסטוריה, ותורת הביטחון הזאת התבססה על הימור,אמין על סיון חשוב - אבל על סיון. ישראל שמה את כל הביצים בסל אחד. כמעט ויתרנו על כוח העמידה, ככלומר, על אורך הנשימה במושגים של משאבים. את כל המשאבים האלה ייענו לכוח המחז, למתפקיד האסטרטגי והtekstית, ובכך, קיימנו את העוצמה הצבאית האדירה שהיא לנו, שכן על שbowן כוח העמידה בנינו את כוח המחז בכוונות מכוון, תוך לקיחת סיוניים. מכאן נבעה האסטרטגיה של העברת המלחמה לאדמה האויב, מכאן נבעה האסטרטגיה של מלחמות הכרעה קצריות ומכאן ניתנו העדויות לחיל האויר, לכוח המשוריין לצחניים וכדומה. אולם, עוצמת האש האדירה הזאת וזו אחת ההפטעות הכי גדולות של מלחמת יום הכיפורים, לא עמדה לנו בקרב היבשה הטקטי בגל מלחמי הנ"מ האלה והאפקטיביות שלהם, ההטרעה לא הייתה רלוונטית. שילמנו מכך הרבה במהלך יום הכהפורים בغال שабדה לנו עוצמת האש, ואין לזה קשר עם עניין ההטרעה המודיעינית, עם זה שלא קיבלו ידיעות.

המודיעין ידע הכל. ידענו על כל סוללה, על כל מכ"ם, לא היה דבר שלא ידענו. אלא, שהתוכנו למלחמה שלא הייתה מתוכננת למציאות החדש בשדה הקרב. כאמור, ישראל ידעה על הכוונות המדיניות, האסטרטגיות והצבאיות לצאת למלחמה אם לא תהיה דינמיקה מדינית. מכיוון שידענו גם את התוכנית האופרטיבית של ניהול המלחמה, אנחנו לא יכולים אפילו לבוא בטענות על כך שלא ידענו שניאלץ לחתייך למלחמה שחקה, למלחמה שבה כוח העמידה קבוע ולא רק כוח המחז. לא ידענו, שיצליחו לתמן אותו לנצח שנורוקן משאבינו בגל מלחמת התשה. אילו ישראל הייתה מגיista את הצבא

ע' קודם לכן, אין ספק שלא היינו יוזמים או פונסיביה. במלחמות ששת הימים לא רק העربים הכריזו בגלוי על כווננה, המודיעין גרס בפירוש לפני מלחמת ששת הימים, שהמצרים לא יבואו לסייע לנו ולא יצאו למלחמה מכיוון שהם עסוקים בתימן. זו הייתה העמדה הרשמית של המודיעין, וגם בשיחה בשש עיניים בין ראש המודיעין דאז, הרמטכ"ל דאז (שהוא ראש הממשלה היום), וכותב שורות אלו, שהייתי מפקד גיסות השרים. אז, הוא אמר לנו במפורש, כי אין סיכוי שהמצרים יבואו לסייענו. בפועל התגלה, שעוניין הקונצנזיה היה לא נכון אז, כמו שלא היה נכון עכשו. אולם, אז העربים באמת לא הסתרו את כוונתם מהמצרים, שהיתה כאן אסקלציה אדירה, גם מעין דינמיקה קבוצתית בתוך המדינות הערביות ובתוך מצרים, ושהם עשו שלושה דברים, שככל אחד מהם לבדוק הספיק להיות קזוז בלי: 1. סגירת המיצרים. 2. סילוק כוח האו"ם סיני. 3. הם פתחו באש ארטילרית יותר מפעם אחת. את דבר הפתיחה באש ישראל שטירה, ואני לא מבין את הסיבה, ומדוע ישראל לא השתמש בה מיד לאחר מכן. המשזה הזה לא היה דבר רגיל, לא הייתה רצועת ביטחון לבנון. הם פתחו באש ארטילרית ביוםיהם שקדמו למלחמות ששת הימים, ביום ההמתנה, כמה פעמים מרצעת עזה כלפי יישובים שלנו ומטרות בתחום השטח שלנו. כל אחת מנהתגרויות האלה הייתה בבחינת קזוז בלי, אפילו לפי המשפט הבין לאומי. היה ברור, שהעולם יעמוד מנגד ולא יונקו אכבע. היה ברור, שם נשtopic, במיוחד בסגירת מצרים: טיראן, תהיה זו תחילת הסוף שלנו. לא בגלל התרעה, אלא בגלל הرتעה שתיעלם לחוטין, והرتעה יחד עם הכרעה היו שני מושגי היסוד של תפיסת הביטחון שלנו. לכן, במלחמות ששת הימים שתחנו באמת באופנסיביה. במלחמות יום הכנופורים לא היינו פותחים באופנסיביה גם אם היינו מגייסים את הצבא שבוע קודם, או שבועיים קודם. אני אומר זאת בזודאות, שכן שבחערוכות המצב שנעשו בחודש מאי העמדה הרשמית של המנהיגות המדינית ושל המטה הכללי הייתה, שאנו לא יוזמים. יתר על כן, המצב האסטרטגי נתפס אצלנו אחרי מלחמות ששת הימים ולקראת מלחמת יום הכנופורים כמצב נכסף, שהגענו אליו כתוצאה שכיבושי מלחמות ששת הימים. בסוד הערכות המצב שלנו וההוצאות שלנו למשלה, הייתה ההנחה, שהגענו אל המנוחה והנחלת, שיש לנו עומק אסטרטגי ושאנחנו לא חייבים עוד להסתדר לירוט את הירייה הראשונה. האנו, שאנו לא חייבים עוד לשאוף לפתח באופנסיביה, ולהזכיר במהירות את המלחמה באמצעות האופנסיביה, ואנו יוכלים להרשות עצמנו לסייע אופנסיבות של האויב כשאנחנו בדףסיביה, ובכך לאפשר לדרג המדינתי חופש תמרון ופעולה מלא, הוא לא צריך לחוש, כמו בששת הימים, שנחמייך את טמיינו. היא הייתה ההנחה הזאת. הייתה מוטעת ולא בגלל התרעה מודיעינית, היא הייתה

גות, שאנו חנו לא עשה את זה גם אם נגניבים את הצבא. היא הייתה טעונה משום שלא הבנו, כי השאלה אינה רק שאלה של קיומם או אי-קיומם. במלחמת ששת הימים הבעיה הייתה קיומית, במלחמת יום הכנופרים עמדנו נוכחות מטרת מלחמה מוגבלת מצד האויב. השאלה לא הייתה קיומית, מצד שני כבר ציונית, כי עצמת האש אבדה לנו, וברגע שבאבדה לנו, האויב הצליח לכפות علينا מלחמת שחיקה. ואנו חנו ב-12 בחודש, כשהיא ימים לאחר שנגמרה המלחמה כבר חבנו, שבגלל שאנו הולכים ומתרוקנים מהמשאבים שלנו, בגלל השחיקה העצומה, אנחנו צריכים לשאוף להפסקת אש אפילו אם האויב ישאיר בעמדות שכבש. הדבר עמד בנויגוד להחלטות הממשלה כל הזמן תוך כדי ניהול מלחמה. עד כדי כך מצבנו היה רע. ב-9 בחודש חנו, כי המלחמה הפכה להיות מלחמה על הקיום, והכרזנו על כך. כשהמלחמה נפתחה, היה ברור לנו, שאין לא מלחמה על הקיום, ובאמת זו הייתה מלחמה לחיים ולמוות. בגלל זה תומרנו לדפוסיה, מכיוון שכוח העמידה שלנו לא היהبني למלחמות התשה ארוכה, בנינו עצמנו למלחמות הכרעה. חלקה של ההטרעה המודיעינית היה בכך, שיצאנו משלו המשקל האופרטיבי והסטרטגי כבר בתחילת המלחמה כתוצאה מנסיבות הפתיחה, כאשר אנחנו לא מגויסים אלא, שהוויכוח הוא גדול מאוד - מה חלקה של ההטרעה שלא הייתה בעניין זה. כאן אני רוצה לציין, שכמה ימים לפני המלחמה הרמטכ"ל עדיין אמר לבניית המדינה, שהוא לא חושב שהם מתכוונים לתקוף. אבל ביום ו', 5 באוקטובר, כאשר ראש אמ"ן, הרמטכ"ל ושר הביטחון ציירו תמונה שחורה ממשור בפני הממשלה, כל השירותים שהיו בתל-אביב (והיו רבים), בראשות ראש הממשלה. הוא דבר על "סכנות נוכחה", ובגלל האמירה הזאת הפק המודיעין לשער לעזאזל. ראש אמ"ן אמר, שאמנם הוא חושב כי הסכנות נוכחה, אבל אין לו הסבר ליציאת המומחים הסובייטיים והאוניות הסובייטיות מהנמלים. הוא ציין, כי בדרך - כלל הסובייטים נוהגים כך רק כשהם יודעים כי מלחמה משתמשת ובה. הוא אמר דבר חשוב נוספת: היו שהם מסוגלים מבחינה טכנית כל דקה להסתער, ולא תהיה לנו יותר הטרעה נוספת. הוא אמר ללא הטרעה נוספת.

הרמטכ"ל אמר בתשובה, שבנויגוד לדעת ר' אמ"ן הוא אינו חושב שהסבירות נוכחה, ובפירוש הוא סבור שיתכן כי הם עומדים לתקוף. דרך אגב, התפיסה של סכנות נוכחה מעולם לא התקבלה על ידינו ביוםיהם הם כעדה הרשמית של המודיעין. ידעו היבשזו חוות דעת אישית, יש לכל אחד גם את האינטואיציה שלו. הרמטכ"ל אמר, שהוא חושב כי הם יכולים לתקוף, אבלאמין, שגם זה נכון יהיו לנו אינדיציות נוספות, וכך, המליץ שלא לגניב את המילואים בשלב ההוא. אני חוזר על המשפט הזה משום שהוא משפט

המודיעין בנו, על מאות דברים, ולא ייתכן שיהיו תלויים בדבר אחד בלבד. עם כל הבודד למודיעין, אני לא מקבל אותו כחזהת הכלול. הערכות המצב הן לא רק צבאיות.

נקודה נוספת: ברגע שהמודיעין מצליח לחת את כל המידע על כך, שצבא האויב מכונם, ושהוא יכול לצאת למתקפה, והוא מפרט את התוכניות למתקפה זהו לוקסוס. מעוטות המלחמות בהיסטוריה, שבהן היו כל המידעות הלאה, אפילו בטרוריה זה לא היה כך. לכן, מנהיג המדינה, צריך להעריך את המוכנות והnocנות של ממשלות אחרות לכך, להיכנס לקרב באותו תקופה. למשל, ראש המודיעין בז'וגוסלביה לא אמרו להעריך כתע, האם ילק הנשיא קלינטון נגד יוגוסלביה, או לא. זה תפקידו של נשיא יוגוסלביה. יש לשים לב לכך, שבישיבה ב-5 באוקטובר ישבו ארבעה רמטכ"לים: הרמטכ"ל באותו זמן, שר הביטחון, שהיה רמטכ"ל, השר חיים בר-לב, שהיה רמטכ"ל, וכן השתף בשhiba עוזר שר הביטחון, מספר שניים במערכת הביטחון, שהיה רמטכ"ל, רב-אלוף צור. ארבעת הרמטכ"לים, שהסכימו שלא לגיים מילואים. ישראל גليلי היה היחיד שם שסביר אחרת, כששאל ראש הממשלה לדעתם. ובכן, לא אליו זעירה היה זה שאמր לא לגיים מילואים, הוא אמר, כי האויב יכול להסתער בכל רגע, כי אין לו הסבר ליציאת המומחים הסייעיתם. הרמטכ"ל אמר, שהוא חושב, כי למרות הסבירות הנמוכה של זעירה, הוא כן מאמין כי הם עלולים לתקוף. אבל מאמין, שהיה אינדיקטות נוספות. רק קשה לי להבין לאילו אינדיקטות נוספות הוא ציפה כדי לגיים מילואים. רק גليلי אמר, שלפני מלחמת ששת הימים ניבאו האיצטגנינים, כי הצבא המצרי לא יבוא לסינו משום שהוא עסוק בתימן, וכך הוא הציע להסמיד בכל זאת את ראש הממשלה ושר הביטחון לגיים את המילואים, אם ימצאו לנכון, בלי להיוועץ בשרים פעם נוספת.

בסק הכלול, מלחמת ים הים הירקון הייתה מרעה, ועלתה לנו בז'וקר. הצבא הישראלי התגלה כאחד הטוביים בהיסטוריה הצבאית, כיון שמש מהקריםם גם והדף את התקפות דאייס Hera, גמר את המלחמה עם ניצחון צבאי. אולם, ישראל לא ניצחה במלחמה, שכן נצחון במלחמה נקבע לפי התוצאות, לפי מטרות המלחמה שהן לעולם מדיניות, ואנוחנו לא השגנו את המטרות שלנו. לישראל היו שלוש מטרות מלחמה מנושאות, ולא השגנו אף אחת מהן. העربים השיגו כמעט את כל המטרות שלהם. ברמה של משימות צבאיות ובמטרות צבאיות ניצחנו מנצח, וזכה להזיהה את עצמו כאחד הצבאות חזקים ביותר בהיסטוריה הצבאית, בנסיבות שהינו אז. ההפתעה, לא שבעוצמת האש ולא בזיה שנטפה علينا מלחמת בכוח העמידה וכל הדברים האלה. ההפתעה של המכה הראשונה שורה להתרעה, כי אם היינו פועלים על-פי ההתרעה שבאמת הייתה לנו לפי תורה

המודיעין בנווי על מאות דברים, ולא יתכן שהיו תלויים בדבר אחד בלבד. עם כל הכבוד למודיעין, אני לא מקבל אותו כחזהו הכלול. הערכות המצב הן לא רק צבאיות.

ונזודה נוספת: ברגע שהמודיעין מצליח לחת את כל הידיעות על כך, שצבא האויב מכונס, ושהוא יכול לצאת למתקפה, והוא מפרט את התוכניות למתקפה זהה לкосוס. מעתות המלחמות בהיסטוריה, שבהן היו כל הידיעות אלה, אפילו בטרוריה זה לא היה כן. לכן, מנהיג המדינה, שצריך להעריך את המוכנות והnocנות של ממשלה אחרת להיכנס לקרב באותה תקופה. למשל, ראש המודיעין ביגוסלביה לא אמור להעריך כתה, האם ילק הנשיא קלינטון נגד יוגוסלביה, או לא. זה תפקידו של נשיא יוגוסלביה. יש לשים לב לכך, שבישיבה ב-5 באוקטובר ישבו ארבעה רמטכ"לים: הרמטכ"ל באותו זמן, שר הביטחון, שהיה רמטכ"ל, השר חיים בר-לב, שהיה רמטכ"ל, וכן השתתף בישיבה עוזר שר הביטחון, מספר שניים במערכת הביטחון, שהיה רמטכ"ל, רב-אלוף צור. ארבעה הרמטכ"לים, שהסכימו שלא לגיים מילואים. ישראל גלילי היה היחיד שם שסביר אחרת, כשהשאל ראש הממשלה לדעתם. ובכן, לא אליו זעירה היה זה שאמור לא לגיים מילואים, הוא אמר, כי האויב יכול להסתער בכל רגע, כי אין לו הסבר ליציאת המומחים הסובייטים. הרמטכ"ל אמר, שהוא חושב, כי למראות הסבירות הנמוכה של זעירה, הוא כן מאמין כי הם עלולים לתקוף. אבל מאמין, שהיוו אינדיקציות נוספות. קשה לי להבין לאילו אינדיקציות נוספות הוא ציפה כדי לגיים מילואים. רק גלילי אמר, שלפנוי מלחמת ששת הימים ניבאו האיצטגנינים, כי הצבא המצרי לא יבוא לסינו משום שהוא עסוק בתימן, וכך הוא הציע להסמין בכל זאת את ראש הממשלה ושר הביטחון לגיים את המילואים, אם ימצאו לנכון, בלי להיוועץ בשרים פעם נוספת.

בסק הכלול, מלחמת יום היפורים הייתה מרעה, ועלתה לנו בヨוקר. הצבא הישראלי התגלה כאחד הטוביים בהיסטוריה הצבאית, כיון שמש מהקריםם גם וחדף את ההתקפות ואיכשהו, גמר את המלחמה עם ניצחון צבאי. אולם, ישראל לא ניצחה במלחמה, שכן ניצחון במלחמה נקבע לפי התוצאות, לפי מטרות המלחמה שהן לעולם מדיניות, ואנחנו לא השגנו את המטרות שלנו. לישראל היו שלוש מטרות מלחמה מנושחות, ולא השגנו אף לא אחת מהן. העربים השיגו כמעט את כל המטרות שלהם. בrama של משימות צבאיות ובמטרות צבאיות ניצחנו מCKERות מקצועית, וזכה לזכות את עצמו כאחד הצבאות החזקים ביותר בהיסטוריה הצבאית, בנסיבות שהינו אז. הפתעה, לא שבעוצמת חזש ולא בזאת שנכפתה علينا מלחמת בכוח העמידה וכל הדברים האלה. הפתעה של המכה הראשונה

טחון, אך אולי היו נחסכנות מאייתנו כמה אכות כאבות בימים הראשונים והשני של המלחמה. באופן בסיסי, לא היינו נמנעים מההפתעות הגדולות באמנות המלחמה שהיינו לנו בזמן המלחמה הזאת. ההפתעות היו: אובדן עוצמת האש ומלחמת השrikes כתוצאה מזיה שאנו בחרנו בדרך. בישראל הייתה מאז מלחמת ששת הימים דיכויסומיה במחשבה הצבאית. בחרנו בדרך, שהודות לעומק האסטרטגי, אנחנו יכולים להרשות לעצמנו לספוג את המכה הראשונה. הדברים האלה לא קשורים למושג התרעה בכלל, הם נפלו עליו באשנתנו, לא באשנת האויב.

באשר לעוצמת האש - אני רוצה להמחיש לכם למה אני מתכוון. אמרתי לכם, שוגדה ישראלית נהנתה מעוצמת האש האדירה ביותר בהיסטוריה הצבאית בקרב היבשה הטקטי. במלחמות התחשה היה يوم קרב אחד בתעלת סואץ, שבו הטלנו יותר טונות של פצצות על הארטילריה המצרית מאשר הטילו חילות האווריר של אנגליה וגרמניה יחד בכל עשרה ימי המלחכה בא-עלמיין במהלך המלחמה העולם השנייה, למרות שהם ערכו אלפי גיחות. אבל המטוסים החדשים, אמצעי החימוש החדשים, כל עוצמת האש המדעית והאדירה הזאת, עמדה עד מלחמת יום הכנפורים לרשות כל אוגדה בצה"ל, בקרב היבשה הטקטי שלנו. את עוצמת האש הזאת איבדו במהלך יום הכנפורים בקרב היבשה. אין זה כל קשר עם מושג התרעה. ציינתי כבר, שבמלחמה יש הרבה הפתעות, לא הפתעה אחת. רוב הפתעות לא נגזרות ממושג התרעה. במקרה שלנו מוניתי את ראש הפרקים של כל הדברים שבهم הופענו וזה לא קשור למושג התרעה. לסייעו להזכיר את עקרון המלחמה שמופייע ראשון בכל הרשימות של כל העמים: דבקות במשימה (AIM MAINTENANCE OF THE AND SELECTION). אם היתי מרצה בפנייכם על עקרונות המלחמה, אין לי ספק, שכדי להמחיש את עקרון הדבקות במשימה היתי מביא את יואל בן-פורט, על זה שאתה אומר שם כבר כן יש ידיעה ויש התרעה, אז גם מקללים אותה - דבקות גדולה במשימה. לסייעו: א. הייתה התרעה במהלך יום הכנפורים. בפעם הראשונה בתולדות מדינת ישראל הייתה התרעה מלאה, על-פי תורת הביטחון שלנו. אני חשב, שהזיכירו לכם שב-יולי 1972, דרשתי, כсан רמטכ"ל, לקרה הערכת מצב שנתית, מהמודיעין בכתב מסמך על כושר התרעה, של מודיעין. ישבנו אז מפקד חיל-האווריר, מפקד חיל-הים, ראש המודיעין ואני, במשרד, חילקו את העבודה מה יכין כל אחד להערכת המצב השנתית. הטלתי על ראש אמ"ן להגיש לי בכתב, עם העתקים לחיל-האווריר ולחיל-הים מסמך על כושר התרעה, כי זה יהיה הבסיס לכל חישובי הזמן והmphrik שלו בהערכת המצב. שאלתי אותו "מתי המסמך יהיה מוכן", והוא אמר שלמחרת בבוקר. אבל הוא לא הצליח לעשות זאת והתברר שמדובר המודיעין לא כתוב את העניין הזה בצוורה עצמאית

אופרטיבית.

אד הם הודיעו כהוגן, וכעבור עשרה ימים קיבלנו את הנייר. הננייר זה היה נאמן ב- 100% לתורת הביטחון כפי שנוסחה בשנות ה- 50. כמובן, זה בנוי על סימנים מעידים, מרחק כניסה ועל ידיעת פוזיטיבית מסווגים וכן הלאה, מידע מוסמך. אם תורת הביטחון הייתה בנזיה על התרעת כוונות היא לא הייתה כפי שהיא הייתה. היא נוסחה כפי שהיא, בהתבסס על סימנים מעידים שבשbillנו זו התרעה ואנו חנו מגיסטים את הצבא, ונכשלנו במבצע "רומט". נכשלנו במלחמת סיני, זה לא היה מבחן. במלחמת ששת הימים נכשלנו קונספטואלית בהתרעת הכוונות. לא נכשלנו בהתרעה של סימנים מעידים, כי חלק מהסטרטגיה של האויב הייתה להפחיד ולעשות זאת בגלוי. היו פעמיים שבהן נושא ההתרעה עמד בבחן: במבצע רומט - הוא נכשל, וביום הciporim הוא עבר. קיבלנו התרעה על-ידי הידיעות שקיבלנו, הפוזיטיביות, מהמקורות הći טוביים שיש לנו עם פרטי פרטיים. אני השתתפתי בעצמי בכמה מהדיונים האלה על הידיעות האלה שקיבלנו. לכן, לגבי העתיד יש משימה נוספת קשה מאוד היום: לתת התרעה על מלחמה שנפתחת בשלב האש, ורחוק מאוד, וזה על רקע תורה ביטחון חדשה, שצריכה להתנסח. לדבוני, התוכנית הרבה - שנתית ו"מרקם" עדין תפורים על פי תורה הביטחון הקודמת, כאשר מדיניות העימות, זו הייתה זירת האסטרטגיה רבתי, וזה לא כה יותר. דרך אגב, במלחמות יום הciporim לא הצליחו למנוע את הדיויזיות העיראקיות מלהגיע לכאן החזית. ביקשו מחיל-האויר, ידעו על התנועה שלהם, וחיל-האויר לא יכול היה לעשות את זה, וגם אמר, שהוא לא יכול לעשות את זה. אלה הפתעות, היו הרבה יותר גדולות מאשר ההתרעה המודיענית, שלדעתי הייתה. אבל התרעת הכוונות, שלפי המקביל והמיתוס היא לא הייתה. אני אומר, שהיתה התרעת כוונות מוסמכת ביוטר בצורת הידיעות שקיבלנו.

ולסיכום אני אומר, הלוואי שהמודיעין ייתן תמיד התרעות כל-כך אפקטיביות כמו ההתרעות שניתן בכל השנה שקדמה למלחמות יום הciporim. אני לא יכול לסיים את דברי בלי נימה אישית: ראש המודיעין, האלוף אלי זעירא, הפך להיות הקורבן והכפירה של כל יתר השותפים למה שקוראים המחדל של יום הciporim.

המודיעין ב"מלחמת יום הכיפורים"

מושב שני - 22 ספט' 1993

המודיעין

ב"מלחמת יום הכיפורים"

יום עיון בנושא 20 שנה ל-'מלחמת יום הכיפורים'
מושב שני - 22 ספטמבר 93

מ' בה"ד 15, אל"ם רון כתר':

אני מתכבד לפתח את המושב השני בסדרת הטימפוזיונים לציון מלאת 20 שנה לכ"מ מלחמה יום הכיפורים". בטרם אזמין את המנהה לפתח את המושב ולנהלו, אני מבקש להעיר מספר הערות: אחת, בערב ראש השנה התפרנסה, בראשונה מזו אותה מלחמה, גירסתו של האלוף (מיל') אל. זעירא, מי שהיה ראש אמ"ן בעת ההיא. מטיב הדברים היא מעוררת פולמוס וענין ובחרתי להביא לידי עצכם, בעיקר לאלו שלא קראו במאמר ערב החג, חלקים רלוונטיים, שהתפרנסו ועסקו בשאלת התטרעה לקראות המלחמה. כמו כן, צירפתו לחוברת מאמר פולמוסי קצר של זאב שיף, עיתונאי ב"הארץ" ופרשן בכיר, החולק על גישתו של זעירא ואני מבקש להזכיר לאלה שהיו פה במושב הראשון, שבabitim מסוימים דומה תפישתו של זעירא לזו שהוצגה כאן (בעיקר מצד המתודולוג שלה) על ידי האלוף ישראל טל במפגש הקודם. העיה שנייה מתייחסת למפגש הבא, המשכים והשלישי (מיל'). ישראל טל במפגש הקודם. העיה בעצם עיקרה של הסידרה כולה, כי לא באננו לשועע אף אחד בסדרה. המפגש השלישי יהיה בעצם עיקירה של הסידרה כולה, כי לא לגייע דרך המבאות של בסיפור נostalgia, מה היה ומה היה צריך להיות וכו', אלא להגיע דרך המבאות של לפני - המלחמה ומתקר - המלחמה, אל הנקודת המרכזית מכולו: האם הפקנו ללחמים, Ai זה לקחים ומה ניתן לעשות עוד, כדי לשפר שטענו שיפור.

בתתייחס למספר תשובות, שקיבלנו לאחר המפגש הראשון, שכוכור - קופת בו החלק השני, הפניל, וכן לא הוקצתה "במה חופשית" לדיוון והtabutot, אנחנו מאריכים בזאת את מישכו של המפגש השלישי והוא יערך עד השעה 16.00 לערך, כאשר משך הזמן מהចהריים ישמש כ"במה חופשית" להtabutot ולדיוון, להתייחסות לכל סדרת המפגשים ולנושא המרכזי בו עסקנו. אני מבקש להזכיר (וזה מופיע בדפים שקיבלתם) שהכינוס הזה הוא בבחינת פורום סגור, למרות שסיווגו הפורמלי נמור יחסית. אין לעשות שימוש כלשהו ללא היתר בתכנים שיאמרו או יועלו פה. במושב הראשון עסקנו, כזכור, בשאלת התטרעה מפני המלחמה. היום אנו מבקשים לדון בשאלת המודיעין במלחמה. אני מבקש להזמין

את תות אלוף במילואים עמוס גלבוע, מי שהיה ראש חטיבת המחקר (לא במלחמה, אלא מאוחר יותר) להנחות את המפגש.

תא"ל (מיל.) עמוס גלבוע:

כדי שנכנס לאוונירה מהכנס הראשון - يوم שבת בבוקר, 6 לאוקטובר. אצל ראש אמ"ן נערך דיון רב משתפים והשאלת העומדת על הפרק: האם יוצאים למלחמה, או שלא יוצאים למלחמה. באותו שעה בבוקר, כבר מונחת לעיני כל גיחת צילום, שבוצעה בשעות הצהרים המאוחרות בסוריה ובמצרים והותוצאות שלה, בתמצית, מראות מערך לחימה. איך אומרם כמו נמר לפני זינוק, פשטוטו כמשמעותו. כל הארטילריה הבינונית הסורית, כמו שכתו בתו"ל, 8 קילומטר מקו החזית, אפשר לחסוב שמתוך התצ"א יצאו ויתקפו... ומונחת אותה ידיעת ופרטות בדיקוק איך הכוחות המצריים יתקפו באותו יום, בשבת, מא' ועד ת': איפה, איר, ח"א, קומנדו, הכל מכל. הישיבה נקטעת כראש אמ"ן נקרא לרמטכ"ל, אבל עד שנקטעה, היו הדעות שהובנו על ידי בכיריו אמ"ן מחקר: "سبירות למלחמה - נוכחה", ב- 9 בבוקר בערך, ב- 6 באוקטובר. אני עצמי, ס' אלוף צעיר, הייתה באותו זמן בהמתנה לתפקיד ונקרأتி בבוקר על ידי ע' ר' אמ"ן למחקר, אריה שלו, בטלפון. הוא אמר לי: "עמוס שמע, בוא קפוץ לבאנו, יכול להיות שתחזר, אבל תבוא בכל מקרה, תעבור עם אבי יערין", שהיה ר' ענף 5. הייתה אז בהמתנה לקבל את ענף 5, מה שהוא נקרא הזירה הצפונית, באתי וחשכו עיני. מיד נטלתי על עצמי להתרגון לרדת ל"בור", לא מעنين מה שידברו. אנחנו מכירים ויודדים ל"בור", להכינו את כל מה שיש לנו: פקסים שכתבנו ועוד. בעודנו עובדים - סיורים. התחילת המלחמה. אותם הטנים שאנו ראייתי כמה שעות לפני זה, הכל התחיל ל佐ז. וככה הייתה עומד, במינו כישלו מחדה טוטאלי. השאלה שהיומ נדונו בה תהיה כיצד הגיב המודיעין להלם האדיר ובאיזה בניהול המלחמה, ב- 2 רבדים: הרובד של מודיעין השדה בלחימה, בחטיבה ובוגדה והרובד של המודיעין לצרכי קבלת החלטות ברמה האופרטיבית והסטרטגית. לצורך זה הכנס יחולק לשניים: חלק הראשון נישמע 4 הרצאות בנושאים מייצגים ובחalk השני יהיה רב שיח, שבו יטלו חלק מפקדים וקמ"נים ברמת החטיבה וברמת האוגדה. הנושאים כוללים את הזירה המצרית ואת הזירה הסורית ולקחנו כמאפיין נוסף את תצלומי האויר.

אני מזמין את רפי יקר לדבר על המודיעין נוכחות המשלחת העירקית בסוריה.

ד"ר רפי יקר:

הנושא שאני אדבר עליו יהיה ההתמודדות של המודיעין ואג"ס בrama המטכ"לית נוכחות המשלחת העירקית לסוריה ב"מלחמת יום הכיפורים". אני רוצה להזכיר, שהעירקים שיגרו כוחות במלחמה השחרור וב- "ששת הימים" לחזית. השאלה העומדת על הפרק היא, האם תומנת המצב המודיעינית שהוצאה ברמת המטכ"ל לגבי הכוח הזה הייתה נכוןה: האם המערך האיסופי הוכoon כהלכה, מה הפעולות שנקטו הגורמים האג"מיים, או המטכ"ל, כדי למנוע את המורבות העירקית או לעכב אותה. כדי להביא גאולה לעולם, אומר שמדובר במקרה, שבtab אלוף משנה יעקב שחם ז"ל, שהחלה שלו בו הוא שיכתוב, הפקה ופרסום במחלת ההיסטורית.

אנחנו מדברים על מודיעין בסיכום כללי של תומנת המצב המודיעינית, סיכום שלא יכול ללמד אותנו על תהליכי גיבוש התמונה ועל הסיבות והשינויים חרדייטים שהיו בהערכת הפעילות והכוונות של האויב ברמת המטכ"ל - - -

הקרבות שהיו נגד העירקים ב- 12 באוקטובר אחר הצהרים, חטיבה 12 העירקית תוקפה את אוגדת האלוף לנר (אוג' 210). זאת תומנת המצב כפי שניתглаה במפקדת האוגדה, ישיבה בתל שער. חטיבה 12, שהיא מרכיבת מגדור טנקים פלוס גדור ממוכן, תוקפה בשעה 3 את אוגדת לנר המתקדמת לפני צפונו בכונה לתקדם לענגיר, גורמת לאוגדה לייצב קו אחורי רק ב - 12-13, שבו העירקים נחדרים. ההתקפה הזאת גרמה לעצירה, לפחות זמנית, של התקדמות האוגדה - - -

בימים הבאים מתרחשים קרבות נוספים בגזרה. החטיבה הזאת הוחלפה בחטיבה 6 שיריון, תומנת המצב, פחות או יותר, עם תזוזה לפה ולשם, נשאה אותו הדבר. חיל המשלחת היבשתי העירקי כלל 2 דיויזיות שיריון, 3 ו- 6, שתי חטיבות תי"ר ויחידות קומנדו, בסה"כ כ- 550 טנקים, כ- 700 נגמ"שים וכ- 30 אלף חיילים. טיסות קרב עירקיות החלו לכינע לח"א הסורי ב- 7 באוקטובר לאחר הצהרים. חטיבת שיריון מספר 12 ועוד גדור

ממוקן של חטיבה ממוקנת 8, היו הכוח הראשון שבא ב מגע עם כוחות צה"ל. לחזק ב מסלול הידוע, שני ה慈רים: מבודד בKO ישר דרך ציר ה- A לביון דמשק ולחזק וציר נוסף, צפוני. עיקר הכוח הגיע ב ציר הישיר.

ברור שהעירקים לא היו מודעים לפתיחת המלחמה ולא היו שותפים לתכנונה. בליל 6-7 אוקטובר הוכראה כוננות לתזוזה בצבא העירקי ובוצעו תואומים עם הסורים. באותו לילה, תמנת המודיעין שנמסר לרמה הממונה אצלנו היא: העירקים החליטו להשתקם במלחמה, נרכסים תואמים ומשוגר כוח אויר, לא ברור אם יש מעורבות של כוח יבשתי. ב- 7 באוקט' יש החלטה לשגר גם כוחות יבשה. אצל העירקים נרכסים תהליכיים לתיאום וב- 7 באוקט' יש החלטה לשגר גם כוחות יבשה. אצל העירקים נרכסים תהליכיים לתיאום עם איראן וגם עם הcordים וב- 7 באוקט' בבוקר חטיבה 8 ממוקנת שוגרה לגבול עם סוריה, ב מסלול הישיר. ב- 7 באוקט' בצהרים אמר אמ"ן אמר, שהעירקים החליטו לשגר כוחות יבשה לגבול עם סוריה. ב- 7 באוקט' ידיעות ידיעות על כך שהסורים דחו את בקשת העירקים לモ빌 טנקים ושהם בקשר מהם בעיקר חלפים. אמר אמ"ן (אני אומר "אמ"ן" ולא מצבע על גופים ספציפיים) הגיע מכך למסקנה, שגם הסורים וגם העירקים לא מעוניינים בהשתפות כוח שלוחות עירק במלחמה יבשתית. ישנו כМОון סעיף המפתח, עם זאת, כי אין זה כМОון לפסול עדין אפשרות שיגור כוחות קרקעים עירקיים - - -.

ב- 8 באוקטובר בצהרים, שוב מהפרק בהערכת אמ"ן: מתחושה סורית, שהתגברה בצהריים על שינוי לרעיה במצבם הצבאי ועל הצורך בסיום דחוף. זה לא מהפרק בהערכת אמ"ן לנוכח העירקים, משום שבערך ב- 8 - 9, יש מידע על כוחות של דיויזיה 3 העירקית בדרבא לדמשק וזורות ידיעות בנושא זה. אמר אמ"ן מעביר את המידע לרמה הממונה, תוך העرس שעירק מסויימת משיגור כוחות ללחימה. קמ"ן פיקוד הצפון אמר לכותב המחק, שביבשה זה הועבר לאוגדות, בציגורות המודיעין, שכוחות ראשונים הגיעו לסוריה. לעומת זאת, בתכנונו של ההתקפה על מה שכונה "המובלעת הסורית", לא הופיע אף כת עירק כ"או ייב אפשרי".

ב- 9 באוק', בערב או בלילה, הגיעו כבר גדוד ממוכן מס' 2 של חטיבת ממוכנת 8 לדמשק. ב- 10 באוק' – חטיבת שיריוון 12 ממוקמת באיזור دمشق. ב- 10 באוק' בצהרים הגיעו מידע מהימן, שמספר שחטיבה תצא לסוריה ב- 10 באוק' בשעה 14:00, ולא ברור אפילו באה העריכת אמ"נ שחטיבה 12 תגיע לדמשק ב- 11 באוקטובר בבוקר או בערב. הערכה, על רקע החומר המהימן זהה, שגורם לשינוי בהערכתה שחטיבה עומדת להגיע תוך יממה לדמשק, בשעה שב- 10 באוק', על רקע המידע הזה, באה הערכתה הזאת של אמ"נ, שכבר ברור במטכ"ל שהעירקים אמורים להגיע לחזית. הערכת המצב בראשות הרמטכ"ל, עניינה איך למנוע את ההגעה, או – איך לעכב את ההגעה של העיריקים. אז מפקד ח"א אומר למעשה, שהח"א לא מסוגל למנוע או להקל את התקדמות של העיריקים ואז מגיעים מחלטה להציב מארב נ"ט על ציר התנועה לדמשק. ב- 11 באוק', בבוקר, חטיבת 12 וספקייה מצוינים כבר בעורף החזית, בה בשעה אמ"נ מודיע שחטיבה הגיעה לسورיה – – וב- 11, באמ"נ לא על ידוע על הכת, שהיא כבר ביוםמה הקודמת לדמשק. הדבר הזה לא הופיע גם בסיכום אמ"נ. באמ"נ ידוע שמפקדת דיויזיה 3 כבר נמצאת ב – 3 – א מ – 10 באוק' בשעה 00:18. ב- 11 באוקטובר בצהרים, נמצא כבר מפקד הדיויזיה העיריק בשתה, מבצע תאום חבירה. בלילה, בהערכת מצב אצל סגן הרמטכ"ל, מציגים ריכוז של רקס בתצ"א. – – – סגן הרמטכ"ל אומר: אלה יכולים להיות העיריקים. נציג אמ"נ, אלוף משנה, אומר: אין לאמ"נ ידיעות ברורות. יתכן שהחטיבה הגיעה. פיקוד הצפון העביר התרעה לאוגדות, לפי דברי קמ"נ הפיקוד, על התערבות עירקית צפוייה ב- 13 באוקטובר.

ב-12 באוק' בבוקר, חט' 8 ממוכנת מוקטנת (גדוד שלה עבר כבר ונמצא עם חטיבת שיריוון 12) לדמשק. ב-12 אח"צ נתקלה חט' 12 הסורית באוג' 210, אוגדת לנר. זו התמונה שגלה צפיפות של האוג' בתל-שער. בספר וגם במאמר שכתב אלוף בר כוכבא, מתואר המפקד, שבא ומודיע לתפקיד מפקד האוג' – "יש כוחות שעולים בדרום". האוג' שלחה בשלב זה כוחות. " הם מגעים מדרום מזרח, וצבע הטנקים שוניה ". אמרו לו: לך תבדוק עוד פעם. הכל ובדק. זהו, בעצם, האיתור הראשון שהוא לאוג', שסייע למידע הכללי על

כוח עירקי הנכנס לקרב, שלא כפי שהוא בפיקוד, שם גרסו שהעירקים עוד לא הגיעו. ככלומר – גם האוג' הופתעה לגלוות את העירקים מולה, ול"זוכותם" של העירקים נציגו, שגם הם הופתעו לגלוות את צה"ל בדיק שולם, כי הם נעו בלי הרבה מידע לנוכח שкорה שולם. זהו, בעצם, קרב התקלות ואני לא ארחיב לגביו.

דבר אחרון – ביחס לתגובה האג"מית. אנחנו רואים כוח מפלס"ר חט' 35 בן 25 לוחמים שהונחת ליד קטיפה למארב, פגע ב – 2 טנקים וחזר. אני מבין שהיה עוד כוח בזאת ב-3 בחודש. כמובן שלא עצרו כלום, כי זה נעשה בעצם אחריו ההתקלות הראשונה. נעשה סיום אלים של תה"א, ע"י שני מטוסים מ-3-A: לפ"דפרי אנשי תה"א היו עוד 2 סיורים קודם, ב-10 באוק', שלא גילו כלום, משום מה. העירקים, אגב, התקדמו בלילה. שתפקידות לא נתנו תוצאות.

לגביו האיסוף – חמ"נ לא ביוון מאמץ איסופי של ממש לעבר כוח המשלוח העירקי באשר להאזנה, אמנס היה כיסוי של הרמה האסטרטגית בראשית המלחמה, ביוזמת יחידת ההאזנה עצמה, אך ביום הראשון של המלחמה לא הייתה הכוונה איסופית בהאזנה לרמה הטקטית, שעשויה הייתה להביא מידע על הגעת כוחות העירקיים. לכל אורך המלחמה – סבוב צילום לכיסוי הציר מ-3-A בכיוון דמשק, וזאת לא משום שהיה מבצעי אחריים – – –.

לסיכום – המודיעין והגורמים המבצעיים ברמת המטכ"ל לא הצליחו לעקוב במשהה אחר המהלים העירקיים לשיגור כוחותיהם לחזית, ולעשות לעיבוב, אם לא לעצירה התקדמותם. עמדתו של ינקליה היא, שיתר על כו: ברמה המטכ"לית לא הובנה המשמעות האסטרטגית של עצירת כוחות העירקית. לאחר ואני לא חרתתי זאת קשה לי כעמוד על בסורה מלאה, כי אנחנו יודעים שהרטכ"ל ואחרים התייחסו ברצינות לנושא, לפחות בתיחסות המילולית. ההערכת האסטרטגית השגויה של חמ"נ לפיה אין הסורים רוצים בכוח ישתי עירקי על ארמותם, וכי העירקים עצמם אינם מתכוונים להטעב במהלך

עשרה ביסוד המכשלה המודיענית. זו גרמה להתעלמות מידייעות ששתרו הערכה זאת, ולא הפעלת מאץ איסופי לנושא. הדבר נכון גם ב-10 וב-11 באוקטובר, כאשר כבר ברור היה שכוחות עירקיים נמצאים בסוריה, או בדרך אליה. בנוסף על כן, לא נתן אמר"ן דעתו לשימושו עודפי הכוחות המאوترיים בתצ"א ולא הבהיר לגורמים המבצעיים ולדרוג המ pneumonic למשמעות המרכיבית והסטרטגיית של הדבר. על רקע זה, לא הייתה תכנית המשתקפה של פצ"ו להופעת כוחות עירקיים בסוריה. מן ה-10 באוקטובר הובא מידע לגבי הממונה, שהיה שותף לכישלון בטיפול בו, בכך שעשה מעט מד' או מיותר מדי' עצירת הכוח העירקי; אישר לפצ"ו תכנית מתקפה שאינה מתייחסת לחיל המשלוח העירקי; שלא הורה לאמ"ן לעשות כל מאץ אפשרי לאבן את הכוחות אליהם אנחנו מתייחסים כאן.

לאחר הלחימה ב-13 באוקטובר וລמורות שהושמד בו חלק מהכוח העירקי, החל תהליכי הפול בתודעה הצה"לית. עם הופעת כוחות עירקיים וירדניים נוספים – נערכו כוחות צה"ל, בדברי אלוף פצ"ו לאחר המלחמה, ואני מצטט: "בואם של העירקים ואח"כ בכניסת הירדנים, גרמו לכך שבמצב שהגענו אליו, בתשישות נוראה ובכמות קטנה מאוד של טנקים, יכולנו לעשות מאיצים נוספים, ללא יחס כוחות שהשתנו בביטחון אחד". לפני ה-25 באוקטובר, שנודע לעירקים שהסורים מקבלים את הפסקת האש, הם פשטו חזרו לעירק מה שעד מול אוגדת לנרט, שכבר לא הייתה כ"כ אוג", היו שתי דיויזיות سورיות, בהן 550 טנקים, ועוד כח ירדני.

עמוס גלבוע:

אני רוצה להגיד כאן דבר אחד, שגם בעיני הוא עד היום תעלומה. בסביבות ה-10 באוקטובר, היה ברור לכל הדרגיים המחליטים הצה"ל, לרמטכ"ל וכל-ס"ר רמטכ"ל, כי יש עירקיים. נשלחו מטוסים בליל ה-9 ובליל ה-10 לארת את הכוחות, שהיו בתנועה מ-3-העירים. נשלחו מטוסים בליל ה-9 ובליל ה-10 לארת את הכוחות, שהיו בתנועה מ-3-הערים. מכיוון دمشק, אך הללו לא ראו דבר. והתחילה לעשות תכנונים במטכ"ל איך עוזרים את העירקים. האם הובנה המשמעות האסטרטגיית? את זה צריך היה לשאול את "דדו" המנות.

מה שלא יהיה, המטבח הישראלי כולם ידע והבינו ואף הפעיל מערכת מבצעית בנושא. הם מין נתק, לדעתו טוטלי, בין ת"א לבין הכוחות. מכיריהם את איטמר צ'זיק, לימים אל"מ איטמר? הוא זה שעד אז בתצפית וראה את העירקים, באוג' של דן לנר. הוא ידע בכלל, בתודעה שלו, שבכלל יש עירקים בסוריה. איך זה מסדר? וكم"ו פצ"ו אומך" אני אמרתי". היה איזה "קצר חסמי", כמו שאומרים. הלחת מזה ברור: אם לא ט"א מעל 3-א לכיוון دمشق, איפה בן עשו ט"א?

סאל (מייל) עודד קם:

קודמי הציג פה הצגה של שקיים עם חצים ברורים, וסימנים טקטיים מוסכמים, שהוא נראה ברור. וגם תצפית, שמדוחת על כוחות בצע שונה. המטרה של הסירה של היא שתביב שמצב כמו שהיה במלחמה, מתחילה המלחמה, ברגע שעברו הכוחות המצריים לגדה המזרח או שחציו קו מגע, העסיק נראת למגרי. בתצ"א לא רואים חצים, לא רואים צבעים שונים וזה נראה אחרת. אני אשטול להמחיש לכם את זה בהרצאה ולתת כמה לקחים.

א) אני עובד רק בגזרה המצרית. זה מהחומר אני ראיתי אותו ובקטוע הסורי לא הי... נוכחות. אז אם משהו שונה בגזרה הסורית - על הסף אני מתנצל.
 ב) אושוק רק בתקופת המלחמה עצמה, לא ערבית המלחמה ולא אחרית המלחמה. עוד נCKER חסובה - ההרצאה אינה מדעית. עד היום לא נעשה שום מחקר על התצ"א ולא בדקנו התחביבים בכלל. אין שום מחקר מסודר ומה שאני מציג זה מה שתחקרו אישית, הרגשות שפעלו וידעו אישי. אישית, מ-14:00 בצהרים ב-6 לאוק' עלייתי על מסוק והגענו לחוף"ק "דבליה" ורק שנגמרה המלחמה חזרתי למרפ"ז. בקטוע זהה הייתה צרכנו כמו כל הצרכנים, אחד ה"לחוצים" שבהם....

הסירטונו לכמה נקודות: 1) בראייה של מטרות, איך נראה פיזור הכלים המצרי, איך נראהות השירות, איך נראהים ריכוזי כוחות בשטח.

ב) ביצורים תראו בהמשך. האם אפשר לעשות מזה "ቢיצים", تحت הערכה בשליפה מה אומר,இזה ייחידה זאת? ברוב שעות היום לא היו עושים גשרים, זה היה נדיר למצוא גשרים פרוסים על התעללה. עיקר הגשרים נפרשו בלילה ובמהלך היום הם עבדו בדברות, בעיקר בהעברה של כוחות. ביום גם כמעט ולא היה העברת של רק"ם, עיסק הרק"ם עבר דוקא בלילה, והתעסקו בהעברה של אספקה. נוכל לראותה מה ריכוזי משאיות ריקות בהמתנה, בדרך חזרה לצד המערבי, ומשאיות עומסות בהמתנה לכנייה לצד המזרח. אלו אותן פרצות שראינו בסוללת הuper, שעשו אותן עם צינורותמים. הנה ריכוז שיריה של משאיות, בהמתנה למעבר לגדה המזרחית. מה רואים ירידה למים, אלו משאיות ריקות שעומדות לצלחת חזרה. מסתבר שהיתה תנועה דו סיטריית טובה מאוד לצורך העברת אספקה, ולא כפי שנדמה, שחוצים חד סיטרי לכיוון אחד. התנועה הייתה דו סיטרייה בחילט, כנראה שייבים לבצע סבבים בשבייל לתזק מלכמת זאת. מה מדובר על הזמן, בחודש, בשעה 03:15. הנה בגדה המערבית, דוגמא של שיריה שמתמיינה. שימו לב, אפילו לא מרכזים מרוכזים פתו והכלים שומרים על רוחים די גדולים בין אחד לשני. אותן כתמים שחורים שאותם רואים לאורך הציר אלו כלים, משאיות, אין מה רק"ם מיוחד, אבל בפירוש לא צפופים. תראו בהמשך דוגמא שיש ראשי גשר שייצורו "פקק", אז באמת נוץ "פקק". עוד דוגמא - באיזור של סרפאים, בגדה המזרחית, לריכוז של משאיות, שאחר חציית התעללה נמצאו באיזור הראשי ערומים כמו מצר, כל הכתמים השחורים האלו הן ערמות של כלים מרוכזים.שוב - אלו משאיות במקרה הזה, שימו לב, לא צפופים. למרות שזה הרבה מאד כלים הם לא צמודים אחד לשני. תמנונת הסוללה, הכתמים הענקיים, מעלה, כל כתם כזה הוא כלי שטוף מהשה. ואפשר כבר לראות מה תחילה של חפירות ודיפוניים. ב- 14 באוקטובר בבוקר - יש באיזור הח'ץ התקלאי גשר, שנפגע במרכזו כתוצאה מכך, להבדיל מהמשאיות המסודרות שעומדות במרקם גדולים שהכל תקין, כשתקלה וגשר נפגע מנסים להדחף, כמו הישראלים. אין בעיה במקרה הזה, רק מהישראלים עושים את זה כל הזמן... מה נראה לכם, להבדיל מכמה תוכנות שלנו, מה קרה מהכוחות שעדיין לא צלחו, שנשארו בגדה המערבית. המצלמה سورقت מה לכיוון קנסה ואנחנו רואים גם ריכוז של מחפורות של דיפוני ציוד צליחה במקום, עדינו כום

מוסווים, ומדוברר פה על ה- 9 באוק' לאחר הצהריים, כולם מוסווים ומכוסים. מיד תראו את חטיבה 134 הממוקנת המצרית, שצלה בהמשך את התעללה... כולם עדין באותו מערך הגנתי שלהם, לא צזו ממקום ולא התרכזו, לא עלו בשירות ולא כלום. כל אחד בהערכות החירום, ממתינו בסבלנות לתורו. זאת אומרת אין שום תנועה, למי שלא חייב צזו. אנחנו עוברים חזקה לגדה המזרחית: ראו את העירומים של הכלים -- -- שמסתוובבים באיזור ראש הגשר, בكمויות גדולות ביותר. זה מטרה לח"א. הנה עוד דוגמא לפירישה של יתרות בשטח, בביצורים חפוזים, ב- 9 בחודש -- -- סוללת נ"מ, ברגע כבר נכנסה לאדמה... עוד דוגמא לסוללת חת"ם, רואים שחילק גדול מהכלים מוסווה. שימו לב לביצורים חפוזים, הם בתוך האדמה כבר. הם לא חשופים בשטח.שוב הנ"מ ושוב ריכוזי כלים: אני פשוט רוצה להמחיש לכם איך זה נראה בתצ"א. יש פה סיידרה של כוחות בתנועה, אשר להם אני לא בטוח אם הם ישראלים שבורהיהם או מצרים שמסתערים... אני עובר לנוטטלגה: ציר הקביש ב- 9 לחודש, טרומ הצלחה: אני מאמין שכולם ינחשו מהו הפס השחור הזה באמצעות, מי שלא מנהש שיתבייש! זהו "גשר הגלילים" המפורטים, ככה הוא נראה. שימו לב להמחשה, איך נראה פה כוחות צה"ל, העומדים על בבושים עדיין. זו עדיין לא הצלחה, זו פשוט "ערימה" של מכוניות, שמתחברות טമבוון לטמוון, אלו כוחות צה"ליים. זיכרו שהאיזור בטוח ארטילריה והכל קרוב מאוד לקרב המגע. שימו לב לציפויות. נverbor פה לקטע קצר, לאיזור "המחנה הפולני" המזרחי בג'די, דוגמא קטרה של ביצורים חפוזים מה- 14 לחודש. ראו כמה הרבה ביצורים כבר יש, פשוט להמחשה. הכל חفور פה. לא יהיה שום כוח שלא חفور פה; זה ב- 14 לחודש -- הם כבר עמוק בתוך האדמה, גם חיר' וגם עמדות לרק"ם.

מה השורה התחתו נה? צריך לזכור, שהבדיל מהגדה המערבית, יש בה אחד האבסורדים, מה באמת הכרנו ויכלנו להביא תשובות ברמה של הליבים והערבות ו"ביביצים" מסודרות בגדה המערבית ובגדה המזרחית. בהתחלה, לא יכולנו פשוט להפוך את זה ל"ביביצים". אתה לא יודיע מה לחבר עם מה בכלל. ולהבדיל מזה הצ"יח היה רק על הגדה המזרחית, ברמה הפיקודית לפחות. אני לא מדובר על הרמה המטכ"לית. ברמה הפיקודית – כל הזמן עוקן: "איפה הכוחות" ו"כמה כוחות יש במחנה הפולני", "כמה כוחות עברו באיזור חמול", ו"איפה קו המגע"? ואלו הצעקות שהיו, ולא "מה קורה עם העתודות בגדה המערבית", שאוطن הכרנו וידענו איפה הוא בדיקות ומה זו או לא זו. כמעט ולא שאלו את זה.

לקראת מחצית המלחמה ובסוף, התמונה הולכה והتبירה, ככל שצברנו ניסיון. גם המקרים הפסיקו לזווז. אגב, אבסורדים של טעויות מפונחים: בהתחלה, שלא מבינים מהי מלחמה, יש דוגמאות קיצונית. למשל, ביום הראשון למלחמה, ב- 6 לחודש "על הבוקר", היה דיווח של שירותים כלים בביצות, מזרחית לקנטרה. בטלפון אני שואל: "מה הסיפור?", לא יכול להיות, איך יש שם כלים, תיבדקו את עצמכם! מה מסתבר? כל מכתש של פג'ץ יצר צזה בתם שחור, שפיענחו אותו רק"ם. אז זה תוך צי' יומ מתעדכן, אבל בהתחלה ה"רעים" הם עצומים, זאת אומרת הפיסוסים והפיענוחים הראשונים הם בהסתברות גבוהה מאד של טעות. לגבי פיענוח של כוחות שהכרנו והתרגלו אליהם, האמינות גבוהה אבל זה הולך וצובר טעויות וככל שהקרב נידיד יותר והתנוועות גדולות יותר. בשלה פתוχ גדל 아주 הטעויות. בהמשך ובסוף המלחמה, העסק היה יותר מסודר, מבחןת הבנת התמונה ו"הביביצים".

מהו התפקיד של התצ"א הזה? אחת התפקידים העיקריים, הייתה בנושא של ספירת מלאי. בהתחלה, בשל אי הבנות, נתנו ספירת מלאי של כמה ריכוזי כלים, לעיתים אפילו בל' הבחנה בין רק"ם ללא – רק"ם. פשוט ריכוזי כלים, כמה מתרמים ואיפה, ב"ביביצים" גדולות מאד – – – בנושא מטרות, רק לקראת סוף המלחמה היה שהוא חלקן מאד, בעיקר ברמה של "עזרה ראשונה" לטיסים. לא ברור לי בדיקות איך עבד נושא המטרות. לקראת סוף המלחמה ואחריה, נכנס לשימוש מהו שנקרא "פאיפס מטרות", זה פאיפס צ"א שביבן כנ"מ 40 אלף, שככל את כל הממצאים ושימוש כעזר בסיסי למטרות מרחב.

עזרים חפוזים - שוואף לאפס. היו מקרים בודדים. זכור לי מקרה אחד, שהכינו על איזור ה"חווה הסינית" והוא הגיעו אפילו עד החפ"ק הפיקודי. מהחפ"ק הפיקודי ירד והגיע לחפ"ק של אוגדה ושם נוצר, זאת אומרת לא הצליח לרדת. לא ידוע אם זה היה עוזר לנו.

שיטת הדיווח. באותה תקופה, להזכירם, היה טלפון רק מהפיקוד לחפ"ק הפיקוד וכן טלפרינט. בסוף יום הפיענוח, ככלומר לקרה אור ראשון למחرات, היינו מקבלים מפות פיענוח שיטתי, והיה לנו שית שוטף בין החפ"ק. ואחד הלוחמים החשובים, שבצד השני, במצב "כאוס" מהסוג הזה, חייב להיות מישו שמבינו את בעיות הפיענוח - לדעת אם הנתון הגיוני או לא הגיוני. כשהתמונה ברורה אז הקשר הידוק, ב"שפט המפענים", הוא לא קרייטי. במצב של "כאוס" הוא הכרחי, אחרת אפשר להגיע להערכות שגויות תלולות. זאת אומרת היתי עושה בחפ"ק פיענוח בלי תצ"א; זאת אומרת הייתה לו "זה לא לומח את מה שם מעברים, מدلל או מעביר חלק מהנתונים لكم"ו, ואומר לו "זה לא הגיוני" ולא מכניס לו אותם בכלל. והוא מעביר את מה ש"עשה שכלי" בעניין, שלא היה אבסורד, אבל שום הגינו אליו שכבר לא האמינו לתצ"א. ביום השני למלחמה היה ריכוז של 100 כלי באיזור "המחנה הפולני". דיווח מהמרפ"ז על רק"ס, וכמ"נ האוגדה היה אומר לי: "עוד פעם החברה שלך מקששים לי בМОח? לא יכול להיות, עדין אין גשרים, איך יש שם 100 כלי? לך לבדוק! מה זה לך לבדוק? סע למרפ"ז! לך חתמי מסוע קל וטטי לשם, לראות מה יש שם באמת. אותה חטיבת נתבים הייתה שם, וזה באמת היה הרק"ם שהוא מפוזר על דיווניות, למורות שלא היו גשרים. אבל חוסר האמון היה כזה, כבר שלא האמינו לככלום.

סמל (מיל.) צבי עופר:

קדם כל אני סא"ל במילואים, תותחן, כל הזמן במסלול הקדמי. זאת אומרת קשור, שבעם, שירות לתהליכיים של קבלת החלטות ברמה של הפיקוד, רמה של המפקדים. לפני 5 שנים הוטל עלי, על ידי ראש מה"ד, אלוף דורון רובינו, לעורר ולפרנס את החומר שמצא במחלתת הסטוריה על הלחימה של חטיבת 188 ברמת הגולן, ב"מלחמת יום הכיפורים". למומ' חשבתי, שככל מה שאני צריך לעשות זה לאסוף את החומר, לחבר אותו ביחס ולפרנס את זה בספר, לעשות עליו עריכה לשונית -- -- ולהוציאו את זה בספר. התבונתי. לך לי בערך שנתיים כדי להגיע, בסופו של דבר, ל-90 - 95 אחוז מהנובדות, שהיו במערכות הקצרה שנייה חטיבה 188 במשך 24 שעות לחימה. אני בכוונה קורא לזה מערכת, כי הקרבות שנוהלו שם היו מעין מיקרו קוסמוס של מלחמה. היה שם הכל, כל מה אתם רוצים. וההתלבטות הייתה איך להגיש את זה. וההחלטה שלי עם ראש מטה, כל' הד' הייתה לעשות את זה בהיבט שלי או לעשות את זה מכובנו של תומ'ל, בהיבט תומ'ל, ולא להתבזס רק על סדר אירופיים קרונולוגיים אלא לראות איפה התומ'ל משלב. ככלומר, האם המפקד: מה הייתה המשימה שלו? מה הכוח שעמד לרשותך? מה הייתה העבודה המתה שלו? מה הפקודות שננתת ואיך נלחם? מי היה האויב שלו? אלו, עבר, ההיבטים של המחבר ואני מניח שיש חלק מכם ששמעו אותו כבר בשנתיים האחרונות. ניתוח האירופי כולם נמשך בערך 5 - 6 שעות ואני רוצה להתייחס מตוך זה להיבט אחד. יהיה לי קשה מאוד לנתח בהיבט של מודיעין השדה, כי מודיעין השדה נמצא בכל מהלך טקי' איזה שהוא, אז אם אתם רוצים לדעת בדיק, אתם צריכים לשם את הכל. אבל אני אנשה לעשות כמה ניתוכי מצב. החומר מבוסס כולם על עבודות, על מקורות ראשוניים, על חומר שקיים היום בצה"ל, בארכיוון צה"ל ובכל מיני מקומות וمتבסס על הקלטות של רשות קשר, על צילומי אוויר ועל עדויות שנמסרו סמור לתום המלחמה. כל עדות שלקחתי היום ממשהו, או לפני שערךתי את המחבר, היא בערבון מאד - מאד מוגבל. אין שום יתרון לאדם שמוסר היום עדות שלו שנמסרה שבוע אחריה המלחמה, או אפילו חודש. גם אז היא ב"ערבון מוגבל". והוא צריך לאמת עוד הרבה דברים. אז זו הערת לפתיחה. הערתת היא ב"ערבון מוגבל". ואם צורך לאמת עוד הרבה דברים. ואם יכלה היה במקומות אחדים מארחורי, באופן טבעי, אבל צריך להתייחס במלוא הענווה לאלה שהיו שם, במקום הזה. ואם אני מבקר מישחו, אז אני מבקר לאור תורה הלחימה. אם יכול היה להשרות

אחרת? האם היה לו מידע או של לא היה לו מידע האם החלטות שנแทนו היו מבוססות או לא מבוססות? במהלך המחקה, כמעט בתחילת התייחס אומר, גיליתי את מה שנקרא "דו"ח נבו". הדו"ח של "וועדת אגרנט" על הלחימה ב-24 שעות הראשונות ב"יום הכיפורים", היה של וועדה שি�ב בראשה אלוף משנה נבו – – –, חקרו את זה והגיבו להרבה מסקנות חלקיות. אני הגעת לדברים נוספים, בהחלט בغالל הריחוק מפן המלחמה, וזה פורסם בצה"ל כבר ב-90', במסגרת ספר של מחלקה ההיסטורית. החוברת "האגנה על רמת הגולן – תורות ותפישות", שעד היום, כפי אני הבנתי, מחולקת בצה"ל בכ- 2000 עותקים. אם מישו מכם מעוניין, אני מניח שהוא יוכל להשיג את החומר ופחות או יותר להתקדם. לגבי מודיעין השדה, לאחר והארטילריסט וקמ"ן תמיד עובדים ביחד, כי כפי שאמר מישו "במרפ"ז מחפשים מטרות", מחפשים מטרות בזמן אמיתי, היתי שותף להתלבטוות של קמ"נים בדרגים שונים, ביחס לעובדה שלהם עם המפקדים. יש לכך השפעה אדירה על תהליכי קבלת החלטות, אך לא נכنتי להיבט זהה. אני אנסה לנתח כאן כמה דברים שאנו יודע עליהם דבר ולהראות כיצד זה התנהל. בפיקוד הצפון ידעו כבר ב- 2 באוקטובר את היערכות המלאה של הצבא הסורי. בלי חולמות: ידעו את העריכות המלאה של הצבא הסורי ואת הנסיבות של טנקים ונגמ"שים. יש לי דו"חות של פגיעה (יש פה ושם טעויות, כי הפגעה לא הייתה מדויק אבל הכל יشنנו) ומיל שרצה לראות את זה יכל לפיקוד הצפון ויקבל ממנו את החומר, בלי חולמות. אנחנו רואים את הצבא הסורי נערך בהיערכות חרום. הדו"ח הזה נכון ל- 6 באוקטובר, אבל הוא היה נכון כבר ל- 2 באוקטובר. אנחנו רואים 6 חטיבות חי"ר סוריות בקו הראשון ובדרגת שניי הדוייזיוני – 5 – 7 חטיבות, מתוכן 5 של טנקים ו- 2 ממוכנות. ותראו את הפיזור שלהם: מtower ה- 5 שמצוות בקו האחורי, או בקו השני, 2 ערכות בצפון ו- 5 בדרום. למה 5 בדרוס? אין הרבה חילוקי דעתה בנושא זהה. הגזרה הדרומית נוחה לפיריצה, אם מונחים נכון את הקרקע. יותר קל להיכנס לשם. השטח פחוס סגור, יש יותר נתיבים והערכתות של הצבא הסורי מתאימה לבדוק לתוכנית ההתקפה שלהם: מאמץ עיקרי של 5 חטיבות בגזרה הדרומית. תמיד היינו אומרים: "איזה המאמץ העיקרי? היכן שהולכות הדוייזיות המשורייניות. הדוייזיות המשורייניות, 1 ו- 3 יושבות מאחור, אחת באוזור כיסואה והשנייה באוזור קטנה. והן מופעלות ב"יום הכיפורים": דיב' 1 הופעלה כבר בשעות אחר הצהרים של 6 בחודש, והורדה דרומה, משום שהסורים מעריכים שיש להם שם הצלחה. היא

נעה על שרשראות כל הילילה ולקראת בוקר היא נמצאת 10 קילומטר מדרום או מזרחית לתילים. דוויזיה 3 לא זהה. היא נורא מפחידה, אבל היא לא זהה. חטיבה 1 שלה, חטיבה 81, תוקפת רק ב-9 בחודש. למה דוויזיה 3 לא זהה? אני אראה לכם. יש לי כאן דיווח של סרנו ריביון, שהוא קצין מעדן סורייה, נחקר בדצמבר 73' ותראו מה הוא אומר על ההערכות. הוא אומר: לקראת סוף ספטמבר, החלו מגיעות ידיעות על הכנסת פוג' חת"ם מטבח"לי לחזית; בתצ"א, הגיעו ידיעות שמרגמות 240 מילימטר (יחידה מטבח"לית) שעמדות להגיאו לחזית. מרגמות 240 מ"מ, לפי תומ"ל סובייטי, זו הבקעה, אין חוכמות. זה מחייב להגיאו לחזית. מרגמות 240 מ"מ, לפי תומ"ל סובייטי, זו הבקעה, אין חוכמות. זה היה כתוב בכל הספרים. אני למדתי את זה בפוא"ס שלפני המלחמה. כתוב, רואים את זה ושובעים את זה. פיקוד הצפון מדבר על מלחמה ויש לו התנגדות עם אמר"ן - מחקר. חגימן מדבר על זה, ב-1 באוקטובר, יש ידיעות על כוונות תקיפה של הסורים. פיקוד הצפון נכנס ב-30 בספטמבר וב-1 באוקטובר ללחץ, כי הגיעה איזו שהיא ידיעה שהצבא הסורי עומד לתקוף. זה נגמר, אבל מדובר על מלחמה. אמר"ן לא התייחס לדיעה הזאת ברצינות, אבל זה לא מפריע לי בכלל, מה אמר"ן אמר. פיקוד הצפון רואה את הדברים האלה, ובוואו נראה איך זה משליך על ההערכות שלו בשטח: זה לא משליך בכלל! זה לא שפיען כי פיקוד צפון נערך ל"יום - קרב". פיקוד הצפון מעיר שביעיקות הפלחת המיגים, (12 מיגים הופלו ב-13 בספטמבר) הסורים עומדים להגיב וההערכה הכלכלית היא, שמתכוונים ל"יום קרב" מסיבי, התקפה אווירה בצד ניסיון לכבות איזה שהוא מוצב ודברים כאלה, בשום פנים ואופן לא התקפה סורית כללת. אבל אלף הפיקוד מצליח לעורר את המטה הכללי וב-5 לחודש, כশמוכרזות כוננות ג', מעלים את חטיבה 7 למעלה. ביום שני, עולה חטיבה 7 למעלה, ונערכת עם שלושה גדודים: 71, 77 (שהיא כבר קודם ברמת הגולן), 82 וגדוד 75, הגדוד של יוס אלדר, שהוא גודוד טנקים במקורו אבל הוא עולה רק עם פלוגת חרמ"ש כי הוא עשה צמפ'ים לחרמ"ש, מקבל את הפלוגה של אמר' פלנט והוא הופך להיות גודוד מאולתר זהה, מינוס - פלוס. ועורכים את חטיבה 7 בכח לתקפות נגד, כת עתודה. זו המשימה שמוסלת על חטיבה 7. מברק פיקודי, שיוציא ב-5 לחודש, מטייל משימות מפורשות על חטיבה 7. ומה"ט 7, שנוטן קבוצת פקודות ב-6 לחודש, אומר למג"דים שלו: אנחנו עתודה, עם אפשרות להכחות למעלה, למטה, חלק מה חלק שם. לבו לשיער, חד וחלק: חטיבה 7 - חטיבת עתודה. פורסים את חטיבה 188 בכו: גודוד אחד בצפון, גודוד שני בדרום, 2 גודוד חיר' פורסים במוצבים. פיקוד הצפון, עם

חפ"ק פיקודי, נערך בנפה ל"י יום קרב", ופה אולי מתחיל השבר התורתי. כי כשהאתה נעד ל"י יום קרב", אתה לא נערך להגנה. לפיקוד צפונו יש תוכנו להגנת רמה"ג ("סלע", מקביל ל"מצודה"), וחלק מתכנית "סלע" היא תכנית "גיר". היו ויכוחים האם תוכנית "גיר" הייתה אמורה לעצור את הצבא הסורי או לא, זו הייתה תוכנית לכל דבר. מי שיפנה את החומר הסודי וייקח את תוכנית "גיר", יראה תוכנית מפורשת לכל דבר, כפקודת מבצע, המדברת על הגנת רמת הגולן עם 2 חטיבות טנקים וחטיבת ח"ר, בפיקוד מפקוד אוגדה. חטיבה אחת בצפונו (7) וחטיבה אחת בדרום (188), כאשר כל חטיבה שולחת גדר טנקים לקו ואגרוף משוריין מאחור. בפועל, כשנפתחה המלחמה, היה סד"כ "גיר" בפיקוד חצפונו. אבל ההערכות של החטיבות לא מותאמת לתוכנו ההגנה, אלא מותאמת ל"י יום קרב". ואז קורה דבר, למשל: ש-188 נשארת בפרישת בט"ש בכו, ו- 2 פלוגות מאחור בכל גזרה. חט' 7, על אף שהיא בצפונו, ערוכה אף היא פלוגה בכו ושתיים מאחור. ובדרום, עודד ארץ, שתי פלוגות בחושניה ופלוגה בכו, ומתקוננים ל"י יום קרב". רואים מלחמה, רואים סד"כ בזה גדול – ומתקוננים ל"י יום קרב". ואז קורה דבר מעניין: בגזרה הדרומית של רמת הגולן, מモצב 116 ודרומה ערוכה מחלקה טנקים אחד בלבד, על פיתחה שרוכבה 5 וחצי קילומטר, כי לפי הערכת המצב זה מספיק ל"י יום קרב". היא יושבת שם עד חשכה ולא מתגברים אותה, גם כשקפתה המלחמה, גם כיוודעים שיש מלחמה – היא נשארת שם. זו אמת. המחלקה זו יושבת על רכס, יורה עד 16:00 והיא נגמרה, כי אין לה תחמושת. ושולחים לה 2 טנקים נוספים, אחד מהם נפגע והשני מצטרף אליהם. וזה כל מה שיש ב- 5.5 קילומטר האלה, שום דבר נוספת. ויש את גדור 82. וזה לגבי ההערכות. מモצב 116 ודרומה יושבת רק המחלקה של יואב יקיר, זכרונו לברכה, שנחרג בקרב זה, ולאחר כך שולחים לו מלמלה, מ-115, 2 טנקים, אחד מהם עוכב ונפגע והשני מצטרף אליהם. משעה 16:00 המכ"ה לא עובדת, כי אין לה תחמושת. ההתקפה הסורית מתחילה בשעה שתים בצהרים. לפני כן, בבורקן-6 לחודש נושא אלוף הפיקוד למטה הכללי ושם אומרם לו: "היום מלחמה". תזוזר לנפה, אוסף את המכ"טים ואומד שהם הילדי ושם אומרם לו: "היום מלחמה". מכ"ט 7 יוצא מהחמל", אוסף את המג"דים להם: היום מלחמה, לכט לתוכנו ותעשו הכלל". מכ"ט 7 יוצא מהחמל", אוסף את המכ"דים שלו בזומת נפה ואומר להם: "ג' נטמן, היום מלחמה", קובע קבוצת פקודות לשעה 14:00, שולח אותם לסיר בעט ולבש את כל הרכנות. חטיבה 188 לא מודיעה למג"דים שלה על מלחמה היום, בפירוש לא מודיעה. שני המג"דים מעידים על דבר: אחד נהרג 3

ונשים אחרי המלחמה, ויאיר נפשי מעיד לפני: "לא קיבלנו הودעה על מלחמה". אז מה מודיעים מג"ד 253? "בשום מקרה לא דיברנו על מלחמה, דיברנו על יום קרב".
ומקביל, העלו את חט' 7 ודריכזו אותה בגודדים, יותר מאוחר. גם בשבת לא דובר על מלחמה. בשבת קיבלתינו טלפון צפוני משהו, לא יודעים מה: להגביר את כוונות הנ"ם;
מהיות בהמתנה, שכולם יהיו עם סרבליים; זה היה ב-10:00 בבוקר. חט' 188 במלחמות
וב"יום קרב" הימה בעצם צריכה לשבת על "קו העצירה", שהיה הקו הקדמי וזה מה שהוא
ששתה. למה לא מודיעים לה על מלחמה כשאינו את מי לשאול? המה"ט היה בקבוצת
הפקודות. המה"טים יצאו מקבוצת הפקדות ויאיר נפשי ועודד איזו מעדים, שלא קיבלו
הודעה.

חיתוך מצב: לקראת חשיכה, לקראת ערב מסתבר (אני כבר לא מדבר על הפעלת העתודה
וחוסר האיזון בכוחות בין צפון לדרום), שככל הגירה הצפונית מזיקה מעמד. בג'ירה
הדרומית יש פה – ושם בעיות, אבל לקראת חשיכה נוצרת, בעיקר אחרי שגד' – 82 משמיד
כ-20 עד-30 טנקים מדרום ל-111, איזו שהיא תמושה, שהנה נגמר הסיפור, נגמר "יום
הקרב". מה"ט 188 יוצא לשטח בג'ירה הדרומית, וכאן קורה דבר מעניין. מה"ט 188
ויצא לשטח עם החפ"ק ונעמד בצומת המים, צומת "אל תחונן", מנשה להגיע לג'וחדר. הוא
איןנו מצליח כי מפגיזים אותו, והוא נעמד קצר יותר מאוחר ומנצל את הלחימה. מבחינת
הסורים, הם מצליחים לפרק גישור מדרום ל-111. יש שם רכס, מדרום לתצפית האו"ם,
שהוא קמור. מוצב 111, המוצב מול כודנה. חטיבה 33 הסורית מצליחה לפרק גשרים
מדרום לתל, מדרום ל-111 ואנחנו לא צופים על הגשרים האלה. ובגשר הזה עוברת
חטיבת 51 משוריינית שלמה, מחסיפה עד שעה 21:00, חטיבת משוריינית שלמה עוברת
ומתייצבת מאחור בחושניה. והחטיבת עוברת בין כוחות שלנו וקשה מאד להיות אותה.
הם מנסים לירות – אחד על השני, יש עדויות גם של אל"י גבע וגם של נוספים על המעבר
זה, אבל כ-100 – 120 כלי רכב עוביים ומתייצבים בחושניה, ואנחנו לא יודעים
מהזה. במקביל, חטיבת ממוכנת 132 עוברת בג'ירה הדרומית מדרום ל-116, ומגיעה עד
21:00 לתל סקי, ובעצם יש הבקעה לסורי! לגבי המעבר של החטיבה, סביב 21:00, יש
ארוע, שבו מג"ד 82 שנמצא כאן, ראיינו אותו על ציר רפיד, עולה ומסביר על הציג

צפונה, לפי הוראות של המח"ט, ונתקל בכך סורי בצומת כודנה ומשמיד אותו, כי קודם הגעה ידעה שיש כוונה סורית לעלות על 111. הוא נתקל בכך ומשמיד אותו או שפוגע בו. ויש שם טנק, שמדועה שסורים בורחים מזרחה. ומיד לאחר ההתקלות הזו, מגיע הדיווח של אורן שמחוני, קצין אג"ם פיקוד הצפון, שאומר למח"ט 188: "הסורים טוענים כל הזמן שהם נמצאים מאחוריך, בחושניה, בצומת שמאחוריך". הייתה רוזה שתקשיבו לזה (מושמעת קלטה); זה מג"ד 82. ערפל הקרב והמבוכה וחוסר המידע, בעיקר בלילה, מקובל וידוע. לא מקובלת התגובה המיידית. אומרים לו שהסורים מדוחים שהם נמצאים בחושניה, והתגובה היא כמעט מיידית. צריך להקשיב לרשת ולשמעו: "שלילי, הם התבבללו בצומת". ואיפה הקם"ן פה? יכול להיות שהקם"ן לא מעורב זהה. "שלילי, הם התבבללו בצומת", מיידית. וכך אי אפשר להסתפק ברכילות, אלו קולות אמיתיים, לא שיחזרתי אותם. אז אני בא ושאל – איך, בעצם, מקבלים החלטות בחט' 188 במהלך הלחימה? אז מדבר, שם אתה בוחן את התו"ל ברצינות לא היה כאן מושג של "הגן בגזרתך". למרות שניתנה גיזרת הגנה ל-188, לא לחמו בגזרה עם מפקד אחד על(CC) הכוחות, על הח"ר ועל הטנקים ומח"ט 7 פקד רק על הטנקים ומח"ט 820 מדבר עם החטמ"ר... ב-188 פקד רק על הטנקים ומח"ט 7 פקד רק על הטנקים ומח"ט 820 מדבר עם החטמ"ר... הח"ר שבכו ואין קשר בינם, ולא יודיעים... חלק מסוכנויות המודיעין הקידמיות, העיניים הקידמיות של מח"ט 188, המוצבים, לא קיימים! ואז מה אנחנו מקבלים...?

סא"ל שמעון גולן, מ"ח היסטורייה:

ההרצתה שלי מתיחסת לנושא של החלטות המטה הכללי לאור המידע על צליה או אי צליה של דיביזיות השריון המצריות. המלחמה נפתחה בעצם צהרי ה- 6 באוקטובר. לפני כן הייתה בידי ובעדי צה"ל תוכנית המתקפה של מצרים, שדיברה על התקפה רצופה: הדרן הראשון שיגר את ההישג הקרקעי שלו, 12 ק"מ באופן רצוף, אחריו נכנסות דיביזיות השריון וכו'. ב- 6 באוקטובר, בערך ב- 6 לפנות ערב מתקיים הקד"ם הראשון במלחמה. בקד"ם זה אומרים נציגי אמ"ן, שהתוכנית המקורית של המצרים הייתה לצלה ערבית (כך ניכנס כאן שמה שקרה בסוף – צלחו בצהרים) הכוונה הייתה למתן לבוחות את חסום

השיכה, לא ידעו מה סיבת ההתקפה לשעה 00:14 הם אומרים שתתנהל התקפה לפי תוכניתם בידועה לצה"ל, עיקריה תקיפה בו- זמנית בסוריה ובמצרים, צופים שייעשו מאמצים גדולים, בלילה, כדי להשיג הישגים שנראים להם הכרחיים להעביר את דביזיות השריון בלילה ה- 7 באוקטובר כולם צופים שבבוקר ה- 7 באוקטובר, נראה בכך שלנו של התעללה את דביזיות השריון. אומרים שהמצרים רואים את מעברי הג'יד' והמתלה בכו יעדים שלהם צפוי, שיגיעו לשם בתוך 3 – 5 ימים. הרמטכ"ל רואה בחזית המצרי את הסכנה הגדולה ביותר, בצלחת דביזיות השריון, ולזה הוא מתכוון. בשלב זהה נמצא בחזית רק הכוח הסדיר. המילואים מתג'יסים ומתחילים לעשות את דרכם דרומה, ואז הוא מחליט לעורר את כוח הח"ר מול הדביזיות בתעללה ב- 4 מאמצים, מול מאמצים אפשריים, כאשר השאייפה שלו היא לאterr את מאמצי האויב ולחורר מולם את הכוח הקרבני. זה ליל ה- 6 באוקטובר. בלילה ה- 7 באוקטובר מדוחות אמר"ן דביזיות השריון טרם חזו את התעללה. מבחינת בניין ראש הגשר ומצבירת הכוחות, דביזיה 21 יכולה כבר לצלחות, דביזיה 21 לא הארמיה השנייה, דביזיה 4 של הארמיה השלישית – לא. השאלה למה, אם כך, דביזיה 21 לא יכולה הסבר אפשרי – אולי הם ממתינים שגם דביזיה 4 תוכל לצלחות, או אולי לא רוצחים לצלחות ביום וממתי נים ללילה. זה בערך בשעה 7 בלילה. ב- 9 מדוחים שככל הנראה נעשה מאמץ להעביר את כוחות הדרוג השני של ארמיה 3, שם דביזיה ממוכנת 6 ודביזיה משוריינית 4. המצריים מעריכים שמצוות טוב ואינם מעוניינים בהפסקת אש. הם מרצו מהגישה האמריקאית להשוויה בינוות מועצת הבטחון. בצהרי ה- 7 באוקטובר יש הרכה שמתפתח מאמץ צליה עיקרי של ארמיה 2, שכולל את דביזיה משוריינית 21, ותברר שההרכה לא התממשה. באותו זמן, בשעות לפני הצהרים של 7 באוקטובר, מבקר שורט הבתוון בפ"ס. הוא שומע התרשומות של הקצינים בפיקוד והוא מתרשם ממה שהוא שומע שבעצם מה צריך לעשות עבשו, זה להקים קו שלא יפרץ וזה בעצם מה שהוא מנסה. הוא אומר: "אני לא אומר לכם איפה להקים את הקו, ההנחה שלי היא שאתם צריכים להקים קו מגננה שהמצרים לא יצליחו לפרוץ אותו". עם הרושם הזה הוא חוזר למיטה לאחריו זמן נערך דיון בחדר הרמטכ"ל, הוא מגיע לאמצע הדיוון, ובעצם הרושם בחדר הכללי, בסביבות השעה 00:14 הוא מגיע לחדר הרמטכ"ל, מוסר את ההתרשומות הזאת. באותו זמן נערך דיון בחדר הרמטכ"ל, הוא מגיע לאמצע הדיוון, ובעצם הרושם בחדר הרמטכ"ל הוא רושם די דומה. גם הרמטכ"ל מגיע פלוס – מynos למסקנה, שלא ניתן בשלב זהה בזמן הקרוב לחזור לתעללה, צריך להערך למוגננה. יש הבדלים של ניואנסים בין שר

הבטחון לבין הרמטכ"ל. שר הבטחון עובר למשרדים של רוח"ם. האמת היא שמה שקרה ב-

פורומים האלה, זה שהם פורומים בלתי רשמיים. הרמטכ"ל הקים לעצמו פורום התיעוץ של אנשים, שעליהם הוא סמך, שככל את סגנו ישראל טל, ראש אמ"ן אלי זעירא והאלופים במילואים אהרון יריב ורחבם זאבי ולפעמים, בעת הצורך, גם מפקד חיל האויר בפלד. אלו פלאס - מינוי פורומים בהם נערכו התייעצויות העיקריות במלחמה. מפורטים זה עובר שר הבטחון לפורום בלתי رسمي אחר, מה שכונה בעגה "המטבח של גולדה", חברי ראש הממשלה גולדה מאיר, שר הבטחון משה דיין, שר ישראל גלילי, שהוא דמות מפתח וסגנו רוח"ם יגאל אלון. שר הבטחון מזמין את הרמטכ"ל לבוא אליו לאותו פורום אך הרמטכ"ל לא ענה. הוא אומר: "אני מעדיף להישאר כאן" ואז שר הבטחון אומר "או-קיי אני איזג אותך". ה"אני איזג אותך", בעצם, מסמל את זה שהוא חש שם שניהם מדרים על אותו גל, עם הרושם הזה הוא מגיע לחדר של גולדה ומדועות: "אתה לא רואים סיכוי בזמן הקרוב לchezor לתעלת צרי לשות מתאים ליצב" וכך הלאה. בעצם באותו זמן שנערך הדיון אצל גולדה נושא הדיון בחדר הרמטכ"ל ואז מגיע לראש אליו זעירא ואומר: "אצלנו מתחילה לבדוק הערכה חדשה, שיכל להיות שדברינו השריון לא יכולו". ההערכה הזאת היא בעצם אחד מ- 3 בסיסים, שעל בסיסם מחליט הרמטכ"ל בכל זאת לנשות לצאת למתקפה נגד מול הכוחות שלהם. היסודות האחרים הם אחרי שבצחרים הוא הרגיש שאלוף פד"ם זועק שאין לו ברירה והוא נאלץ לשוב למעברים, חצי שנה אחריו זה מתקשר שוב לרמטכ"ל ואומר: "האוגדה של אריק הגיעה, ממליץ לצאת למתקפה ולצלווח". הרמטכ"ל משתומם "מה קרה? הלא רק לפני חצי שנה דיבר איתני על מעבריס?! המצב השתנה?" וכך הלאה. הרמטכ"ל עוד לא קונה את זה ואומר כל לייצב קו. חצי שנה אחריו זה מתקשר גם מפקד האוגדה אריק שרון לרמטכ"ל באנימה. הרמטכ"ל אומר: "אתה יודעת מה? אתה"צ אני בא לפיקוד ואבדוק אם המבינותים - יצבו קו".

הגורם השלישי הוא מפקד חיל האוויר בני פلد, האומר שמתכונאים לתקוף את הגשרים על התעלה. ואז, לאור הנסיבות שלושת הדברים האלה עם הרושם זהה, נקרא הרמטכ"ל מהתייעצות אצל גולדה והוא אומר: "בעצם תאורטית יש 3 דרכי פעולה אפשריות. דרך פעולה אחת היא זו שמליאץ שר הבטחון, להתייצב לקו הגנה שלא יפרץ. דרך פעולה שנייה להתייצב לאיזשהו קו בחסותו חיל האוויר וכך הלהה ולנסות לצאת בעוד יום יומיים לסתוקפה נגד על הכוחות שצלו. דרך פעולה שלישי, עליה ממלייצים גונן ואריק - לצאת בלילה. אומר שר הבטחון: "תראה, אני הייתי בדורות ולפי הרושם שלי לא נראה לי כלילחה". אומרים שר הבטחון: "תראה, אנחנו מתקפה על הכוחות שצלו, אבל אתה לא יכול לצאת בשלב זהה לסתוקפה נגד, אפילו לא לסתוקפה על הכוחות שצלו, אתה רוצה - רד לפיקוד וודע מה? לאור זה שמקד חיל האוויר אומר שתוקפים גשרים, אתה רוצה - רד לפיקוד הדרום, אם תתרשם בשיטה שנייתן לצלוח אנחנו מייפים את כוחך לתקוף את הכוחות שבשחנו. אנחנו, הדרג המדיני, מייפים את כוחך להחליט על זה, למרות שאני בספק". הרמטכ"ל אכן יורד לפ"ס ולאור מה שהוא שומע שם הוא מחליט לצאת ב- 8 באוקטובר לסתוקפה נגד על הכוחות המצריים שבצד המזרחי של התעלה ומתיווה את תוכנית המתוקפה.

ב- 7 באוקטובר בלילה אומר ראש אמ"ן לסגן הרמטכ"ל, שנותר במטה"ל, שתקיפת הגשרים שיבשה את תוכניתם של המצריים ויש להמשיך בכר. מגמת המצריים לכבות בשלב זה את הגדה המזרחית בעיקר באמצעות חי"ר וויתכו שאינם רוצחים כלל להגיע למעבריהם. ויתכו שהשריון יפרוץ למעברים רק אחרי שנחננים ינחו בהם. בין היתר, לביסוס הטענה הזאת, הוא אומר שיש כל מיני ידיעות על סלילת קווי קשר ועל בקשנות למיקוש והן חזקות את הסברה שבכוו נTEM להתבסס במקום, והרמטכ"ל בפיקוד הדרום מתעדכן גם הוא בכר.

ב- 8 באוקטובר מתפתחת המתקפה על הכוחות המצריים. בצהרים, בסביבות השעה 13:00 מגיעה יד'עה שכוחות הגדה המצרית יצרכו לתקופ משעה 13:30, כדי להשלים עד אור אחרון את ההתבססות בכו, במרחך 12 ק"מ מהתעללה. ראש אמ"ן מודיעות את זה ממש ברגע שגס פד"ס אומר שהוא עשו מתחיל להרגיש שאוגדה 162, שתוקפת בגזרה המרכזית, נתונה למתקפה של כוחות אויב. עשו, לפי התוכנית שקבע הרמטכ"ל, היה צורך קודם כל שאוגדה 162 תתקוף את הגזרה המרכזית מצפון לדרום, ולאחר מכן תגמר את התקיפה ותתייצב בדרום הגזרה לפי אישורו, שלו תחיל אוגדה 143 לתקוף את הגזרה הדרומית. מה שקרה באותו יום ולא נכנס לזה יותר מדי, הוחלט באישורו של הרמטכ"ל להתחילה להניע את אוגדה 143 לדרום, ולתקוף את הגזרה הדרומית מדרום לצפון. בעוד אוגדה 162 נמצאת בעיצומה של התקפה, לא חיכו בדרום לתוצאות התקפה ומה שקרה כאן לא היה על בסיס ידיעות מודיעיניות, אלא התבasso על דיווחים שהגיעו מאלוֹף פד"ס, שהיה הייתי קורא לזה בא"זבסטיה של צליחה", כל הזמן מחשבתו הייתה נתונה לצליחה, והוא הציג תמונה מצב שאוגדה 162 במצב מצוין וכך הלאה. והוא אומר לרמטכ"ל: "אול נזרו ונוריד את אוגדה 143 לדרום"? הרמטכ"ל מאשר, ואז מגיעה הידיעה על זה שאוגדה 162 נתונה למתקפת אויב, מחייבים לחזיר את אוגדה 143, שבכלל לא התחילה עוד לעשות שום דבר אלא רק נעה לגזרה המרכזית, כדי לtagבר את אוגדה 162. עשו, בלילה 8 באוקטובר, עוד לא התבררו כל כך תוצאות המתקפה, מתקיים דיון בלשכת הרמטכ"ל, באותו דיון מציג ראש אמ"ן צפי לגבי תוכניות בעtid, על פי הדוקטורינה, המציגות בשיטה וידיעה מודיעינית שהתקבלה. הוא אומר שהדוקטורינה הסובייטית גורסת,CIDOU, שצליחת מכשול מים נפתחת בתפישת ג'זרה, שרוחבה כ- 20 ק"מ ועומקה כ- 12 ק"מ, אחריה מוכנסות דיביזיות שרינו. בפקודה שניתנה לשתי דיביזיות נאמר איך להפעיל את דרג שני, כלומר את החטיבה הממוכנת, להגיע לעוד 12 ק"מ ולהתבסס שם. וזה הסוף.

مكان יתכן שתוכניהם בנויה על 2 אפשרויות: אפשרות אחת - אם ב- 2 הגזרות הארכימוניות מושג השלב הראשוני, ככלומר התבששות בעומק של 12 ק"מ, יוכנסו הדביזיות הסורתייניות והממוכנות ויתקדו. אפשרות שנייה - אם המשימה הזאת אינה מושגת יבשו הכוחות בתוך התחום שבין 7 ל- 12 ק"מ על 5 דביזיות ח"ר ועמם חט' שריון מחדביזיות הממכנות, ו- 2 חטיבות עצמאיות. יתבשו, יתפרקו, יניחו מוקשים, ישבירו טילי נ"ט וארטילריה תוך הסתייעות בחיפוי נ"מ וישארו במקומותיהם. ואז הוא אומר שחיזוק לאפשרות השנייה נמצא בידיעה מודיעינית טובה, שהגיעה היום, 8 באוקטובר, אני אקרא לכם את הידיעה: "במטכ"ל ובניסיונות מצרים מאימים, שלכוחות שהוא נתנו בצד המזרחי של התעלה סיכוים טובים להחזיק מעמד שם עד שתוסדר הפסקת האש". התיאוריה שפותחה במשך השנה האחרונות במטכ"ל וקיבלה לאחרונה תימוכין היא, שאתינתן פקודה לכוחות אלה לסתת ולכך יאלצו להילחם בגבורה עד האיש האחרון ועד הצד האחרון, בניגוד למצוות נוצץ ב- 67, כאשר ניתנה פקודה לסתת, שגרמה לפאניקה ולהתמוטטות כוחות מצרים. הכוחות נמצאים עכשו בצד המזרחי ונאלצים מחוסר ברירה לחילם בגבורה, יקבלו סיוע מסוללות הטילים המוצבות בצד השני, חיל האויר יוכנס לפעולה בשלב המאוחר האפשרי. בהתאם לאסטרטגייה זו - על המצרים לתפוס כמה שייותר שטח בצד המזרחי ולהחזיקו כמה שייותר זמן. מטרתם אינה להתקדם לתוך סיני אלא להחזיק רק בקרבת התעלה. הם תיכננו להחזיק מעמד בצד המזרחי עד מקרים שבועיים ובתוך התקופה הזאת - סומכים על המליך פיייסל שישכנעו את האמריקאים, שישכנעו את הישראלים מפסיק אש. המטרה העיקרית איפוא של כל ההרפתקה היא פוליטית: ליצור מצב אסטרטגי חדש, שכוחות מצרים נמצאים בצד המזרחי של התעלה וקיסינגר מגיש את יוזמתו המדינית החדשה. זאת הידיעה שתומכת באפשרות שדיביזיות השריון לא יצלו.

הרטכ"ל ושר הבטחון טסים, בליל ה- 8 - 9 באוקטובר לפד"ס ושם נודע להם מה במאית שרה ב- 8 באוקטובר, ואז הם מחליטים כי לאור מה שקרה אין אפשרות לתקוף נגד בו זמנית ב- 2 חזיתות. מה שלא ציינתי, שב- 8 באוקטובר הייתה גם מתקפת על הכוחות הסורדים. מגעים למסקנה שאין בכוחו של צה"ל להטיל התקפות נגד ב- 2 חזיתות בו

זמנית. מצד שני אומרים, שזכה לחייב ליום ואסור לו להישאר כל הזמן במנגננה. צריך לרכז מאמץ, לרכז מאמץ בחזית את. בודקים באיזה מ- 2 החזיות ומגייעים למסקנה, מכל מיINI סיבות שאין לא אפרט, שצריך לרכז מאמץ בחזית הסורית. לגבי החזית המצרית, מנהה הרמטכ"ל להישאר במנגננה ולהשתמש להיבנס עד כמה שפחות לקרבות. השאייפה שלו היא, שהדביזיות המשורייניות המצריות יצליחו בשלב זה, הוא שואף שהדביזיות המצריות יצליחו ויכבו בשטחנו. בעצם, הוא אומר, אני לא רוצה לבזבז את הכוחות שבמושת בגעם דביזיות אחרות, לכן יש להימנע בשלב זה, עד כמה אפשר, מקרבות ולהתביס במנגננה.

בליל 9 – 10 באוקטובר, אומר ראש אמ"ן כי יש 3 דרכי פעולה אפשריות לגבי הפעלת דביזיות השירות: אחת – צליחה בלילה הקרוב; שנייה – דחיה של הצליחה שלהם ביוםיים – שלושה; ואפשרות שלישיית – ויתור על הצליחה בכלל. לפי התו"ל וה騰ניות המצריות המוכרות לו, הוא צופה סבירות נמוכה לויתור על צליחה ולצליחה קרובה ונראה לו שתור יוםיים-שלושה, שהוא בזיה, צפוייה צליחה. באותו זמן תוקפים בחזית הסורית ובלייל 10 – 11 באוקטובר מחליטים לתקוף אל תוך עומק שטח סוריה. בשעות הערב של ה- 11 באוקטובר, אומר ראש אמ"ן שאין סימנים להעברת דביזיות השירות, אבל הוא סיפלא אם הוא יועברו, כדי לסייע לסורים. הוא משוכנע שהסורים פנו למצרים בבקש שיורידו את הלחץ עליהם. לגבי עד כמה זה סביר שהדביזיות שלהם יצליחו, הוא אומר 50 אחוז, דהיינו – סבירות שווה לאפשרות שיעמידו או שלא יצליחו. הספק הזה הוא בערך אחד מיסודות יום הדיוונים המרתך ביותר במתה הכללי, ב- 12 באוקטובר. בסיס אותו דיוונים עומדת האפשרות של הפסקת אש קרובה ואז שואל הרמטכ"ל האם מבחן נתן צה"ל רצואה הפסקת אש והאם היא נחוצה? מנתונים שונים הוא מגיע למסקנה, שזכה ל策 רצוייה הפסקת אש והאם היא נחוצה? מנתונים שונים הוא מגיע למסקנה, שזכה ל策 רצוייה הפסקת אש עד ה- 14 באוקטובר. השאלה איך משיגים את זה. צליחת התעללה נטפסתActually

סימני לגורם להבאתה של מצרים להפסקת אש. עבשו, כל הדיוון הזה מתבסס על הספק. לו לא היה ספק, אילו הייתה דואות שדיביזיות השיריון המצריות עומדות לצלחות (הר' אמרנו שכביר ב- 9 באוקטובר אמר לנו אם"ו שהשאיפה שלו היא שיכלחו, יוכן בשחנו ואז ניתן יהיה להעביר אולוי את המלחמה אל הצד המצרי). הדבר לא קורה הפעם עבשו עד כמה להמשיך ולהמתין לאותה צליחה והאם בכלל הן מתקונות כבלוח? על הרקע זהה מתנהל הדיוון האם יצאת לצליחה בחזית המצרית, ככלומר האם יצאת לצליחה למטרות שדיביזיות השיריון המצריות לא צלהו? זה דיוון שנפתח בליל 11 - 12 באוקטובר. מה שקרה - הרמטכ"ל קורא למטה הכללי את רב אלוף חיים בר לב, שהיה ספק חזית הדרום, וחתול מס- 7 בבוקר יש דיוון עם המטה המוצומצם. בסביבות 09:00 נקבע דיוון בר לב (אגב, על הדיוון הזה כתבתי בחוברת "מערכות" של נובמבר - דצמבר 1959), ונ Krauer שרב הבתוחן שנמצא בצדון. הוא מגיע בשעה 11:00. מתגלים שם חילוקי דעות, בדיון מרתק, בין שר הבתוחן לבין הרמטכ"ל והם נפרדים כאשר הם לא מגבשים שום דבר ומלהציו של הרמטכ"ל מתקים דיוון גם בפורים של גולדה. מוגנות דעתות שונות כאשר רוב הנוכחים بعد צליחה. המתוייג הוא סגן הרמטכ"ל ישראל טל, הטוען נגד צליחה. ואז, בעוד ההתלבבות נשכנת ובטרם החליטו אנשי הדרג המדיני אם לצאתם או, נ Krauer ראש "המוסד" החוצה, תזריך דיוון ונותן לגולדה פתק כי בידו ידיעה, שחשיבות צנחים מצריים עומדות לצנוח מעברים ב-13 או ב-14 לחודש. הצניחה הזאת הייתה אחד הסימנים למתקפה שדיברו עליה. הדמיינו דבק בהז, וכך, בעצם, מתחולל מה הרמטכ"ל יכול לו; דיביזיות השיריון עומדות לצלחות! ואכן על דעת הכל הוסכם, שאם סבה אין מה לדון בצליחה, אנחנו נערכים עבשוקדם את פני דיביזיות השיריון הסיצריות, ולאחר שיוכנו אולי יינתן לצלחות אל הצד השני. הספק ואי הידיעה אם דיביזיות המשוריינות עומדות לצלחות גרמו לכך דבטים, כשהשיא הוא ב-12 לאוקטובר, דיוון מרתוני שנמשך יומ שלם, כולל על בסיס אותו ספק. אפשר להגיד שאילו הייתה מתקבלת הידיעה מוקדם יותר היה נחשך כל אותו דיוון.

המנחה, תא"ל (מיל.) עמוס גלבוע : אני מזמין לבמה את רא"ל דן שומרון, או ספק חטיבת משוריינית בחזית המצרית, את אלוף יוסי פلد, אז מ"ט ברמת הגולן

בօוגדה העתודה היחידה של צה"ל, שעלהה להתקפת נגד ברמה; את אלוף יהושע שגיא, אז קמ"ן באוגדה של אריק, בסיני; ואת אל"ם מושיה צור הידוע בתורה צוריך, אז הקמ"ן של חטיבת 188, בדרך רמת הגולן. לאחר דברי המשתתפים, תהיה לנו לפחות שעה לשאלות, הערות ובדומה.

האל (מיל.) דן שומרון:

תזרור קצר, 20 שנה. אני אומר פה דברים מנקודת מבט של מפקד חטיבה. אני מוכחה למסר שיש הבחנה מאד בולטת בעיני בין המודיעין הכספי שהיה לאורך המלחמה לבינו המודיעין הבסקי שהוא לננו לקראת המלחמה. המודיעין הבסקי היה טוב יותר. אנחנו ידענו את תוכנית הצליחה המצרית, אני חשב כמעט במדויק למה שהוא בפועל. אנו, החשيبة הסדרה שלי בדרום, היינו כבר בכוננות ג', שזאת הכוננות הכי גבוהה, כשהבועיטים לפניהם שפרצה המלחמה. נכוון הוא שהתוכניות שהיו, היו די בוויקות, לנוכח תוכנית צליחה מצרית כוללת. האם באמת, מול גיזרה של 200 קילומטר בעיר, מול כ-7 דיוויזיות, האם באמת יכולת חטיבה, או במקרה הטוב 2 חטיבות שיריוון לבלים ולמנוע גם הצלחות ראשוניות? כלומר שקו המגע הוא גם "קו העצירה"? היו שאלות כל הזמן בתחום זה ואני רוצה לומר מה מילה בראייה לאחר, בפרשנטיביה שאחנו שופטים את העניין אני חשב, שאחת הטיעויות הגדולות שהיא זה אחרי 67 כאשר יש גבולות בטחון, אנחנו לא מוכחים לפתח ראשוניים במלחמה כמו שעשינו תמיד, ולא חייבים לגייס את המילואים מראש, כמו תמיד. אבל אז התפישה האופרטיבית צריכה להיות אחרת, כלומר אותן כוחות שנמצאים על הקו, צריכים לנהל מלחמת השהייה, להימנע מabilities כבדות, נגרום אבידות לאויב ולהשווות אותו, עד שיגיעו כוחות המילואים. בפועל מה שקרה, זה שהPsihet הביטחון השתנתה, אבל לא השתנתה התפישה האופרטיבית. אנחנו הגנו על קו התעלת בדיק כמו שmag'נים על הירדן, על היישובים שנמצאים ממש על הירדן, בדיק באותה שיטה. ופה, לפי דעתך, הייתה טעות רצינית, שהביאה לאוטו-צד בז כוחות מאד דילילים עומדים מול כוחות גדולים, בגיןה מד רחבה, כשבור שzechחות ראשוניות וודאי תהינה למי שתוקף, תמיד זה ככה, בעיקר שהוא עושה את זה בהפתעה. תמיד תוקף יש מידת מסויימת של הפתעה. עשו, אם אני אומר "המודיעין הבסקי", ברור שהבנה של מה הייתה בדרום הייתה, זה נראה הולך להיות איזה "יום קרבי", פשיטות ס אלה יותר גדולות או יותר קטנות. עד כדי כך, אני, כשהייתי בביר תמרה עם החטיבה שלי בעתודה, נאמר לנו לא לנעו קדימה כדי "לא לדודר את המצב". מדובר על 18:00 אנחנו היינו בהכנות ליציאה. אם להגיד מהרגע הזה שהמודיעין הבסקי הוא מאד בדור וידוע לנו, אך מהרגע שנספתחה המלחמה - ערפל מוחלט; אז אני ראיתי פה את יחידה 8200: היו להם התרעות, על הפצצות, תנעות. אותן הפציצו בשעה 14:00 בביר

תודה ולא הייתה שום תרעה לפני זה, לא נאמר אפילו שטויות מטוסים. שום דבר היה. ירדנו עליו מטוסים מטוסים ואנחנו יצאו בדרך לעبور את המעברים ולהיות מוכנים לכל האפשרויות. עברנו את המעברים, התקשרתי למפקד האוגדה, אלברט ז'ירונן לברכה, ושאלתי אותו: "מה קורה עכשו? עברתי את המעברים", הוא אמר לי בambil פשוטות: "דו, חלק מהמוסלמים נכבשו, יש כוחות מצרים שעברו, אני לא יודעת מה ה McCabe, אבל פיקוד על הגזרה הדרומית ועשה ממשיב יכלה". שאלתי אותו: "בכל אופן קיבל פיקוד על הגזרה הדרומית והשא כמייב יכלה". בתוכני האובי? אני לא אומר רק אובי, גם כוחותינו? איפה כוחות האויב צלחו?, בתוכני אובי? ואני יודעים שיש איזו חטיבה שצריכה לעبور עם כלים אמפייביים, מה אתה יודע לנו?", הוא אומר: "קיבל את הפיקוד על הגזרה הדרומית, עשה ממשיב יכלה. זה מה עלייהם?", אני יודע, וזה שעת ספורות אחרי שנפתחה המלחמה, שעניים אולי. אני לא רוץ שאני יודע, וזה שעת ספורות אחרי שנפתחה המלחמה, שעניים אולי. ידוע לנו את התאריכים הקרביים אבל, מהרגע הזה, בעצם, לא היה מודיעין. מהמודיעין הבסיסי את "הביבים" האדומות הגדולות, איפה יושבות הדוויזיות, וגם בעפי התוכניות ידוענו מה תפקידן של הדוויזיות השונות; שדיוויזיות יתילו לצלחות שהשיריון יעבור אחריהן. מה קורה ובאיזה מקום - לא ידוענו, וכתוואה מזה, עם סבב הרכבתה לנו ולאחריו,ليلת ראשוני שרצנו בין המזוזים ומתחיבת שהיא קרובה לנו - הרכבתה לנו ולאחריו, עם גודוד ארטילריה אחד. גם לא ידוענו על מה להוריד את סבב טנקים נשארו 24, עם גודוד ארטילריה אחד. גם לא ידועם על מה להוריד את סבב הארטילריה שהיא הייתה וגם לא מה לעשות עם מעט הכת שהיא לנו. לא יודע אם תקפו טנקים נשארו 24, עם גודוד ארטילריה אחד. גם לא ידועם על מה להוריד את סבב הארטילריה שהיא הייתה וגם לא מה לעשות עם מעט הכת שהיא לנו. אני אומר יותר מזה: במקומות הנכוניים כדי להשபיע, כיון שלא היה מודיעין. אני אומר יותר מזה: המודיעין יהיה, בא עצם ממציאות שתה שלנו שמוקמו ע"י הקמ"ו עמי בוכול, זכרונו כברכה, שנחרג יותר מאוחר (אבל, בזמן שהוא היה בתכנית: פג' של טנק מצרי פגע וabalha shehi על ידו). זה היה המודיעין. אני לא זכר את התאריך, אבל דיוויזיה 4 המשוריינית הידועה, הגדולה, שכולנו למדנו שזה הכת המצרי הגדול, דיוויזיה 4 המשוריינית התמ'ילה לתקוף במטרה להגיע אל המעברים בחלק הדרומי, זה נקרא וואדי מבוק. זה בקשר הגזרה שלי, כי בקשר הדרומי היה כת סיור של הצחניים, בפיקוד של דוד רובין ומספר תול"רים. מהתכניות מודיעים: "אנחנו רואים אבק כת גדול". על כתכנית ואני רואה אבק, אני שואל את האוגדה: "מה קורה שם?", הם אומרים: תידאג הכל בסדר, בגזרה שם הכל בסדר". והיות זה בקשר הדרומי של הגזרה וברור לי שם עבר שם כת גדול הוא מכתיר אותו, סוגר אותו לכיוון מזרח. אני

פלוגה אחת לשם והיא מדוחת לי על טנקים ונגמ"שים ורואים שזה כח גדול, ואחריו רואים שדרות, זה כח גדול. ואני שולח כח נוסף, ואחר כך עוד כוחות נוספים, בסופה של דבר הפריצה הזאת שלהם נבלמה, והושמדו שם 2 גודדים של החטיבה הראשונה, וכל אותו זמן במודיעין לא עבר שום דבר. היו גשרים על התעלה, יכולנו להגיע לפניהם, בהתחלה ובהמשך. כל הפעולות שלנו היו פועלות שבסבוסות על מה שראינו בעין. באופן כללייתי אומר, שהרגע שהתחילה המלחמה לא הצלחנו, וכי יכול להיות שחלק מהידיעות היו ומערכות ההפצה לא עמדו בעומס? אולי היו כל כך הרבה ידיעות שהמערכת לא היתה בנזיה לעכל אותן ולהעביר את הנושאים החשובים ליחידות למטה, ועובדת: לא קיבלנו מודיעין. קיבלתי פעם אחת צלום אויר, אולי פעמיים, שהראה לי מה היה לפני שבועיים, זה בערך היה הרמה של הדיקוק המקסימלי מצלום אויר. אם אני שואל את עצמי מה הלחקה הייתה? (אגב, אחרי מלחמת "שלום הגליל" חזרנו על חלקים ובעצם נעשתה אחר כך עבודה על מודיעין קרבוי, שאז במקורה היתי ראש צוות שעבד על הנושא הזה, ועם התפתחות הטכנולוגיות החדשנות, כל הנושא של "מודיעין בזמן אמיתי" מתכפיות ארוכות טווח שהטכנולוגיה מאפשרת, המזל"טים באוויר, הצלומים המהירים של חיל האויר, הפענוח האוטומטי וההפצה המהירה למטה, כולל בדרך הורדת הרושים והמעבר לפניו ידיעות מה שמענינו אותם מה קורה בגיורם, אלה דברים שאני יודע שהיו עובדים עליהם וمتקדמים היום מאד), כולם – היו חסרים. אני חשב שהלחקים נלמדו אז אבל כדי לזכור. אני מדבר על מה היה לפני 20 שנה, אני לפחות אומרים מה היה בגיורה של: נלחמו בעצמם בלי מודיעין פרט למה שראינו בעינינו, והוא בסיס שהיה לנו עוד לפני המלחמה, אףה הדיוויזיות אמרות להיות. את הסיום של המלחמה, גם של המעבר עד ערביה, עם התנועה הארוכה בלילה, האמינו לי היו צריכים לנوع בלילה משחו בסביבות 30 קילומטר, דרך כוחות מצריים ולהגיע ולסגור את הכתור בערביה. אני מבטיח לכם שרוב המפקדים לא מאמינים שאיגוף זה עושים בלי אף טיפת מודיעין. נגענו בשדייה (כל החטיבה הייתה אז, נראה לי, 18 טנקים) כאשר מוביל בנויות וההוראה של היטה: אתם לא פותחים באש, גם המיצרים בטח לא יודעים שום דבר לנו, ואיפה שנעבור גם הם לא יראו, רק שנגיע לתוך ערביה אנחנו פותחים באש וסוגרים את הכתור רק אם פותחים עליהם באש אנחנו נפתח; ועבדנו בתוך עוד כח צורי שעדי הימים אני לא יודע אם ידע בדיק שאנחנו נעים בתוכם בלי שום טיפת מודיעין, בלי שום

יכולתי לא ניסיתי אפילו לעוקוף משהו, לא ידעתי מה לעוקוף אלא רק על פי תנאי הקרבע שניראו לי הבי נוחים מבחינת הנזירות ותווואי הקרבע. כל התנוועה הזאת נעשתה על בסיס הפתעה - שום מודיעין. קשה לי היום אולי להסביר לאנשים, מפקדים שגדלו מאז, שרגילים שלדבר זהם מקבלים תצ"א מעודכנת איפה האויב איפה שדות מוקשים ואת מה לעוקוף וממה להיזהר, כל הדברים האלה פשוט לא היו! לסייעם: אני משוכנע ויודע שמה שהיום המודיעין מסוגל לעשות, גם תוך כדי המלחמה ולא במודיעין הבסיסי, הוא יומן ליליה ושינויו עצום ממה שהיה לנו ב"מלחמת יום הכיפורים". הוא גם שינוי גדול מאז מלחמת "שלום הגליל", והוא נותן אפשרות, להפעיל את הכח, ש תמיד יהיה חסר בכל מקום, בזרה אפקטיבית וזה מה חשוב.

אלוף (מיל.) יוסי פلد:

אני עזבתי את רמת הגולן חדשאים לפני תחילת מלחמת יום הביפורים", היתי סמך"ט 188, הנה הקמן פה, והתמניתי למפקד חטיבה -- -. ואני בטוח שכוכבם יודעים שהחזינו איז ברמת הגולן 2 גודדי טנקים, והיינו מושכנים שם יקרה משהו עם 2 גודדי הטנקים האלה אנחנו נסתדר, עד שיגיעו הכוחות שצרכיכים להגיע כדין לשנות או להכיריע את המלחמה. למה אני מתחיל בזזה? כי נראה לי שמדובר על מודיעין אי אפשר ליתנק גם מהתחושים שביהם חיינו, התחשות זה שלנו כפרטים, המפקדים我们知道 או מודיעינה, האוינה, צבא. זה מתקשר לנו עוד למה שידענו לפני המלחמה (לא מרגע שנפתחה האש -- כי אלו שני דברים נפרדים לגמרי). כמו אמרתי אני ואורי שגיא היינו ביחד חניכים בפומ'ם שעינו איזה משחק מלחמה, אני לא זוכר בדיק את שמו. אנחנו שיחקנו מול המטה הכללי, וחילקו אותנו לקבוצה של הצבא המצרי, הסורי ועוד אחרים. התכנית שאחנו הצגנו, של הצלחה (שלא המצינו אותה, כי עבדנו עם אנשי אויר והנדסה ומודיעין, צוות). בני פלד שיותר מאוחר נשא מפקד ח"א היה היועץ האויר של הוצאות אני היתי בו. אתם יודעים מה? אני לא מזכיר: כמעט אחד בתכנית הצלחה המצרית -- את מקומות הצלחה, זמני המעבר של הגදודים הראשונים והחטיבות הראשונות, והתשובה שקיבלנו מהמטה הכללי היא שזאת היא בעצם תוכנית של יכולת טכנית מצרית, שנבנתה עם שכל היהודי והמצרים לא מסוגלים לבצע את זה, ואם הם יבצעו את זה, הרי עם מרגמה 81 מ"מ אנחנו נפטור ת'בעיה. זה היה הביטוי. דרך אגב -- במלחמה אני חשוב שכולנו חיפשנו את המרגמה זו ולא מצינו אותה, המרימה העוצרת לא נמצאה. וחשוב לציין את זה כי נראה לי שם מותר לנו ליחס למודיעין, (אני מדבר רק בrama הבהיר כי תיכף אני חוזר להיות מה"ט) נראה לי שכמעט כל מה שמידינה, מודיעין, צבא ציר לדעת -- ידעו, רק המשקנות שהוסו מהמודיעין הזה הביאו אותנו לקחת מה שהיום לא אקטואלי, לא سيكون חשוב אלא הימור מוחלט, שנמצא בהימור מסוכן ואין צורך להרחיב עליו את הדיבור. אני מצטרף כמה"ט באופן מוחלט למה שאמר דן שומרון, אני רואה את המלחמה הזאת כמלחמת "רסלינג", יוצא לכם לראות עם הילדים בטלויזיה "תפוס כפי יכולך"? מה שאמרו לדן שומרון כמה"ט, זה מה שאמרו מה"ט ברמת הגולן: "סע, את מי שתיפגש תיבדק שזה לא יהודי ואם הם לא יהודים, תחרוג אותם". זה המודיעין שקיבלנו. הגעתו ביום ראשון לצמח עם חטיבת הטנקים שלנו, היתי אז

חטיבת הצנריונים האחדרונה עם מנומי בנג'ין, ומפקד האוגדה היה בפיקוד והוא בא אחר כר... אסף את המה"טים מஸטרת צמח. המשימה שאני קיבלתי כמה"ט זה לטפס בציר ע"ז - גב, להגיע לציר... אמרו שליד הצומת בנראה שיש سورים, וגם חלקים של החטיבה של מוטיקה בן פורת, ואיך אמר לי מוסה?: "שמע יוסי, אני מכיר יותר הרבה שנים אני סומך עליך טע ו... הוא היתבעה בביטוי "עשה סדר בדרך רמת הגולן", ביטוי צבאי לגמרי, וזה מה שעשינו, עליינו בשלב הראשון בתיב אחד, לאחר מכן התפצלנו. גדור נסע בככיש המרכזי, גדור סיור (אז היו גדור סיור, עם הרבה טנקים) נסע על "ציד המערכת" מזרח לנ"ג, והגדוד של טוביה תורן זכרונו לברכה נסע ממערב לנ"ג, ונסענו עד שניפגשנו עם הסורים. שניפגשנו עם הסורים מה שראינו זה מה שידענו, ומה שראינו ניסינו להשמיד אותו ולא להיפגע עליו. לקראת הלילה אמרו לנו: "תערכו ולמחרת תקבלו משימות". הענו לכיוון תל ג'וחادر ובעצם ניכנסו למאב נ"ט גדול מאד, עם טנקים ועם נ"ט, לא היה לנו צל של מושג כי מה שנאמר לנו זאת הייתה המציאות בשטח, טע, איפה שתתקל לטפל בבעיה. לא היה שום מודיעין אחר, אף פעם במשך כל המלחמה זו. ואם הייתי צריך להזכיר מאי מאי הדברים, אני לא מדבר עכשו על גדור או חטיבה בזאת או אחרת, בשלב ההבקעה החטיבה שלי הועברה מהאגודה של משה פלד לאוגduto של דן לנר. בשלב הזה נקראתי למפקחת האוגדה של דן לנר, שি�שב עמו החפ"ק שלו בתל שער והחטיבה השתרכה מדרום רמה"ג לכיוון צפון ומשם מזרחית למבולעת, לתוך קרב ההבקעה עלייה לתל שער ליד מפקד האוגדה דן לנר, שהתחיל להסביר לי את המשימות. קודם כל בירך אותה שבערתי מאוגדה לאוגדה והוא התחיל להסביר לי מה המשימות שלנו. המשימה הכללית הייתה לנו לכיוון תל מטהה, ועודנו כהה עומדים ודברים על התל אנחנו רואים ענני אבק אדרים, מהופק עד האופק! רואים ענני אבק אדרים ותחשוב על התמונה הזאת: עומדים מפקד אוגדה עם 2-3 מה"טים ופתואם, כהה פתואם, מתגלת דיוויזיה עירקית! אני לא יודע - יכול להיות שבמפקחת האוגדה ידעו, יתכן שבמפקחת פיקוד הצפון ידעו, אני אומר לכם עכשו מה המה"ט ידע: אני לא ידעת בכלל שיש עירקים באזור זהה? חוץ מאשר רמת גן לא ידעת שיש עירקים באזור זהה. וככה תארו לכם את התמונה, עומדים מפקד אוגדה עם תא"ל משה בריל זכרונו לברכה ועוד כמה מה"טים מהמטה שלו ופתואם מתגלת דיוויזיה עירקית, איש לא אמר שיש סיבו, שיש סבירות, שיש זמן ומרחב להופעתה - ככלום! מופיע דיוויזיה עירקית.

אתם יכולים לתאר לעצמכם שם זה המודיעין שיש ברמה הזאת, מהו התగובות ומהן דרכי הפעולה. ואז גם דנו לנו אומר לי: "סע לתל מscrה ואנחנו לקרה חושך, ואיפה שתתכל תעמוד, תנהל אש שלך ייקלו לכיוון קו נטורה"; וזה מה שעשינו, פשוט נסענו, נכנסנו חושך, נפלנו לתוך מרחב של אותו בח עירקי, בקושי נחלצנו משם, נסענו טנק אחריו טנק, ואם אתם רוצים לדעת עד כמה המודיעין היה טוב בעידות הכוחות הזה? ג'יפ של פלוגת הסיור שלי הביא ברוב כבוד מחלוקת עיראקית לתוך חצר הטנקים של החטיבה שלנו. שבינו איזה מודיעין היה בכל הרמות. אני חשב שמתוך נת הרמה שאנחנו מדברים עליה, אנחנו קיבלנו מודיעין, רק מהעינים שלנו. ופה אני רוצה לומר שהעינים של החטיבה, מעבר למגדיים או למ"פ, שאיפה שם ראו קרבות הם ידעו פחות או יותר מי נמצא מולם, היו פלוגות הסיור, ברמה של מרחב ההשפעה החטיבתי, אלו ידעו להביא לנו מודיעין די מדויק שישרת את הרמה הטקטית של החטיבה בצורה יוצאת מן הכלל, אבל כל מה שהוא "מעבר לגבעה" היה בחזקת הפתעה, ולא בתואר ציורי. כל מה שלא היה לי קוראה אליו פיסית, היה נעלם ברמת החטיבה באופן מוחלט. לא קיבלנו "כוננות" ולא קיבלנו "כוחות שכנים", אני לא מדבר על שלנו, של האויב; לא קיבלנו על אפשרות של הופעת כוח זה או אחר מכיוון זה או אחר תוך כדי וכך זמן. העינים של פלוגת הסיור והטנקיסטים בשטח – הם המודיעין שלנו. נדמה לי שצה"ל וחיל המודיעין הפיקו ללחים וככל שנטול חלק פעיל במלחמת "שלום הגליל", גם שם ראיינו תקלות בתחום של המודיעין אבל נראה שטמבה תמיד להיות תקלות כי אנחנו נפעיל לבני אדם. בכל זאת... בעצם פיקדתי על אוגדה מאולתרת, שניבנתה תוך כדי לחייה, אזלקח 2 גודדים וחזו את זה לחטיבות עם איזה שהוא מודיעין מאולתר, אבל היו קטיעים במהלך המלחמה הקירה הזאת שקיבلت מודיעין הרבה לפני אירוע: אם זו הופעתה של חטיבת 72 – ז', חטיבת 81 שירדה מדרום לצפון, אז ידעתי שם מראש דבר בזה הולך לקרות. והייתי מבין זה לא הרבה זמן, אך זה הרבה יותר מכלום, ותנוועה שלנו צפונה, לאורך אגם קראון, קיבלנו התראה של סדר גודל של בערך 3 שעות לפני כנישת לתוך מרחב של בי.אמ.פי שאנחנו פה רואים על גdot הליטני בתוך מחפורות, וזה דבר שנייה מיד את דרך התנהגות שלנו, הפעולה שלנו והכוונת הכוחות. "במלחמת של"ג" כבר ראיתי וזכה (כמו הרבה מפקדים של צה"ל) לקבל מודיעין שאיןנו דומה למה שקיבلت ב"מלחמת יום הכיפורים". וגם בשל"ג היו לנו תקלות שהגיבו גם למחיר מאד גבוהה,

שאין טעם לחזור להזכיר את המקומות האלה. נדמה לי שנעשה הרבה מכך דברים בתחום זהה. לסייעו, אני רוצה לומר לכם את דעתי במח"ט אז ואדם יותר בוגר ב-20 שנה שלהערכתי החיבור של התהוות שלנו מול חוסר האמונה בין מה שידענו הם בעצם שהבנינו אותנו למלחמה ולא הייתה שום דרך אחרות, בדרך שהיא התיילה, במהותה הגדולה שהיא יצאה, עירובוי הכוחות ומיטוט ייחדות שלמות (כולל חלק ממערך המודיעין שנדפק) שבעצם הודיע שאנו ניכנסנו למלחמה שמה שעשינו בה זה מה שראינו, מה שראינו - טיפלנו בו ושם דבר אחר לא.

אלוף (מיל.) יהושע שגיא:

וזה האמת היא שיש לי קצת בעיה עם התשובות כאן. אני יכול להרגיע את מי שמאמי נד היום הזה שתפקידו בין הארמיות היתגלה ב"בבל", זה לא כך היה. הזכר פה ~~ונא~~ תכניות הצלחה המצריות. אני לא יודעת אם אי פעם ישבתם ועשיתם עבודה רצינית - אני מציע לכם לעשות. כתו את "גרנית 2 משופר", פקודת המבצע של הצבא המצרי תשוו אותם עם "תחריר 41" זהה התכניות של הצבא המצרי שהיו ידועות לצה"ל לפני כן, וביננו אולי חלק מסיבת הכישלון בסיני. מכיוון שב"תחריר 41", בשלב מסוים כ-10 דיוויזיות המשוריינות המצרית צרכות היו לזרום אל המרחב הפתוח, שבין התעוזים או כביש הרוחב ובין רפואיים, שם צה"ל ינהל את מלחמת השיריוון הגדולה ברכבות, לפני כל הצבא המצרי. עיכבו את הצלחה בשבייל זה לפחות בשבועיים. אני רוצה, אולי כדי שהתמונה תהיה יותר ברורה مما אני הולך להגיד לכם עכשיו, תזכיר אוגדה 143, אריק שרונו היה כבר מפקדי אלוף פיקוד בפ"ס, הקשר שלי במלחמות כמה עובדות פשוטות: עד ספטמבר 77 שימושי קצין מודיעין פ"ס, המפקד שלי במלחה עם בסיסי 8200 הוא קשר שמחיל בעצמו ב"מלחמת ששת הימים" כבר. את התפישה שאסורה שקציני מערך של הפיקוד ישבים בזמן מבצעים פיקודיים בתוך הוויטרג' של הבסיסים כדי להפיק מודיעין בלבד, בעצם אנחנו הכנסנו: את התפיסה שאומרת שהחטיבות שיבן בשטח יהיה להם קו ישיר של "טלפרינטרים" אל בסיסי האיסוף - גם אנחנו הכנסנו. מה שהוא חשוב לי לומר לכם, כי אני הולך להגיד לכם כי לאוגדה 143 היה מודיעין שקדם

באזנה, אולי לא בשפע כמו שהיא הייתה רוצה, אבל היה מודיעין טוב. ואני אומר את זה היום ותיקתו את דברי בקולנוו "סיני" ברפидים בסיכון המלחמה לפני 20 שנה, ומילא במילה אני חזר עבשו, אחרי 20 שנה, על אותם הדברים. אבל מה קרה באמת, מה היה העניין? העניין היה שהתגifyינו ביום היפורים, רצנו מהבה"ד לאוגדה, אז היה וויכוח כמו שאני זוכר ב-00:10 בבוקר מתי יהיה ה-17 המצרי. הגענו למסקנה שה-17 המצרי הוא ב-00:14 למרות הידיעה של המקור המפורסם (שבשו מזכירים אותו כל הזמן) היה הערב. והסבירה לזה הייתה "תחריר 41", כי שם כתוב שרכבות להיות 3 שעות הבנה ארטילרית ועוד שעה ורבע הבנה אוירית, וחושך יורד בשח וחצי. תורידן תשעות הבנה תגיעו לשתיים בצהרים זו הייתה המסקנה. עבשו אנחנו מגיעים לסיני ביום ראשון בצהרים, לטסה, ומסתברים לי כמה דברים: קודם כל שהטפלר נטר עובד; דיברתי עם יואל (בן פורת), ביקשתי רשות שייזרו לי חומר ישירות לא דרך הפיקוד, את כל החומר שנוגע לגיזרת, מרכז התעללה פלוס מינוס מקו הפירדן, אם אתם רוצים דיוייזיה 21 באל - תמה, דיוייזיה 16 ממולו ודיוייזיה 2 מצפון לי נדמה לי שזו הייתה התמונה, אם היו אלו שם דיוייזיות -- -. קיבלתי אישור מיאול שמזרימים לי ישירות חומר, הבנתי חוליות מערך בטסה בボנק. הדבר השני שקרה הסתבר לי שהטפלונים לכל המועדים - עובדים, המועדים כותרו אבל בשלב הזה הם עוד לא ניכנעו, וישבו שם אנשים שמתו שיבdroו אתכם, והם היו מודיעין הצעפי הכי טוב שהיה יכול להיות על קו הים באותו זמן וקיימו מיד את הקשר איתם עד הסוף, עד לאותו הקשר האחרון עם הקשר של "חיזיון" שהיה ממש מזעזע, כאשר הוא נפל בשבי, אני לא זוכר מה בדיקך קרה לו. הדבר השלישי שהיה לי, אני האמנתי עוד שהייתי קמ"ן חטיבה 7 במה שקרו חוליות האזנה אז, זה היה מין אמבולנס כזה עם שלוש אנטנות וכמה מכשירים בפנים, מה אחר כך התפתח להיות הגנד. האמנתי זה, ועוד בטסה אפסתי את הגנד... הגנד זה על נגמ"ש, ניגשתי אליו והיה לי את הכת הזה בתוספת למה היו את היום ה-16 לחודש שעה 00:08 בבוקר - הפגיעה אדירה על ראש הגשר אנחנו נתנו המדעה ב-00:12 בלילה, שבבוקר יהיו כמה מאות קנים על ראש הגשר. התרעות על התקיפות אויר היו לנו כמעט לאורך כל הדרך. התרעות על תוצאות חטיבה 15 לפחות הייתה לנו בבוקר כשצהרים היא תחילת לוזו, זה דברים שאין זכר עבשו. מה היה חסר לי

באמת? לא היה לי מודיעין צילומי, וכשהחצתי והתהננתי "אני הולך לצליחה (הר' ב-13 לחודש קיבלנו בערב את ההוראה להתכוון לצליחה) תננו לי צילום עדכני של התעלה". בבוקר הגיע טנדר, אני זוכר את זה כמו היום, עם טוננות של פוטו-סטטוס! רחבו עיניים כמו שאומרים והייתי מאושר לשניה אחת כשראייתי את הפוטו-סטט הראשון הסתבר לי, שכנראה מישחו עבד כל הלילה והדפיס את הפוטו-סטט שהיה כבר בידי שמקורה לפני 6-7 חודשים בפ"ס. לא היה לנו צילום אויר של התעלה ולא היה מודיעין לאורך כל המלחמה. אבל יכולנו לפרק את ה"ביצים" הגדולות האלה, האדומות, צילומי לאורך כל המלחמה. אבל יכולנו לפרק את ה"ביצים" הגדולות האלה, האדומות, אפילו לפעמים עד לרמה של גודדים, רק בעבודה של ב"ר, בעבודה של צפיפות, (כל התכיפות שלנו עבדו, דרך אגב) כל הקמ"נים החטיבתיים קיימו מערכת ציפויות ארוכות טווח, לעיתים דאגתי לכך שייקצו פלוגות טנקים, שתשב ליד צפיפות זו זאת כי אחרת היו שםידים אותה כי היא ישבה על איזה גבעה באגף, מחוץ לכל הכוח. חקירת שבויים - אכן רוצה להגיד לך? תראו, אנחנו צריכים לזכור, רגע אחד להשליך "פלasz באק" על צה"ל לפני 20 שנה: בטוח בעצמו ב擢ה בלבתי רגילה, אתם רק צריכים לזכור נדמה לי שכמה חודשים לפני "מלחמת ים הכנורים" גשר הגלילים בתרגיל בסיסר הרואפה קיבל את "פרס ביטחון ישראל", אותו גשר הגלילים שמי שהיה לו ת'חויה המפוקפקת שהטיבה שלמה דחפה אותם קדימה, שניסתה לדחות אותו לתעלה בשוך לילות ארוכים, עם עשרה טנקים, ונישבר כל לילה 3 פעמים... אני אומר - זה צה"ל של אז, צה"ל שדבר במושגים של מרגמה... אני לא יודע אם מרגמה, אבל "פלוגת הטנקים שתידפק את דיוויזיה המשוריינית המצרית" היה דבר מקובל. כל התרגילים הללו ככה: דיוויזיות שיריוון מיצירת תוקפת, שתי פלוגות טנקים ישראליות, אחת בחזית ואחת מהאגף דופקות שבעם ויש ניצול הצלחה מיד אחרי זה, כמה היו המתגילים. כל תפישת העולם הייתה שחצנית. אותו צה"ל גם לא בדק קרא מפות, בלשון המעטה; ואני עוד זוכר את השליטים לביוון הרמן, עם שמות הקוד שמופיעים במפה, שלא יתבללו הטנקיסטים, שידעו לקרוא לפחות, אם לא מפה אז שלט... עשו, בעצם, ראו מה קרה: יש מערכת ציפויות אדריה מהמודיעין, מודיעין כל יכול: הוא יודע הכל, הוא יודע מתי ערפת גונה, מתי קדافي נושא לווילה שלו על יד מרשה מטרות, והוא יודע הכל, עושה רושם נחרר,

בסדרונות המטה הכללי מסתובב כמו טווס, אין בעיות אף אחד לא יכול לגעת בו בכלל. שוד עין שנאוסף במערכות האיסוף מכובן כמעט כולו לרמה המדינית והסטרטגית, כי זה שרת את הבעלים, זה לא משרת את הקטנים. יש כמעט נתק מוחלט בין הרמה המטכ"לית ובין רמת מודיעין השדה. אנחנו, הקמ"נים של השדה, מגיעים בדחילו וברחימנו פעם חדש לאייה שהוא דיון באמ"ן מחקר, שבו אסור לנו לדבר. עבשו תזכיר – אני הייתי שם¹ "מלחמת התחשה" בדרום, אני הייתה שהביא לכך ראש אמ"ן שלי כל כך עלי שחקים נלו"ן בין بيتي וبيתו כדי שלפניהם אני אגיד לאלו פיקוד שלי אני חייב להגיד לך... כתוצאה מזעדה אגרנט התמנתי להיות ראש אמ"ן מחקר, ודבר ראשון שעשית – שבת, ולמדתי מה היה, ולמדתי את זה באופו יסודי וטוב. אז אני אומר לכם המודיעין היה שם בשטח, הוא היה. החומר היה, מבחינה איסופית אך הקשר בין הידידות ובינו לבין היה קוי ולא הייתה הגדרה מי צריכים בכלל: אמ"ן – מחקר הרכן, ר' אמ"ן הרכן, הרמטכ"ל הרכן? לפעמים הרכן הוא מ"פ א' כי הידיעה נוגעת אליו; והקשר הזה לא קיים! העבודה שהחומר צריך לדוד מהפיקוד אל האוגדה, ומהאוגדה אל החטיבה פוט ימסס ויעלם. הקשר עם המרפ"זים? רבותי, עד היום לא פתרנו את זה, זה לקוח מלחתת "קדש", תפחו את הספרים, "קדש" 56. הנושא הזה של הקשר עם הרכנים של צילומי אויר קיים גם שם. עד היום זה לא פטור בכלל "מלחמת של"ג". הייתה ר' אמ"ן בוגר, אם הייתה לי בעיה זה היה המודיעין הצילומי, בדברים האלה, המודיעין האחר אפשר היה להתגבר וזה עבד יפה. لكن אחד עוד לא נלמד: המודיעין לא יכול לתת הכל; ובשל"ג צועקים "איך זה שלא ידעו על מארב אר. פ. ג." בכרמים" באיזה שהוא מקום שב זה אף מודיעין שבולם לא ניתן לנו תשובה, לא ניתן לנו תשובה אי אפשר יהיה לשוט דבר זה. לכן אנחנו עוד לא ישנו עד היום מבחינת מודיעין את لكمי "מלחמת יום הכיפורים", דוקא באותו הדברים שקשורים ליחס הרכן, הרכן אמיתי – אני מיחכו לנו יסות – מול הרכן, ייחידות האיסוף.

המודיעין במלחת יום הכיפורים

מושב שלישי - 3 נוב' 1993

לקחים

מ"י מלחמת יום הכיפורים"

ספוקד בה"ד 15 :

ביקשנו שהרמטכ"ל לאחר המלחמה, רב אלוף מושה גור, יסקור את ההיבט הכללי של הפקט לקחים בצה"ל אחרי "מלחמת ים ה'כיפורים", נבצר ממנו להיות כאן, ומשום כך הוואיל בני מיכלסון, יידינו, להתמודד עם האתגר, וכרכ"ח ההיסטוריה של צה"ל לשעבר, במשך חמיש שנים, יפתח את חלקו הראשון של המושב הנוכחי. אחרי יסקר אלוף (מיל') שלמה גזית, מי שהיה ראש אמ"ן לאחר שהודח האלוףacci זעירא על ידי ועדת אגרנט ומתוקף המלצהותיה, את לקחי אמ"ן בכלל זאת זוית ראיינו שלו בראש אמ"ן בפרט.

אחר האלוף גזית, יסקור אלוף משנה (מיל') מוטי כא, מי שהיה אז ראש ענף מודיעין קרבוי וקמ"ן אוגדת מילואים בממ"ש, את לקחי המודיעין הקרבוי. לאחריו, יסקור מי שמונה כמנ"ר אחרי המלחמה, תת אלוף (מיל') דוביק תמרי, את לקחיו שלו, בריטר וספקט של שני עשר שנים. את חלקו הראשון של המושב יגעל האלוף במילואים אבי יערி החלק הראשון, כדי להסביר לשאלות. אחרי הפסקה קצרה, אוזמינו את Km"ר להנחות את חלקו השני של המושב, שהוקצתה כמענה לבקשת והערות שקיבלנו, כ"במה חופשית". לאחר שכך, לפני שזמין את בני מיכלסון לפתח מעשית את המושב, שתי הערות קצרות: סוכן נסכם. לפני שזמין את בני מיכלסון לפתח מעשית את המושב, של הסקרים שנישאו אחת, אנחנו מתכוונים להפיק ספר של תקצيري שלושת המושבים, של הספרות שנישאו במושבים האלה, תקציר שיופץ לגורמי החיל לצורכי תיעוד ההיסטוריה, לימוד ו מורשת. כן מצוי בשלבי הבנה אחרונים, ביזמותו של יואל בן פורת, תרגום ספרו של הגנאל המצרי גמסי, שיופץ פנים – חילית, בהעדר אישור המחבר, להפיקו כספר מן המניין. שניים, תזכורות: כל הנאמר בפורות זה הוא סגור, פנימי ולצרכי עיון ולימוד שלנו, אסור בתתייחסות וציטוט מחוץ למסגרת הצבאית ובוודאי שלא לפרסום. אני רוצה לאחל לנו מפגש מועיל, ואני מזמין את מי שהיה רמ"ח ההיסטוריה, אלוף משנה בני מיכלסון, בשעת דברים על לקחי צה"ל.

אל"ם בני מיכלסון :

כasher anachnu m'dabrim ul lekhim, ani ro'eh
lehatchil m'shefer sh'machket h'sturiyah chibra ul "m'lachmat yom ha'kiporim", sefer shehia mo'vo
l'hafza l'fni shna. bat'hilytu t'batnu k'dema, sh'tippeh b'nukdot h'uyekriyot sh'nerao l'no
ch'lek'im m"m'lachmat yom ha'kiporim". ani mat'hil um zeh, ciyuon sh'lek'im ha'ala la h'ofe'u
b'kul' t'halir hak'fat h'lek'im rab ha'ikuf sh'hatbazu mid la'achor ha'mlachma. v'ha'sala sh'ani ro'eh
sh'nas'al at' azmanu, ha'ia k'od'm c'le: madou hi'inu cr'icim l'hachot 20 shna ul manat sh'lek'im
harzini'im, ha'gdoli'im, yul' ul h'kabb? agav-h'sefer ha'ze, ud' k'mah sh'ido' li, ud'ain l'a
h'ofe'. zat a'omrata, sh'lek'im ud'ain a'ins n'chlat h'ro'eh l'kro'ah b'hem. n'tachil b'tai'or k'zur
sh' t'halir hak'fat h'lek'im, sh'nus'ha a'chri "m'lachmat yom ha'kiporim". b'ningod o'l'i l'ma
sh'anasi' ch'oshbi'im, ha'tbazu t'halir rab ha'ikuf shel hak'fat lekhim b'zeh'el a'chri "m'lachmat yom
ha'kiporim". ha'thalir c'le s'ic'omim b'c'nsim, cm'ut b'kul h'ich'idot, b'kul h'ch'iyilot v'be'zru'ot
h'sh'onot; b'refidim, b'sini'i, b'rmat ha'gol'no, b'neph', b'makomot a'chri'im, casher b'utzem n'tanu
a'f'shorot l'daber l'kul mi sh'ehi lo ma la'gad, bn' n'usho sk'rim b'amatzot, am t'rezo, torot
ch'il ha'shri'ion, lm'shl, b'amatzot a'alo'ni'im, l'kul ha'ans'im ud ramat m'pk'd t'nak, b'nos'ayim
mse'ui'im. ha'thalir ha'ze ha'gadol, r'chav, v'hi'iti a'omr sh'kall'at c'le sh'lochot zeh'el, k'oll
ch'il ha'modi'ein. ha'thalir ha'ze ha'gadol, r'chav, v'hi'iti a'omr sh'kall'at c'le sh'lochot zeh'el, k'oll
t'oz'ot v'vud'at a'gr'nt. um k'v'lat h'sic'om, ao h'pir'som, shel v'vud'at a'gr'nt, n'k'utu ha'thalir
sh'ani m'daber ul'yo cr'gu, bg'gal h'oz'at'm m'ma'ur'k shel ch'lek ha'ans'im, sh'usko b'thalir hak'fat
h'lek'im. ha'mtah ha'keli di'no b'k'mah v'k'mah s'og'i'ot, yul'ot b'toz'ah mat'hali'r hak'fat h'lek'im v'mid
at'no do'gma la'sog'ha a'chot. ab'l ani ro'eh la'ha'ir sh'ti ha'ur'ot l'thalir ha'ze, ha'rashoni,
sh'hatbazu b'shna ha'rashona sh'la'ach "m'lachmat yom ha'kiporim". ha'reha a'chot: ai'fa ha'yita m'shak'et
h'sturiyah? - m'shak'et h'sturiyah a'chri "m'lachmat yom ha'kiporim" h'og'dla l'cd'i m'shak'et, sh'ain
ba' 7 un'pi'm. (du' sh'ain m'shak'et h'sturiyah mo'na b'tekn' 2 un'pi'm), um al'of m'shna sh'ba
m'chid'ot ha'sheda, mi sh'ehi li'mim tat' al'of b'mil'oi'is, z'cr'ono l'ber'ca, b'z'la'l am'ir.
ha'co'ona ha'yita, sh'tu'sha ub'oda mu'mika ma'od ul c'le ha'mlachma, cm'bo'nu sh'b'monotk'-o'ol'i
b'mak'bil-l'thalir hak'fat h'lek'im sh'derati ul'yo k'od'm. la'achor shna sh'ehi b'z'la'l am'ir b'tefk'ido
ha'oz'eb, v'ha'sek ha'thalil ma'z l'du'or. ha'm'kher sh' m'shak'et h'sturiyah ul "m'lachmat yom

הכיפורים", כריבתו הסתיימה לפני שנה. ההערכה השנייה היא לגבי השפעה מאוד מענינית על לךי "מלחמת יום הכיפורים", והוא תהליך הפקט הלחכים של צבא אריה"ב מ"מלחמות יום הכיפורים". מיד לאחר המלחמה, הגיעו לארכז 3 צוותים, שעשו תהליך של הפקט ללחכים מ"מלחמות יום הכיפורים". צוות אחד היה צוות מבצעי ברמת צבא היבשה, צוות שני היה של הפנטגון, ברמת משרד ההגנה האמריקאי, והיה צוות שלישי, שעסוק בנושאים מיוחדדים. הם עשו תהליך אנטנסיבי של הפקט ללחכים בתוך צה"ל, תוך שיתוף פעולה מלא, והייתי אומר התערבותות של צה"ל לגמרי, כולל בנושא המודיעין, עם שיתוף פעולה מלא של קצינים בצה"ל אשר הצטרפו לצוותים האלה. המחקר הזה נמשך שנה, כולל 6 כרכבים והופץ בצבא אריה"ב לכל הזרועות. היותי אומר שיחד עם הלחכים שהופקו מלחמות וויטנאם, היו אלו הבסיס למחרך, שקרה בצבא אריה"ב ובנויות התפישה והתורה, דוחקערינה האמריקאית, שנគראה אז: LAND BATTLE - AIR, (אחר כך היה 2000 - B.L.A. והיום יש B.L.R. עתידי). בכל אופן תפישה זו של חיימה, כפי שראינו אותה בהtagשותה ב"מלחמות המפרץ", יסודותיה ב-2 התהיליכים של הפקט הלחכים שהם עשו, האחד על מלחמת וויטנאם והשני על "מלחמות יום הכיפורים". הרכבים נמצאים, אגב, במחיקת הסטוריה, אם מישנו ירצה לראות כיצד זה נעשה. אני חוזר לענייננו: מה קורה בצה"ל? – בצה"ל פיקו מספר ללחכים מ"מלחמות יום הכיפורים", כאשר היותי רוצה לגעת ב-3 ללחכים טריים, שבאו למשוש מיד: אחד – הגדלת הצבא הסדיר. אחד הלחכים שהופקו היה שהצבא הסדיר, אשר חשבו ערבית "מלחמות יום הכיפורים" שייצlich לבולים לבדוק את גלי ההתקפה בסוריה והמצרים גם אם יבואו בבת אחת, לא עמד במשימה זו. על כן המסקנה והלפקה: להגדיל את הצבא. והצבא הוגדל בצורה מאוד משמעותית, מבל' לשומר על הסטנדרטים האיכותיים שלפני המלחמה. אני אזכיר, למי שאינו זוכר: הסבת אנשי פילואים לטකיסטים וכל מיINI חזורי חוויל, והסבת מקצועות כלילית בתוך הצבא. הצבא הוגדל, היותי אומר, פי שלושה. הלחך השני אותו אני רוצה להזכיר הוא הלחך של שיתוף פעולה ביון-chieili, וביו-זרועי, שכתוכה ממנו הוקם באלי"ש. מעבר לזה אני רוצה להרחיב את הדיבור, עד כמה באלי"ש היה באמת התוצאה הנכונה של הלחך בדבר שיתוף פעולה ביון-chieili וביו-זרועי בתוך צה"ל. והלפקת השלישי: תפקידה של זרוע האויר. והפתרונו היה, כמובן, מה שחזינו בשל"ג, ביכולת של הזרוע האוירית להתמודד עם מערכיו הגנה אוירית, שלאורורה, לפחות לפי התוצאות של של"ג, היה לך נכוון. הייתה

כאנ התפתחות קלאסית, של לימוד הלקח, הפקטו, והגעה לתוצאהרצויה - הדברים המוחלט של מערכת הקרווע אויר של הסורים במלחמה של"ג. וגם על זה נאמר מילה בהמשך. אני רוצה לנgeo עפה בנקודת אחת, שאני חשב שהיא מאפיינית, דוקא מנקודת המבט של חיל המודיעין, את תהליך הפקט הלחמים אחרי "מלחמת יום הביפורים": הפיכת גודדי הסיור, שהיו באוגדות, לגודדי מודיעין. אנחנו עשינו על זה מחקר, יחד עם המפק"ש, מחקר שמצו בחלוקת ההיסטורית, כדי שירצה לראותו אותו. היו דיוני מטבח' והוחלט לבדוק מה קרה עם גודדי הסיור במהלך המלחמה. הממצאים היו, שגדודים הסיור, בעצם גרעין הטנקים שלהם, שמנה כ- 20 – 24 טנקים בכל גודוד, הופעל במהלך המלחמה בגודדי טנקים, פשוט בגל העדר כמעט טנקים מספקת. ופלוגת הג'יפים והנגמ"שים, האלמנטים הנוספים שלא נעצרו, פשוט לא באו לידי ביטוי וכמעט שלא נעשה בהם שימוש. מה הייתה המשקנה? המשקנה הייתה, קודם כל, להפוך את גודדי הסיור לגודדי טנקים. אבל מה עושים כאשר אין אלמנט מודיעיני? אז אמרו: לא ניתן את הפיתוי, שוב, לידי המפקדים, שייפעלו גודדים שהתקיד שלהם הוא בעצם להביא מידע על האויב – בגודדי טנקים. אז נקים גdem נים, שאין בהם טנקים בכלל ואיפעלו נגמ"שים אין בהם. נבוא עם ג'יפים וזחל"מים, עם משקפות ארוכות טווח 20x120. אז לא יהיה פיתוי בידי המפקדים להפעיל אותם בגודדי טנקים, ישאר להם אלמנט שיוכל לאסוף מידע מודיעין ולתת להם מודיעינו בזמן שהוא נחוץ, מודיעינו שכובנו לא היה ביום הביפורים. כתוצאה מזה, כמובן, בוטלו כל גודדי הסיור באוגדות והוקמו הגdem נים. בסיכון של דבר פונקציה הסיור לא הובנה כמו שצריך. אותו כוח קרב, שהוא חלק של חיסכון בכוח, שבא לתת מענה למגע קרוב עם האויב, כאשר אין מודיעינו, פשוט לא קיים היום בצה"ל. אין היום אלמנט סיור ברמת עוצבת היסוד, האוגדה, ואילו הגdem נים (שהפכו להיות ים"נים ו-יהם"מים) אינם ממלאים, אפילו חלקית, את הפונקציה שהמודיעין הקרב ציר היה לחת. ובעצם זו אפילו לא אלטרנטיבתה כי אלו שני אלמנטים שונים לחלוטין. אז זה סוג הלחמים, או אחד הלחמים, לאורו אפשר לראות כיצד נהל תהליך הפקט הלחמים, ולמה הוא הגיע בסופה של דבר בנושא של "בנייה החות".

אני רוצה לעבור ללחמים העיקריים שהגענו אליהם בעקבות המקרים בחלוקת ההיסטורית, כמובן, גם עם מפקדים בכירים מיום הביפורים. הלחם הראשון, אולי, היה תחילת קריסט תפישת הביטחון הישראלית. לא תמצאו את זה כתוב באף אחת מתוך

ויש הרבה מאוד על "מלחמת ים הփורים", ואףילו לא ביריכו הכללי, שזכה לשבון. ישanza ספר. ומה זה נגע מה היו האושיות של העניין הזה? – אחרי "מלחמת הימים", חשבנו שהמצאנו את הפנטט, לפיו – הטנק והמטוס הם התשובה לכל המתרחש בקרב. המטוס יכול לחתם גם הרתעה, ביכולתו להגיע מהר מאוד אל בירות האויב של אדיניות הסובבות אותנו, ומובן לפגוע שם במטרות אסטרטגיות. הוא יכול גם לחתם בזאתה מזה, כמובן, לא צריך שום דבר אחר במקום זה), יירוט, דהיינו: הנימ צריך כדיות דבר מיניאטורי, ובאמת שלא צריך לטפח את ההגנה האוירית לשם המדינה. הוא יכול לחתם "ארטילריה מעופפת", ומובן שכתוצאה מזה גם לא צריך להשקייע יותר מדי ברטילריה. זה המטוס. מבחינת הטנק, אתם רואים מה שארבעה אנשים יכולים לעשות עם רשותם. וזה המטוס. מבחינת הטנק, מבחינת עצמת האש, ולכון חבל להשקייע בחי"ר. צריך את כל השווה טנק לגודוד חי"ר, מבחינת עצמת האש, ולכון חבל להשקייע בחי"ר. צריך את כל נימום הדרושים, ולהשקייע את הרוב בטנקים, כי במידא כל טנק יכול להביא הרבה יותר שסתם אש לשדה הקרב, מאשר ציבור של חיילי רגלים עם רובים ביד. כאשר נכנסנו ל"מלחמת ים הփורים" (הוסיף לנו גם את הלקחים המוטעים של "שבע הימים" שאמרנו, שכתבה הסדרה יכולה לעמוד לבדו אל מול גלי התקפה) ראיינו, שבעצם הדברים לא עבדו. הסתבר שהמטוס אינו יכול לשמש כ"ארטילריה מעופפת" והוא בכלל לא יכול להשיג, או שקשה לו מאוד להשיג, עליונות אוירית מעל שדה הקרב, וכתוצאה מזה אותו משקל, שחשבו שהיה לשירות האוירית מעל הטנק, כמובן שלא היה שם. שוב, מה היה הלקח? – פשוט, כמו אמרתי לכם: הלקח היה להתמודד ביטר הצלחה עם מערכו ההגנה אוירית של האויב, והוא בא לידי ביטוי ב"מלחמת שלום הגליל". לא נלמד מה לחת אחר טחים בנין הכוח, כאמור – המטוס אינו יכול לבצע את כל אותן משימות שאנוanno שבענו שהוא יכול לבצע. הנימ' כמובן שלא הוגדל, כי לא היה בעצם ב"ים הփורים" ממש מחיילות האויר של האויב. לגבי הטנק – על אף שהסתבר שחוליות נ"ט יי"ם מושג מחיילות האויר של האויב. לגבי הטנק – על אף שהסתבר שחוליות נ"ט טנקות, בעיקר עם G.P.R. ועם "סאנגר" יכולות לעולל לטנקים דברים מאוד חמורים בשדה קרב וכמעט לשתק אותם, כפי שהוא הדבר לביטוי, בעיקר ב-7-8 באוקטובר, ביום הראשון, בהדר התייר, והרטילריה, שיכולים היו להשלים את השטי'פ הבינו-חייב, צפ עליה הלחמה הזאת, שהטנק כבר איננו "מלך שדה הקרב" מהבחינה הזאת, ואינו יכול להחליף סנת את הארטילריה את התייר ואת ההנדסה. שרי אמרו גם שהוא לא צריך את כל

הדברים האלה, כי הטנק בעצם עביר בכל מקום, שיש לו עוצמת אש גדולה וכיו"ב. אתם תקרו גם בלחצים וגם במאמרים, אפילו אחרי "מלחמת יום הכיפורים" על אף שהטנק הוא עדין מערכת להלימה העיקרית בעת בשدة הקרבות, אבל לא הגיעו למסקנה שנבעה מזה לצרכי בניין הכוח, דהיינו: הטנק והמטוס אינם המשענות העיקריות, שיכולות לתמם מענה במקום כל שאר יתר הדברים. בעצם לא נעשה ניתוח מקיף וככלל לגבי ההשפעה על תפישת הביטחון בכלל, ועד כמה היסודות התחלפו להתרערר.

אסיים בזאת שאומר, שם אמרנו שב"מלחמת יום הכיפורים" התחלנו לראות את תחילה ערעור יסודות תורה הביטחון הישראלית, הייתי אומר שב"מלחמת המפרץ" ראיינו, במידה מסוימת, את השלמת ההתרעררות של תורה הביטחון, בזאת שגם חיל האויר לא יכול היה לחתור הרתעה, כיון שמדיניות פריפריאליות יכולו לתקוף את העורף הישראלי, וכל היכולת שלנו אל מול המדיניות המקיפות אותנו, אינה משפיעה עליהם. להיפך: היא יכולה לעורר אותנו במלחמה, כאשר אנחנו לא מעוניינים בכך. חיל האויר נבנה לעבוד מול מדיניות הסוכנות, ולא אל מול מדיניות פריפריאליות. והנה – נסגר המ Engel בעצם. אסיים בזאת שॐ שעשרים השנה הלו, שאנו לדעתינו פחות או יותר הפדרנו בכל מוד הלחים האmittים של "מלחמת יום הכיפורים" עלו לנו בבניון כוח לא נכון, בזאת שאין מתחאים למציאות החדש. ובוודאי שלא נעשה רווייה בתורת הביטחון, שהתחילה בעצם את ההתרעררות שלה ב"מלחמת יום הכיפורים" והסתירה ב"מלחמת המפרץ".

אלוף שלמה גזית :
 אני מאוד מצטער שהגיעה כאן היום, מבחינתי, מתקיימת תחת אילוץ מאד לא נוח של לוח זמנים. בעצם עשיתם הכל כדי שלא יהיה, אבל מפקד בה"ד 15 לחץ ולחץ, והוא לי מאד לא נוח שלא להענות בסוף, אך לא הייתה לי שhort ופנאי להתכוון ולהתארגן לקראת הפגישה זו, ואני מאד לא אוהב לאalter. אבל, בליית ברירה, אני מאלתר ואני מקווה שבשלב הדוא-שייח' והשאלות, ניתן היה לפתח טוב יותר את הדברים שאני לא אצליח כרגע להעלות.

כפי שכבר נאמר, מוניטי בראש אמ"נ ב- 3 באפריל 1974, כאשר ב- 2 באפריל לפניות ערפ פורסם דו"ח ועדת אגרנט. המינוי לא בא לי בהפתעה גדולה. ידעת שהיית בעצם האיש הבכיר היחיד בשירות פעיל, עם עבר מודיעיני מסויים ועם אף נגיעה – נגישות, קשר,

מעורבות – לנושא "מלחמת יום הכיפורים". בערב בו פורסם הדוח (התק绍ורת הישראלית עסקה הרבה מאוד בדוח) לא הייתה בבית. כשזרנו, היה כבר שמור לחצות, מצאנו את הבן, שהיה אז בן 15, סגור את הטלוויזיה ואומר: "אבא, רأית טלוויזיה?" אמרתי לו: "לא". "אבל אתה יודע על דוח אגרנט?" – "כן". "ואתה יודע, הם אמרו שאתה עשו" (או עלול) להיות מועמד להיות ראש אמ"ן". אמרתי לו: "לא שמעתי, אבל זו אפשרות". "אסור להם לעשות לי את זה", אמר יואב גזית. שאלתי אותו: "יואב, על מה אתה מדבר?" והוא אמר: "אני מכיר את הבנות של אלי זעירא ואמ' חס וחלילה יקרה דבר דומה לי, אני לא אוכל להראות את פרצופי, ברחוב ובקב' ספר". אני מספר את הסיפור הזה כדי לתאר את האווירה שבה היינו מצויים אז. אני נמנה על אלה שסבירים שאם"ן חטא. לא בזיד, לא בזדון, ודאי לא שום כוונה רעה. אבל הטעות הייתה בהערכת המודיעין שלנו והצורה שבה הוצגה בפני הקברניטים. ואולי הוצגה היא יותר חשובה מהטעות בהערכתה, מפני שלטעות, איך אומרים – "טעות לעולם חזרת", אך דרך הוצגה היא כבר סגנון חיים, כמו שהצperfטים אמרו: "בטון עשינו את המזיקה". זה לא לבוא ולומר "از שבנו אחרת", ואמרנו שככל הנtones היו בידי הצד השני. אנחנו אמרנו "בנסיבות נמוכה" עם תופים ועם חצורות, והתופים והחצורות הם שקבעו את הגורל. אז בנסיבות הללו אפשר להבין את קול הצקה, את הצע ואות הזעם, שהיא ציבור כלפי אנשי המודיעין. אני הגעת לחייב, בו מkapלי הכותות מתחת לכחותם השמאליות דאגו לkapל כר, שלא יראה tag הכבു. מה שנקרה: לא להראות, לא להחשף, לא לסתוד עם זה שהציבור אומר: "אה, אתה אחד מהמהדרלייטים!" אני לא צריך לומר מה הייתה אוירת הנכים שפגשתי בלשכת ראש אמ"ן. ואני צריך להזכיר שב- 3 באפריל עם ישראל היה עדיין במלחמה פעילה, לפני שהגענו להפסקת אש עם סוריה, כולל ידיעות אמרו: אולי משהו מה עוד עשוי או עלול להתלך. הבעיה העיקרית שלי הייתה – לסגור קו עם העבר. ובידיעה ברורה שאין חוטא בעניין הזה ליוואל בן פורת, שלא הפסיק לננד בעניין הזה, צריך לחקור את "מלחמת יום הכיפורים", אמרתי: החיל הזה אכל את עצמו עכשו 6 חודשים, אז מספיק כרגע. אי אפשר שאוותם האנשים ימשיכו להיות הנאכלים, והנקרים וכך אמרים: משליכים רפש איש על רעהו, כאשר אנחנו צדיקים לבנות את הדברים מחדש. הבעיה העיקרית שאני ראתי לעצמי, הייתה להגן על החיל מפני התערערות והתמונות. כל מאוד למוטט ולהרווש דברים, קשה מאוד לשיקם

ולבנות דברים אחרים שנחרשו. ולא רק שהיו מורל ירוד ואוירט נכאים, אלא היו גם מסקנות וחלטות. המשקנה הראשונה, שהייתה - שוב - במחום ווערת אגרנט, מעבר לנושא החדשות, קבעה: מקימים 2 גופי מחקר נוספים. או - מקימים אחד נוסף ואת השני מחזיקים, ב"מוסד" ובמשרד החוץ. מיד התעוררה השאלה, אם יהיו שלושה, מי יהיה "בעל הבית" ולמי תהיה הבכורה? והייתה המלצה, שאמרה אמרה אמרה "ם" יעסוק מכון ואילך בהערכת מודיעין צבאי בלבד, שלא יעסוק יותר בנושא המדיני, או שכמעט ולא יעסוק בנושא המדיני. ככלומר להוציא מאיתנו בעצם את האחריות להערכת המודיעין הלאומית. וכי שמדובר אמרה אמרה את האחריות להערכת המודיעין הלאומית, אז מיד - בשיטת הדומינו - הולך הרבה אחרי זה. משום שהערכת המודיעין הלאומית שמעותה הצי"ח הלאומי; והצי"ח הלאומי אומר: תכנית האיסוף הממלכתית - הלאומית, וזה אומר - הבכורה בניווט כל עבודות המודיעין בשנת העבודה. וכל זה עד להתפרק ולהיות מנשל מנכסים. ועם זה שהמודיעין מודיעין. ואני חייב לומר, שלפחות הצד הפורמלי יצאנו נקיים. נכוון שנקמו 2 גופי מחקר חדשים, אני אפילו רוצה לומר: אני מצטרע עלך שגוף המחקר במשרד החוץ, שבתחלתה קם ב"שונגן" גדול, במרץ רב, עם כוונות טובות, נחלש לאחר מכן, בעיקר בזכותו (או באשתו) של משה דיין, שנכנס לתפקידו כשר החוץ והחניך את הגוף הזה, שמאז לא התואש מחדש. חבל, משום שהוא טוב מאד משרד החוץ, שהוא לא סתם גוף הערכה, אלא גוף שמייצג קו של מדיניות פוליטית - אסטרטגיית, טוב שהיה לו גורם מחקר מודיעיני שמשרת אותו, וחבל שהוא איננו בינו לביןים כזה. מצד שני - קם, נבנה, ואני חשב שהשיג הישגים לא מבוטלים הגוף מחלוקת המחקר "מוסד", אבל בסך הכל אין עוררינו, בשלב זה, עלך שהbacורה בקהילה בנושא המודיעין היא של אמרה אמרה ושל חיל המודיעין.

המהום השני שמאוד הטריד אותי: איך מחזיקים את המודיעין שמשרת את הגייסות במלחמה. ומעבר לזה, איך דואגים שמודיעין ישנו אצלנו "בבטן", שקיים וידוע, יובא לידיות כלל זה"ל, ולא תזרור על עצמה במרכאות "פרשת הסאגרים": שהוציאו חוברות לאין סוף של מהו ה"סاجر" ואי הוא עובד ומה הוא יכול לעשות, וכל זה"ל הרי אמר: "זה היה מונח אי שם במישדי הקם", בחבילות, ולא ידענו על זה דבר?

בוחן העניין זהה, פעלנו בעיקר בשלושה תחומיים: האחד, חוץ ממאוד ענף המחקר
מודיעין הפיקוד. וגוף המחקר הזה הינו, לדעתו, האctor נטיבה האמיתית למחלחת המחקר
מודיעין. שום שכן, כאשרנו מדברים על פלורליזם מחקרי, עוסק בזה גוף שחקר גם את
השא הצבאי, ואי אפשר להלאה במדינת ישראל לעשות הערכות מודיעין מנוטקות מון
השא הצבאי, ואנו מנסה שבעוד 5 שנים אפשר יהיה להגיד: חבריה, אצלנו
השא הצבאי עכשו. אני מ庫וה שבעוד 5 שנים אפשר יהיה להגיד: חבריה, אצלנו
השא הצבאי עכשו. כלום את הנושא הצבאי ברמה ההולנדית, אבל ביניים זה לא כר. וכל עוד זה לא כר,
אנו הרצת מודיעין ישראלי, שהמרכיב של המודיעין הצבאי איננו תשתיית רצינית
השא ביותר בה. ו מבחינה זו המודיעין הפיקוד שחקר את מצרים, את ירדן, את סוריה
וביתן על כל צדיה היום. כלומר, הוא בוחן גם את הצד המדיני, גם את הצד הצבאי
בביתן - הוא משרת "אדון אחר". האדון הזה לובש מדים - נכון. אבל האדון הזה,
אלוף הפיקוד שהוא מצו' ברגע בלתי אמצעי עם מה שישנו מעבר לו, יש לו רמת
המשמעות שונת לגמרי משלמה גזית, שיבת בתדר ממוגן ויפה בקופה השלישית במטכ"ל, או
שניא, שיבת היום באותו חדר ורואה את הדברים מ"אולימפוס" שונת לגמרי.
יכולותיהם שהיו לי במשך 5 שנים בתפקיד, לא היו אף פעם עם ה"מוסד" ועם משרד
החוץ. אלא היו, השם והערב, ויכולותם עם המודיעין הפיקוד, או בעיקר עם אלוף
הפיקוד. נכון, זה היה בעיקר בפיקוד הצפון, שלא היה "הפיקוד החם", ואני חשב שברוב
הימים, אנחנו, קרי: אם נבטח היה הצודק, ולא המודיעין הפיקודי, לא אלוף
הפיקוד - אבל אני מעולם לא עררתי על דעתו. ולא רק שלא עררתי, שמחתי על כך שיש
בדוחה שראה את העניינים גם מנקודת ראותו של מישו, שעשו מחר להתמודד עם הזרע
במלחמה, ובשבילו מודיעין זה לא איזה "נייר" שמופץ, אלא דם שעלול להישפר. אז זה
זה הלחך הראשון: בנייה ענף מחקר מודיעין בשלושת הפיקודים.

דבר שני (ופה היה לנו, אגב, יכולות אצל מי זה צריך להיות, האם במ"ן או במחלחת
הדרוכה) הייתה הקמת תוד"א, היחידה שתפקידה "למכור" את המודיעין לצה"ל –
זיהות האויב. התפישה שלנו הייתה שזה צריך להיות חלק ממה"ד, שום שאף פעם לא
היהתי אמפריאליסט, שום שם זה יהיה במ"ן, אז שוב יערמו חוברות ופלקטים
זונסרים יפים של תוד"א במשרד החקלאות השונים ולא יגיעו לגיטמות. זו צריכה
היות אחריות המפקד, בדיקות כמו שהוא מדריך את חייליו בכל נושא ונושא, כך גם

בידיעת האויב. תוד"א עשה הרבה פעולות, אני מקווה שזה עובד יפה גם כיום.

והדבר השלישי: חיזוק מערכ מודיעין השדה, על כל היבטים. קודם כל במערכת האיסופית: לבנות להם כלים, שלא יהיו תלויים רק במודיעין samo zem מלמעלה. כמו גדור, השדה, גדור, הסיור, גדור, המודיעין בכל פיקוד ופיקוד. הוקמה מערכת המודיעין החזותי היבשתי, אלו התכפיות ארוכות הטווח, בצד, חיזוק וטיפוח מערכת הסיור האויר עם אמצעים הרבה יותר טובים. ונעשה הרבה מאוד לשיפור התקשרות, שמאפשרת את הזרמת המודיעין. אגב, גם המזלי"טים נכנסו באותה תקופה. אלה הם, היו היכולת שלושת התהומות העיקריים, בהם חזק המודיעין בדרג השדה. קיים עוד תחום אחד, שאני מיחס לו חשיבות בעיקר חינוכית, שעשכנו בו. אני פתחת את דברי בענה בנגד מה שאני קורא "הטעות בהערכת המודיעין". ואני יודע שטעות לעולם חוזרת, אבל גם ציינתי את הדבר השני, שהיא הצורה בה הצגנו את המודיעין באותה עת. ולענין זה, ראיתי צורך בדבר מה חינוכי: הקמת של מה שאז נקרא ה"איפכא מסתברא", או יחידת הבקרה, או איך אתם רוצים לקרוא לה. זו הייתה יחידה, שטרתה הייתה לעסוק בשני דברים: ראשית, לבוא ולומר לציבור שלנו, עצמנו: "תראו רבותי, עם אותה תשתיית מודיעין בדיק, אפשר להגיד גם למסקנה שונה ואולי, אפילו, למסקנה הפוכה". שניית – להביא את ההצגה הזאת כאקט מתודי, תקרוו לזה אקדמי, אל הציבור החוקרים ולומר להם: "באו, נסו להתמודד עם זה". ואני זוכר עד היום את הדיוון הראשון שקיים על דוח ה"איפכא מסתברא", שעסק במורים באותו עת. ראיתי את חוקר מחלקת המחקר, אלה שהמתפקידם לעסוק בכך, עם "ריר" שיורד להם מהפויות, מרוב שוף ומרוב קצף: – "איך זה אפשר לבוא ולנסות ולערער על מה אני אומר? או על מה שכתבתי, או על מה שלמי טוב הבנתי זאת היא האמת לאמת?!" בדיוון השני ובדיוון השלישי, כבר קיבלו את זה ביתר הבנה וסלchnות. אני זוכר, שישב על ידי ראש הלשכה באותו זמן, והוא כתב לי פתק: אםvr ha-temurim hui, ספטמבר 1974, תארך איך הם היו מתחבאים בספטמבר 1973? וזה אולי הדבר החשוב ביותר, רבותי: כתת iomar zniyot vefchot bityhono azmi במה שאמרת.

אני רוצה לסייע במליה אחת, לפניהם שאני מעביר לכם את זכות הדיבור. בימי המזאנו את-tag השרוול, שכולם הולכים איתו היום, אותו "מוקיון", "לייצן סיינט", בצלביך-לבון. לאחר שנה של קיפול הכותמתה בר שלא יראו את tag הכבוע המודיעיני, הולך כל חטייל בגאוות עם tag שרווול ומרגיש די נוח בפני הבריות עם tag השרוול הזה, והייתי אומר שהמגעל מבחינה זו - נסגר.

אללה (אל"ם מיל' דני אשר) : כשדיברת על הלקחים, אותם הייתה צריכה להיות כישם, דיברת על הבעייה של איך מחזקים את המודיעין שמשרת את הגויות. רק בשביב הדיק, דיברת על זה שהוקמה מחלוקת ונגעת לצורך בתוד"א. אז לשם הדיק ההיסטורי, הוקמו 2 מחלוקות: הוקמה מחלוקת אחת באם"ו - מחקר, זו שקרה לה מחלוקת תומ"ל אויב, באשותו של עוזי יאיר ז"ל, שהייתה אמורה לספק את החומר שייחלו לגיטות. הוקמה גם מחלוקת נוספת, במה"ד, שתפקידה היה להניע את העניים. שאלת גם מה קורה עם זה היום, אז רק בשביב האנתרופומציה: אין מחלוקת במה"ד, והולץ האחרון שהוא באם"ו מחקר, היה מדור תומ"ל, שהיה שארית של ענף תומ"ל, שהוא שארית של מחלוקת תומ"ל, וגם הוא צנחה... אז אין היום בכלל מחקר תומ"ל, אלא מעט בזירות וקטת בפיקודים.

אלוף שלמה גזית : קודם כל, אני "מודה" על שני הדברים. אחד, אני כמובן זוכר שהיו שתי מחלוקות, אך אני דברתי יותר על התוכן ולא על המבנה הארגוני, אבל אתה בהחלט צודק, שזה היה כך. אנחנו הקמנו את זה, הייתה אומר, די בקהל שערה ותרעה בשתי השלחות, המודיעינית ומה"דית. שנייה, ואני יכול רק להציג על כך, אני חשב שזה יהיה מושא חמוץ מאוד אם הדבר הזה לא יקום מחדש, שום אנחנו נשלם מהחידר: צה"ל, בהתקומות הבאה, אם תהיה חיליה, לא ידע הרבה דברים שבינתיים התהפכו ואם לא מטמיעים אותם - זה רע מאוד.

אללה (אל"ם מיל' זיזי קニアז'ר) : הופעתה כאן בשני הכנסים הקודמים. ישוב כאן ציבור מדרגת סגן, אני רואה גם סא"לים, קצינים בכירים מאוד, את ראש אמ"ו,

שהוא פחות או יותר מהדור שלנו, אבל יש פה תתי אלופים אולץ יותר צעירים. עברו 20 שנה, זה לא רק שבאמתן לא למדנו כמעט ב- TIME REAL איך תפקד המודיעין ב"מלחמת יום הכיפורים", זה כל לא יודע בכלל! הופעתינו כאן לפני שלושה שבועות, בכנס של חטיבת 55. והיה פה קדר מ"פ ומעלה של המערכת הסדר של הצנחנים בצה"ל היום. אין לנו מושג על "מלחמת יום הכיפורים", לא יודעים איך עבד המודיעין, הם גם לא יודעים על המלחמה שום דבר! ועברו 20 שנה! אז אפשר לבוא ולומר שאחרי "מלחמת יום הכיפורים" באפריל 74', בגלל הטראומה של חלק גדול מהאנשימים שהיו מעורבים במלחמה, היה علينا לכתת הלהה, ולא התעכבנו. לפחות היו צריכים להקליט בלי קונגוטציות את החומר. היו חילופות שעשו את זה. בחיל האוויר יש מריבות אישיות לא פחות מאשר בחיל המודיעין, והם הקליטו את המריבות ובאיזהו שהוא יום מישחו יסכם את העניין. למה אני אומר אז זה? לפניו הופיע ראש מחלקת ההיסטורית, והוא מספר שسكر שנכתב ספר בצה"ל על "מלחמת יום הכיפורים"... מ - 9 באוקטובר 73 הייתה אחראי לענף 6 צבאי. מ"מלחמת יום הכיפורים" עד הכנס הזה, 20 שנה אחריו "מלחמת יום הכיפורים", אף אחד לא דיבר אותי, לא שאל אותי, לא תחקר אותי, איך תיפקד אם"ן מחקר ביום הכה"רים; מה קרה באמ"ן - מחקר לפניו יום הכה"רים; איך אם"ן - מחקר עבד מול הגיסות ב"מלחמת יום הכיפורים". זה קישוש! אני לא יודע מי כתב את הספר במחלקת ההיסטורית, אבל אני מודיעיך לכמם שבתקיד הקטן שלי ב"מלחמת יום הכיפורים" בראש ענף 2 עד ה- 9 לחודש, בראש הענף הצבאי - מצרים מה - 9 לחודש, עד להסדרי הביניים ומה שקרה שם, שום דבר. היום אני לא בא להטיח אשמה, אבל לפחות נתחיל לעשות משהו. אז היום עושים כנסים כאלה, ומונח ספר במחלקת ההיסטורית, שעוד מעט יפיקו אותו, בגראה, לתמיון אלופים, אבל המודיעין, איך עבד המודיעין - שום דבר! עכשו ה"עסק" יותר מסובך, ופתחתי באוכלותה שנמצאת כאן. במשך 20 שנה התקיימו קורסים באמ"ן. אני לא יודע, כשאני הייתה רמ"ח בסיסי הקמנו את קורס קציני המחבר הראשון, אני לא יודע אם קיימים עד יי"ו קורס בזזה. תלמידים בקורס אלה לקחים מיום הכה"רים? יודעים בכלל מה קרה? מי מלמד? את כל זה אני אומר כי יגמרו הכנסים האלה, ואנחנו נטפל לעצמנו על השכם, שעשינו כנס 20 שנה לזכרו של יום הכה"רים, חלק מהאוכלותה שומע את מה שהייתה פה ובה"ד 15 יפייך את החברות... לדעתך אין העברת ידע ונסיון מדור לדור באמ"ן, כפי שהוא צריך להיות. פגשתי כמה טיסים, ומתברר לי שהחיל האוויר יש פורים של

טיניסים, טניסים וווטיקים מאד, שהשתתפו במהלך המלחמות לפני 20 שנה, וישנו קורס טניס קודם, שכאינים צעירים מדרגות סרן רב-סרן מקבלים בו לא רק סיורים, אלא לחקלאות, שלא כולם רלוונטיים להיום בכלל, אבל הם שומעים דברים שהיו רלוונטיים אז, טניסים וווטיקים שהשתתפו ב"מלחמת ששת הימים", ב"מלחמת העצמאות", ובמלחמת שמננו אותה מתחת לשטיח, "מלחמת יום הכיפורים". לדעתי, צריך אמר לא רק להפיך לחקלאות, אלא להנחיל ידע לדורות הבאים. הידע לא קיים בשום מקום, לא מוקלט באיזה שהוא מקום ולא סופר לאף אחד.

אלוף שלמה גזית : אני לא בטוח אם אני הכתובת תנתן את התשובה להערות של זייזי. הסברתי, יוכל להיות שעניינו זהה, אני מאמין שלא, למה לא רציתי אז להיבנים לנו שאזה. יכול להיות שעשינו שגיאה גם בימי, בעניינו זהה, שלא לקחנו והקלינו אותנו מיד בתקורן כאודיסוי, על ידי גורם ניטרי לחלווטין, רק שמר את הסטנוגרמות. ואני ידוע מהניסיונו שלי, שם תעשה את זה היום תשמע הדברים רחוקים מה שהיא הייתה שומרה לפני 20 שנה, פשוט קורה משהו לתאים האפורים. ולא רק שהזכירנו, אלא שגם הדברים מתחילהים להיות מבולבלים. יכול להיות שאת זה באמת אפשר היה נחלש, אבל גם הדברים מתחילהים להיות כזו בכלל הועלמה באיזה שהוא שלב וחלב, משומש שאת זה לעשות, אני לא זוכר שהצעה כזו בכלל הועלמה באיזה שהוא שלב וחלב, משומש שאת זה באמת אפשר היה לעשות. מרבית הדברים שאתה אומר צריכים להיות היום בטיפול מי שנושא היום באחריות. אני, אגב, לא ידוע מה בדיקות נעשו בתוך החיל, בתוך האגדה, עם כל כתבי התורה -- שגם אם זה לא נעשה נאמר כעובדת מסמכת, ממוסדת, היום, עם כל כתבי התורה -- שמדובר בבדיקה, שמטרתה הייתה בדיקות זו, אבל מתואמת של כל גורמי החיל, הנה זו בכלל זאת עבודה, שמטרתה הייתה בדיקות זו, אבל זה בהחלט נעשה. יחד עם זה, אני רוצה לומר גם מילה אחת של אזהרה: אני חושב שצריך לעשות אבחנה מאד תהה בין מה שנקרה "תורת חיל המודיעין" לכל תחומיו, לבינו מה שנקרה "מחקר מודיעין". אני ידוע שעמוס גלבוע, שיושב פה, כותב כבר כהנה את "כל כתבי" מחקר המודיעיני, ומה שיכתב -- ידוע ויסוכם ויואר -- צריך להיות מונח מראש אמר ודרומה עד אחרון הקצינים בחיל -- בהה"ד ומוחוז בהה"ד, בסדייר ובAMILIAIM. אבל, יש להבהיר בין זה לבינו מה שקרה ב"מלחמת יום הכיפורים". משומש שמה שקרה ב"מלחמת יום הכיפורים", מהרבה בחינות, אף שזו טראומה כואבת, החשיבות האופרטיבית

שליה היא די "פאהה". מה שצריך לשמר, צריך להתבטא במה שיכתוב עמוס, ואני מניח שמהו יכתוב יתבסס על הלחחים של "מלחמת יום הכיפורים". והוא ישב עם כל אחד ואחד מהנוגעים בדבר, לא לצרכי רכילות של מה שהיה, אלא לצרכי ללחחים ומסקנות משויות להיום, והפרשה של מה בדיקוק עשה פלוני ומה עשה אלמוני ו"אני אמרתי לו" ו"הוא אמר לי", והאם הזיכרונו היום תקין או לא תקין - פחות חשוב ופחות מרגש אוטי, אם לומר אלה האמת.

שאלת (אל"ם רון כתרי, מפקד בה"ד 15):

אני מבקש לשאול שאלה מן הבמה, ברשותך. עם "הפנים של אמ"ן החוצה", הייתה כמבונן צריכה לבוא שאלה בדבר מקומו של ראש אמ"ן כ"קמ"ן ממשלה ישראל", קמ"ן של המפקד העליון של הצבא. האם עלתה אז שאלה של הפיקעת החובה הזאת, העול הזה, מיד המודיעין הצבאי ולהעביר אותו לאיזו שהיא ישות אזרחית? ובשולי הדברים, ברטרוספקט, מהו מקום של "סועצה לבתוון לאומי" בהקשר זה?

אלוף שלמה גזית:

כפי שאתה מציג את השאלה - זה לא עליה. אבל עלתה, ונדרונה, הצעה קוונקרטיבית, שבאה ואמרה כי בעקבות המלצות ועדת אגרנט, בעקבות הקמת יחידת מחקר "במוסד" וחיזוק יחידת המחקר במשרד החוץ, אמ"ן יעסוק מחר או מחרתיים, מתאריך שיקבע, רק במחקר המודיעין הצבאי "נטו". אילו זה היה קורה והחלטה זו הייתה מתתקבלת, אז מיד הייתה עולה גם השאלה ההפוכה: מי יורש את אמ"ן בתפקיד? אני צריך גם להזכיר, שעד "מלחמת יום הכיפורים", עד להמלצות ועדת אגרנט, בייחוד אותן המלצות שדיירו על הקמת 2 גופי מחקר נוספים, השאלה של האזריות להערכת המודיעין כלל לא עמדה. מפני שיש טעם קבוע אחריותו בשאנין מונופול, ועוד אמצע 1974 היה מונופול על המודיעין. המונופול של אמ"ן. ודזוקא בעקבות ועדת אגרנט, בעקבות השינויים שנקבעו, נפסקה הלכה של ממשלה ישראל, של ראש ממשלה ישראל אז יצחק רבין, שהוא במקרה גם ראש ממשלה ישראל דהיום, שקבעה חד-משמעות: על אף הקמתו של גופי מחקר "במוסד", וחיזוק הגוף במשרד

שלה היא די "פASAה". מה שצריך לשמר, צריך להתבונן במה שיכתוב עמוס, ואני מניח שהוא יכתוב יתבסס על הלחחים של "מלחמת יום הכיפורים". והוא יושב עם כל אחד ואחד מהנוגעים בדבר, לא לצרכי רכילות של מה שהיה, אלא לצרכי ללחחים וمسקנות מעשיות להיום, והפרשא של מה בדיקוק עשה פלוני ומה עשה אלמוני ו"אני אמרתי לו" וזה הוא אמר לי", והאם הזיכרונו היום תקין או לא תקין - פחות חשוב ופחות מרגש אותו, אם לומר את האמת.

שאלת (אל"ם רון כתרי, מפקד בה"ד 15):

אני מבקש לשאול שאלה מן הבמה, ברשותך. עם "הפנים של אמ"ן החוצה", הייתה כמובן צריכה לבוא שאלה בדבר מקומו של ראש אמ"ן כ"קמ"ן ממשלה ישראלי", קמ"ן של המפקד העליון של הצבא. האם עלתה אז שאלה של הפסקת החובה הזאת, העול הזה, מיד המודיעין הצבאי ולהעביר אותו לאיזו שהיא ישות אזרחית? ובשולי הדברים, ברטראנספקט, מהו מקומה של "מועצת לבתוון לאומי" בהקשר זה?

אלוף שלמה גזית:

כפי שאתה מציג את השאלה - זה לא עלה. אבל עלתה, ונדרונה, הצעה קוונקרטיבית, שבאה ואמרה כי בעקבות המלצות ועדת אגרנט, בעקבות הקמת יחידת מחקר "בסיס" וח'זוק יחידת המחקר במשרד החוץ, אמ"ן יעסוק מהיר או מחרתים, מתאריך שיקבע, רק במחקר המודיעין הצבאי "טטו". אילו זה היה קורה והחלטה זו הייתה מתقبلת, אז מיד היה עולה גם השאלה ההפוכה: מי יורש את אמ"ן בתפקיד? אני צריך גם להזכיר, שעדי "מלחמת 2 יום הכיפורים", עד להמלצות ועדת אגרנט, בייחוד אותן המלצות שדיברו על הקמת 2 גופי מחקר נוספים, השאלה של האחריות להערכת המודיעין כלל לא עמדה. מפני שיש טעם לקבוע אחריות כשאינו מונופול, ועוד אמצע 1974 היה מונופול על המודיעין. המונופול של אמ"ן. ודduxוKA בעקבות ועדת אגרנט, ובעקבות השינויים שנקבעו, נפסקה הלכה של ממשלה ישראל, של ראש ממשלה ישראל אז יצחק רבין, שהוא במקרה גם ראש ממשלה ישראלי דהיום, שקבעה חד-משמעות: על אף הקמתו של גופ מחקר "בסיס", וח'זוק הגוף במשרד

חווא, האחראיות להערכת המודיעין הלאומית למלחמה ולשלום מוטלת על אמ"ן. אז קודם כל, ובשילוב זה, זה תקף. לי יש, אישית, בעיה עם תפקיד אמ"ן במערכת הלאומית, מושם שיש כאן אנומליה, שנסבלת כבר, אם תרצו, 45-46 שנה, אבל נדמה לי כי יבוא יום היא "תג'יע לפראה". באיזה שהוא מקום מישו יערער ולא כמעט צדק. לא יתכו, שהגוז שנוסח לאחריות להערכת המודיעין הלאומית הוא גוף צבאי, שאינו כפוף לממשלה. שוב, היום יש מצב אנומלי, כאשר ראש הממשלה הוא גם שר הביטחון, אבל זה לא היה כך תמיד בעבר, אני גם מקווה שזה לא יהיה תמיד כך בעתיד. ואז נשאלת השאלה: האם אמ"ן, שכפוף למטה הכללי, שכפוף לשדר הביטחון, האם אמ"ן הוא הכתובת הנכונה להערכת מודיעין לאומי? – אני לא יודע בעבר על מקרים בוטים, עליהם אפשר לומר, האם אמ"ן עיוות את הערכותיו, רק כדי להתיישר עם קו של רמטכ"ל, קו של סגן רמטכ"ל אפילו, או קו של שר הביטחון, אבל בשום פנים אי אפשר לשלול ולבטל את הסכנה זו. כמובן, קיימת בהחלט אפשרות, כגון "עסק הביש" של שנות החמשים, שנבע על בסיס הערכת מודיעין "עוקמה", שהלכה בין ראש אמ"ן לשדר הביטחון, כשהראש הממשלה היה מישו אחר. אולי היה אז אמ"ן כפוף לראש הממשלה, אני חשב שלא היה "עסק ביש", ולא היו שעושים את מה שעשו. אני גם מוכן באיזה שהוא מקום, אם כי במקרה לאחרת, שחתיכח למלחמה של"ג לבנון. הבעיה קיימת ורק העוצמה של צה"ל, בתוך המערכת הפוליטית הישראלית, מונעת את זה בinternים. אבל כאשר יעשו קצת סדר, במידינה, פעם, יבואו ויגידו: "חבריה, זה לא יכול לקרות". ואז תתעורר השאלה:נו, אז מה אנחנו עושים במקום? וזה לא פשוט. ואני לא רוצה לבוא ולהציג כאן הצעות ארגוניות על דבר ספקולטיבי, שאינני יודע אם ומתי הוא יקרה. שאלת אותה מה דעתך על "מועצת לביטחון לאומי". יש מדיניות שיש להן "מועצה לביטחון לאומי". "מועצה לביטחון לאומי" היא ככל אדרמי נטרטיבי חשוב, יעל, אבל מותנה בדבר אחד ויחיד: בכר שורצים בו, בכר שטכונניים להשתמש בו. חוקר של הגוף שאינו מתייך אליו היום, המרכז למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת ת"א, ד"ר יהודה בן מאיר, פרס חוברת, "מחקרו", לפני כ-5 שנים, שבה הוא הציע להקים יחידה לביטחון לאומי במשרד. והוא עשה את זה בכוח סבבונו כה רב, שמספר חברי הכנסת העבירו חוק בכנסת: יש להקים יחידה לביטחון לאומי במשרד. מה קרה לחוק הזה? – בערך מה שקרה לחוק בוגבי. הכנסת חוקה – והממשלה צפפה. חצי שנה בערך לאחר שהחוק פורסם נדנדו בראש הממשלה [זה עוד היה יצחק

שפיר] והוא, כדי לצאת ידי חובה, מינה איזה שהוא צוות של 2-3 אנשים ואמר: תשבו שם בשני חדרים בצד ואל תפְרִיעוּ לי. ומאו, נדמה לי, לא ראה אותם עד היום שהוא עזב את המשרד, וכך זה נראה גם היום. כמובן, כדי שגוף כזה יקיים צורך לרצות בו. כדי שגוף כזה יקיים צורך לרצות בו לא תהיה מספיק חזקה כדי לנטרלו. הגוף הזה איננו קיים בישראל שני טעמים: את האחד קל להסביר המערכת הפליטית שלנו לא רוצה בו. אנחנו לא מדברים על ממשלה פונצ'ונלית, אלא אנחנו מדברים על ממשלה קואליציונית-פליטית, שר הדות זכותו לקבוע בענייני מלחמה לא פחות מאשר הביטחון. ואי אפשר לבוא ולומר: תשמע לנו נקלח החלה על מהלך צבאי מדיני אסטרטגי זה או אחר, בלי לשאול את שר הדות, או שר העבודה וכן הלאה. אז כשאתה עובד במערכת כזו, פתאום יתקין לך מישחו גופ מקצוע, גופ של מומחים, שיביא נייר מעובד ו מגובש ואז איפה שר הדות משפייע אבל ישנו גם נימוק אחר: רבותי אתם, לובשי המדים, מתנגדים, משומשים מאבדים את המונופול, צה"ל יabd את המונופול. המטכ"ל יabd את המונופול של קביעת מדיניות החוץ והביטחון של ישראל, ביום שתהיה מועצת לביטחון לאומי. אני חשב שטוב שצה"ל יabd את המונופול, אבל לא אני הקובל. וכל עוד צה"לכח חזק בתהליך קבלת החלטות הפליטיות של ישראל, אז "מועצה לביטחון לאומי" לא תקיים, או שתהיה מנונה ומדוללת כפי שהיא הייתה. ומילא אחרונה בעניין זה: יש מדינה מסודרת שיש לה מועצה כבר על פי חוק וזה קיים וזה עובד – ארה"ב. "מועצה לביטחון לאומי" האמריקאית באמת מלאת תפקיד חשוב מדרגה ראשונה, אבל יחד עם זה אני צריך כאן להעיר 2 הערות: אחת, אי אפשר לומר שמדיניות החוץ והביטחון האמריקנית היא הפרפקציוניزم עלי אדרמות, למראות שיש כבר כאילו מומחים ומקצוענים שעוסקים בכך. אני אפילו רוצה לומר מעבר לזה: "מועצה לביטחון לאומי" כמעט לעולים לא תציע רעיונות משוגעים, משומם שבעם של "המומחים המקצועיים" שהם הולכים בתלים הסלול והשמרני. את הרעיון המשוגע, הקיצוני, הבלתי שגרתי, החריג לתלויות מוניות היה, מסופקני אם תראו אותו צומח מגוף זה. הוא לא יצמיח בהכרח גם משרי דתות, סעד ועובדת, אבל הוא יכול לצמוח מאישיות חריגה באופיה, בסיגנון, בחשיבותה בדרג הפליטי ובכל דרג, אף כי לא בדרג הפקידותי, בדרך כלל. והנקודה השנייה, בדוגמה של ארה"ב: לא מעט פעמים רأינו את ארה"ב, כשהם באים ורוצים לעשות שtot, שומרים את

זה בסוד מחברי המועצה... נניח "אירנגייט": שמרו בסודי סודות, רק שר החוץ לא ידע, רק שהוא לא ידע. אז שוב: הנפש האנושית לא בדיק אוחבת להיות מאורגנת, מוסדרת, ומתואמת עד הסוף. הרי היא רוצהpson ממכות להריגות ולסתירות מפני הצורך ושם פתרון ארגוני לא ניתן לך את התשובה הפרפקציוניסטית.

שאלה (קצינה בחיל מודיעין) : אני רוצה לשאול בנוגע בנושא ה"אייפכא מסתברא", לגבי היחסות של הנושא זהה. דיברת עליך, מצד אחד, ברעיון אקדמי מאד חשוב, מצד שני הבאתי דוגמא את התייחסות של החוקרים במחקר, בהתחלה, כשהעלית את העיון. האם במהלך השנים בהן תפקدت בראש אמ",ו, היו מקרים בהם בעקבות "אייפכא מסתברא" שונתה הערכה של המחקר, בדומה זו או אחרת?

תשובות שלמה גזית:

כודם כל, התשובה היא: לא. כמובן, זה לא קרה בארבע השנים מאז שזה הוקם ועד שעתה. לא היו מקרים בהם אפשר לומר ש"אייפכא מסתברא" הצביעה על אפשרות הערכה דומה, שבקבותיה אמרנו: רגע, בואו נזכיר קו. אני חייב לומר, שהוציאה דבר אחד, שסידר דבר עליו, לא קרה שום דבר בראיה ההיסטורית שאני יכול לבאו ולומר כי הערכת אמ"ו הייתה "על בנקט", ואילו ה"אייפכא מסתברא" אמרה דבר אחר, שלא שמענו בקולו. שרכבת אמ"ו לא הייתה "על בנקט" וזאת לא בזכותי, אלא משום שהמאורעות היו כאלה. ואילו לא הייתה פורצת "מלחמת יום הכיפורים", אז שנתיים – שלוש אחרי זה היה אליו שירא פורש מראשות אמ"ו והיו אומרים: "ראש אמ"ו יצא מן הכלל, הערכות המודיעין בפסיו היו א' – א'". היה מקרה אחד חריג: ביקורו של סאדאת בירושלים. לא חזינו אז צפינו את ביקורו ומה שייתר מעניין: לא חזינו ולא צפינו את ביקורו של סאדאת שבדות שביזמתי, כנה לפני כו, קבענו לעצמנו כדי לבדוק בצורה שיטית תפנית מחרית לכיוון שלו, לכיוון של הסדר מדיני במדינות ערב. בדקנו את עצמנו שוב, שוב ושוב – ולא איתרנו את זה. בקורס א' אני יכול לספר, שהערכתה המודיעין האחורה נהגה בקורס סאדאת, בדין שהוא יהיה באוגוסט – ספטמבר ۶۷', התלבטנו מאוד לגבי דיניות של מקרים לשנה הבאה. ואני רוצה להזכיר כאן, לאחר והרוב מה היו ילדים

ב- 1977, שסיימנו אז את השנה השנייה של "הסכם הביניים" הישראלי-מצרים בסיני, הסכם שהוא אמור להיות בתוקף 3 שנים עם המשך, שאומר שהוא יוארך עד אשר יוחלף בהסכם אחר. אבל מי שકצת הבינו, ידע שם בתום 3 שנים לא יהיה פתרונו, המצריים לא ישליימו כל כך בקלות עם הרעיון שעם זה ממשיכים ללא סוף. וההתלבטות שלנו היה: באוקטובר 1978, תשי"ט השנה השלישית, ומה תעשה מצרים? אנחנו פסלנו אז את האפשרות שנגיעה להסכם בינויים נוספים. לא היה על מה להתפזר במקרה זה. אפשר היה אולי לסגת שם קילומטר ימינה, קילומטר שמאלה, אבל שינוי קו בסיסי לא נראה לנו. והאלטרנטיביה יכולה היה להיות הסכם בינויים, שבו יש גם ויתור מדיני משמעותית ואת זה שמצרים תקבל על עצמה לפחות את הפסקת הלחימה. לעומת זאת, אמרנו גם עוד דבר: למצרים של 1977-1978 אין אופציה מלחמתית, ובגישה עקבית לא שקמה את הכוחות המזוינים שלם מהחרת "מלחמת יום הכיפורים". היא לא עשתה זאת מושם שהבחןירה שלה באופציה המלחנית, והקרוע בינה לבינו ברית המועצות, לא אפשרו לה את החלפת כל הצד שנשחק, שנhrs או שנתיישן ושבכלו בא מקורות סובייטיים. אז אמרנו: אופציה א' לא קיימת, אופציה ב' לא קיימת, נו? ובמדר רаш אמרנו, בדיון בו ישבו כ- 25-30 איש, גם יהוד'Aחד ואומר: "יש להם אופציה שלישית". מהי אופציה השלישית? – "מצרים תעשה שלום עם ישראל". והוא היה הראשון שפרק בצחוך באותה הזדמנות. כמובן, האפשרות למצרים תלך לשлом לא נראהיה למלוטין אפשרית, לא מושם שגם אינה אופציה, אלא מושם שהיא בסתייה בוטה למה שחשבנו שהוא בלתי אפשרי למצרים של אותה עת. אני מתנתק בכרע שגמ שר החוץ המצרי טען בדיקון כמנו, ופהמי הגיע את התפטרותו כשפטאים התבגרו לו שסדרת "השתגע" והחליט לנטוע לירושלים. ואני בטוח שלא רק פהמי הופתע מכך המדיניות המצרית. ומה אני אומר? – אני אומר שאפשר להגיע להערכת מודיעין שונה, מאשר לזה איזו שהיא תשתיית של "בשר". אבל הדוגמא של סדרת ב- 77' היה בדיקון אותה דוגמא שמתי חשב כמה אמרתי קודם: בעניין "המעיטה לבתוון לאומין". כמובן, אם סדרת יכול לקבל החלטה העומדת ב- 180 מעלות של סטיה וחיריגה מן הקו הבסיסי המצרי והבינוי-ערבי (והבינוי-ערבי לא פחות חשוב מהמצרים), מושם למצרים הלהקה בעניין הזה וקפיצה קפיצה נחשונית, שהעמידה אותה בקרע עם כל העולם הערבי, וזה אגב הגדולה שבעניינו, מושם עם המעשה של סדרת הטאבו "הCLR", והיום כל מי שמדבר עם ישראל, בסך הכל מנצל הצלחה שהתמכילה באותו יום). אז בנסיבות הללו אי אפשר היה לבוא

לומר את זה. על כל פנים זה לא קרה, ואני לא יכול לומר שה"איפכא מסתברא" נתן גם שידות של תוכן ולא רק של מתודת אקדמאית, אני חושב שהיא מאוד חשובה.

אם"נ – אלוף אורן שגיא:

ובוקר, כשהשתתמתי בחלק הראשון של המפגש, רק התיעודתי ברצונו לדבר. אני רוצה לסוקק קצת בצד ההומני, אם תרצו, בצד היומיוני של העיסוק שלנו. זו הזדמנות נדירה שגוש חברות קטיניות כל כר רחבה ולנסות לשטווח בפניכם את ההשכפה שלי על חלק מדברים בהם אנו עוסקים בסימפוזיונים הללו. היתי מוטרד מאוד לא מהדברים שזכיר, שאמור שהוא כבד רגליים, או של שלמה גזית, שאומר שהוא כבד שמיעה. שניהם יודעים, שבעצם השמיעה שלנו היא בעיקר סלקטיבית, וזה בעיה גדולה מהרבה דברים אחרים. והיא מלמדת, אולי, על תרבות שכלה לא בהכרח רק מבנית בתוך הצד הארגוני, אלא חוסר היכולת שלנו להתייצב מול עבודות ועובדות לאוורה, מול הבנה פשוט גם סלקטיבית של חומר, של ראייה סוביקטיבית. וגם נוכחות מאורע חשוב מאוד כי מזodium עינו אבל גם מהבחןנה הלאומית, "מלחמת יום הכיפורים", ולהיווכח לדעת כי זהה אחריה לא תחקרו את העניין ולא הסקנו את המסקנות הראוויות. נדמה לי שזהו ציון דרך חשוב. אני, עם כל הצניעות, לא היתי רוצה להתייחס לדברים שאין לי בהם השכלה ואולי אפילו גם מודעות. אבל אני חושב, שם הבוקר הזה הביא לנו את השכלה, אז הוא הביא שכר רב. והטעות הזה היא טעות عمוקה. כל אחד מאיתנו, מי שעסוק בחקר, יודע ודאי את העניין הזה: ככל אדם מתרחק מהמסורת, והמסורת עצמן דוברים בכולם לא אובייקטיביים, יתקשה מאוד בסופו של דבר להבינו את התהליכים שבתוכם. אני גם חסיד גדול של "זכות המבוכה", לא בכלל השיר הרעיון של מי שכטב אותו, אלא בכלל המצב המנטלי של מי שישנו פה. נחרצות, קל וחומר נחרצות של 20 שנה אחדי, היא דבר שעשו להטריד. זאת העילה לדברים שלי. האמת היא, שהייתה לי סיבה אחרת, ואני מנצל גם את הזדמנות הזה לומר שככל ארגוון, גם אם המבנה הארגוני שלו מבוכה, לפחות ליוצריו, כמעט יעיל וכמעט מועל, לא יכול לעמוד לו שום דבר אם אין בו אינטeli איבכות טוביה. ואיכות טוביה אינה פונקציה של נתונים שלישותיים, אלא של תרבות ארגונית עמוקה מאוד, שמסוגלת, בין היתר עסקיה, לנתח את מעשה,

לצעריו לעיתים גם את מחדליה, ובעיקר – לנסות לצאת עם המסקנות הראויות, כי דברים אלה לא ישנו. תשננה ודאי טעויות אחרות, אבל אלה שעברנו אותן, אולי נשכח ללימוד מהן, כדי להימנע מהן עד כמה אפשר. אני אומר את זה לא בהלכה עצמאית ואסביר סיפור שאולי יסביר מה הבעיה, שהיא נחלת השורות הראשונות, נחלת הדור שלי. חטיבת "גולני", אליה השתתיבתי, הייתה נוהגת להזמין אותי לספר מורשת, והייתי מוצא אה עצמי מתייצב בסירות ומספר על תל-פחר. והבחןתי, לא כל כך הודיתי בזה, שהסיפור עלי מידי שנה משתנה, קצת "מושתר". זאת אומרת, שיום אני משוכנע שאין יודע מה היה שם... אבל הבחןתי בעוד דבר אחד, שהוא מדאיג מאוד: הבחןתי שיש פער, עצב ועצום, ההולך וגדל בין לי לבין אלה ש居ושבים מולו ומקשיבים. ראו זה פלא: הם כולם צעירים ואני לא. זאת אומרת אני מתרחק, ועולם המושגים שלי ושליהם בוגר יותר כבר משותף. אם תרצו – אני לא מבין את הסלנג של הבן שלי בבית, והחיללים של סיירת "גולני" היום זה בערך הgil של הילדים שלנו, והבחןתי גם שאין מתחיל להתעצבו (זה תhalbיך ביוכימי, דרך אגב) מזה שהם לא מבינים מושגי יסוד אני מסביר. אני מראה להם שפה תל עוזיאת, ופה עבר הגבול של ה"קו הירוק", ושם זה הגושרים, ואין לנו שפה משותפת. ומה עשו קצין ישראלי מצוי ככל הולך לו? ככה אמרו בטענים, ב"שותפים": מה שלא הולך בכוח, הולך עם יומך כוח. אז אני, עם יותר כוח במפגיע, אומר: אני לא מבין. אני חושב שצריך מה קצת להתבישי, לא יודעים את זה ואת זה... וכן הלאה. לא יודעים דברים מאוד בסיסיים על תולדות חטיבת "גולני", ובכל' – שבתה שם צריכים לזכור כל בונקר בתל זה או בתל אחר. עד שקס סמל, ואתם יודעים שסמלים זה חוט שדרה של כל צבא, רק לא בצה"ל, קס סמ"ר – סיירת זה סמ"ר, סמל ראשון, זה סמל עם כבוד – והוא אומר לי: "למה אני צריך להתבישי שאתה לא יודע אתה צרי' להתבישי, שלא למידת אותנו". אז הנמשל ידבר بعد עצמו. אני חושב שהכנס הזה, או מה שמשתקף בתוכו, צריך להיות זה שמשליך לאחר. הוא מעיד כМОון כאלו מונין, שאחנו לא רק מתקשים קושי אובייקטיבי מאוד, קשה מאד, דטרמיניסטי, בחיזוי העתיד, או בהערכת העתיד, אבל ראה זה פלא: הויכוחים על העבר רק מתעצמים, וגם שם לא הצליחו ליישר את השורות, ובוגר יותר שלא נצליח. אבל אי אפשר לפטור את עצמנו מלנסות לראות בכל זאת מאיں אנחנו באים ולאן אנחנו הולכים, כי אחרת דומני שאין שום ערך בדור לדור יביע אומר", כפי שכותב מי שכותב. אני אומר את זה כדי לנסות

ולשתף אתכם בהשპתי על עניין המודיעין. גם אני, ככל אזרח במדינת ישראל, כל וחומר בראש אמרו, שמקווה שבמיון - סוף סוף - את תפקידו, די משתומם על חלק מההתיחסויות וההתלבתו יות בתחום המודיעין, או - אם תרצו - בתחום ההערכה הלאומית, כפי שהיינו צריכים להם בשבועות ובחודשים האחרונים, כפועל יוצא יוצא של אזכור מלחתת יום הביפורים", ואולי גם תופעות נוספות שהיו שם. זה נכון שאנו עוסקים בסוגיה בעיתית: האם זה מדוע? אם זה דבר שנמצא על אייזו שהוא קרקע אובייקטיבית, אפשר לשפט אותה? אני חשב, שככל שאתה חולך בעניין והופך בו, אתה מגיע למסקנה שגם לך תשובה מוחלטת משום שהגורמים שבאים אנחנו עוסקים, קרי: המחקר, שהוא תמצית שבودת המודיעין (והרי לא המחקר הוא הדבר הבלדי והוא לא הדבר היחיד, אבל הוא תמצית של עבודות המודיעין) כולנו מלקטים, אופסים, מנתחים ובסופו של דבר - פקידינו להביא את מיטב השיפוט ואת מיטב ההערכה בפני מי שיחליט. אבל האם זה כל דבר פשוט האם בזאת מתמיצה תפקידנו? אני שואל את השאלה רטורית וברשותכם אשיב אחר מהבנה הארגונית הוא שקובע אם נכסי צאן הברזל של יכולת הערכת המודיעין מוטמעים בקשרינו. הם פועל יוצא של המונח דברים, קטעתי מلنנות לנתח את כולם, אבל צריך ש班车ינו שעוסקים במידיה או מדויoms, אני חשב (אני מקווה שבצניעות מספקת, כי מושג הניסיון שיש לי), שרובה ככולה - בתמצית: הערכה משתמשת מעבודת המודיעין היא סובייקטיבית. זו לא טעות לשונית, שעוסקים ב"הערכת מודיעין". יש כאן ביןנו, ככל מיאול בן פורת ועד אחרים, שחובבים שציריך לשנות גם את הטרמינולוגיה. כי היא מחייבת את המיקום לנהל בו את הoice, שציריך להתנהל במקום ובמועד אחר. בכל הקשור אני מכיר (לבושתי, אני לא מכיר יותר מדוי), חמילה "הערכת" בגראה נברדה בקבידה. כל כולה של ההערכה, מוטב למצויא ההערכה וגם למקבלה ליחס את מידת הצניעות והמסוייגות למגבלה של ההערכה. קודם כל משום שעוסקים באנשים, כבר אמר מי אמר (נדמה לי אני מצטט את דוד אלעזר, זכרונו לברכה, שפעם אמר לי אחרי איזה מקרה, באיזה מבצע): "מה אתה רוצה? אנחנו בסך הכל בני אדם, רוב הזמן גם זה לא". כולה, משום מגבלות ומוטב שניה מודעים להן, גם המקשיב לנו וגם המשמע. אנו עוסקים בזמנים שהוא, כאמור, סובייקטיבי, אך אמרתי, אבל אנחנו יודעים שיש לו גרעינים אובייקטיביים ששומה עליינו לננות למצות אותם ולדעת אותם עד תום. פרופ' יעצץ,

אצלו למדתי לב. א. באוניברסיטה, עמד על כך שאקח שיעור מאד בסיסי, לפי השקפותו: מהם הגורמים האובייקטיביים והסובייקטיביים במחקר ההיסטורי. הוא הסביר לי עוד כמה דברים, אבל מה שהייתה חשובה זה שבררנו לעצמנו כמה מושגים יסוד באמצעותו והוא הרה לי ככה, די בנקל, עד כמה הצנויות יפה לנו. הוא הסביר לי על פי השקפותו, הוא כבש היה פרופסור באותו זמן, זאת אומרת השקיע במחקר לא מעט זמן ולא חשוב בכך מתודולוגיות וניתח אחד לאחד, שבמחקר ההיסטורי, לפחות, הוא מצא מעט מאוד גורמים אובייקטיביים, שניתן בעזרתו לאמת מוחלטת, אם תרצו מתמטית. מעט מאוד.

הוא

תמצת את זה בזמן ובמקום. מתי קרה מה שקרה, זה דבר שגם אם יש לנו פער מודיעין או פער מידע, אפשר להגיע לאמת מוחלטת. הדבר השני: מקום. בסופו של דבר, אם יש פער מידע, ופער מידעינו ופער ידיעה ושיכחה, וסלקציה של החומר, בסופו של דבר, עם כל ההצלבות הדרושים, עם כל המחקר, אפשר יהיה, כמובן, להגעת לאמת מוחלטת. על פי השקפותו, כל שאר הדברים במחקר הם סובייקטיביים. הוא עשה תרגיל: "תקרא ספר מסוים, אבל לפני שאתה פותח לקרוא אותו, הפוך אותו וקרא תולדות חיי המחבר. תבינו, שאחנו כמו כל בני התמורה (ותבין גם אתם, בנסיבות נתוניות לשגיאות, להשיפות עולם, לחולשות, לשיכחה, להעדרה, למשוא פנים - החולשות האנושיות מתחומות בנו. אנחנו לא נקיים מפאת אחת מהן. איך אנחנו מתחומות ומזניט? זו כבר סוגיה אחרת. קודם כל במבנה האישיות שלנו, ולאחר מכן ביכולת מערכות כבדות וגדלות להצליב מתודולוגיות, לעיתים תוך כדי "הפרד ומשול", שבסופו של דבר נשתדל לצאת עם תמצית הערכה שקופה יותר. לא בלי בעיות, לא בחרונות, אבל שקופה יותר, נבחנת יותר, נסקלת יותר, לפעמים אפילו תחת מעטה שדות וחששות". הוא אמר שההיסטוריה תראה את ההתחברות של הדברים שקשורים לגורמים אובייקטיביים, דרך כל הגורמים הסובייקטיביים שימושיים על הערכתינו. אבל הערכת והיא מעוררת שאלת כמעט מוסרית: האם רמות ההערכות שלנו היא רק הקברנית, או - אם תרצו - על המפקד, או שאחנו, חלק אינטגרלי של הערכה הזה, נקרים לשאת אחריות זאת גם כן. בכך התיודרי, האחריות היא על הקברנית, המפקד, קר מלמדים, אני חשב, גם בתורת חיל המודיעין (אם כי תוכנית "ברק" בפועל עשוה לי קצת סדקים ברמת התורה הצע"לית). האחריות לבזרור את הדפ"א לרמה הטקטית -

אופרטיבית וגם, אם תרצו, הערכת המודיעין הלאומית, ברמת ראש אמ"ן, היא בסופו של דבר על הדרג המחליט, על הקברניט. זאת האחירות והוא לא יכול לברוח ממנה. אבל טרמי נלים של מחשב, שבאיזה שהוא מקום מנפיק נתונים, ידיעות והערכות וירד מבהמה מרגע שספר את האינפורמציה – ולא היא. אנשה לתאר תאור, אני חושב שקראי תאו דוקא בעיתון וזכות היוצרים למי שכטב ואולי נתנו לזה ביטוי, יותר מוצלח ממה אני יודע לתאר, ולכן אני משתמש בו. הוא עשה את זה אחרי "מלחמת המפרץ" וזה היר דבר ההבדל הגדול והעמוק שבינו יכולת המודיעין, או – יכולת הערכת המודיעין, בין צד' לבין "מלחמת המפרץ" והוא הגדר כראוי: בשנת 73', עבר "מלחמת יום הכיפורים", המודיעין (הוא המכובן לאמ'ן, דרך אגב, אבל אולי לא רק לאמ'ן), עמד ב מבחון הידיעה ונכשל ב מבחון המודעות. רוצה לומר, אם לפרוט את זה קצת, היתה הידיעה, היכולת שבינו את כל הנתונים האובייקטיביים, שנירקמו לניגוד עיני המודיעין. הואفشل בהבנת הנסיבות, בשל המודעות. אולי הוא גם הוכרנו והושפע ממודעות של דרגים נוספים, אחרים. את "מלחמת המפרץ" תיחקרנו, תיעדרנו והיקלטנו ואני מקווה שגם הבנו. ואני סבואה, שפה ושם, על ידי ברירה והעדפה גם קבענו איזה לramento יישמו ואיזה לא, כי חלק הקל הוא למצת את זה בכרך א' ובכרך ב' אך חלק היותר חשוב הוא, בסופו של דבר, איזה תהליכיים זה מניע באמת פעולה – ולא את כולם אפשר. במלחמת המפרץ היו (ולמי שלא שם לב לעניין, כדי שידעו) חסכים חמורים וקשירים בצד האיסופי, או – אם מדובר – בידיעה האובייקטיבית של מה מתרעם והולך לניגוד עיניינו בעירק, לפני המלחמה גם תוך כדי המלחמה. מי שרשם בעיתונו שהיא כישלון של מבחון הידיעה ולעומת זה המודיעין עמד ב מבחון המודעות, בהערכת המודיעין – אני לא רוצה לתת לה ציון. עשינו לנו זה תיכון והיה אפשר לעשות הבדיקה איפה עמדו ואיפה לא עמדו. אבל המודיעין שבד, בסה"כ, ב מבחון העיקרי כי הערכתו הנעה תהליכיים נכונים במדינת ישראל, שתתציב אל מול מה שהיא לה במלחמה. לא בתחום הפסיכולוגיה, כי 40 טילי ה"סקאד" שנחתו פה נתנו מכה בתודעה על תפישת הבטחון. אני מרגיש שאין רוצה להגיד שהו על תפישת הבטחון הישראלית, לא בראש אמ'ן אלא רק כזאת בצבא; אני חושב שהיא צריך להרחב מאד מה שאמרנו בבוקר, כדי לדבר על תפישת הבטחון, אבל אני סוגר את הפרק הזה כי זה הנושא בגלו עלייתי לבמה. אומר מי שאומר שהיתה פה עמידה ב מבחון התוצאה, עםיהם פערים ואותם החסכים, עם אותם הליקויים ועם אותן התקלות. אסור למודיעין,

אגב, שבשם ההצלחה ב מבחון העריכה ימנע מחקר התקנות, הליקויים וכל החסכים האיסופיים ההם, שהיו מנת חלקו ערבי המלחמה. ואני מקווה שלא נהגנו כר, להתעלם ולומר ש"מה שקובע, כמו בכרורגל, זה הגולים". זה לא מספיק. אם ראש אמ"ן רוצה להיות "ראש קטן" אז הוא יכול באמת לצאת בהצעה כזו, שככל הנتونים יהיו לנגד עינינו וגם לנגד עיני הקברניט - ושיחלט הקברניט. האם זה מספיק? האם מישחו מאיתנו ברמה החטיבתי, שלא לדבר על הרמה הלאומית, היה מוכן לקבל קמ"ן בזאת? ומה המבחנים בהם אני בוחן קמ"ן? אני, אגב, מאמין שזו תוכנה מולדת ואי אפשר להשפיע עליה בכלל, זה מתי פעם ראשונה קמ"ן אומר לי שהוא לא יודע. וככל שהוא ימהר להגיד לי שהוא לא יודע - כן ייטב. אני מקווה שהוא לא יגיד לי יותר מדי פעמים שהוא לא יודע... האם החלק שלנו יכול להיות קטן, אותו חלק שאחננו מספקים, מתוך הבנה של המתודולוגיה של קבלת החלטות? מי צריך להחליט זה מי שמעליינו, בדרגת האג"מי או בדרגת הלאומי ולפיכך זה תפקידנו ובזאת תס? או - שאחננו חלק אינטגרלי, אם תרצו, של עבודות המטה הלאומית, שאיןנה, או עבודות המטה הצה"לית, שלעיתים ישנה, מהווים חלק אינטגרלי ביכולתנו לעצב בסופו של דבר את התהליכים עליהם יחלטו - - - לפדיות האפשרות השנייה היא הנכונה. לא קביל עליינו ברמה הטענית - אופרטיבית, כך כמובן בrama הלאומית, שהמודיעין או ראש אגף המודיעין, או המחק של המודיעין, שם כאמור - התמצית של כל עבודות המודיעין, יהיו במקרה שאינם משולבים, ביכולתם להיות מושפעים ומשפיעים. לכאורה פרדוקס, לכאורה סתירה פנימית, וגם סכנה גדולה, אם לא מבינים את ההבדל. כי, אחרי יכולות הכל, התשומה של הקברניט לעיתים נמנעה מאיתו, בוודאי ברוב הלאומי. אני לא מכיר ראשי ממשלה שככה, בטוב ליבם, משתפים כל הזמן את המודיעין במחשוביהם האסטרטגיות, או בתחום החלטה פוליטיים שלהם. לעיתים זה מסיבה פשוטה: הם בעצם עוד לא החליטו, הם בעצם עוד לא יודעים. הם מרגשים, כמובן, בחשוננו של הדבר הזה ואחננו נמצאים, גם בرمות אחרות, מול חוסר בהירות וחוסר הבחנה, לעיתים, וחוסר ידיעה ואני מקווה שלא, אבל - נגיד - חוסר מודעות, של מה שיכל להקרה סעיף "כוחותינו". אבל לומר לי, מצד שני, שבגלל חד זה אתה (אתה זה אני, אתה זה אתם) לא משתלבים ולא מעצבים את מה שהחליטנו? לפדיות זאת הטענות, או היממות, או תירבות בין שניהם, אבל נידמה לי שגם תמו נת המציאות הרצוייה, גם ברמה הטענית. ונזדה על האמת: אם למפקד האוגדה אין

זמן להתייעץ עם הקמ"ן שלו על הדברים שמתורחשים ומעצבים את התוכנית שלו, בסופה של דבר לפיקי דעתו הוא סובל מכך"ן לא טוב או שהמפקד לא טוב. הרי זה לא רק עניין טכני – שכך"ן בא ופורס את דרכיו הפעולה של האויב, שכולן במרקם חיזוי עתידי. ובכלל – יש לנו מונופול על העתיד? אין לנו שום מונופול! המונופול היחיד שאני מקווה שיש לנו, הוא רמת הידע המקצועית והאובייקטיבית. אין לנו בכיס באמת שום כושר חיזוי, יותר, משום שרוב מfinger המידע האובייקטיבי מצוי תחת שליטותנו. ועוד ייון יש הרבה מאד חורים בגבינה" הזאת. יותר חורים מאשר גבינה. תשכלו על תמונה ורק תשנו את חזזיות – היא משתנה. נכון, כל אחד מכם מסתכל על תמונה ולכל אחד יש בראש תמונה אחרת. אני חשב שיש לנו יכולת, אולי בלתי רגילה, להשפיע, לעצב ולסייע. אבל שפה תעמוד לנו פעם נוספת הצניעות: אנחנו לא מחליטים, ולא צריך להעלב ככלא מקבלים את דעתנו ואין לנו מונופול, אפילו לא על השכל ובסופה של דבר – האחריות היא לא אצלנו. לנו יש אחריות גדולה וכבדה, שמתמצית לא בקדוקוד. הקודקוד הוא מישן שצידר, בסופה של דבר, להניע תהליכי הלהקה למשה, בין אם זה בתחום המדיני ובינו לבין הצבא, בכל תחום בו מתקיימת הערכת המודיעין. אי נכם יודעים עד כמה, בסידרת פעולות חשובות מאוד שמידנת ישראל נקתה בהן בעת האחורונה, המודיעין היה משלב ואולי גם הצליח להשפיע על מה שיעשה. לפחות דוגמא אחת אפשר להזכיר, כי בדברים לאחרינו: אני חשב שמבצע "דין וחשבון" הוא דוגמא די בולטת, גם להבנת תחנות המציאות בצורה לא רעה וגם להערכת סבירה של תהליכי הפעולה. לא תמיד רואים את זה, וכל אחד ישפוט לעצמו, עם הבינה של המגבלה בעניין חיזוי העתיד וגם, אולי, כדי צידר להפסיק את מה שצדיק. וגם, נידמה לי, הבינה סבירה וריאלית על ההצלחות שיכלות להיות למין מבצע צבאי, שהוא בעצם מדיני, שהוא בעצם בעל שימושיות לא רק אופרטיביות אלא הרבה יותר רחבות, אבל זאת רק דוגמא. והשאר הנו דוגמאות גם של כישלונות וגם של הצלחות וראו לנו להשתבח בהצלחות ולשכוח ולהסביר את ההצלונות וצדיק לזכור את העניין. האם אנחנו בני תמותה? אי אפשר, בשל אחריותם בא בהירה, שננער את הדבר הזה מעצמנו ונאמר: זאת החלטתו של המפקד, אנחנו רק שיפקנו לו את המידע. אי אפשר ככה. אנחנו נושאים באחריות. לא נעים לי לשפט את העניין הזה, של "מלחמת יה"כ", אבל אני יכול לפחות להזכיר את זה על עצמו, שם היה

קורה בלבנון הפור ממה שאני אמרתי, אז אני היתי נושא באחריות. מה זה אומר נושא באחריות? או אם, לא עליינו, היינו ניצבים שנתיים וחצי בדיון והיתי אומר שככל שהאני מזהה בסימנים מעדים, במקרה הזה לתהילך מדיני, זה הכל "קישוש" וזה תובנה הונאה אחת גדולה, לפי דעתך היתי נשאר עם שלונו חרוא, שבמקרה הזה לא הביא מלחמה עם ישראל, אבל אולי הביאamus לא שוקלים. וכך צריך להשפיל את הקומה, להנמק אותה עם כל הצניעות, אל מול מה שנחנו לא יכולם אולי לדעת ואין בו וודאות. ומצד שני - לקחת את האחריות על מה שנחנו יכולם לתרום למפקדים ואי אפשר לטענן את ההבדל בין שנייהם וגם לא צריך. ב"מלחמת יום הכיפורים" התקלה לא הייתה עניינה טכני במישור הלאומי, במה שקוראים "קו נצפהיה". הבעיה לא הייתה במידע אלא במודע נפשי, מצב מנטאלי, שהיה בו מאז 79'. הפורענות הייתה לא רק במישור המודיעיני אלא במישור הלאומי בכלל. אני לא מומחה לשוציאולוגיה אבל אני יכול רק לומר לכם שעשינו הרבה בחינה מוחלט בין נתוני ועקרונות לבינו פוטנציה של שאיפות. גם היום זה קווה לנו, מדי פעם. אני מכיר באופן מאד אינטימי את התהילך המדיני ומדיי פעמים אני מתקבב בדברים שלא נשענים על שום נתונים אלא על חזונות או על חזונות, שם חלון מהאנשים, אתה מוכחה לנשות לרשות אותם חזקה לפרק, שאתה יודע אותה, כדי לנשות להשפיע שיחליטו את החלטות הנכונות. אין לנו יכולם להסתפק בכך שנעמוד במחוץ הידיעה ונשמעו מאחריותנו את מבחן המודעות. אנחנו חלק אינטגרלי של מבחן המודעות. לעיתים אנחנו משפיעים ולעתים אנחנו מושפעים וזה תהילך בלתי פוסק. וכך, אנחנו מנהחים את העניין הזה ומסתפקים במסקנות (אפשר גם שלא להסביר מסקנות) שבעצם הכל היה בסדר, אנחנו מנגנו... גם כנראה שבד אובייקטיבי הכל בסדר, אבל שמעתם מה היה בדין, אנחנו מנגנו... גם כנראה שבד אובייקטיבי הכל בסדר, אבל שמעתם מה הלחכים וזה היה אף קצחו, אבל נאמר שהבחן הזה הוא מבחן ראוי שיעמדו בו. כל עוד אין איזה שהוא גוף אחר, שנושא את האחריות להערכת לאומי, אני חשב שככל עד השפויות והיסוד של בוחון ישראל לא משתנים אז גם המצב הזה לא הולך לשנתנות. האבזם המיסדים, אני מניח, עיבדו יסודות מאוד בסיסיים, שככל עוד מדינת ישראל נאבקת על קיומה ומעצבת אותו (והיא עדין לא פסה על השלב הזה), כאשר נערבים ברוב האסטרטגי בין הפנו הצבאי, שהוא איום קימי לבינו הפנו המדיני, שהוא גם סיכון ובם סיכון וזכה נילויים עוד דברים אחרים, החל מטרור דרך העניין הכלכלי והצד הטכנולוגי; אבל בה"כ, בתמצית, וזה האסטרטגיה של מדינת ישראל, כך אני מבין

הענין - חזקה על אם"ו שקיבל בדיון את האחריות זהה הцורך שלו, לעשות את האינטגרציה בין שני הדברים. שאנו נפגש כמו חלק ממדיניות אירופה, אפשר יהיה לשנות סידורי בראשית ואולי אפילו אפילו ואם"ו. יש לנו סידורי בראשית, אבל אני לא רוצה לדבר על עבودת המטה מחוץ לכך ואני אפילו לא מתגעגע לפיתרון של המועצה לבתוון לאומי. כבר אמרתי את דעתך קודם: גם בארה"ב, אם אני מבין נכון, היא גוף שככל עוד אין מצב משברי הואאמין במידה רבה מאוד וראיתם את הפרדוקס, כיצד הוא מניע לעיתים מהמבצעים הרגישים - האסטרטגיים, לא תמיד. בסופו של דבר יש כלים ועל הקברניט להחליט איך הוא מנהל את מה שהוא צריך לנהל. אני לא רוצה להכנס לעניין זהה, אבל באחריותנו להמשיך לעסוק בעניין ואני חשב שאני מבין גם על Ai זה יסודות. אני הבנתי, מושם מה, שהנושא הראשון בבודק מטפל בלקחי צה"ל ב"יום הכיפורים" והיו מה כל מיני אמירות, שאני מוצא צורך או רצון להתיחס אליהן בכל מה הקשור לתפישת הבתוון הישראלי. במיוחד בתחום שלנו, כדי וראו שנאמר את הדברים. תפישת הבתוון של ישראל أولى לא עבר רזיה, אבל עברה מה שקוראים "מחשבה חדש", או "הערכה חדשה" נוכחות מכביס אסטרטגיים מעתניים לפני מדינת ישראל. אני מסכים שייתכן וראו לבחו את העניין הזה, כי אנחנו נמצאים כרגע באמצע תהליך, שעוד לא הסתיים. הוא יכול להוביל אותנו לשינוי המפה הכוללת של המזרח התיכון, קרי: אם וכאשר יקום מדינתי עתידי, אין ספק שתפישת הבתוון הישראלית ראהיה לבחינה מחודשת ועומקה. אולי לעשות את זה באופן מתמשך, אבל לא צריך להמתינו לסוף התהליך, שכן הסתם יהיה היפר הגמור, קרי:iolיך לקיפאון מדינתי, אף שאולי לא עד כדי מבחן צבאי נוסף. בוטנסיאל עדין קיים, כדי וראו שנזכיר ונזכיר את העניין הזה. תפישת הבתוון דרכיה לעבור מבחנו אחר, או בחינה אחרת, אי אפשר כמובן לסתור על השמרנים אבל חלק אחד בסיסי בתפישת הבתוון, כך נראה לי, לא הולך להישנות. מה שבודאי היה נכון בעבר הוא, בין שאר הדברים, שמדינה ישראל בקונצנזיות שלה נוערה בתחום וזה דבר חשוב, אני היתי מדבר אותו. וזאת הקונצנזיה ואגב מושב שלא מושפע את המילה, אלא את המהות שהוחמיצה בה, כי המילה חדה להיות פעליה בעקבות "יום הכיפורים". כן, זאת קונצנזיה, שהיא שותה ערך להשקפת עולם. אז כן, יש בשיקפת עולם, יש לי קונצנזיה, השקפת עולם או תפישת הבתוון, שתובעת מאייתנו (לא

מבקשת מאיתנו: תובעת מאיתנו) לעומת מבחן התרעה, שאנו - בהסנתנו המוצדקת - נימנים מכלכונת בשעות, בדקות ובימים, ובתנאים מקדיםinos נספים. גוף בלתי פועל, עולה ויורד, של יכולת התרעה לממדינת ישראל. היום גבוה, ביום אחרים הוא יכול להיות נמוך, אבל הוא נבחן תמיד בקר שאנו, חלק מודע יסודי מאד של תפישת הבטחון, נתבעים ל מבחון התרעה. קודם כל מפני מלחמה וגם התרעה מפני魑ים משתנים. זאת לא הצלחה שלא לחזות את ביקור סדראת, זאת לא הצלחה מדינית. התרעה היא לעתים ברובד הטקטי: "האם ראיינו שיש עוד מחבלים". זה לא נושא הדיון. אני מדבר על התרעה מערכית כוללת, זה עניינו ב"יום הciporim", כמובן וזה עניינו ב"מלחמת המפרץ" וזה עניינו בעוד מלחמות, אלה ואחרות. מה יוזם ומה לא ניזום על ידינו איננו רלוונטי כרגע. ויש אולי שగורסים שבכל המבחנים החמורים - בשל המודיעין, מאז עצמאות ישראל הושגה. אין לי מחקר היסטורי, אך אני יכול לומר שבחן התרעה לא מפורסם בכל המקרים שהוא דוקא כן הצליח ובאמת אין טעם שננהל פה איזו שהיא פיננסות לעניין זה. אבל אנחנו נתבעים לכך כי זה חלק מאד יסודי ומאוד בסיסי, גם בעקבות "מלחמת יום הciporim" לא רק לפניה חלק מאד חשוב ומאוד חיוני של תפישת הבטחון, אך רק חלק ממנו. אני לא רוצה לדבר על כל תפישת הבטחון, אבל אני כמובן מתקומם מכל הדברים שהם לא מנושא הדיון, כמו תפישת הבטחון הסתובבה סביב הטנק וסביב המטוס והיה מצב מנטלי חמוץ מאד. אני מסכים לכך, אבל זאת לא "תפישת בטחון" והיא גם לא הייתה אז היתה לנו בורות, דילנטניות, רשלנות, קיפאון מערכת. היו המון דברים, אבל זאת לא "תפישת בטחון". הבעיה היא האם זה כל הבינו שהוא חלש בKO נשכנית הפעלת הכוח: אם וכאשר קרסה, או לא ניתמלה התרעה, להפעיל כוח משולב כדי להשיג את יעדיו, לפי מטרותיו. זו התמצית. מודיעין זה אמצעי, לא ברור שלג"ם ה策יר או לכיננה יש מושגים דומים, אז יש קושי להעמיק בעניין ולכך אולי ראוי לראות במבט לעתיד, וזה מסר שכדי להנחיל אותו לאנשים, גם היום, כל וחומר ב"מלחמת יום הciporim", אני חשב שליכולת המודיעין, ליכולת התרעה המודיעין נילוית הרתעה, שאינה דבר אובייקטיבי. הרתעה היא מצב פסיכולוגי. מדינת ישראל נחשבת בمرة התקיכו כבעל כושר הרתעה רציני מאד, בכל מיini תחומים.

וזכר כאן חיל האוויר – אני לא רוצה להזכיר תחומים אחרים וזה לא עניין של מלחמה. אם וכאשר יווצרו תנאים אסטרטגיים אצל הצד השני, שהוא חשוב לנצל את המלחמה למטרות להשתתף יעדים אחרים. נתחיל עם המצרים, היום כבר מותר לנו לדבר: האם הבנו נכון שהם התכוונו באמת להגיש עת לTEL אביב ב"יום הCAFIRS"? אנחנו מהרימים שלא וגם הם לא סבירו שהדבר ביכולים. למה? עובדה היא שפרצה המלחמה, למטרות ההרתעה. ולכון בובאנו לדבר על לקוחות מ"יום הCAFIRS" חשבתי שמדובר רק על לקוחות מודיעיניים, אבל אם כבר הורחבה היריעה, כדי לזכור לפחות את שני המטרים האלה: המסר האחד הוא חשוב מאוד – אנחנו ניתבעים, חלק מאד יסודי ובסיסי של תפישת הבטחון הצה"לית, תחת התרעה בזמן. לא רק למת אותה – למת אותה בזמן, כדי זהה יניע או שתיהיה אפשרות להניע, את התהליכים, שזו פרורגטיבה של הקברניטים, לא שלנו. האם מודיעינו יכול גם לשמש ככוח מرتיע? לא, אם כי אני מוכחה לומר שאני מקבל – או אנחנו, אתם מקבלים – ציון גבוה אצל השכנים שלנו, הרבה יותר ממה שאנחנו מקבלים פה... אני חשב שאצלנו יש יכולות לא רעות לגמרי, אבל זה דבר שקשה מאד לשפוט אותו ולכון אני מסכם. כאמור, חישבו טוב מה אמר ז'יז'י, זו נקודה חשובה מאד עבורנו. על העבר כבר אי אפשר להשפיע, אלא בתור כותב ההיסטוריה. אבל כותבי ההיסטוריה משפיעים על העבר הרבה ואת זה למדתי בחוג להיסטוריה בתל אביב, לא פה.

אלים (AMIL) מוטי צץ :

לאחר החלק הראשון, השציג תפישות עיוניות, שנעשו ברמה האסטרטגית או ברמת ראש אמ"ן, אני רוצה, בכמה מיללים, למתם קצת "להריך" את ריחות המלחמה ולהזכיר את הבעיות שעמדו בפני הכוחות בשדה, בניהול המלחמה. לפני זה – כמה מיללים כלליות. נציג היום את "מלחמת ים הCAFIRS", או את הלקחים של "מלחמת ים הCAFIRS" ונעסוק ברקע, שאייננו מושן לכל היושבים כאן, שחלק מהם בוודאי עוד לא נולדו אז. והדינמיות של עשייה המשך שנים דוד, כ- 20 שנה, שינוי ומשנים תהליכיים, עד שכמעט אין קשר בין הנעשה עכשיו לבין אז. אבל הדבר בולט במיוחד באמצעים, שניתנו אז למודיעין השדה מול מה שיש לו היום. אבל בפועל העניין, כדי בכלל זאת לראות, שלמרות שהיינו אז בנסיבות מודיעינית במספר חזומים מאוד קיצוניים, הנה הזרים שניצרו אז הנצוו ופרחו וכך אמר ראש אמ"ן –

עמדו בבחן התוצאה. ראו לזכור שהتورה, כפי שהיא מקובלת אז, לא הייתה עד היום ובמרבית מחלקות המודיעין אוגדות שנכנסו למלחמה עבדו על פי התורה, שהיא מלחמה, מבחינה זו, לא שינתה הרבה את התפישות. השתו בהמשך התהליכים מקובלת והשיטות הקשורות באמצעות החדשניים שנכנסו, אבל בעיקרו – התפישה שהיא מקובלת בתהיליך העבודה המודיעין – לא הייתה השיטה. אציג שתי פנים בסקירה של: האחת קשורה ליעוד של המערך בימי שיגרה ובתחום שוטף, וארכונו והכשרתו המערך הייעודי, הטמעת נושאי השיטה והאויב בכוחות, הבנת חומר המודיעין למלחמה וסיווע בהבנת הכוחות בתרגילים ובמשחקי מלחמה. הנושא השני קשור לייעוד בלחימה, שעיקרו איסוף ידיעות והפקתן כמערכות ההולכת ללחימה. לצורך זה מקבלות ייחודות המודיעין בשדה גוף איסוף ושונאים, מרמות ממונות, בנוסף לקים אצלם. מבחינת המערכת האירגונית – המיבנית והאמצעים, שעמדו לרשותה בתקופת "מלחמת יום הכיפורים" – המצב היה שונה מאוד ממה שאחנו מכירים היום. בהרבה מאוד נושאים ואמצעים התקדמנו מאוד. וישנם נושאים, שאינם טכנולוגיה אלא מהות, שאינם עומדים בפני עצם אלא קשורים לרצונות ולמוכנות של אנשים לבצע ולאה נושאים בחובם זרעי CISLON, שם לא שמים לב אליהם על מנת לקדם אותם הם יכולים להביא חס וחלילה לאסון. "מלחמת ששת הימים", שפתחה גבולות מרחביים חדשים ותחושים של בטחון, הביאה שנים שנקראו "מלחמת ההשתה" לא קטעה אותן הדברים בהרבה תחומים לא לקחנו ברצינות יתרה את החובה הייעודית שלנו ונתנו לדברים "להתגלגל", בראיה שהזמן עומד לרשותנו – והמלחמה טפה על פנינו. זה בהקשר שאמנו צרייכים להניח, בייחוד במקצוענו היהודי – המודיעיני, הנחת עבודה, שאין אותו מושגים בתרבות, כגון טכנולוגיות, שככל שיפור מביא את הרוחה שלו. אולם הערכות קשרוריהם בטהון, אלא מערכת אורבת סכנה שתפתח על פנינו פעמיים נוספת. יש נושאים ואמצעים בטחון ואולי בגלל טעות או רבת סכנה שתפתח על פנינו פעמיים נוספת. אלה אמורים ככלית אינה רק אמצעים, אלא מערכת של תפישות אירגון, מבנה, שיטות, כוח אדם, שהאמצעים הם רק חלק ממנה. "מלחמת יום הכיפורים" תפסה אותנו, באופן כללי, חסרים ולא יעילים. אנחנו חסרים באמצעים, במקרה מדברים גם חסרים בתפישות, במקרה זילזלונו, במקרה היינו בתחוםם של תהליכיים, שהמחשבה מאחוריהם הייתה נcona מהנושאים זילזלונו, במקרה היינו בתחוםם של תהליכיים, שהמחשבה מאחוריהם הייתה נcona ולא הספקנו לבצע אותם ובחלק לא היו לנו המשאבים לבצע. אבל רק מספר דוגמאות, מתוך מאגר של כ- 200 משימות, יהיו לטיפול במערך מודיעין השדה. חשוב לציין שכ:///ים כן אז, מערך מודיעין השדה אינו עומד בפני עצמו ואין לו גוף הומוגני מבחינת

האמצעים והמשאבים שיש לנו. חלק גדול מיכולותינו היעודיות בלחימה עליון לבצע
באמצעות גופים איסופיים, החוברים בחירום מיחידות איסוף מטכ"ליות וחלק אחר
באמצעות כוחות, שבמסגרתם הוא פועל. בכל הקשור לגופים החבירים, הרבה מאוד תלוי
באירגונים, אימונים, שיטות פעולה ותפישות יחש הgomelin שלהם עם גופי המודיעין
השדה. לכן, חלק מהלכים שציג כאן הם של מערכת האיסוף, שהשפעה על העבודה
השופפת ב"מלחמת יום הכיפורים" ואחריה. ובעת לעיקרי הלכים, אותם ציג לאו דוקא
מתוך המבנה הארגוני של המערך, אלא מתוך הגוף החבירים אליו ומטבע הדברים ציגם
הכללה. נראה שלא היה חזית אחתה בכל הזירות ומה שנעשה בזירה אחת לא בהכרח
נעשה גם בזירה אחרת. אותו הדבר לגבי יחידות שונות והדברים אינם עוד ממשיים כפי
אלו הם נשמעים עבשו. אתחיל עם אחד הנושאים המרכזיים של מודיעין השדה –
מודיעין חזוזי. בדרוג האופרטיבי ובדרוג הטקטי קיימים צורך בעיקר במודיעין חזוזי,
ביום ובלילה, בתחום אי וודאות קטן ככל האפשר, בלו"ז קצר ככל האפשר, על מנת לאטר
אופן מודיעיק ומפורט את הערכות האויב ופעילותו, עד רמת המטרה הבודדת: כדי
לעמוד על כוונותיו, למנוע התקלויות וליצר הזדמנויות מקרבות מזדמנים. הרבה מאוד
שאלה היה חסר ב"מלחמת יום הכיפורים". נושא התצפית היה אחד הנושאים המרכזיים
במודיעין השדה, כמו כן גם בתפישות שכננו שביטה אחריו "מלחמת ששת הימים". בתפישות
האלה מתייחד מקום של כבוד לגודל הסיור האוגדתיים ולפלגות הסיור החטיבתיות.
אני רוצה רק להזכיר, שברמת הגודל בוטלו מחלקות הסיור עוד לפני המלחמה. אלו
אמורויות היו לנوع, בתפישה, לפני הכוחות וניצלו להם טנקים, כדי למלא את ייעוד הסיור
שאומס כרך הם ארגנו במסגרת לוחמת וניתנו להם טנקים, כדי למלא את ייעוד הסיור
והלחימה. המלחמה, האופן בו פרצה בהפתעה, שפה את כל הכוחות האפשריים ללחימה
וביניהם גם את יחידות הסיור. המודיעין העוצמתי נישאר, בעצם, ללא אמצעי ארגוני
שלו להפעלה ולא יכולת איסוף עצמאית ארגונית, למראות שהיו לא מעט מקרים (שלא
אשמוד עליהם עשו בפירוט), בהם גי"פים של יחידות סיור ששימשו בתפקידי מודיעין
הΖΕΙ בכוחות. הכוחות עצמם נעשו להציג תכפיות. לא הייתה תודעה בצה"ל לעניין
זה, לא היו אמצעים להכשרה והכשור היה לקוי מאוד, שלא לדבר על כך שרענוןנות
גדולים כמו הצבת תכפיות בעורף מערך האויב התנפכו למול המציגות הקשה ברגישות של
פקדים לחיי אנשיים ולא נעשה כל שימוש במידיון זהה. לא בוצעו סיורים בכוחות.

בכלל, כל נושא הסיוור היה מנוגן בצה"ל באותו תקופה, כי המשמעות המודיעינית לא הייתה בתודעת המפקדים וקמ"נ האוגדות והחטיבות, שמדוברים היו להפעיל את האמצעים האלה ונתקלו במסר קשה, שהעמיד האויב ממול. הם פעלו בעצם ב"ערפל קרב" כמעט מוחלט. ברמת הפיקוד המרחבי הייתה ייחידת ציפויות ארוכות טווח. לא הייתה כזו ברמת המטו"ל. התכפיות חולקו לאוגדות במלחמה, אבל נוצלו חלקית בלבד בגלל חוסר אפשרות לפירוש אותן, בשל חוסר אמצעים, קשר מתאים ורכב. הם נסעו רק ברכב רך ורמת כוח האדם לא הייתה מיום נתן. לא היה כל ספק בצבא שיכולת איסוף מודיעין השדה בעוצבות היסוד, שהן האוגדות, היא הכרח ואז, בתחוםי בחינה שנימשכו אחרי המלחמה במשר שניים ארוכות ובעצם עד היום, היתפה הרה - אירגון, שככל פירוק ייחידות התכפית הפיקודיות, שלא מילאו את יעדו והוקמו גודדי המודיעין בעוצבות אשר בתחום'ן ארוך טווח הפכו לייחידות המודיעין. כאשר נבחנו במלחמות של"ג כל נושא המתרות, הפר שמן בשנים האחרונות ל"יחידת מודיעין ומטרות", כפי שהוא היום וכל הנושא של התכפיות לדרגת היחידה, שעיקרו בתחום של תמ"א ומטרות הפר להיות העיקר ביחסות השדה. פותחו עבור ייחידות התכפית אמצעים חדשים, שלא היו אז: משקפות, משקפות אלקטרו - אופטיות, "קשתות", אמצעי ראייתليل, פותחו מערכות תקשורת - - - , בוצעה רוייזיה בכוח אדם והוקצו להן נגמ"שים. נושא סיוורי האויר : אלו הופעלו בכל השיטות האפשריות. היו מטוסים קלים, שמהר מאוד הפסיקו לטוס בגלל סיוכנים גבוהים. חלק מהם הופל במלחמה ולכון הפסיקו לנצלם. היו סיוורי אויר במטוסי קרב, כמעט באופן חד פעמי וללא הכנה מוקדמת, שהביאו תוצאות טובות. הדבר לא נימשך אחרי המלחמה אבל, למורות הקשיים, כל הנושא של סיוור האויר המאויש, של האיסוף האנכי, המשלימים לתכפית הקרקעית, פותח בעיקרו הלחמה. אנחנו מכירים היום את ה"שלפ" ואת ה"בירטל" ובפיתוח - ה"מגדלור" לראייתليل, עם אמצעים חדשים לטווח ארוך של תכפית, שתורמים את חללם במסכת האיסוף הכלולתי. לא פותח סיוור האויר במטוסי קרב ונושא הסיוור במטוסים אם כי נראה שצריכים שיתעוררנו אד - הוק, אם נטרר, בזודאי פעלנו אותם, מה עוד שניתנו גם לנצל את מערכת המסק"רים לצורך זהה. נושא מודיעין חזותי ב"זמןאמת", תכפית מעבר לגבעה, האיסוף לעומק והגמישות שניתנתה בידי הקמ"ן להכין מערכת תכפית בשדה הקרב היו תמיד חלק מהתודעה הייעודית המודיעינית אבל בתקופת "מלחמת ים הכנופרים" לא היו לנו אמצעים לכך והוא הרבה מאוד מקרים של

הפתעות והתקלויות פטע, שגרמו לנזקים גדולים מאוד ולהרבה אבדות. המזל"ט לא היה אלא ב"חיתוליו" ולאחר המלחמה, מיד, הפר לנושא המרכזי בתפישה האיסופית לדרג השדה: הוקמה יחידת "נשווין", בתהליך ארוך פותחו המזל"טים למיניהם ובמשך השנים רוכזה יחידת קורת הגג של יחידת 9700, שהוקמה יותר מאוחר ויחד עם יחידת הממל"זים הפכה לגורם כבד - משקל במבצעי בט"ש ובאיסוף בדרג האופרטיבי והטקטני. בשל"ג הוא שירתו בעיקר את הפיקוד ולא את העוצבות למטה ועד היום אנחנו רואים אותו, בעיקר, בדרג של הפיקוד ולא בעוצבות. גם התפישות והתהליכי הפיתוח לעתיד, כולל ללילה, להקצאה לרמת העוצבה ולשליטה באמצעותו. אחד המקורות העיקריים והחשובים ביותר לידעות על שדה הקרב ופעילות האויב היה הגנ"ד. בשנה שלפני המלחמה היו הגנ"דים מרכזים בעוצבות עצמן בתפישת בייזר. אח"כ הוקמה מסגרת גנ"ד מרכזית, אחריות יחידה 8200. הגנ"ד היה בראשית דרכו וכרגע בגופים חדשים לא היו מספיקים אמצעים עבור כל האוגדות. גנ"ד כזו מנה 2 זחל"מים בלבד, במקום 4 – 5; לא היה לו סכ"ן ולא היה לו קשר הוולס. יותר מאוחר ניתנו מערכת מכ"ן אחת ותק"ש לאוגדות. חיללים לא היו מוכנים, מבחינה שיתוף הפעולה עם מחלקת המודיעין ועם בסיסי הקבע. חיללים ללא הכשרה פעלו בKO ראשון ולמרות זאת – כמעט בכל מקום בו היו, סיפקו ידיעות חיוניות, כולל התראות על פתיחות של התקפות נגד, ארטילריה, מטוסים וכו'. הצל העיקרי של מערכת הסיגינט היה בהמצאת המידע לצרכנים וחולשת מידע האיכono. בסיסי הקבע לא תואמו ודיווחו את הממצאים שלהם לפיקוד ומהפיקוד המידע הועבר לאוגדות. קציני הב"ר בגנ"דים לא דיווחו לבסיסי הקבע את מה שניקלט בזחל"מים שלהם. מספר העמדות להזנה היה קטן מדי; בכלל שהוא בכל רכב, אי אפשר היה להציג אותו בחפ"קים והם נשארו במקומות העיקריות; לא היה קשר פיזי בין הגנ"ד לבין קמ"ן האוגדה כאמור – רק יותר מאוחר צורפו אמצעי הקשר, צורף תק"ש שהפר מהיות אחד מעמודי התווך בהעברת מידע לאוגדות, בין הפיקוד לבין האוגדות ובין הגנ"ד לבסיסים המרחביים. בתהליכי האירגון, שנימשכו אחרי המלחמה עבר הגנ"ד פינויים מהותיים באירגון, מבנה ובתורת הפעלה. נוסף לו נגם"שים, נוספו עמדות טופרונות, טופל נושא הקשר ותורגלו נושא החבירה ושיתוף בתרגילים עם העוצבות. הנושא עלה על דרך המלך. אזכיר גם שבכל תפישת הפעלה של יח' 8200 כלפי השדה חל מהפר בשנים שלאחר המלחמה ובשנתיים לאחרוניות הוקמו המרה"זים בסיסים המרחביים,

הוקם מערך איכוֹן אָרֶצִי וּהוּקְמוּ מִרְכָּזִי דִּיוֹוח טַקְטִי בּבְסִיסִים, וּבָהֶם מִיצָגִי אָוְגָדָות, עַכְם תַּחֲבֵיר אֶת הַאַינְפּוֹרְמָצִיה יִשְׁרָרוֹת לְאָוְגָדָות. מַעֲרָכָת הַתִּיקְשּׁוֹרָת כָּולָה עַבְרָה מַהְפֵר, עַד שָׁאִי אָפְשָׂר בְּכָל לְהַשּׁוֹת אָוְתָה.

נושא הפיענוח. מרגע שנייתן היה להסביר את חשיבותו, ייחודה ותרומתו של הפיענוח למודיעין בכלל ולמודיעין השדה, בפרט מאז "שתי הימים", נעשו פעולות לקידום נושא הפיענוח בכנפות והוקמה יחידת הפיענוח המרכזית. המלחמה תפסה אותנו לפני שהמעבדות בכנפות היו מוכנות, דבר שהייב אילטורם. למרות שניקבעה שיטה של חפיפה על ידי פיענוח במקביל בין המפענחים בפיקודים למפענחים של היחידה המרכזית, הפיענוח בכלנו נזק בעצם באחריות היחידה, תוך סיוע ממפענחי הפיקודים. ציוד הפיענוח לא היה בכנעפות: הוא נלקח מבה"ד 15 ונשלח לכנפות; לא היו אז הינו צריIFI פיענוח בכנעפות; מערכת התיקשות הייתה אז גרוועה ביותר, היו מערכות מאוד פרימיטיביות - טלפונים וטלפרינטורים מהכנעפות אל המפקדות העורפיות הפיקודיות, לשם זה היה צרי לעבור אל החפ"קים הפיקודיים ומשם אל האוגדות. "סיפור" ארוך מאד, שגרם לכך שאיתור הפיענוח הגיעו לאוגדות בפרק זמן של כיממה אחרי שם פוענחו וברור שם כבר לא היו בכלל רלבנטיים. המטושים: כמו שקיימת היום מודיעות לכך שמטוס ימרא, יצלם בחזית ויחזור אותה בדף, הנה כל מטוס צילום טס מכל בדף ונחת בדף אחרת והוא בסה"כ שני מרכזים פיענוח: אחד בדף 8 ואחד בדף 4. הגיחות של פיקוד צפון, שנחתו בדף 4 הוטסו בדף 1 להיות מפוענחות שם ואח"כ הועברו לפיענוח בפיקוד צפון.... תארו לכם את היגיון ואת כל מערכת הקשר, מהפיקוד עד האוגדה, מתו הגיעו תוצאות הפיענוח. הלקחים שהופקו מכל מערכת זאת (לא לעמוד על כולם) הביאו לכך שהדרגה ובמשך שנים הוקמו המרפ"זים, משלבים למפענחים "ירוקים" וגם "כחולים", מצו"דים היטב, בשיטת ארגון ועובדת מתקדמות, לסדרה וחקירה, עם קשר ישיר לעוצבות, כדי לעמוד בנסיבות התמ"א ועוד יותר בנסיבות המטרות, שזה הנושא המרכזי שזכה לעסק בו בשנים האחרונות ובשנתיים הבאות והוכנסו - וזה מה שחשוב - אמצעי צילום אלקטרוניים ל"זמן אמיתי" ובפיתוח עתידי גם ה"תילtan" ו"הטרמין" המשופר - - -.

חוקרי שבויים. לפני המלחמה, אומר בקיצור, לא תהייחסו אליהם. גם במהלך המלחמה, אלו מהם שהגיע על רכב רך הווחزو לאחר, בלי שיבואו לידי ביטוי. במקרים מסוימים ניסו מודיעים לחסיבותם ולמה שהם מסוגלים לתמם ולקחו אותם איתם לחפ"קים, הם נתנו

וואצאות מאד טובות. גם הם עברו מהפרק, בהקמת ייחידת התקש"בם. העניין היום הרבה יותר מסודר אבל הלחכים נילמדו אז, מלחמתה. ולבסוף כמה מיללים על היחידות עצמן, שערן מודיעין השדה ברמת הפיקוד והאוגדות. מחלקת המודיעין הפיקודית תמיד הייתה מוציאה ומביאה בימי שיגרה גם באמצעות גופי המודיעין של העוצבות. "מלחמת יום בכיפורים" גילתה את מערכומו של המערך הזה בתחוםים רבים מאוד וזהו הלחך בדבר חזוק הפיקודים, עליו דיבר שלמה גזית. הפיקוד לא קיבל אז את כל הידעות; היה ליקויים בתיכנון האיסוף. חיילות בכוח אדם; היה חוסר אינטגרציה עם המטכ"ל; היו ליקויים בתיכנון האיסוף. העניין הזה טופל אחריו המלחמה בצורה יסודית, המחלקות טופלו ורמת כוח האדם הועלה והפיקוד קיבל "פרצוף" אחר למגורי. השינוי העיקרי שחל בפיקוד בתקופה שלאחר המלחמה היה, מצד אחד, חזוק גופ המשקח והעיבוד ומצד שני - מינוי קצין איסוף, הקמת מדרור איסוף על מנת לטפל בכל המערך האיסופי הפיקודי שניתן בתור המלחמה. כאשר שיטת השבודה והטכניות נקבעו לתלמי בשנים האחרונות, ביחוד אחורי "מלחמת של"ג", הסתבר שחשד גופ שמייצר את המטרות. בתהליך ארוך, שנמשך במשך שנים, הוקם מכלול פיקודי ששם קבלת האחירות לנושא על ידי חם"ן, מחתת"ס, ימ"ר התהlixir, שנמצא בעיצומו, של הסמעת תורה ושיפור טכניות העבודה. מבחינה אירגונית סבל כל מערך השדה בעוצבות ספחוור בעודות כ"א, מערכות ואירגון לקוי. היו עזרים מאוד לא מתאים, קשר ברמה א"מ מתאימה וכו'. אחת הסיבות הייתה שלא היה מי שיטפל בגוף הזה, בכל המערכות היה כפוף לאו"ש, לרמ"ח ארגונו, וברור שהמודיעין הכספי נדחק לשוליים, בצרcis הבלתיים של החיל. לאחר המלחמה הוקמה מחלקה מודיעין שדה, שבסחר השנים הועברה הבולטים של החיל. לאחר המלחמה הוקמה מחלקה מודיעין שדה, אם כי עד היום ממש"ש, וכל הנושא של הטיפול במערכות השדה קיבל פנים אחרות למגורי, אם כי עד קיימות בעיות ואני לא לעמוד עליהם כאנו. מבחינה יחסית הגומליון בין הפיקוד והמערך הפרוס, הנה אמרתי בפתח דברי שישנם נושאים הקשורים ברכיניות ובמוסכנות של אנשים לבצע ולקלוט, הנושאים ברובם זרעי כשלונו, אם לא שמים לב אליהם. ואני מתכוון בעיקר לנושאי מתחודה. חלק לא קטן מההבדל של המלחמה טמון גם במפקדים עצם. לא ניתנה תשומת לב ללימוד האויב, לא היו סיורים מוקדמים ולא הוסקו מסקנות טקטיות תורתיות מידיעות שהיה בידי צה"ל על האויב: נסק נ"ט, ראית לילה, תוכניות הצלחה, מערכ הארטילריה. לא קיבלו את נתוני האויב כפי שהמודיעין הציב אותם ברגעיים, כי אמרו זהה תמורה מד' ותפישות תורתיות לא התקבלו על ידי המפקדים ולא

nlmdo. Mzd shni, hcchot ncnso lmlchma mbl, lcbr at ntuni hoiyb ul zirah. Chlmc yonon slh ydut whpikodim lscim l'sof ydut. hducnims cmut tmid achro at arouim wlm lhiy msfik mporetim ldrg shda, hn bl mhssor b'matzui aissuf whn bl kriah lncnha sl mzb. Cl kriat hkrb sl hutzbot hitha lkohia hitha gdsha bhtklyot wrdipa hachri arouim. basr lchil modiyn, lhiy hcra hthya b'kochot chomer modiyn shuomd lrshutm wla nisvo otu. chlk nycr mchomer la htaim lzorchi mlchma, biyehud b'stch pnim slh hthya, o slh hthya maoргn ncnho wlih maoד msorbcl. gms b'hafza lkochot hio l'kyim maoд rzinim, ud cdi cr skochot maoд msorbcl. gms b'hafza lkochot hio l'kyim maoд rzinim, ud cdi cr skochot ncnso l'hchma lla mpot wll tz'a opulon rk ul pi mracha unini. lkch snlmd mza hachri mlchma hizuk gofi shth b'pkodim; nisyognot lcmzo shitot wdrkim hafzi at chomer b'zora naotah; bchlna mhdsh sl azri shth; kb'ut mptchot hafza; achzkt at chomer b'zora naotah; bchlna mhdsh sl azri shth; kb'ut mptchot hafza; achzkt yom hcpurim; bkizor cl msh hafikodim ushims hios amorim l'vnut ul otm lkchim, snlmd mmlchma haia. undiin ainny b'toch snocel hubeir lkochot chomer b'zora ncnha gms b'mlchma habah, sm tperoz. ani rotsa lsckm b'stch milim mbchint mtrk shda: "mlchmat yom hcpurim" prtsa (bhg zma msomim) l"azor dimdomim" modiyni, ul tkln, at tlko la itrno wbtalko tiflano. hia b'lita hrba maoд cholshot b'chomer dunn, at tlko la itrno wbtalko tiflano. hia b'lita hrba maoд cholshot b'chomer wbtifishot toratiot, stoflo hachri mlchma wbmshr shnayim ma. gms hamsuim wshitot heboda htakllo, aragon hoi katz yoter tob abl, undiin, b'skrim sl mchekot modiyn hafikodiot snurco shnayim hachronot, ntgal hrba maoд "chorim shorim"; b'trg ilim hoiyib undiin la matofl crav; ysh b'vut coh adam wzyod modiyn b'chekot; "rohot shelom" mnshbot wmrkot b'tush wmhssor b'matzuim poguim b'konnot hutzbot, gms ndu lkdm hptuot, abl htkopeh hia achart hamsachim hm achris: hrba hkrbot, gms ndu lkdm hptuot, abl htkopeh hia achart hamsachim hm achris: hrba yoter chdim wbuli tvtot yoter tklityot wiyoter sofioot. shub maoд snlmd htagon crav, lcbrin at hdbrim wlkdsm otm cmo zcr.

אל דוב תמר:

אני רוצה לפתוח בשאלתך. אני שואל את עצמי ואתכם שאלת השיא, לכטורה, לא מתחום יומן חיון הזה אבל היא בכלל זאת קשורה אליו. ואני שואל אותה בעקבות מה ששמעתי מבני סיכלסון בבוקר, והשאלה היא: מי ניצח במלחמה היה ואיך בכלל מעריכים מי ניצח במלחמה? אני חושב שכדי להעירך מי ניצח במלחמה יש 3 מינדים: הראשון, בודקים מה קהה בשדה הקרב, מי הגיעו ולאן הגיעו, מי דפק את השני, מי השמיד כוחות, מי נסוג וכפי זה עושים הערכה. אבל זה לא מספיק כי כולנו יודעים, צריך לבדוק יותר מאוחר מה היו ההישגים המדיניים במהלך המלחמה, אותן המלחמה לשרת ואז אנחנו יכולים לומר מי ניצחומי הפסיד. האם בזאת הדברים נגמריס? חושני שלא. יש רובה שלישית שמי ניצחומי הפסיד. מה השאירת המלחמה המשוימת בתודעה הפרט והחברה לטוויה מאוחר יותר ומסובך יותר: מה השאירת המלחמה המשוימת בתודעה הפרט והחברה לטוויה לאורה, בדרך כלל מתחילה לתפוס אותו שכבר לא זוכרים מה קרה בשדה הקרב. אני שופק, כמו אמר ראש אמ"ן, אם מישחו יודע או זוכר מה בדיקת היה שם, לפני עשרים שנה, בשדה המערכת, הקרבות והנפatoiים המדיניים שקרו אז. כבר קשה לזכור את כל החפותחות אבל, מי שלקח את עיתונות סוף השבוע אודות "יום הבכירים" לפני חודש בודר קרא מה כתוב שם וניסה לjacם לעצמו, היתי אומר שהפסידנו את המלחמה היה. כי בתודעה של הפרט ושל החברה על "מלחמת יום הבכירים" יש הפסד גמור ולא משנה מה קהה בשדה הקרב, לא משנה מה היו ההישגים המדיניים, אני חשב שם היו חיבורים נסחים, בכל הסיובים שקרו. תשכלו מה קורה לתודעה של הפרט והחברה. אני חשב שהחטאנו של בני מיכלסון בבוקר היה בדיקת דוגמא של "יום הבכירים". לא משנה מה הייתה בעיתונות, שתפישת הבתוון "הלכה" והטנק "לא שווה" ועכשו המugal נסגר החטמותות הסופית אחריו מלחמת המפרץ. זה רק מחזק בי את הדעה שיש רק דבר אחד בחיים והוא העתיד, שאיננו יודעים אותו. עבר – תמיד משתנה. ועם זה אני רוחה לעבר ללחמים, כי הכנס הזה אמר לעסוק בלחמים. בעצם כיצד מפיקים לךים? ביום, ביום שאר הדברים בהם אני עוסק, אני סטודנט להיסטוריה ויצא לי, לגמרי סקרה, לעיין בתהיליך הפקת הלוחמים בין מאורעות 36 ל - 39, ככלומר מ-39, מהאורעות נגמרו הם היו "דבר בבד" שעבר על היישוב היהודי בארץ ישראל עד למלחמת העצמאות, קרי: 8 שנים, בין 39-47. עשיתי את זה דרך מעבר על הספרות של אותה, לא מהפלמ"ח ו"מערכות". הם הפיקו לךים בשיטות מדינה. הם לימדו את

האויבי הערבי, הם למדו את מה שעשינו ואת廉希 הפו"ש (פלוגות השדה) ואת廉希 ה-S.S.A. (פלוגות הלילה המיחדות של ווינגייט) ושל "האגנה" בישובים. הם למדו והם כתבו廉希ים והם הגיעו מוכנים "פרפקט", בסוף שנת 47 למודל 36. זאת אומרת, שלא ברור אם ננתה את כל העבודות ואם נציג את התשובה הנכונה לעבודות באירוע זהה, כגון 36 – 39, או ב-73, יהיה היה מעבר ישיר למה שצריך לעשות במלחמה הבאה. ולכן צריך לדעת מה קרה וצריך להכיר את הנתונים, אבל מי שחושב שאיסוף העבודות והנתונים נתונים לו מעבריות ישירה ללחים, אני חשב שהוא טעה שבקטיגוריה. אוסףים עובדות, אוסףים נתונים ואחר כך – וכך מתחילה הנקודה החשובה – מנסים לזהות מה היו התופעות הכלליות במלחמה ולא המקדים הפרטיים. איך מרכיבים מרכיבים פרטיים תופעה כללית ואת התופעות הכלליות אלה, מן הרואין לשים בהיררכיה, היררכיה של מה נבע ממה. לא מה חשוב ממה, אלא מה נבע ממה. בשביב שלא לפול בפח של יודעים מה סיבה ומה מסובב, כי מי שאמור הייתה בעית מפות וצריך יותר מפות, לא הבינו מה קרה ב-73. זה לא התקוננו ולא חשב שהוא יעמוד במצב כזו אחריו 6 שעות של גיוס והוא יתחל לשלוח טנקים. מה מפות ואייפה כדוריס?! אתם באמת חשובים שהסרו כדורים מקלעים, הכל היה! רק מה, לא לגיוס כזו, שתוך 6 שעות התחלנו לשנות, סלייה אחריו 12 שעות, התחלנו לשולח מחלקות רפואיים לעלה! זאת אומרת צריך להזהר לא להגיד כמו אותה חיפושים, שהחוקר תולש את רגליה וננותו לה פקודות לקפוא והוא מגיע במצב, כמו אותה חיפושים, שהחוקר חרשת ולא שומעת את הפקדה... צריך להזהר מזה. למסקנה שהחיפושים עם רגל אחת חרשת ולא שומעת את הפקדה... והוא השלב הכולמר לאות האם התופעה הכללית ישימה למלחמה הבאה, או שהיא ישימה למלחמה הקובע – לראות האם התופעה הכללית ישימה למלחמה הבאה, או שהיא ישימה למלחמה הקודמת, לפי מתר המלחמה כפי שאנו מבינים את המלחמה הבאה. זו, לפי דעתך, התמצית של מיליך הפקט הלחים ואני לא בטוח שענין זה הובן עד היום אצל הציבור הצעיר. אני אומר את זה די בביטחון, כי קראתי לצורך העניין הזה את הגדרת הפקט הלחים של תוה"ד ואני מסופק אם היא עונה על הנקודות החשובות. יש הרי אמרה, שהגנרים תמיד מתכוונים למלחמה הבאה לפי המלחמה הקודמת וזה אמרה שחווץ מהגנרים כולם מסכניםים אותה. אבל כל דבר שכולם מסכניםים אותו צריך לבדוק אם הוא נכון, כי הסכמה כללית זה עסוק ביש. בעצם, מי שמתכוון לאחר, היסטורית, על הפקט ללחים ושימושם הנכון במלחמה הבאה, יראה כי הצליחו אלה שהבינו את התופעות הכלליות של

המלחמה הקודמת וישמו אותם במלחמה הבאה. זה בדיקת מה שעשו הגרמנים בין שתי מלחמות עולם: הם הבינו את סוגית התמרון; הבינו את בעיית האיזון בין אש לתמרון; הם תיקנו את הבעיה הכללית של המלחמה הקודמת, לקראת המלחמה הבאה. אני אומר את זה בתוספת אחת: أنا היזהר גם שלא לראות בוועדת אגרנט לתחי מודיעין לשימוש, זאת לא היתה כוונת וועדת אגרנט. יש לי ספקות גדולים בדבר הלחמים שלה. היה לי עימות, מאד מוצלח מבחינתי, בתור קמנ"ר עם יצחק נבון שהיה ראש וועדת החוץ והבטחונו, שבאוות איך ישמו בח"מן לתחי וועדת אגרנט. זה היה וויכוח מעניין, נשאיר את זה, אולי, כדיין החופשי ונרחיב. לבוא ולומר שלא הפיקו לקחים באמ"ן אחרי 73 – אני מדבר חושב שהתואר הוא לא נכון או שחלקו לא נכון. נכון, שלא הייתה סיסמתם (אני מדבר על שנתיים לאחר המלחמה) אבל שלא הפיקו, שלא היה דיוון ענייני על בניין המודיעין, על הרכבות המודיעין, על תפישות מודיעין, שלא הلقנו ובדקו טוב מה קרה לנו בתחום הזה במהלך המלחמה? אז אם אין ספר לתקחים מסודר ואין דיונים מסודרים, זה עוד לא פועל את תחילה הפיקת הלחמים כולם, שהוא במידה מסוימת אף פורמלי ובמידה מסוימת פורמלי, לא תמיד הכי מסודר, אבל אי אפשר לזלزل בתוצאותיו. מצד שני, לא כל מה שמופק מיד בלחנה ונראה חזק – תננו לו מעט זמן והוא "לא תופס מים". לדוגמא, לא בתחום שאני מדבר עליו דווקא, הופק לך אחר "מלחמת יום הכיפורים" (אני לא בטוח שם"ן הפיק אותו, אני חשב שהפיק אותו צה"ל): מאוחר ואם"ן לא נתנו לנו התראה ולא קרא לנו את הכוונות, אנחנו לא נגיס יותר לפי הערכת הכוונות, אלא נגיס לפחות היכולות. רואים יכולות – מגיסטים. מוטה גור אמר את זה כרמץ' והרבה אלופי צה"ל אמרו את זה: "לפי היכולות". והנה עוברת תקופה ואני אז מפקד אוגדה בסיני ושוב פעם יש "יכולות". אומרים: "נגיס לפחות לפי יכולות" ואז מסתבר לכל מפיק הלחמים עניין זהה, "শכונות" איזו "יכולות" וכי הם צריכים לגיס את זה כל כרמץ' והרבה אלופי צה"ל כלום לא יכוליםigan את זה כל חודשיים או שלושה, וחוזרים לאותו מצב שלפני "מלחמת יום כיפורים". למדנו מה לך, שהוא מוכיח את עצמו גם אחר כך. וכך אני רוצה להכנס ביכיפורים". אני נכנס לזה לא כמו שמספר לכם מה עשינו, או מה חשבתי בתפקיד הדרג הלוחם". אני שקוראים היום – לטעמי בעות – "מודיעין השדה" ואני קורא לזה "מודיעין דודוקה למה שקוראים היום – לטעמי בעות – "מודיעין השדה" ואני קורא לזה "מודיעין הדרג הלוחם". אני נכנס לזה לא כמו שמספר לכם מה עשינו, או מה חשבתי בתפקיד כקמנ"ר אחר "מלחמת יום הכיפורים" או בסוף שנות ה-70. מה אני הולך לומר מבוסס כל מה שלמדתי אז, חלק מהדברים חשתי אז, אבל לא הבנתי עד הסוף, חלק מהדברים

ידתי, אבל לא הייתה לי הצענות זו,vr כרך שעני בפירוש מדבר כ"חכם לאחר מעשה",vr נסכל המגבילות של "חכם לאחר מעשה".vr יש בעיות מבנית ותפישתיות,vr לא ארגונית,vr המודיעין בצה"ל.vr אני מדבר בהקשר של המודיעין של הדרג הלוחם.vr בשביל להבינו את הביעיות ה zweit,vr שהיא חריפה ביותר ולא השטנה,vr היא נשarra חריפה גם היום,vr אני רוצה לשים לפניכם כלל,vr או עקרון,vr או דבר מה שנראה לי חשוב ביותרvr – נקרא לנו "עיקרונו האיזוני".vr אני מדבר על דרג הלוחם.vr יכולתו של הכוח הלוחם,vr בסופו של דבר,vr היא במידת האיזון הפנימי שיש בתוכו.vr זה לא נכון מה אמר בני מיכלסון,vr שמכנו רק על טנקים,vr וזה לא נכון שלא התייחסו לארטילריה.vr עם מה בדיק ירינו 90 אלף פגזים רק באגד ארטילרי 212?vr סיפור הטנקים לא הוגג לכם נכון הבוקר,vr אבל בסופו של דבר יש בעיה אמיתית של איזון.vr זאת אומרת אם להסביר את זה בפשטות,vr אם יש לך אטנקים בעוצבה או ביחידת ואינו לך יכולת הולמת לאפשר להם לפרוץ את המכשולים,vr בין אם למוגמה הקרבית הבאה,vr אז קרוב לוודאי שה-ק' יתקל במקום קרבי יום,vr אפילו אם ידעת מה יש לפניך 20 – 30 דקות קדום,vr וזה מה שקרה ב"מלחמת יום הכיפורים"vr ו חוזר על עצמו לבנון (רוב הקרבות היו קרבות התקלות ומעט קרבות היו יומיים).vr ההבדל בינו לקרבות התקלות בקרב יום,vr שקרב התקלות לוקח פי שלוש זמן,vr פי שלוש תחמושת,vr פי שלוש אבידות.vr זאת אומרת שהבעיה הייתה ונותרה,vr איך למנוע את קרבות התקלות בדרגת השדה,vr מרמת היחידה הנמוכה עד רמת הגදוד,vr החטיבה,vr אתם רוצים – האוגדה כולה.vr מה שפחות קרבאות התקלות ומה שייתר קרבאות יומיים.vr המבנה של המודיעין בצה"ל לא מאפשר לאין את יחידות השדה,vr לפחות מבחינת המודיעין,vr מפני שמודיעין (רובו,vr לא כולם) מרוכז במטה הכללי.vr בשビル להסביר מה זה אומר,vr אכה דוגמא ויתכן אני שוגה,vr את יחידת "נחשון" הקימוטי אנווי,vr לא תקנים וללא שום דבר,vr בשנת 77,vr באופן לא رسمي,vr עם איזה משוגע בשם משה אורוון.vr והיח' התפתחה למה שיש היום.vr אם אתם לוקחים 17 שנה מז' עד היום,vr אני חשב שהמזל"ט הוא בשלו טוטלי.vr למה?vr נפלא הוא מה שיצרו בתעשייה אווירית או בתעשייה אחרת.vr טכנולוגית – מצוין,vr המוצר שהוא מביא – יוצא מן הכלל.vr כמה ישأكلה?vr אז שאלתי את מפקד היחידה והוא אומר:vr "אני יכול להפעיל למרחב צפונו במלחמה 4 משימות בו זמן",vr בשビル 6

אוגדות". על מה אתה מדבר? מי צריך את זה? ואיזה מ"פ, איזה מג"ד ידע מה יש לנו בмагמה הבאה? כלומר: העניין לא מאוזן. לא שהמערכת לא טובה, הוא לא מאוזן. אם אין לך 5 – 6 כאלה, לא יודע מהם, בכל אוגדה, אז מה הסיפור? זאת בעיתת האייזון ובheit הפתוח והטכנולוגיה. האיזון הוא גם עניין של כספ. עד היום לא התאפשר המודיעין (אני לא מדבר על אחריות למפות או להפצת מפות) לא הצליח לחתן את החלק של המודיעין הדרוש לדרגי השדה הלחמים ולהעביר אותו אליהם. ואני מדבר על תצלום האווריר, שצריך להגיע לאחור ושלא יוכל להגיד, נגיד, לייחידה בدرج השדה הלוחם, שהוא צריך לעבור את תהליך העבודה ולהיות מופץ בתקשורת. מה רואים? אחד הדברים שלמדנו אחרי המלחמה זה לראות. עד כדי כך למדנו מה לראות באמצעות (לא של היום, של אז, כפי שהם היום) כבר ראינו את יכולות הלוייזר, כבר יכולנו לראות את יכולות האלקטרו – אופטיקה, מהקרקע, מהמטוס המאויש ומהמטוס הלא מאיש, ואם היינו מצליחים להעביר את זה לצה"ל ולהוציא את זה מהמודיעין, היינו עושים שירות גודל לדרג הלוחם. אני מוכרת לומר שם מישהו חושב שהאשמה בנו (אני מדבר במנוגן בונקטורי, מפני שככה היום תפישת עולם שלנו: "שחוור – לבן") – איןני יודעת אם אפשר להאשים בזו את המודיעין: המפקדים בצה"ל לא רצו לחתן. שתי דוגמאות פשוטות אבל משמעותיות: התמלונו להקים את היחמ"ן וזה הוטל על חיל המודיעין ועלי כקמן"ר. אני טוענת, שהיחמ"ן הוא בעצם יחידת המודיעין של האוגדה ואם האוגדה בכזו (או עוד לא היה מפח"ש, אלא גיסות שירינו) מקימה את פלוגות הטנקים ואת השירותים ואת לוגיסטיקה ואת הארטילריה, במערכות משולבת באימונים משותפים וכו', גם זה צריך להיות באחריות השירינו, או באחריות משותפת של השירינו ושל אמר"ן. והרמטכ"ל מوطה גור נזף بي, משומש שהוא לא הבין מה אני מדבר והוא חשב שאני מתחמק מאחריות. אמרתי לו: "ראה, אם זה לא יהיה באחריות משותפת, מפקד הממשלה יהיה איש שירינו ובענו יהיה איש מודיעין השדה, או להפר – המפקד איש מודיעין שדה ואיש השירינו בכנו – זה לא ייכר". בסוף, זה כמו קרה. אחרי שקיבلتี้ כמה נזיפות, עשו את זה ברגע, ליד באלי"ש. השירינו היה מעורב והם בקשרי קיבלו את זה. לשמחתי, הצלחתינו סבבנה את "מוסה" פלד. דוגמא נוספת, פיקנטית: יש עוד מוצב צפית בחרמון? אני מכוחה שכן, לא הייתי שם מזמן. עמדנו להקים מוצב צפית בחרמון, עם כל המכשירים, בסכ"מ וגם אלקטרו – אופטיקה ומה שرك אפשר. כבר דיברנו אז, אולי, על אפשרות

בעתיד של ליזרים, אז צריך לבנות עמדת מבטון, שיחזיק מעמד גם במלחמה. מה מסתבר? העמדת הזו צריכה לבוא על חשבו תעלת קשר 1 - 3 עמדות למקלע או לרובה. ומקד האוגדה, אמיר דרורי, אמר: "לא יקום ולא יהיה, לא יחרשו לי את תעלות הקשר". והבאו את רפול, שהוא אלוף הפיקוד. ואני טענתי (והיתה לי הרגשה שאני מפסיד) וכלבסוף רפול אמר: "בשדר, אם אמי"ן משלם אני מסכים. זה סימלי, אבל זה מראה שהוא קשה מאד להעביר את עיקרונו האיזון לשדה. יש מפתח היום ואני אינני יודע (אני קצת לא מכיר, אני מודה שאתה מנותק מהמח"ש) - מפתח זה לא אגף המודיעין במטה הכללי, ואם הוא לא יdag שהמג"פ והמג"ד והמטות שלהם ומקד החטיבה יראו את המגמה הבאה של בקרב, לא יעזרו לו כל המערכות הכח' חכמות. זה מה שלמדתי ב-67 וב-73 והיום אני מבינו את זה יותר טוב. בעיקר בתחום התצפית, היום אם קוראים לזה חוץ', המכ"ם, האלקטרו אופטיקה והלייזר, כל האמצעי החוץ', אricsים להביא ידיעה מה לפני, או מה יש במקום שאליו אני רוצה לලכט. עיני, המודיעין (ולא ברמת ההערכה הלאומית) הדרוש לגיטימות בשדה בקרב מרמת הפיקוד המרחבי ועד היחידה הנמנוכה בשדה: הם אricsים לדעת מה יש לפניים: אם אני לא יודע את זה - אני אלך בקרב היתקלות. אם רוצים לחפש את העניין החינוכי, היתי ללא היסוס משלב את זה במה שקוראה היום בצה"ל. מלמדים את "עקרונות המלחמה". יש 10 עקרונות, שיש להם רקע, דינמיקה ומסורת שנים עברו, מציאות זרים וגם מצה"ל. והנה אני רואה, שבסוף מופיע עקרון "המנהל". Aiזה בעיות מנהלה גדולות היו לנו במלחמה? לא הגיע דלק? לא הגיעו פגיזים לאגד של 162? עד שלב התקפה כמעט לא השתמשנו בו, באגד התזוזקה. השתמשנו בשירותים מטבח'יות והכל הגיע. כל מה שהיה - הגיע ועוד ייון נשאר "עקרון המנהלה". ואינו "עקרון המודיעין"! חינוכית אני סבור, שחיביב להיות עקרונות המלחמה של צה"ל, באפקט החינוכי, "עקרון הידיעה", קו נטו: "המודיעין". לא תdag לדעת, בבניין הכוח הנו בהפעלתו, תלך לקרבות התקלות, שאינס דבר משמה. עוד לך אחד, בנושא הגמישות המודיעינית שאני חשב תמיד הייתה והיא ישנה. נכנסתי לתפקידי בסוף 1975ומי שזוכר, זה היה סוף התהילה של "הסכם הביניים" בין ישראל לבין מצרים, בתיווכו של קיסינגר, שraz הלוּך וחוּזָר. מסתבר שכבר גמרו את כל הבעיות העיקריות השניות בחלוקת "הסכם הביניים". יצחק רבין, אז ראש ממשלה, ומוטה גור היה רמטכ"ל, ועמדת שאלת אחת: מה יהיה גורל אום חשיבה ועל זה היו אמורים: בלי אום חשיבה אין

הדרעה למלחמה הבאה. פתרו את כל הבעיות האחרות, הצבאות והמדיניות, והנה נשארה בעיה אחת. אני קמנ"ר בן שבועיים, אולי שלושה (תאמ'נו לי: הרבה לא ידעת)... החלטתי כבר לחוש בדברים, אם להגיד שידעת? לא ידעת). אבל מה שהסבירו לי ב-8200 דעת, פחות או יותר מוטה קורא בראש אמר'ן, לאנשי 8200 ולמי לכשכת ראש הממשלה בירושלים והוא אומר, שהבעיה האחרונה שעוד נותרה פתוחה ואין סיכוי לבגיה היא אומשיביה, שעליה, כמו שהמצב עומד כרגע (הוא הציג את זה קצר בהזמה) אנחנו מוכנים במקודם. והוא שאל, בעצם, את אנשי אמר'ן, ואותי בתוכם, עד כמה אי אפשר לנו ללכט למלחמה. והוא שאל, בעצם, את אנשי אמר'ן, ואותי בתוכם, עד כמה אי אפשר לנו ב传达 אום חשיבה. אנשי אמר'ן, בראש אמר'ן ודרומה, שהיו נוכחים אמרו: "אי אפשר בלי אום חשיבה". אני אמרתי בזירות שנדמה לי שאולי אפשר, כי היה כבר את בסיס "הרנו" בבל חמיר, שתפס טוב מאוד הרבה דברים שעשו בעבר באום חשיבה והעלתי את האפשרות שאולי יש. לאום חשיבה תחليف. אז מוטה התפרק עלי, בעצם על כולן, אבל בעיקר עלי: אנחנו עומדים ומתעקשים במומ"מ מדיני וכך וכך ומוכנים ללכט למלחמה ומה שאתה אומר הוא שיש אפשרות שלאום חשיבה יש תחליף? לא הייתי בפוזיציה של ידע, של ניסיון ושל ותק, שיכלתי להלחם על דעתך ואני לא הייתי בטוח במה שאמרתי הייתה לי רק תהוצה וזה. וראו זה פלא: לא עברה שנה או חצי שנה, והיה תחליף לאום חשיבה ומצאו שגורנות נוספות ביד הגמישות והדיםינו הטובה על 8200 וביד הכספי, שהצליחנו לגייס אום חשיבה הפכה לאיזו שהיא מצבה ולאט לאט דעכה. חצי שנה יותר מאוחר קיבלנו החלטה, אני מוכרת מה קצת לטפוח לעצמי על השכם, שהייתי בין הדוחפים חזק, שלא נבנה בסיס מודיעין קבוע ביהודה ושומרון, מעבר לקו הירוק, מדובר על הבסיס בגלבוע ועל הבסיס בירושלים. היו הרבה שיקולים עניינים בתוך השטחים, אבל אחרי שש שנות חייני אמרתי שלא עוברים את הקו הירוק. אני רוצה לומר בזה שאחד הדברים הכי חשובים והכי גדולים, שהמודיעין הצליח להמודד אתכם אחר 73, זה כשהשתנו המצבים המודיעניים או המצבים הפוליטיים והיה צריך למתת תשובה מודיעינית חדשה, בעיקר בתחום האיסוף. אז מצאו את הפתרונות ואני מקווה שהוא נשאר כך עד היום הזה.

אלוף (מיל') אביעזר יערן:

יש הרבה שאלות מעניינות, שמתעוררות סביבה "מלחמת יום הכיפורים" וגם מוגרות לדבר עליהן. ואני לדוגמא, אילו היה לי זמן, הייתי אומר (רק לשם השוואת לשינוי משקל) כמה מילימס טובות על וועדת אגרנט גם לשם הוויכוח, אבל התבקשתי לעשות שני דברים ואוותם עשה: התבקשתי לאטר מסקנות אישיות שלי ל"מלחמת יום הכיפורים", וכמה לךים, אני חושב שראוי לבדוק אותם, לנשות אותם ואני עיריך אותם. ביעון זהה המפגש המascus של סדרת הדיונים, אני מניח שככל אחד מכם כבר גיבש לעצמו מסקנות משל עצמו. אני אדבר היום כמו שחווה באופן אישי את מה שקרה ב"מלחמת יום הכיפורים" וכמי שלמעלה מרבע שנים שימש ראש המחקר. אציג לפניכם בתמצית את מחשבותי. קודם כל: מסקנות. אני רוצה לנתח 6 מסקנות, שכולן עוסקות באמ"ן מחקר, או סביבו. מסקנה ראשונה היא, שב"מלחמת יום הכיפורים" חיל המודיעין והמחקר מסרו מודיעין טוב, אפילו מודיעין טוב מאד, על ההכנות למלחמה, כולל את התוכניות האופרטיביות של הצד השני לפרטיהן. מסקנה שנייה: ב"מלחמת יום הכיפורים" חיל המודיעין ואם"ן מחקר בראשו טעו טעות בסיסית יסודית, אם תרצו, לא רק בדיעה הטכנית על העדר מסוים תקיפה עמוק וטק"ק במצרים, אלא בעיקר בנסיבות שאין בידי העربים יכולת להציג אתגר צבאי אמיתי נגדנו. הטעות הייתה יסודית והיא הלכה והעמיקה, במקרה לכתול ולשתחרר, והגיעה לעוצמה כזאת, שגם ביום האחרון, ביום שבת, יום הכיפורים, עוד היו ככלא השלימו עם הידייעות הבדיקות למלחמה. הייתה זו טעות גורלית מכיוון שהיא אומצה על ידי הגורמים חלק מהערכת המצב הלאומית. המסקנה השלישית היא שם"ן, והמחקר בתוכו, לא מילא זאת גם את התפקיד המיועד לו, לדעתו, בתורת המודיעין. זו אינה רק דעתך, זו גם דעת גדולים ממוני, כמו פטי הרכבי ואחרים, שכתו שחשיבות המודיעין לעיר גם אחרי הערכת המצב וקבלת החלטות המבצעיות, על השלכות והמשמעות מהן. מה שהיה צריך לעשות זאת, עשה אליו עירא עכשו, 20 שנה מאוחר מדי. אני מתכוון, כמובן, לביקורתו על מחדלי התוכניות המבצעיות ותורת הביטחון, בהתייחסו לתקופה של זאת. המסקנה הרביעית: הטוענים זאת לא היו שRELטנים, או רמאים, אלא אנשי מחקר טובים ומומנים, טועו בתורת המקצוע ולא מחוץ לארון. אילו הייתה זאת בעיה של שRELטנים ורמאים בלבד, היה צריך להחליף אותם באנשים ישרים וחרוצים, ודיעון הלחכים שלנו היום היה פשוט לגמרי וקצר. עד היום לא הומצאה

תורת הניבוי, שתנחה אותנו איך לתת הערכה לא שגوية. ועד היום אין בנסיבות תורת ח'זוי המתאימה להערכתה המודיענית, להוציא חיזוי טכנולוגי. הוכחות לכך אפשר למצוא בראשית השגיאות ההערכתיות מהתקופה שלאחר "מלחמת יום הכיפורים", רשותה שופיעה בחוברת על הפלורליום של שלמה גזית. מדובר היחיד הכלול, אולי, בנסיבות של מחקר המודיעיני, הוא המתודה ההיסטורית כשהיא מוגברת במידע המדינה. אבל היא עונה רק לעבר ואולי להווה, ובתור שכזאת היא מיטה אותנו, לעיתים, לגבי העתיד.

הסקנה השישית והאחרונה: מערכת הביטחון הלאומי שלנו אינו יכול לוותר על שירותי סודיעין חזקים וטובים, במקרה שלנו על אמ"ן ואמ"נ מחקר, על אף כל הנסיבות שモובן שאת ההצלחות אף פעם לא מונחים). אף המודיעין חייב להמשיך לייצר מודיעין הדרושות תוך שימוש הטעות למינימום ומהודיעין חייב לתת את חוות דעת אמ"ן.

שנו בהירות ולסיכום המסקנות הללו, אני רוצה להבהיר ולהזכיר שמדובר עלי ספקיד המודיעין והמחקר בהערכת המצב לכל הרמות. א' – למסור את המידע הרלוונטי לנוסא, ולהעמיד לרשות הקברניט את מיטב הנתונים המקצועיים ואת משמעותם. ב' – סאל מספר דרכי פעולה ולחوات את דעתו עליו, כולל מידע והערכת כוונות אויב, אם החלטות, כדי שלא להזדהות יתר על המידה עם ההשתלה המשויכת שתיפול. ו- ד' – לאחר בבלת ההחלטה: למסור, לאחר חשיבה מחודשת, את ההשלכות והמשמעות הנובעות מהמצב החדש, שנוצר על ידי ההחלטה הקונקרטית שהתקבלה. כך נהגנו, למשל, בתקופת ההכנות לביצוע "אורנים" לסוגיו, לפני מלחמת לבנון, שהיתה לדעתו אחד הפרקים היפים שאני זוכר מעבודת המחקר. הדבר זה נבדק והציוון הזה לא ניתן ממנה, אלא מאחרים שעשו לנו מבחנו. ברצוני לחזור ולהציג שהנוסא להפקת לקוחות, שהיום אני מדובר עליו, ארינו עבודה מסורה ומצווחת של המודיעין יום יום, אלא הכישلون החוזר לחיזויינו ובנויות ומשברים, שהנורא בהם היה ביום הכיפורים, ושאולי יצא מהכל היינו המודיעין שסדרנו לפניו מלחמת לבנון ולאחרונה, אולי, איתור השינוי במדיניות סוריה ביחסו שלום. אבל בשני המקרים האחרוניים מדובר ביום זמה ישראלית ידועה לנו, פעם אחת בלחמה לבנון, פעם לשלים בתהילך הנוכחי, שהיאطبع הדברים חלק מהשינויים שהחולל. וכך קשה לדבר על הפתעה.

סדר מה שמניתי כמסקנות, אני רוצה להעלות כמה דרכי התמודדות עם טעויות ו דרכים שיפור הערצת אמ"ן המוכרות לי, ולנסות לקבוע את מידת הסיווע שניתנו לקבל מהו,

בכפוף לאמור קודם, שאין מדע חיזוי מודיעיני. הלחם הראשון, אני קורא לו: הmdor ha-mu'olah. מתוך נסיוני הגעתו למסקנה, שהיסוד העיקרי לשיפור יכולת הערכה הוא ראש המדור במחקר. הערכה, בסופו של דבר, היא בינוי Kognos-Patolog-I-Modi'uni, הבננה על ידי מעריכים, שם עצם מאורגנים ממיון מבנה פירמידלי זה. איקותו של בנוין תלוי לבנים המונחות ביסודותיו. הלבנה של המחקר המודיעיני היא המדור וראש המדור. הוא איש המופקד על נושא התמחות מובהק ומוגדר, בו הוא חייב לתממש למומחיות מירבית ומדוקדקת, ולא פחות מכך - לתמשות אכבע טוביה. ראש המדור בונה את המאגר המודיעיני המחקרי, ולפי מידת מיוםנותו במדוע, או תורה המדיע, מתשר ומתבסס מאגר הנזונים והידע, שהוא יום מוחש. עניין זה הוא כל כרך חשוב, שאי אפשר להפריז בו. מעל ראש המדור נמצא כבר ראש הענף, סגן אלוף, שהוא כבר אינטגרטור. טענה חזורת הנשמעות תכופות היא, שבhayot ראש הענף בעברו ראש מדור, הנה הוא בלב הסמכות בתחום, ויכולת למת את ההערכה הנכונה. זה לא יהיה נכון אם ראש הענף יידאג לגידולם של ראשי מדורים טובים כדי להבטיח את חזוקם של יסודות הבוניין. בידך זיל, היה פעם אחד כזה באם¹, שהיה דמות מיתולוגית: ראש מדור ירדן ואחר כרך הענף ירדן. אותו ראש ענף היה אינטגרטור. אז אמרו עליו שכשהוא היה צריך לעשות את הערכה האינטגרטיבית, המשפט המסכם שלו בדרך כלל היה: "שאני יכול לומר בזודאות" שזה כן או לא יקרה". זה ראש המדור המעל. מעל ראש הענף ישב כבר ראש הזירה, שהוא כבר אינטגרטור גדול, גם צבאי, גם מדיני ולפעמים כלכלי. הוא ברוב מיוםנותו רק יגדיל את הטיעות, אם הלבנים שאיתן הוא בונה את המכול פגומות. זה, לדעתו, כמה מידת טוב מאד לבחינת המחקר. בדוק את רמת ראשי המדורים ודע את רמת הסיכון בטעויות. ברור מאליו שככל שאור דרגי הסמכות במחקר, עד ראש המחקר, חייבים להיות אמורים מעולים, שמיומנותם היא קנה המידה היחיד לעלייתם בדרגה. הלחם השני מקצוע מעולים, שמיומנותם היא קנה המידה היחיד לעלייתם בדרגה. הלחם השלישי פיצול המחקר למרכיביו העיקריים. זה פיתרון שני ובמישור הגבורה אני מייחס כל חשיבות רבה. הפיצול המוצחר הוא למחקר בסיסי, מחקר שוטף ומחקר התרעה. באם¹ אמר ותמיד המחקר הבסיסי הוא נחות. אני מוכן לקבל את הטיעון, שהמחקר השוטף ומחקר התרעה חייבים לפעול ביחיד, כשהיא משלים זהה את רשותה הסימניות המעודדים וזה מודיע לזו את "הפנסים האדומים", או גם אפילו את "האורות האדומים", למי שמכיר מהושגים האלה. איןני מוכן לקבל שאין מקום למחקר בסיסי נפרד. מادر ומקובלת על-

ה提isha, שיש הבדל די מהותי בין המחקר הבסיסי למחקר השוטף, אני מאמין שלכלא השלמה נכוна זה את זה, אי אפשרקדם את פיתרון הקושי של ניתוח מוקדם של שברים או מפנים בהיסטוריה הבלתיונית. מאחר והשברים הם מקור הפתעות והשגיאות הגדולות, מאחר והקושי לצפות את התקרבותם הוא עצום, גם כশנוזרים במחקר בסיסי, הרי הקושי גדול פי כמה במחקר חשוב ומשלים זה, איננו פועל בנפרד תוך עצמאות מהמחקר השוטף. אילו היה הדבר בידי, הייתה מציע שתקום מוקדם ככל האפשר זירה, חטיבה, תקרוו לזה איך שאתם רוצים, למחקר בסיסי והיא הייתה מייצרת את החוקרים על כל הנושאים הרלוונטיים להערכת האסטרטגי. היא הייתה מייצרת את החוקרי הבסיס על התפתחות הכלכליים-חברתיים, היא הייתה מייצרת את החוקרי הצבאית, על שדה הקרב הטכנולוגית-הצבאית לעשור הבא ואת השכבותיה על האסטרטגיה הצבאית, על הלכה השלישיית ולבסוף - היא הייתה עשויה מחקרי חיזוי על אפשרות לתפניות. הלכה השלישיית נוגע לרה-ארגון, גם הוא פתרונו משני במישור הגבורה. את זה למדתי בשעתו מה-א.I.D., את הרעיון לסדר מחדש את ייחדות המחקר, כל אימת שלדים שינויים משמעותיים בהערכויות בשיטה. ניקח דוגמא, כדי להמחיש את זה: כל עוד התנהלה מלחמת אירן-עיראק, היה צריך להשאיר את מדיניות המפרץ בולו, כולל סעודיה, כוונת והאמירויות, במסגרת מחקרית אחת: זירה, שתעשה אינגרציה מכל הבעיה, יחד עם אירן ועיראק. ברגע שפרקזה "מלחמת המפרץ" אפשר היה לצרף את מדיניות המפרץ המתונות לזרה אחת, למשל - עם מדיניות אמריקאים, שינוי יציבות כזו מזרים דם חדש וננות מבט שונה על אותם. לדעת האמריקאים, שינוי יציבות כזו מזרים דם חדש וננות מבט שונה על החυרכות. הם חשבו גם על סידור קבוע כזו: תפישה של רה - ארגון פרמננטי. אגב, כל קהילת המודיעין האמריקאית התארגנה מחדש בשנת 92' והשינו הוא די מעוניין, אם ישו מתעניין בכך. הלכה הרביעי: הפלורליزم ודעות נוספות. אלו הם פתרונות, שחלקיהם לנסות להביא לקהילה ובפני הקברניטים הערכה מחקרית מגוונת. יש בהם חשיבות רבה, שכן הם אמורים להעלות הערכות אחרות מזו שסוכמה כתשובה למחקר, אבלzens קוצים באליה. הקואדראון הוא, לאחררונה סוכמה תרומות הפלורליزم בנייר של סכמה גזית ולפי הנieur שלו, הוצאו לפעול של עיקרונו הפלורליزم גם איננה מספקת ומידת השיפור שהביא עד כה היא קטנה מן המצופה. בזכור, בתנאים של ישראל נוצר פלורליزم בעלות הצבאי על ידי כר שם"ן מחקר אחד והפיקוד המרחבי מצד שני מנהלים מחקר

על הנושאים הצבאיים. בתחום המדיני-אסטרטגי, צריכות קבוצות מחקר של "המודד" או של משרד החוץ להתרומות באם". הקואש השנייה באליה – הצגת דעות שונות בפני הקברניט נתקלת לעיתים בחוסר רצון מובהק שלו להסכים למצו, שבו הוא צריך להחליט מהי הערכת המודיעין הנכונה. זאת למורות הטענה, שהකברניט חייב שתהיה לו הערכת מצב או מודיעין שלו, דבר שלאקרה ב"מלחמת יום הכיפורים".

בלחץ החמישי אני רוצה לדבר על יישום מגוון של אמצעים לתיקון המעריך הבודד, הפרט. כל האמצעים הללו, אני אומר מראש, אפשריים. אחד – זו שפת מושגים משותפת ובהירה, שתפקידו את הנטייה להגדירות בלתי מחייבות ולהתמקמות ממסקנות. בשנות ה-80 עשינו ניסיון עם איזו פסיכולוגיה ארגונית לעשות את זה. מי שיפתח סקירות של שנות ה-80, יראה שבדף הפנימי הריק, מאחורי הכותרת, יש טבלה, שבה כתוב באשר למושגינו הסבירות: מה זו "סבירות נמוכה" – באחויזים, מהי "סבירות ביןונית", מה זו "סבירות גבוהה"? זה אחד הניסיונות, שעשינו אז, לקבוע מושגים שלא יהיו מושגי התמקמות, אכא מושגים מוסכמים, שבהם אומרים דבר תכליתי. דבר שני – בחינת התיוות האישיות המועוגנות באופיו, או בגישתו לחיים, של המעריך. זאת, בדרך כלל, צריך לעשות בעזרתו מומחים לדבר וגם דברים כאלה עשינו. חישפת הטוויות, אדישות לפרטים מסויימים, דעתן קדומות על נושאים או אישים וכיוצא באלה, יכולות להביא ליתר אובייקטיביזציה. ואחרון, אני רוצה להזכיר פה, זה ניסיונות לשבירת הדינמיקה הקבוצתית והדפוסים המתפתחים באם"ן מחקר באופן טבעי ולאו דווקא מודע. דוגמא לדינמיקה כזו יכולה להיות, למשל, ההתנגדות המקובצת להערכות הבאות מ"המודד", בשל היריבות הארגונית. דוגמא אחרת, שהיא יותר רלוונטית לענייננו, היא הדוגמא של הסחות אחרי חוקרים בעלי כושר דיבור מופלג וכושר שכנו מגני. צריך לחנן את החוקרים, עד כמה שאפשר, לחפש את העבודות, את הלו"ז ואת התוכן האמתי. אנחנו עשינו בעבר נסיונות כאלה, יש כל מני מחקרים על זה, אני מתאר לי שלפרט, לחוקר, זה יכול לעוזר ולשפר. لكن שישי הוא בדיקה שוטפת של שגיאות העבר, ולימוד מהם. ואני מכיר 2 שיטות מובהקות, שתיהן פרובלמיות: אחת זו שיטת "פרקlijט השטן", הבקרה, אני מבין שלשם גזית דבר על זה היום ומואוד שיבח את זה. אנחנו מכירים את זה לטובה, אך גם לשמה. כללית זה טוב לחידוד דילמות. השיטה השנייה, היא השיטה של פיתוח ההערכה התקופתית, בنتיחות שגיאות ההערכה הקודמת. זו שיטה שבעבר נראהה די אכזרית

והיעילות שלה נועצה בכר שמנתחים שגיאות אמיתיות, טריוות, ולפיכך יש לזה תוצאה חינוכית. כМОבן שעבור כל אלה שנמצאה אצלם טעות זאת חשיפה כאבת, ולפי נסיוון העבר זה מעורר אצל התנגדות עזה, אבל אני מאד בעד זה.

הלכת השביעי: הצגה (נפרדת מדעת אמר"ן המרכזית) של סטיות, הטויות, תפניות וידיעות, שאך זה החלו להופיע, ושיש בהן פוטנציאל להפוך בעתיד למרכזיות, אם יתקיימו תנאים מסוימים. יכול להיות שם יתקיים מחקר בסיסי, שינסה לעשות מחקר תפניות אפשריות, זה יהיה תפקידו.

והלכה השמינית הוא -קביעת קו חדש בהערכתה, הנו ביוםים כתיקונם, הנו בזמן של התפתחות דינמית, כדי לננות להעמיד ב מבחנו - במקום ההערכתה השולט באזתו זמן - הערכת אחרת. אני יודע 2 דרכים למימוש הניסיונו זהה: אחד זה קביעת מפקד אקס - קתדרה של ראש המחבר או של ראש אמר"ן, קבוע בעניין התמלת קו, עדשה, ציון או זרם חדש. אני עצמי ניסיתי זאת כמה פעמים ב-2 מקרים בולטים יותר: כניסה מדיניות ערבית בגדאד, אחרי הסכם השלום עם מצרים, נגדו; ובתקופת התקיריות עם עירק ואיראן, לפני המלחמה: פעם אחת עיתוי, פעם אחת צדקתי, אבל ב-2 הפעם ספגתי את התగובות הבלתי מלחמות של החוקרים, שודעים יותר טוב ממוני. אף על פי כן, אין לי ספק שישיטה זו מועילה מאוד לחידוד הדיקוק. והרי אומרים כולם, שאילו אה'רלה יריב זיל היה ראש אמר"ן ב"מלחמת יום הכיפורים", לא יתכן שהוא לא היה שואל את השאלה ההפוכה: "למה אין זו מלחמה"? אני אומר שלפעמים צריך לנער את המערכת לבקשת ולבוצע: יש הערכה חדשה, ולשים אותה לדיוון. הדבר השני, אני יודע עליו זו אוזן קשובה וראש פתוח למפגשים עם שירות המודיעין הזרים, גם זרים בארץ, בייחוד כאשר יש להם מה לומר מחויזית המיזחת שלהם. בשנת 72' היינו אורחים בארץ"ב, שם הלכנו לדבר עם המחבר של משרד החוץ האמריקאי דווקא. קם ג'ינגי אחד, היחיד בכל החוקרים של אריה"ב, ואמר: "חברה, אתם חשובים ש"מלחמת התחשה", זה היה אחרי "מלחמת התחשה", "אתם חשובים ש'מלחמת התחשה' נגמרה בניצחון מוחלט שלכם ושהזרים למדו עוד קצת אחד, שם לא יכולים להתמודד אתכם? אני אומר לכם, שם רואים את 'מלחמת התחשה' רק בשלב נוסף בהתקומדיות שבאות אחרי השואה, ושבעו להם שלבים לקראת העתיד". לא תמיד מזדמן שזרים אומרים דברים מעניינים אחרים. תראו, אני תארתי לכם כ-9 מסקנות וכ-8 לטענות. אני בפירוש לא מדובר על מה שנעשה במחקר היום, בשביל זה יש פה ראש המחבר,

והוא לדעתי צריך היה גם כן לדבר. לשיכום, אפשר גם לבדוק אם אמ"נ מחקר עונה בחיצרבים. אם צריך "לשבור אותו", למשל לצורך בניה מחדש. לדוגמה: האם לארכנו אחד את המודיעין המדיני או הכלכלי, מודיעין השטח או מודיעין הפיענוח העניין הדברי לבחיינה, בתנאי שהמגמה היא קונסטרוקטיבית. למשל, ברור שקשה לתת הערכה צבאית טובה, ללא איזה שהוא גיבוי מחקרי, מדיני וככלי. אבל, מצד שני, אם רוצחים להציג מחקר מדיני וככלי חזק בפניו, ווחשבים שהיום זה הזמן לעשות אותו, או אם אין יכולת אמ"נ להקים את המחקר הבסיסי האסטרטגי, צריך להקים אותם במקום אחר, וכן לאו דווקא על חשבונו דלדול אמ"נ מחקר.

לא לחינם כשלו עד היום הנסיונות לכתוב תורת מחקר ישימה. ומכיוון שעושים היום, את הנסיון, הנה אני מקווה ומחל לאליה שעוסקים זהה, שהנסיון הנוכחי יוביל את הפירות ושגם יהיה מוצלח. כל הידע עד כה בשיפור שיטות ותיקוני ארגון, התקדמות ומtan בסיס יותר טוב בעבודת המחקר, מתאפשר בסיווע כל השיטות הכלכליות גבואה ובעיקר בלי ראש פתו ועיניים בהירות, לנסות לראות את השינוי המתרבב ולקראם בשם.

מפקד בה"ד 15, אל"ם רון כתר:

אנחנו משאירים את הבמה פתוחה לשאלות לחברים שהציגו פה, אם יהיו כאלה, וUMBRA מפתוח את הבמה להתייחסות חופשית של כמה אנשים שנרשמו לזה. אני מזמין את Km"R להנחות את החלק האחרון של המושב ושל הסדרה כולה.

קמנ"ר, תא"ל דורון תמייר:

אני מצפה ומקווה, שהאנשימים שבאים כאן להתייחס אוו לשאול לא יעשו את מה שלא מכוון שככנים היללו מיועדים להם. אין בכוונתנו לצאת מה עם איזו שהיא "תכנית עבודה" לאחר בוקר, וויכוחים של "היה או לא היה", אתם יודעים שהם לא ממין העניין. אין כאן מערכת שפיתה, ש יודעת לומר מי צודקDMI לא צודק, ולאחר מכן לא מבססים את מה שהיא כאן על איזה בסיס נתונים מוסכם על כולם (אין דבר זהה, בנראה, במידיעין בכלל), ובפרט שמדובר על " עבר ממשנה" כמו שדובי אמר... לפיכך, אני מקווה שהאנשימים שייעלו כאן ידברו בשם החוויה, אני מצפה שהם ידברו מהחוויות שהם עברו בלבד, ולא אפולוגטיקה, או כנסיון להתווכת עם הדברים שנאמרו מה עד עתה.

אל"ם (AMILI DANI ASHER) :

אני התכוונתי עכשו להזכיר על הדברים של השליטה האתרכונה, ולפחות לשאול שאלות ורף אחר כך להגיד דברים שאני חושב חשובים לכנס זהה ויכולים לתרום לכם. סביר את הערה על הדברים של דוביק: דובייק התייחס לדברים של בני מיכלסון קודם, וכך חלק מהדברים שלו בעבודות, לדעתו הון לא נכוןות. אני ישתי אחורי בני שאין לנו נדמה לי שצורך לענות: אי אפשר לבוא ולהגיד שככל מה שאמר בני אינו נכון, ולהבהיר עובדות, שהן פשוט לא נכוןות. למשל: באלי"ש הוקם אחורי "מלחמת ים הփורים". היה לפנינו כן זה מתוך אימונים חטיבתי 500, שמה שהוא אימן (באחריות מפקחת גייסות שריוון, אתה, דובייק, הייתה הסגנון שלו), אלו גודדי טנקים וחטיבות טנקים. אגד 215, שאיתו יצא למלחמה, יצא אחרון בסדר המשען. נכון שהוא ירה 70,000, 70 פגזים, אבל הוא ירה אותם רק אחורי ה- 9 לחודש! להתקפה ב- 8 לחודש יצאתם בלי ארטילריה! אז חכם הדברים שבני ציון, לדעתו לפחות, הם נכוןים ואי אפשר למחות אותם באמורות.

רציתי בעצם לתאר חלק הדברים מהנסיון שלי וחלק אחר מנסיון שלי מ"מלחמת ים הփורים". הייתה ראי מדור מצרים בפיקוד הדרום בשנים: 70'-71', "שנת ההכרעה", והייתה קמ"נ חטיבה 16 ב"מלחמת ים הփורים", שלא נלחם במלחמה "יותר מד'", פרה לגודוד אחד שি�שב בתעללה. אבל חצי שנה ישתי במערב התעלה, ובמהלט התרשםתי מחלק הדברים. אז אני, בין השאר, חוקר גם את תורת הלחימה את מה שאני חשב שעשו המצרים לקרה, או בעת "מלחמת ים הփורים", ונדמה לי שכדי להשכיל אתכם בחלוקת הדברים. אני ציפיתי לשם מאבי יער קצת יותר: אבי הציע לנתק את המחבר הבסיסי מהמחקר השוטף, ותאר כמה מטלות של המחבר הבסיסי, ככה בחטף, דיבר על מחקר צבאי בסיסי, ולדעתך הדברים לא קוראים היום. התפרנס שפע של חומר במהלך הימים האתרכוניים, מיום כיפור, ואני רוצה להציג עליו. אולי מילה לסוגיית הקונצנזיה. אומר אל' זעירא: אני הגעת לך"ן ב- 72', למדתי את מה שידעו קודמי, בהתבסס על דברים "מן הסוס" כמעט, דברים שהגיעו ממידע ימים אחדים, או שנים אחדות, אחורי "מלחמת ששת הימים". בין "מלחמת ששת הימים" ל"מלחמת ים הփורים" עברו 6 שנים, זהה בחחלתו זמן שדעת או רעיון שחיו בראשי הקברניטים יכולם לעبور שינוי. ואכן כך היו הדברים. הקונצנזיה ניתפשה על פי תפיש המצרית, צריך להוכיח בכוח את כל מה שנאמר

בכוח, ומה שנלקח בכוח זה לפחות חצי האי סיני, ואולי גם רצעת עזה, ובשביל זה חסרים למצרים מטוסי תקיפה, ובשביל זה חסרים למצרים טילי "סקאד". אבל הרעיון המצרי השתנה במשך השנים. ביוון שוויתרו על הרעיון של להציג בכוח את כל מה שנלקח בכוח, גם شيئاً את תכנית המלחמה. ואמנם משנים את תכנית המלחמה אפשר לוותר על אמצעים, שחלקים דרך אגב דווקא כן הגיעו למצרים. הקונצנזוס ה затה גם עברה شيئاً בראשו של סדרת, אך היא לא עברה شيئاً אצל הקולגות של סדרת הצד הישראלי: מעיד על זה אני זעירא, שה דברים שהוא קלט מקודמי. אני חיכיתי, שהוא עם המערכת של המחקר על ידו, תעביר אותו "MSNNT" נספחת לאורו של התפתחויות, ותגיע אחרת למלחמה. אומר אני זעירא, ואני משתמש בו כ"שופר" של מה שקרה בחלוקת מחקר: "אני כבר ב- 16 באוקטובר 77' (קרי: 16 יומם לאחר שנכנס לתפקידו), שמתי על שולחן הרמטכ"ל את התוכנית המצרית המדוייקת למתקפה". אדוני אני זעירא: זאת לא הייתה התוכנית המצרית המדוייקת! תכנית זאת אני מכיר אותה מ- 71', היא תכנית שאומرتה בד"וק لأن תקדם כל דביזיה, וזה לא קשה להגיד لأن תקדם דביזיה 2 או דביזיה 18, כל אחת מגזרה. לאו היא תקדם, אזורים בהם נערכו שינויים אצל המצרים. אני זעירא ראה את מה שראה יונה בנדמן, את מה שראה המחקר: תוכנית מצרית ב - 3 דרכי פעולה אפשריות: אחת לפיה צריך לכבות את כל סיני - גם הם העריכו וגם המצרים, שאי אפשר לעשות את זה: האחרת מוגבלת, שתגיע עד לים; ושלישית - הצלחה המוגבלת, שתכובש מעוז ותניף דגל. המצרים עשו את זה, לא את זה ולא את זה הם בחרו בדרך נספחת והיא: צלחה בחזית רחבה ולתקדם ל - 15 קילומטר, מה שהיא מספק מבחינתם. נכוו שהייתה להם גם אפשרות להמשיך הלאה, אפשרות שגם הם ראו אותה, והם הקדישו לה מעט מאד אמצעים ומעט מאוד כוחות, ובסיומו של דבר לא ממשו אותה. המערכת המצרית המודיעינית הבירה תכנית מצרית, שהייתה נכוונה ל- 71' ואיתה היא "הלכה הלאה". התוכנית זאת עברה שינויים אצל המצרים. אני זעירא התמנה ב-1 באוקטובר, וב-16 באוקטובר הודה שר המלחמה, שעמד מאחוריו התוכנית הזאת, כי סדרת הנחה אותו לשנות תוכנית, אז הוא שינה. אבל אצל אני זעירא נשarra אותה תוכנית. לא רק אצל אני: אצלנו, אצל אמר'ן, אצלכם. ואם היו עובדים יותר נכון, ועוקבים אחריו מה שקרה בכך המצרי, ולא רק סופרים את מספר הגודדים שיש לו ואת מספר מושגי ה"סגר" שיש לו, אלא חוקרים את מה שהוא נותן בשדה הקרב, יהיו מגיעים גם הם לאפשרות נוספת, לדפ"א

אחרת, לאומה דפ"א (או דומה לה), לזו שהמצרים נקטו בסופו של דבר במלחמה. אנחנו יושבים בבור ב-6 לחודש, ב-7 לחודש וב-8 לחודש, ומחייבים לדיביזיות המצרים. הצלחות (כפי זאת הייתה התכנית שהיא הייתה לפני העיניים), אבל לא ככה זה אצל המצרים. היה פה לנו שומרון בכנס, שראה - בעיני רוחו - את דביזיה 4 תוקפת! גם זו עזיז אומד שיא תקפה, היום הוא כבר בא והתנצל. לא הייתה התקפה של דביזיה 4, בקושי התקפה של דביזיה 21. אני מדבר עכשו על ה- 14 לחודש.

סוגיית ה"סاجر", שהזכיר אותה כאנו קודמי. היו בשטח אגרות טכניות, לא הייתה שום איגרת אחרת על ה"סاجر": אמרו מה הגודל שלו, מה האורך שלו ומאי זה טווח אפשר לראות אותו. אמרו גם איפה עובי שריוון הוא חorder, אבל לא הייתה שום אגרת בשטח, שתארה מה הוא מקנה לצבאי. אמרו גם כמה גודדים יש. וכמה משגרים יש - הכל נכון, זה גם אומרם היום, עושים סיכומים שבועיים וסופרים לפרטיו פרטיים כמה רכש הגיע ואיזה מספרים חדשים יש בצבאות האחרים. אבל איפה האיגרת שתסביר קודם כל למפקדים ואחר כך גם לחיילים, בסופו של דבר, איך כל המערכת הזאת של רכש "סاجر" ותפישת להימה, יכולה ליצור מין מצב זהה אותו שריוון שלנו בחרט לא הצלחת לנפא. אסיים אולי באותו הדברים שABI יערץ "זרק" ולא הצליח לפתח אותם. זהו אותו מחקר הבסיסי, שציר להיות מנוקט מחמתק השוטף. אני הערתי את זה גם קודם לדברים שהעלה פה שלמה גזית בעקבות "מלחמת ים הciporis" ומסקנות וועדת אגרנט, שלפחות חלקו היו נכונות: הוקמו שתי מחלקות TOWEL אויב, אחת באמ"ן, שקרה את העניין בשביל שהיה מה להפיא לצבאי. במשך השנים העסיק הזה התפתח והגיע לשיאו באיזה שהוא שלב, ומאי "cosaach" לגמרי. אין היום מחלוקת בסיסית שחוקרת בעיות אסטרטגיות, או בעיות מדיניות, אבל אין היום למיטב ידיותי גם שום גורם שרואה אינטגרטיבית את מה שקרה מבחן התפתחות המחשבה הצבאית בעולם, איך היא יסימה בארץ ערב. אני לא יודע מי באמ"ן קרא את ה- BATTLE LAND-AIR, לא את הקודם, לא את העתיק, ולא את ההוות, כי הדברים האלה משיקים גם לצבאי המצרי וגם לצבאי הירדני. אני לא יודע מי באמ"ן מקים קשרים עם גורמים זרים, ולומד מה משתנה אצל הסובייטים, כי זה עדינו משפיע אצל הסורים.

אל"ם (AMIL) זוסיה קנאז'ר זייזי:

אני חושב שפחות חשוב לדעת היום, ולא זו מטרת הכנס, את מתאר המלחמה שהייתה ביום הchiporim, אלא אני חושב שהכנים האלה נועדו ללמד את תפקוד אמ"ן מחקר ב"מלחמות יום הchiporim", וביטה זו לא בימה להנחות וויכוחים, משומש שעוד מעט-Amor יצאת, על ידי בה"ד 15 הספר שכותב גמאס. אז דני אשר יוכל ללמד שראש אגף מבצעים במטה הכללי המצרי, גמאס, בכלל לא שמר על הפסקה אופרטיבית, ומבחןתו הצבא המצרי לא ביצע את המשימה. וזה גם תשובה לדובייק - אלו "מטרות המלחמה" מבחןתו של גמאס. על פי הספר, הצבא המצרי ב- 9 באוק' היה צריך להמשיך את המלחמה ולכבוש את כל מערב סיני, מביר אל - בצפון עד ראס-ג'ונדי בדרום. אני לא נכנס לעניין זה יותר, כי אני חושב שזו לא מטרת הכנס. יצא ספר של בה"ד 15 ותראו מה גמאס כותב. השאלה העיקרית היא, ואני חושב שזה הנושא המרכזי: האם הטעות של אמ"ן מחקר ב"מלחמות יום הchiporim" והטעות של ראש אמ"ן ב"מלחמות יום הchiporim", האם הוא ניתנות לפיתרון על ידי הצעות מתחום הארגון? האם שהוא שדוף מבחןה ארגונית באמ"ן ובאמ"ן מחקר, עומד ביסודו של הטעות שטנו אליו עירא ואריה שלו? או באמת אנחנו נшиб על ידי פתרונות ארגוניים של מחקרים או - "נושא זהה להעיר לכואו, את זה נubit לשם". אני חושב שביתאי את זה בכנס הראשון: הבעיה, לדעתך, איננה ארגונית, אלא היא שיבוצית. ואם אנחנו נמנים מחרטים מאד דומים אליו עירא, אז צפוייה טעות פעם נוספת. עמד פה היום על הדוכן הזה ראש אמ"ן, מחרט "גולני" לשעבר, חבר שלי מילדות, שמאוד בצדק מתגאה בהערכת המודיעין הנכונה בתחום ההליכה לכיוון המדיני של سورיה. האם קיים היום באמ"ן - מחקר קצין, שבינוי יום א' אצל ראש אמ"ן ובהערכת מודיעין שנתית אצל ראש אמ"ן, מופיע עם ארגומנטים, שسورיה הולכת לתקופה את מדינת ישראל? והשאלה המרכזי היא, האם ראש אמ"ן, שעמד פה בבורק, יהיה סובלני כלפיו, וכמה זמן יחלוף, עד שהוא יסלק אותו מאמ"ן מחקר? - זה המפתח לכל העסק. אם הוא יתנו לו להמשיך לדבר ולהציג את ההצעה והוא, ראש אמ"ן, יתמודד מול אותו רב שר בධונים בנוכחות עוד 20 איש, לפחות אורחים מבחן, יתמודד איתו ויתווכת אותו, ויהיה מוכן, בסבלנות, לתת לו להגיד את דעתו ואחרי 3 שנים לקדם אותו לדרגת סגן אלוף, ולמנות אותו לתפקיד יותר בכיר? הויכוח הוא לא על דרכי פעולה אפשריות, אלא הויכוח הוא על מה שאמר ראש אמ"ן בבורק על מודעות בתהילך, ויש הבדל גדול.

וטעות נוספת שעה ראש אמר"ן, זו לא רק שהיתה טעות במידעoted לתהיליך, שכבא מקרים וסדרת עוברים, אלא הם טעו גם לגבי ניתוח והציג דרכי פעולה אפשריות לאויב. ואלו שני דברים שונים: יכולת זו יכולת (ואני עונה גם למה שאמר דובי, אולי) וניתוח דרכי פעולה אפשריות לאויב, זו התרעה לakhir בבוקר. זה ש- 2 דיביזיות סוריות נמצאות בדמשק, או גードוד גישור סורי נמצא בחומס, זו יכולת. אבל כshedוד גישור נמצא בקונטרה, זה סיפור אחר!

[הערות ביןיעים]

הצנזור : אבל אם הקצין מדובר עם ראש אמר"ן 3 שנים, ו-3 שנים חלפו ואין מלחמה עם סוריה, אז מה שווה כל הוויכוח הזה של אותו קצין עם ראש אמר"ן במשך 3 שנים? זה מה שאני שואל.

ז'י : אני אגיד לך: אם אותו קצין אומר 3 שנים "מחר בבוקר מלחמה" ואין מלחמה, זה דבר אחר. זה לא מה שאמרתי, וכך הטיעות. ואני מסביר את ההבדל: אתה יכול לבוא ולהגיד לראש אמר"ן מה דעתך על העוצמה הסורית, ועל ההשתקפות של עוצמה זו בעינך המטה הכללי הסורי.

[הערות ביןיעים]

דובי : השאלה היא אם הוא יעז בככל להגיד.

ז'י : אני מכיר את ה"תנוחות" האלה, שתופסים מתחת לשולחן, שהצעקות יעברו למישחו אחר. השאלה היא לא אם יש קצין מסוגל להגיד, השאלה היא אם ישב הראש של הדיוון מסוגל לשמע טיעונים המנוגדים לדעה שלו. זה מה שABI עיר קרא "פתחות". מה זו "פתחות"? - זה להתווכת מול פקד שלר, בנוכחות

אחרים, כשהפקוד הוא אנטלגנט, יודע לדבר עברית טובה, משכיל לא פחות מכך, שיש סכנת שהוא ישכנע את הנוכחים בחדר, ואתה יכול לשכנע אותם שאתה צודק רק באמצעות פקודה. --

[הערות בינויים]

קמנ"ר : זיזי, אני חייב לעיר. אני מקווה שאף אחד לא יכח את זה אישית, אבל אני מכיר קצת את אמ"ן מחקר, לא יותר מדי בפרשפטיביה אחרת, ואני מכיר את המצב היום. משהו בתודעה כוֹן השתנה, אפילו מאד. בעצם הדברים שלך, באמת אתה רואה שאתה תקווע שם באותה שנות, שהה בדיקת היה חלק מהאוירה, שלא להגיד מילה לראש אמ"ן, שסותרת אותו. אין דבר כזה היום, רובותי! כבר כמה שנים טובות שככל האוירה בנושא הזה השתנתה לגמרי. הבעייה היא רק שיגידו את זה הצעירים, לא שהגדולים יאפשרו להם. הם אפשריים היום כמו שרצו, תאמינו לי. הטולרנטיות היא כמעט אין - סופית, אולי מוגזמת אפילו. אלא מה? פותחים את הדלת, לא כל כך צועדים פנימה... זו בעיה של חינוך, להנחיל לאנשים הצעירים את ה"דרייב" הזה, לעמוד ולהליכת שם לא יפגעו. זה לך, לך שנטמע בתודעה, שלא כתוב, אגב, בשום מקום. היום אין בעיה לאף אחד בכתב מסמך לכל מי שהוא רוצה. נכון, יש בעיות בין הצמרת בתוכה, אך לא מלמטה למעלה. השפה הזאת לפה דעתך פסקה. יתר על כן, אני יכול להגיד לך שמדוברי הבקשה חריפים מאוד. אני חשב שהיום יש טולרנטיות.

זיזי : אני שמח מאוד, כי אני לא ביקרתי את מה שתרחש היום. אני אמרתי שאני מקווה שהמצב היום לא כמו שהיה אז. ואני שמח מאוד וכונראה "פגעתין", כי אתה הקעת בעניין הזה לפחות 40 שנים... אני לא אמרתי שהיום יש אי פתיחות או סגידות, אלא הבנתי תקווה, שהיום זה לא כמו שהיה אז. בעצם, משומש אני חושב שהפתרונות הם בתחום ה�建ת קצין המודיעין וקצין המחקר, לפחות בתחום הארגון, אני למשל לא יודע איך מלמדים היום הצגת דרכיו פועלה אפשרויות לאויב, ואיך מלמדים לנתח דרכיו פועלה אפשרויות לאויב. אני לא מבקר את מה שנעשה היום, אבל אני יכול לומר לך שvaleva אפשרויות לאויב.

לכם בודאות שביום הכיפורים, או בשנת 73', שקדמה ל"מלחמת ים הכיפורים", הונע
דרך הפעולה האפשריות לאויב, כולל תהליך ניתוח דרכי הפעולה האפשריות לאויב ב-
ידי ראש אמ"ן וראש המחקר, היה שגוי. שגוי מבחןת תפישה, ואיך אומרים לפעים? -
ניסוח גם הוא מהות. כשאתה אומר שלאויב יש דרך פעולה אפשרית התקפה, אבל זה
מחנייה טכנית, "הרגת" את דרך הפעולה האפשרית, וככה זה הוגג. אין דרך פועלה
אפשרית לאויב רק מבחנייה טכנית, ואני חשב ששוחחנו על זה, וכי שום גדור טנקים ב-
אויב לא זו מקום רק מבחנייה טכנית. מישו אנושי נתנו לו פקודה לוזן?
משמעותה מסויימת. גדור גישור לא זו מהיר לאזרע תעלת סואץ מבחנייה טכנית. אז סב-
"הרגו" דרכי פעולה אפשריות. ניסוח אחר, אני חשב שעדיין הוא קיים באם"ן, זו
"היערכות חירום". - "האויב נמצא בהיערכות חרום". מישו יכול להגיד לי איפה ה-
למד את המונח "היערכות חירום"? אין דבר זה! או זו "היערכות בט"ש", או שזו
"היערכות להגנה", או זו "היערכות לקרבת התקפה". מה זו "היערכות חירום"? האויב
לא מכיר דבר זה, אנחנו המצינו "היערכות חירום" כי לא ידענו להתמודד ב-
היערכות שראינו בשטח: זו לא הגנה ולא התקפה, זו זו "היערכות חירום". ובזה
שמפקד צה"ל מתבזבזים לשאול אותנו מה זו "היערכות חירום", גם הם לא יודעים מה
זה, אבל אם הוא ישאל את הקמ"ן שלו "מה זו 'היערכות חירום'?" הוא יתבזבז:
הוא יודיע מה זו "היערכות חרום" ואני לא יודיע מה זו "היערכות חרום"? אני שפוך
אוגדה זהה רב טרנו, שמתמודד איתני כקמ"ן, אז אני שאל אותו מה זו "היערכות חרום"?
אני בוגר קורס מח"טים הוא בקשרי קורס מג"דים, אז אני שאל אותו מה זו "היערכות חרום"?
חרום? אינו היערכות חרום! אבל תבדקו במסמכי אמ"ן, כמה פעמים אמרו לקרים ניט'
למח"ט "היערכות חרום". גם אומרים לי שהאויב, המצרי והסורי, "יצא לתקפה מתוך
היערכות הגנה". תבדקו ותראו שאף צבא מ-2 הצבאות שתקפו אותנו, הצבא הסורי ונגמ-
הצבא המצרי, היה ערוך בהיערכות הגנה. הם יצאו לתקפה מהיערכות התקפית. הסיפורים
שהדוקטורינה הסבירו ינית אפשרות לצאת לתקפה מהיערכות הגנתית, זה נכון, אבל
היערכות ההגנתית חדש לפני התקפה, ממנה אתה יוצא לתקפה. אבל הצבא הסורי לא
יה ערוך לפיקוד תכנית הגנה, וצבא מצריים לא היה ערוך לפיקוד תכנית הגנה. אז גם פה
אנחנו הולכים "על יד", לא בדיק אלא "על יד". ולאחר כך המפקדים שלי מ"מלחמת ים
הכיפורים", יגידו שהמודיעין, בغال האמינות, חייב להיות מדויק מאוד בהגדרות. אם

אתה מדבר בעברית חדה וברורה, כולל "לא יודע", אז המפקד שלך יידע למה אתה מתכוון. הבריחה לכל מיINI ניסוחים ערטילאים, עומדת ביסוד הטעות, זה של הקמ"ו הוא של המפקד שלו. אגב, גם בנוגע "הסבירות הנמנכה", אני הייתי שותף... הייתה לי תפקיד של אבי יער, כשהוא ניסה להכניס את הניסיון של סבירויות עם מספרים. לדעתי השימוש בסבירויות לא תופס, שכן אף אחד מהמאזינים كانوا לא מבין למה אנחנו מדברים. המילה "סבירות" היא מהסתברות, אבל אסף לא מקבל החלטות סטטיסטיות זו מדברונים. קוביה עם 6 פאות, אלא קוביה עם 13 פאות, ועוד 42 פאות שאנו נאנו לא מכירים, וזה קוביה שעווה הונאות. אז שיראו לי סטטיסטי שזורך מطبع שידעת לעמוד על היזמות, כשהיא החלטה לעמוד על היזמות? ואתה תנבא לי כמה פעמים אתה צריך לזרוק את הקוביה. הרי פעם אחת הוא מחליט על מלחמה. איו 22 מיליון החלטות סטטיסטיות אחורנית, אז מה פתאום המילה "הסתברות" נופלת לתוך הערכות מודיעין? אני לא מבין. אין שום קשר לעניין. עמוס גלבוע יגיד שהסתברות של 40 אחוז זה הרבה מאוד, ותשאלו את אותו תמרין, מפקד אוגדת שריון, או כל מפקד אחר, והוא יגיד לך שהסתברות של פחות מ- 70, לא בטוח שהוא רציני בכלל. אז אין טעם. השימוש במונח "הסתברות", מיטה בראשו השומע. אני חשב שהבעיה שלנו היום, בסוף 1993, כמו ב"מלחמת המפרץ", עברנו אותה, שבאמת חלק מהחקמים שעלו לנו מ"מלחמת יום הכיפורים", יכול להיות שהיו רלוונטיים למלחמה הבאה ויכול להיות חלקם אינם רלוונטיים. משום שיכולים להיות שיבתו רלוונטיים למלחמה הבאה ונחישות שיבתו מפניהם ירי של טילים מכיוון איראן, שבמלחמה הבאה נהיה עוסקים בהתרעות מפניהם ירי של טילים מכיוון איראן, ניתוח דרכי פעולה אפשריות לאויב בשיטה הקונבנציונלית שלנו, עם סימנים לדוגמא. ניתוח דרכי פעולה אפשריות לאויב בתל-אביב. אבל ישנו כמה דברים, מהו איראן, מהו אוניברסליים, וזה חינוך קצין המודיעין, כל מה שדורונו תמייר אמר רציתי לדעתו אוניברסליים, וזה התכוונתי לתקופת "מלחמת יום הכיפורים", שקצין המודיעין לשמש בעניין זהה. אני התכוונתי לתקופת "מלחמת יום הכיפורים", שקצין המודיעין יהיה מחונך להביע את דעתו בחופשיות, וכਮובן שהמפקדיםocab גם הם צריכים להיות מפשיק פתוחים כדי לקלוט קמ"נים. לפני 3 שבועות היהפה בכנס של חטיבת 55, אותה חטיבת צלחה את התעללה, והופיע פה מושה גור. אפשר להתוויך אליו, אבל הוא כרמטכ"ל לשעבר אמר, שאם היו שואלים אותו מי הקצין שאיתו הוא מוכן לשבת על אי בודד, הוא

אומר זהה הקמ"ו. כי בדרך כלל מפקדי צה"ל חושבים שם יודעים טוב מאוד את הגד המבצעי, את המקצוע העיקרי שלהם (צנחנים, שריון, ארטילריה, או הנדסה) ובנוסף המודיעין הם אומרים: "בשביל זה יש לי את הקמ"ו", שהוא אוניברסלי מבחינת כל השטחים, שכן כל התחומים קיימים אצל האויב. יש הרבה知己ים, הרבה מפקדים שפיהם מערכת יחסים שונה עם הקמ"ו, מאשר עם שאר知己ים הפתוחה, אבל זה מחייב את 2 הצדדים. גם הקמ"ו צריך להיות מספיק אמיתי מבחינת יושר אישי, מקום ולהביע את דעתו, כשהוא חשוב שהמפקד שלו טועה.

אל"ם (מיל') שמואל לימונה:

אני שרתתי פעמיים, ב-2 קדנציות, במחלקת הבקרה. פעמיים עוזר ופעמי כרמ"ח, ביחד 7 שנים, ואני רוצה להתייחס לכך כמה של עובdotyi במחלקת הבקרה, ששייכים לנושא שאנו דנים בו היום, לキー "מלחמת יום כיפור". ממה שהדוברים אמרו כאן עולה רושם שלכאורה הבקרה זו מחלקת "אפכאמסתברא", שהיא "פרקלייט השטן" וזה עסקה העיקרי. דעו לכם מה שעיסוק נדיר מאד של מחלקת הבקרה. מ- 84' עד היום פורסמו בסך הכל 3 "אפכאות מסתברות" בהפרש של 4 שנים אחת מהשנייה: באפריל 84', בנובמבר 88', ובינואר 92', ומאו לא פורסמה עוד, מכיוון שהכליה הזאת הוא כלי יצאת דופן מאד. הוא כל-מכאותי, וכל-צריך להשתמש בו בחשכנות כדי שערכו לא יוזל על ידי שימוש אינפלציוני מדי. חשוב לדעת, ובזה אני עונה על שאלה שנשאלת קודם, שכלי ה"אפכאמסתברא", אסור לשפטו אותו בקני המידה הרגילים של הצלחה וכיישלו. לא הייתה אף "אפכאה" שהתקבלה במחלקת המחקר מזו שהכליה הזאת נוסדה, אבל זה לא סימן לכך שהכליה הזאת מיותר. "פרקלייט השטן", כפי שמכירים רבים ששמעו את הרצאותינו בעניינו הזה, הוא היחיד שזכה כאשר הוא מפheid, שיש לו עניינו שהוא "קלינט" שלו יפסיד תמיד, שהרי אם הוא זוכה, מערכת שלמה של מודיעין קרשה וטעה. חשיבותו כל-ה"אפכאמסתברא" בכך, שהוא מעורר מחשבות נוספות, שהוא בוחן הנחות יסוד, שהוא מאפשר לנשורת חיובית מאוד מהחוקרים שהוא עוזה לה启发 על האנשים. למשל, אחת הנשורות החשובות שהיה ב- 84', כאשר התפרסמה ה"אפכאמסתברא" היה עמידרו רם"ח בקרה, הייתה כאשר הסובייטים נתנו אז כסורים את מערכות 5.A.S. היו כמה דברים חשובים, למשל מסמר ענק שיצא

באוטו זמן בדבר תורה הביטחון הסורית, או ממכים טכניים שעסקו ב- 5.A.S., וכל הדברים האלה שנוצרו מתוך הבעיות שהציפה והציבה הבקלה, באותו מסמר של "פרק ליט השטן". נאמר כאן שאין לנו ממשת נכוна למחקר המודיעין, ונדמה לי שאחד הדברים הציע, שהגישה היותר דלוונטייה היא דווקא התsectorית. חשבתי של"אPCA מסברא" הדבר היותר מתאים הוא לא דווקא מתוך מדעי החברה, אלא מתוך המדעים המדוייקים או מדעי הנדסה. "PCA מסברא" היא למעשה "רוורס" הנדי. זה ליצור מוצר שאינו קיים; להתחילה הפוך, כמובן, להתחילה במקנה וללכת לנוטונים, בניגוד לתהילך הטבעי של עבודה המודיעין. להתחילה עם מקנה מוגנת ולנסות לחפש בחומר את הנוטונים שמאוששים אותה, זה בדיקת כמו "רוורס" הנדי, לחת מוצר ולפרק אותו, כדי לדעת מהן אבני היסוד של אותו מוצר. כמובן שב"PCA מסברא" זה יותר קשה, כי המוצר הוא דמיוני, ולא קיים בעינו. צריך לחשוב על שהוא ולנסות לראות איך אפשר לשחרר אותו לאחר ולשות אותו הגיוני ומונומך ככל האפשר. אני זכר את ה"PCA מסברא" הראשונה, ופה מותר לי לומר את הדברים בשם. בשנת 74' כשלמה גזית ביקש מרען בקרה הראשוני חיים יעצץ, לחת את ה"PCA מסברא" הראשונה, הייתה התקומות נדולה בקהל, שנבעה לא רק מהתוכן של המחקר, שהיה כמובן תובנה המקובלת, אלא לצורה שבה זה נעשה. והצורה היא חלק מהדברים שאחנו צריכים להקפיד עליהם ה"PCA מסברא" קוממה את הקהל מאד, בכלל שהיא צריכה לעשות. היא צריכה להיות בזאת, שלא תיראה שבקרה, או "PCA מסברא" נבונה צריכה לעשות. היה צורך להזמין חזקים במציאות, והיא על פניה כדיםונית ומטורפת לחולוין. צריכים להיות לה עוגנים חזקים במציאות, והיא צריכה להביא אינטראקטיבית. הבקלה, שנודה בלחימה עיקרי של "מלחמת יום כיפור" הייתה בלי שנoud להתריע מפני מלחה, שככל האחרים נכשלו בהתרעה. ההנחה הייתה שאנשים שנמצאים במשפחה, משפחתי לבשי המדים, ביום קרובים למקבלי החלטות, בהיותם יכולים לכתוב מסמכים לא מצונזרים, עצמאיים, שיגיעו מייד למי שהוא חשוב מהם תהיה להם גם צורה מיוחדת, הצורה שלהם תבלוט במאבק על תשומת הלב של הקברנית או הרמטכ"ל או מי שהוא לא יהיה, או שר הביטחון. המתכונת של הבקלה, עם הלטרסט ועם הקווים ועם הניר האדום שלו, תהיה בזאת שקדם כל יקרו את מסמר הבקלה. אני יודע שהוא מה שנעשה. יש ביקוש גדול למסמכים בקרה. והיום, בניגוד לעבר, לו היה לנו סגן

סימו טוב, שיכתוב מסמך בקרה بصورة שהבקרה מצלילה היום להגיע לקברניטים, סמנו אז אפשר היה להתעלם. יכול להיות שהمسקנות היו אותן מסקנות של אז, אבל אי אפשר היה להתעלם ממה שהוא אומר. אבל כמו בהרבה מאוד ארגונים חלה מוטציה חסובה אשר בתפקיד הבקרה. ולפחות אני, ואני יודע שגם אחרים לפני ואחרי כבר לא רואים אותו תפקיד הבקרה כמו נט עיקרי להתריע מפני מלחמה. כל המלחמות, שהתרענו עליהם במספר "אפקה מסתברא" – לא קרו. מלחמת 73' לא הייתה מלחמה יזומה על ידי ערבים וכו' נדמה לי, גם לא היה מקום לבקרה להתריע. היום אנחנו צריכים, ו"היום" זה כבר דענו, להתריע גם על שלום. אני אומר את זה כמובן באופן גס ולא מדוייק, אבל חשבנו מאוד להתריע, והשבחים שמענו כאן לגבי אם"ו בנושא הסורי, הם בדיקות בכיוון החשש אפשר להגיד بصورة מאד צינית, לשם ההמחשה, שם לא נתריע מפני מלחמה היא תיגרם ממש, מכיוון שיש צד אחד שהוא עוזה את המלחמה, וגם אם לא נדע עליו אז היא תיגרם לנו. מה גם שצד הזה עוזה את הכל כדילוגיות אחרות ולהביא אותנו לחשוב מה תהיה. בשלום זה מצב הفور מאד. אם לא נגלה את הסימנים המעידים לשלום, אם אכ"י והකברניטים לא יבינו, שיש פה פוטנציאל שאפשר לנצל בהזדמנויות לשלום ולא למלחמה אז נפסיד את השלום. כאן התרענה מיום ועדת לחזק את הסימנים המעידים. בעוד שבעמלה כמובן, התרענה מיום ועדת לבטל אותם. נגד מלחמה ובעוד השלום. ובעניין הזה לדעתי הבקרה, כמו גם אם"ו – מחקר הפסיכובי, הגיעו להשגים לא מעטים, גם בכלל שבעמלה הבינו שהמנט שליהם משתנה במצבות משתנה, ולא צריך לעמוד בכל תוקף כפי שאוכ"י זיזי הציע, אך יכול להיות שהבנתי את זה לא נכון, שהיה��ין שכח הזמן יקבע מלחמה". צריכים להיות גם קצינים שייצקו כל הזמן "שלום", בנוסף ל��ין מהסוג הזה. אבל במצבות של שינויים כל כך דינמיים כפי שהווים היום, ומה מה צוריכה הבקרה גם להאיר עם הפנס, דבר שלא היה במונט המקורי.

אני רוצה לומר, שלפי דעתי חיל המודיעין יכול להתברך ולהתגאות בכך שהוא המציא את המכשיר הזה שנקרא "בקרה". אני מניח שרובכם יודעים, שהוא מקום ייחיד בעולם שבו מחלקת בקרה. שני אנשים (פעם היו שלושה) שמקבלים כספ, כמו הסגנון הצבאי הרائع, כדי "להזריק" למערכת דעה אחרת, דעה שונה, או דעה חדשה. להגיד את היפר. סביר Argon בארץ, למשל עמיתינו ב"מוסד": מי שנכנס ל"מוסד", רואה כתובות על הקיר: "איך ה'מוסד' פתוח לביקורת". יכול להיות שהוא פותח, אבל אין בו גוף מוסד, שבו יוכלו

דעה אחרת לבוא לידי ביטוי רשמי כפי זהה נעשה באמ"ו. זה גם לא קרה בשום שירות מערבי אני מכיר, ואני מכיר הרבה שירותים, וניסיוני זה או אחר שנעשה במודיעין האמריקאי – נכשל. שם אלה אנשים מהם בקרים, ולדעתי זה נובע מתרבות ניהול אחרת, אולי אפילו דת אחרת. בקרה היא מכשיר מאוד יעדוי, לדעתי. מהו באופי היהודי, בתנচות, בפלפול, בנכונות לקבל דעתה אחרת, מתאים לנו שייהי לנו. בנסיבות אחרות אחרים, המרבבות הזה לא קיימת, ומנהלים חדים, לדעתי, מלתת ביטוי לדעות אחרות לא בגלל שא' יגיד מהו אחר מ-ב', אלא משחש שא' יגיד מהו אחר מדעתו של המנהל. זה יותר בטוח, יותר רגוע, שייהי ארגון ללא גופ ממוסד זהה, ללא מסד בקרתי, אשר להיפר. האם הבקרה הועילה ממש לשנים? היו בעיות עם הבקרה. זה לא רק ציוו א' ללא דופי. אבל אני חשב, שבחינה מושגית הבקרה היא כלי שהוכיח את עצמו עד מאד. זה בראש ובראשונה כלי ניהול וccoli מחקרי ולא מיועד לשכנע את כותב המשמר שדעתו לא נכון. צריך להיות אלטרואיסטי גדול מאד, איש נדר ובוטח מאד בעצמו, אין הרבה כאלה, שייהיו מוכנים לפסוג ביקורת שנארה על תוכר שם כתבו. בתור רמ"ח בקרה, ציפיתי שהוא יקרה באותו מקרים שהייתי משוכנע שצדkt, וזה כמובן לא תמיד נכון. אבל יותר חשוב שייהי לтренיטים, לשר הביטחון, לרמטכ"ל, לאנשים מהסוג הזה יכולת לקרוא דעת לגיטימית אחרת, שבוטאת בחיל המודיעין. שייהי מגוון דעתות בעיות שהוא קריטיות ודעות על הפרק. לא בכל נושא ובכל הקרה לא עוסקת בכל הדברים, אלא בדברים שהם מעניין סדר היום הלאומי בעת מסויימת. מה שאמר קמנ"ר ו"גזל" ממן' חלק מהדברים, הוא נכון מאד: כבר זמן יש תודעה רחבה באמ"ו, שמוטר לכל קצין לומר את דבריהם, הוא נכון מאד: ככל נושא ובכל הקרה לא עוסקת בכל הדברים, אלא בדברים מכתבם, אני שומר אותם עד היום, לכל הקצינים בחיל, שבhos הוא בקש, אפשר להגיד שהוא אכן הפציר, שקיים בכל דרגה שגר אליו מכתב איש עם דעת הפויה לעביעות שהוא חושב שהוא חייב להזכיר, ללא משוא פניהם. ונדמה לי שהיו שניים כאלה בכל הקדנציה. ומדובר לי שcoli החניכים האלה היו אחד, זאת אומרת אותו אדם שלח שני מכתבם. באמ"ו יש עד היום פורטט, שנקרא "דעת אחרת". זה מין נייר צהוב, שנדמה לי כי נוץ רק 5 פעמים, ובשנתים האחראות נדמה לי שככל לא. אנשים חושבים להביע דעת, או מתוך עצנות, או מתוך חשש מה יגידו החברים או מה יגידו המפקדים, מבחינה זו הבקרה היא כל לביטוי של דעת מיעוט ולא רק של הבקרה, גם של קצינים>Show them את דעתיהם אל

הבקרה, כדי שהבקרה תעשה בהם שימוש. ולסיום, אני רק רוצה לומר שההוכחה האמיתית לכך שהבקרה נחוצה, היא זהה שאף אחד לא בקש אי פעם, בכל השינויים הארגוניים שהיו באם"ו, לבטל את הבקרה.

ובשוו אני רוצה לומר עוד כמה מיללים. החלטת הנדרש מהכניםים האלה הוא לראות מה הקהל הצעיר יוכל להפיק מ"מלחמות יום כיפור". היה לנו כנס ב- 12 ביולי, בו שמענו מכמה מהאנשים הצעירים שהציגו על הבמה זאת דברים שאוטוי הטרידוד מאד והחרידן. שמענו כמובן דעה, שאומרת שטעות "מלחמות יום הכיפורים" הייתה בעצם בלתי נמנעת: שהקו נצפכיה שරרה לפני המלחמה התבessa על מידע ועל היגיון, שאי אפשר היה לסתור אותן מבעוד מועד במידע אמין או במידעות מפריכות מהימנות; שכישלונו לא נבע מושגתם של יחידים אלא של מערכת שלמה, שבה היו זיקות בין האיסוף לבין המחקר, לבין זרעות המודיעין והשונות; ושביל זה האיא תהליך, שאי אפשר היה להחלץ ממנו. וכך להוסיף ולהזק את הכווון הזה בא לכוא האלוֹף טל, שרטטו האישית ונסיוננו העצום ושבילו ברורים לכלם, נתנו כאן הרצאה, שהקו המנחה שלא היה רק שהמודיעין לא טעה, אלא שהוא בעצם שדק והוא היה "עיר לעוזל". ואם יצאנו אותו במדוק: "הוא היה קורבן וכפירה של כל השותפים ב'מלחמות יום הכיפורים'". ומה יכול קציני המודיעין ללמד מהענין הזה? – שטעויות בהערכתה הון תופעה אנושית, תרבותית, אולי אפילו מטפיזית. כל הביטויים האלו הושמעו באותו יום עיון. ובכלל – כולנו מודעים למתקלות ואין מה לעשות נגד זה. על משקל "כולנו אשימים" לאחר המלחמה, היה לנו "כולנו טועים", וגם חוקר מסור ואמיצ שיתDEL בכל שיתDEL – בטוח שיטה. כמה מהדוברים כאן אמרו אפילו, בנימה מבודחת, ש"מי שעדיין לא טעה, אז אני מרגיע אותו: הוא עוד טועה". זאת אומרת, יש מישeo שהשתDEL מאד ובאמת לא קרה לו עדיין העניין הזה, הנה אנחנו אומרים כך: "הרגע, עוד תהיה לך טעות קרייטית בעניינו הזה". אני חשב, שלמרות חלק מזה נכון, ברור שהמודיעין טועה, ויש אומרים שתמיד הוא טועה בנושאים קרייטיים. אני חשב שאפשר לקבל גישה שלחנית מן הסוג הזה, שאומרת זהה אוניברסלי, דטרמיניסטי, ופליטיסטי, ומה שנעשה – אין לנו שום ברירה, אלא תמיד בסוגיות הכבדות ביו"ח, טועה. מי שаетר את זה פועל את האפשרות, שטעות רצינית תהיה גם פועל יוצא של חומר ממשעת, חוסר מקצועיות, חוסר אומץ, סתום בטלנות מחקרית. כל התופעות האלה, שכןנו كانوا בסמפוֹזִיון הראשון, לפני 4.5 חודשים, נפוצות יותר מכל הדברים האחרים.

ומותר לי להגיד, שהייתי רוצה שחלק מהאנשים יצאו מפה עם הלקת זהה: חשוב, שככל מי שעוסק בהערכתה יאמינו ביכולתו האישית לשנות דברים. הדברים ניתנים לשינוי! אני, כרמ"ח בקרה, אומר זהה נתן לשינוי ולא לצאת עם הרגשה שטום דבר שהוא יעשה לא יועל, כיון שהוא בן אנווש חייב לטעות. אסיים בכך שאומר שטעויות הן לגיטימות, אבל לא כל טעות היא מחויבת המציאות. ואי אפשר לצאת מנקודת מוצא בסיסית, שם רק השמדלנו, הנה עשינו את המזוכה מאיתנו. צרכי לשות יותר מכך.

תא"ל (מייל') דוב תמר:

אני מניח שביום עיון זה לא ישבים אנשים ורשותם ואחר כך חוזר כל אחד למקום העבודה ומתחילה לעבוד לפני מה ששמעו כאן. הדברים קצר יותר ממושכים ומסובכים, מה גם שמתכוילים על 20 שנה, לא מעת מאיתנו, בפרשפטיבתה של היום ולא בפרשפטיבתה של אז. שמוליך לימונה נגע בסוף דבריו בשני דברים: אחד הסיפור של זעירא בכנס שהיה כאן ביום, והשני – בהרצאתו של האלוף טל. אצל האלוף טל ואצל זעירא יש טענה אחת זהה. היא אומרת, שלפי תפישת הביטחון צריך היה לעשות כך וכך ולגייס, וכך הם אומרים – "מה אתם רוצחים ממי"? "אלוי זעירא" – אומר האלוף טל – "מה אתם רוצחים מהמודיעין? ומה אתם רוצחים ממי"? לפניו נגהו לפי תורה הביטחון". נדמה לי שנייהם, בשוגה או הבעיה הייתה נועצה בכך שלא נגהו לפי תורה הביטחון. ובבנת תפישת הביטחון במקומו, מחייבים את אותם שניים שחלו בתפישת הביטחון ובבנת תפישת הביטחון בשנים 67–73'. והם גורסים, לפי תפישת הביטחון צריך היה לנוהג כך וכך, אבל מסתמכים על מה שהיה לפניו 67' ולא על הדברים שקרו בין 67–73. את זה כדאי להבינו, שמדוברים על תפישת הביטחון. לפניו דעתך, הייתה השגיאה ערבית "מלחמת יום הכיפורים" כshedברים על תפישת הביטחון. לפניו דעתך, היה השגיאה ערבית "מלחמת יום הכיפורים" בהערכת יחסית הכוחות גדולת משלגת המודיעין. אני אומר את זה כי איש מהគות בחיל צודק, אבל הוא כותב את זה משיקולים אחרים ומהנסיבות אחרות ממי אף שאנחנו אולי מצטלבים. כי תראו מה אומר הרמטכ"ל ביום שיש בצהרים. הרי ביום שיש בצהרים, ב – 5 בחודש, יש ספקות (יש ספקות בכל הזמן, אולי לא לפחות זעירא מסתכנים איתך, כמו טנוגרמות, אומר הרמטכ"ל: "ואם בכלל אופן יקרה דבר מה, אז עשינו את כל ההוראות הנדרשות לך". וההוראות הנדרשות לך זו חטיבה 7 ברמת הגולן

(חטיבה מינוס) ובית הספר לשריון לסיני (חטיבה מינוס מינוס) ועוד קצר ג'ויס מילואים למפקדות וגדומה. וכמובן מה שיש בדיר, שאלות האוגדה הסדירה למחצית 252 בסיני, וחטיבה 188 בצפון. וזה לא יכול היה לעמוד מול המתקפה המצרית והמתקפה הסורית בשום פנים ואופן – ואת זה ידענו קודם.

במאי 1973 הייתה לי סגן מפקד אוגדה ב- 252 בסיני, והרמטכ"ל דוד אלעזר בא לביקור היה אז כוננות "כחול-לבן", כדי שזוכר את זה מהספרות, אם לא מידע איש'). ליוויתי את "דוד" בביקورو ואמרתי לו שהוא, בכלל אופן, חושש. והוא תהיה מלחמה התשה, או התשה – משופרת, אז אנחנו מסודרים. אך אם לא כך יקרה, אלא תהיה מלחמה של ממש, הרי עם מה שיש לנו כאן אין כל סיכוי. אז הוא אומר: "נכוון, אני מסכים, תהיה לנו התרעה בת 4 ימים במלחמות נוריד את האוגדות לתכנית 'סלע' עם 3 אוגדות – אחת סדירה (כפי ישלימו אותה) ו- 2 אוגדות מילואים ניכנס לתכנית 'סלע', תכנית המגננה בסיני, עם זה נסתר". ואם כך בסיני, קל וחומר ברמת הגולן. אלא שבסתפונו של דבר, לפי הערכתי ולפי הבנתי וזכרוני, עם כל ההשתיגויות, באיזה שהוא מקום הרמטכ"ל ואלו שלו לא קיבל עד הסוף את הערכת אמ"ן, שלא תהיה מלחמה, ולא הילכו עד הסוף לכיוון השני. הם נשארו אי שם באמצעותם. איש אחד, שעלה בדרגה ביום שייש בצהרים, מסגן אלוף לאלו משלנה (הרמטכ"ל התפנה ערבית המלחמה לחתול דרגה) שאל את הרמטכ"ל: – "תיה מלחמה"? – אז דוד אמר: "שמע, אני לא בדוק יודע, אני חשב שלא". הוא עשה את הסיורים, ואמר – "אלו הסיורים שעשינו, אם הערכת אמ"ן אינה נכונה". כן קרה דבר מה של שימוש. לא כאן ולא שם. אני מסכים עם מה שאמרו שלמה גזית ואבי יער, שאמ"ן "עזר לו מאוד" להישאר באמצעותו ולא להסיק את המסקנה, מפני שיחס הכוחות היו ממש אומללים.יחס הכוחות האלה, ברגע זהה קרה, תמיד צריך לראות את מה שעשו מול האלטרנטיבת האחרת. ואי אפשר היה לבדוק את האלטרנטיבת האחרת, כי היא לא נושא. אתה לא יכול לקחת צבא שקבע לעצמו סדרים, שהוא מתגיים – 36 שעות ופורס חלק מהכוחות בתוכן ואת רוב הכוח תוך 72 שעות ולזה הוא פאורגן, ואתה אומר לו בברך: "מלחמה בצהרים". יותר מזה: אומרים "מלחמה בערב" – והיא באה בצהרים. מושג תפישת הביטחון לא השתנו אף הבנת מושגי תפישת הביטחון השתנה מאוד. קחו לדוגמא "עומק אסטרטגי": למדינת לא היה ישראל עומק אסטרטגי לפני 67', והנה פתאום, אחרי 67', יש עומק אסטרטגי! תמדו את זה בקולומטרים, זה קיים לפחות

בסיוני, כשבירתת הגולן יש עומק טקיי. אבל זה עומק אסטרטגי, לkilometerים, זה לא היה עומק אסטרטגי תפישתי, בפסיכולוגיה של הציבור כולו, של הממשלה ושל הצבא. וגם מדינית, כי בסופו של דבר אמרו: "אף מטר"! אם אומרים "אף מטר" אין לך עומק אסטרטגי, גם אם זה 500 ק"מ. והבעיה הייתה "אף מטר", שלא נראה להם בתפישה שהערבים יכולים לחתן לנו שטח בכוח, וכי בכוח הם לא יקחו. וכשהתחנה נלחמת על "אף מטר", אין לך עומק אסטרטגי. אז תחלה: יש לך או אין לך נשארנו עם זה, לא יודעים. אתם רוצים מושג אחר? אני יכול לעבור על 10 מושגים, אך עוד אחד יספק, כדי לראותה שתובנה של המושגים השתנתה בין השנים 67' ל- 73'. נוצר המושג: "גבול בן - הגנה". משתמשים בו גם היום פה ושם, אבל אז הוא היה חזק מאוד והנה - הוא הושג, הנה עשו יש לנו גבול, אולי זמני בן - הגנה, וצריך להפוך אותו לקבוע בן - הגנה. ואז מה קורה? בדרך כלל כשהמידינה וצבא יש גבול בן - הגנה, כמו תעלת סואץ, הנה - למרות תעלת סואץ - הגענו ממש בפשיטות למצרים העילית. ואז משתבר גבול השני אין גבול בן - הגנה. למצרים אחרי 67' לא היה גבול בן - הגנה כמידינה. שלצד השני אין גבול בן - הגנה, עושה את כל המאמצים לשנות את המצב הזה. אז הם עושים שאין לו גבול בן - הגנה, עושה את כל המאמצים לשנות את המצב הזה. ואז הם עושים כמו לאיום (אני מציג את זה פשוטנית) במשך 5 שנים, הקפיאו את יכולת הצבא ואת עוצמותיו והלכו למלחמה כדי לשנות את המצב בו אין להם גבול בן - הגנה. והייתה צריכה להיות מוגבול בן - הגנה. כי מבחינה טקטית, או מבחינת השטח, תעלת סואץ היא מקום נادر להגן עליו, וזה מביא את הבעיה הבאה. שהיא בעיה מושגתית: הדבר הביא למלחמה הבאה. אבל, אני אומר את זה לאור זה שב- 72' - 71' לא תחיל משא ומתן. בכל אופן לא משא ומתן מלא אלא טרום משא ומתן לגבי הסדר בסיני. מה שדורב בו אז היה דומה להסכם הבינאים של 57'. ב- 71' ירד משה דיין, שר הביטחון המנוח, לסיני, סייר שם ובארוחת צהריים אכל עם הקצינים של אוגדה 252. ואז הוא אמר "תأكلו ותשאלו". והיתה לו זמן וגם היה לו סבלנות, אז שואלים, ואז כבר דובר על נסיגת אפשרית, הפרדת כוחות בזוו, היו כאלה שהתווכחו... ושאלים אותם: "עד איפה, אドוני השר, אתה חושב שאפשר לסתור"? - אז הוא אמר (בסוף 71'): "אם זה תלוי בי ויהיה איזה שהוא פרוץ בהסכם - עד מזרחה לרפדים". ולכדום נתקע האוכל בפה. אנחנו, שהחזקנו את התעללה ב"מלחמת העתשה" בדמננו, פתאום הוא מוכן למותר?!. הוא ידע מה שהוא חושב,

הוא רק לא הצליח לשכנע את הממשלה ואת גולדה מאיר. זאת אומרת שגבול בו – הגנה היה מושג שהשתבש כהוגנו, הוא נוצר בעצם "על העוקם" כבר באותה שנה, או בינו המלחמות, 67' עד 73'. אל תצפו אגב, שיתפרנס ספר של גמאס' ויפטור לכם את השאלות, או שיתפרנס ספר של סדרת ויפטור לכם את השאלות; איש מהם אינו נשוי נישואים כתוליים לאמת ואני, שקורא היום ספרי זיכרונות וקורא מה שכתבו אנשים באירוע כלשהו ומשווה את הזיכרונות, חברים... כל אחד דואג למועדו, לזכרונותיו ולמה הוא שair. זה לא פותר לנו את הקשיות והתהיה האמת שלי, תהיה האמת של דני אשר, ויבוא אחר ויספר אמת חדשה בעוד 10 שנים ויהיה רוויזיוניסם, ורויזיוניזם על הרוויזיונים... קבלו את זה הדברים מאד משתנים. הייתה רוצה לדבר על 2 עיניינים ובזה לסיסים. אני לא רואה את עצמי מוסמך למה שקוראים "הערכה ומחקר", לא התנסתי בכך מספיק ואני מכבד את הדברים שאמרו שלמה גזית, אבי יורי ושמוליק לימונה, אנשים שבאמת הערכה זורמת אצלםدم. גם בתפקידו באם"ו, בעירותי, כמחקק 269, עסקתי באיסוף וגם כקמנ"ר נתתי יותר לצד האיסופי. אני רוצה לומר מילה על תשובה ממשית: בכל פעם שחזר לך מידעתו תשובה ממשית של איסוף. ובעניין הזה יש לי טענה לכך, לא למודיעין. ראו, בסופו של דבר חוזרים לאוֹתָה נקודה. אותה תפישת מוחתית: ככל פעם שחזר לך מידעתו תשובה ממשית של איסוף. ובעניין הזה יש לך אמרה (ואצלך היא לא השתנתה עד היום) שזכה לו צבא מילואים, ולא בטחון אמרה (ואצלך היא לא השתנתה עד היום) שזכה לו צבא מילואים, ולא גייסו אותו בזמן אנחנו עוסקים. לכן צריך לגייס אותו ומבל' שם"ו ייתן את ההתרעה זה לא לך; וכך חיל האוויר והמודיעין יצכו לעדיפות בכapps ובערך אדם סדי' וכו'... וכו'... ולא הלאו עם זה בנושא המודיעין עד הסוף, עד היום הזה. ואני מיצר עלך מפני שליטויאל בן פורת יש בעניינו הזה "קייס". התשובה היא איסופית: שיש לך ספקות ואתך יכול להשפיע גם בבניין הכת, עוד טרם אתה מגיע להערכתה קו נקרטית, לתת עוד ועוד מידע. אני מכיר את כל התאוריות, וב-73 לא ניצלו את כל הפוטנציאלי המכמוני של האיסוף. זאת היתה שגיאה נוראית, איקונית וכמותית, כי אתה צריך להסביר אותה ועל זה עוד מקורות. זאת היתה טעות קשה ביותר, שכן עז למסוגל להסביר אותה ואני גם לאאמין שם מישחו יסביר אותה אני קיבל את ההסבר. לכן, ככל שישקיעו יותר כסף ביכולות איסופיות אין בזה גבול וצריך להיות כפוכ במקפלה מפני שאף אחד לא יהיה לו קשה שתיה לו עוד פלוגה אחת של טנקים באוגדה של טנקים, והוא יאמר – "אני לא יודעת אם אצליח להביא אותה לידי ביטוי בקרב, אבל

לי מספיק שיקולים טוביים שהיא תתקיים ואני אחזיק אותה ואיה שלם; אתה חוסך את הכספי של האוגדה זו מהמודיעין?! זאת שאלת האיזון, שניסיתי להסביר אותה בבוקר. והדבר האחרון - דיברו כאן האנשים מזוויות הראיה של המודיעין, אך אף אחד לא דבר כאן היום, ואולי זה לא הזמן, מזוויות הראיה של הקברניט המכון. אז אם הם כל כר מוכנים, למה הם רוצחים להיות שם? אבל הקברניט, שמקבל את ההערכה ואפילו אם הערכה מוכנים, על "היחידה", מזמין לפגישה אצל רמ"ח מבצעים. התבלבלו שם בלוחות הזמנים, ואני מגיע בדיקוק להציגת "הערכת המצב השנתית" בדצמבר 66, לקרأت שנות העבודה. נדמה לי שהנהול הוא בזאת גם היום: המודיעין נותן את הערכת המודיעין השנתית, ואחר כך ר' אג"ם את הערכת האג"םית ותוכנית העבודה. ולבסוף הרמטכ"ל מסכם לשער הבטחונו, שהוא אז אשכול (הוא היה גם ראש הממשלה) וזה אומר לי רמ"ח מבצעים: "פגישה לא תהיה כזו בcheinם. ראמ"ן השביר בהערכתו למה לא תהיה מלחמה בשנת 67": "לא תהיה מלחמה" הוא אמר, "כי המצרים בתימן, כי בשbill לעשות היערכות בסיני זה יקח להם חצי שנה ואם הם בכל אופן יחליטו על שינוי מזורי, יקח להם חצי שנה לעשות את היערכות בסיני" וכו' וכו'. וזה אשכול הרים את היד ובשפטו הכל מקצועית, הוא לא היה איש צבא, אמר: "אחריה תגיד, מה יקרה אם יגידו להם למה?" השורה הראשונה של האלופים נשארו עם פנים כתומות, אלופי המשנה חיכו ונחנו בסוף צחקנו על ה"טמבל" הזה, מה הוא מבין? תראו את מי שמו לנו שר בטחון... רוזה אלוהים ועובדת חצי שנה ואמרנו להם ל Maher וهم נכנסו תוך שבועיים לסיני, ורק אחרי זה, כנסעתி ללימוד באלה"ב והוא היה לי זמן לסדר את הראש, הבנתי מה החיק לו. איך זה ניגמר? זה ניגמר כשהוא שאל את השאלה, וזה הרמטכ"ל רבין התעורר, ואמר: "ויהיה ויגידן להם ל Maher אז אנחנו מתגייסים תוך 36 - 24 שעות, כך וכך, 36, 48, 72 שעות, ומקדמים את פני הרעה", הוא צדק, רבין. אני חשב שהבנתי את אשכול הרבה יותר מאוחר, שנה אחרי זה. הוא אמר: "כדו, רבינו. אתם מתגייסים ב-48 או 36 שעות, כל לוחות הזמנים האלה. אני זה לוח הזמנים שלכם. אתם מתגייסים ב-48 או 36 שעות, כדי לגייס אמריקאים, אני צריך צרייך לגייס קואליציה, אני צריך לגייס ממשלה, אני צריך לגייס אמריקאים, אני צריך לגייס... לא יודע מי. את זה אני עושה ב - 24, 48, 72 שעות"? זה בדיקוק מה שקרה;

הוא שאל: "כמה זמן לי יש", לא "כמה זמן לכם יש". פירשו של דבר, שהערכתה המצב המודיענית שניתנת לckerנייט... תארו לכם שהיו אומרים לו ב-67, בתחילת 67: "סבירות גבואה למלחמה". מה הוא עושה עם זה עבשו?, גומר את המיתוע? (היה מיתוע). יש לו בעיה שאתה אומר לו דברים שהם לא קונקרטיים למשך הבוקר, כי אם אתה משכנע את הקברנייט, ש"ם הולכים להילחם, תגיס". נניח שהוא יגיס ולא יקרה המבוקש של "מלחמת יום הכיפורים", מה הוא עושה עם זה שנה קודם? פוליטית, בין לאומות, חברתית, קואליציונית? יש לו בעיה ואני חשב שהמעיים שלהם מתחפכות כשהם מקבלים הערכות מצב נכונות, הערכות מודיעין נכון נוכנות, הרבה פעמים. אז אם זה בעיניינים מהלכים פוליטיים - נחא, אך כshedobar על אפשרויות של מלחמה יש להם קושי עצום, ואני חשב שהמעיר והמוסר הערכה (ודיברו היום על איר למסורת ואמרו דברים אלה נכון), צריך להבין את הפרובלמיות שנתקל בה המחליט, בדיק כפי שהם ניתנו, ערב 73': טוב מה אנחנו עושים עם זה? מגיסים ערבי בחירות את הצבא? זה היה שיקוף מוטעה, אבל הבינו מה עברנו.

קמנ"ר תא"ל דורון תמייר :

אחרי 20 שנה של שתיקה רשמית, לא בודדים, החלנו שיש לעסוק בזה. אני מודה ומתוודה שכשהחלטתי "לדחוף" את העניין הזה, לא ידעתי מה יצא מזה; גם לא ידעתי בדיק מה אני רוצה, ולמה. אבל היה ברור לי שהשתיקה המתמשכת זו, משווה בה לא בסדר. כמו תמיד, אגב, צועקים על אלא שיש לנו אחרים... אני אומר את זה אפרופו חלק מהאנשים, שלקחו בשלושת הכנסות הללו חלק. קודם כל המונענות: לא מספיק זמן, למה שלמה אייננו, כל מיini אמר דברים שלפי דעתך הם לא לעניינו. ישבת פה קצונה צוירה, שהממר אליה צריך טיפול בהם, להזכיר אותם לאי זה שהוא מצב שעוניינו הוא מאד פונטנלייטי, עמוק של מודיעין במידינת ישראל. ורק לחייב אותם לאוירה, הם לא חווו את זה, לא יודעים. הרי ההבדל בינוינו לבין אותם אנשים שהיו ב-73, הם לא היו יותר חcents מאיתנו, לא יותר טובים מאיתנו, אולי אפילו יותר אינטלקנטים, באינטלקט נס... יחד עם זאת ההבדל הגדל בינוינו לבנים הוא שאיננו אחראי "יום כיפור" והם את "יום כיפור", לקרהת "יום כיפור"; לא היה להם אי זה שהוא משא קודם על גבם

הלקחים השליליים מ"ששת הימים" הם אפילו לא הפיקו, כי כשמנתחים בדרך כלל לא מחתטים יותר מדי. זה נכון, זה כן דטרמיניסטי שמי שעוסק ב"ቢזנס" הזה של מודיעין, בחיזוי העתיד, יטעה בנסיבות, השאלה איזו רמת טעות ובמה טוענים. -- -- הגזמה המחקרית הידועה...: "איך אמרתם שחושיכו צrisk להגיע לדמשק ביום שני בשמונה והוא הגיע בש...?" כל הזמן אנו מלמדים את המחקר ואת קציניו המתקר, בעיקר את המתקר המדיני: "נסו להיות את התהיליר, את הביווניס". את זה לא זיהו מראש וזה לא התחיל ב-73 וגם לא ב-72; ולפי כך הטעות הגדולה של אי זיהוי התהיליר הביאה, כמובן, לטעות ה"קטנה",vrani קורא לה, של אי זיהוי העובדה שעומדת לפניו מלחמה בטור התהיליר. רמת הטעות היא זאת, שכן מבחן התוצאה, בהוויה הישראלית, הוא הקובלע, למרות שיכול להיות זה לא נכון לקבע, אבל בהוויה הישראלית, בתנאים של מדינת ישראל, בקורס הבטחונית שמדינת ישראל מבטאת את עצמה -- זה המבחן הקובלע. וכך המודיעין הוא האחראי על התרעעה מפני מלחמה, אף אחד, אגב, לא הגדר מה היא ההגדרה הזאת. יש לנו מצב שבו האג"מ, כדי לעשות הערכת מצב או תכניות מלחמה, אמר: "אני לוקח התרעעה בטוחות זמן של 24 עד 48 שעות? מי אמר? יש מישהוא ר' אמר"ן שהתחייב על לוחות זמינים? לא, אבל הרי מה שקבע בסוף הוא ציר הזמן, כי אנחנו יודעים לגייס מילואים ב-24 ו-36 שעות; וזה הרי הדבר הקובלع להגנתה של מדינת ישראל! והמודיעין עד היום לא אומר זאת ואני אומר לכם -- הוא גם לא יגיד אף פעם. אני אומר לכם, בראשיתי כקמנ"ר, שם אנחנו ניתן התרעעה של 24 שעות... ב"יום כיפור" הייתה התרעעה של 24 שעות! אם אז הייתה התרעעה של 24 שעות זה "ברוך" לא קטוע? בראשיתי אני, היום, בפוזיציה הזאת זה יהיה "ברוך" לא קטוע! בזודאי שלו אשכול צדק: מדינה צריכה להכיר את עצמה למלחמה ולא רק צבא, וזה לא רק עניינו של מלאים אלא עניינו פסיכולוגי וסוציאלוגי מדרגה ראשונה. ראו מה קורה לנו עכשיו (ואנו נ) עוד לא מבינים באמת מה קורה לנו), בכל סוגיית הדיאלוג שלנו עם אש"ף ועם אחרים. בתקופה הזאת, ההשפעה של זה על החברה הישראלית ועל צה"ל ועל המודיעין תהיה בנסיבות מסוימות ביותר, ואני לא רוצה לעשות כרגע את ההערכה לאי זה כיון. בדיאלוג הזה אנחנו, המודיעין, צריכים לתקן מהר לכיר, להכניס ת"ראש מתחת למים קרим ולהיות הרבה יותר מאוזנים ולא "אופוריסטים", להזות אם זה באמת הולך לאי זה שהוא כיון, מצד שני להיות מספיק עירוניים כדי לא לעצום עין אחת בלתי מכוננת, בהיבט

המודיעיני, אחרת אנחנו יכולים לטעתות שוב.

אני חושב שמדובר של המודיעין בכלל, קהילתיות המודיעין בכלל, בתקופה האחרונה ובתקופה שתבוא, מעמדו בסך הכל ירד. למה אני מתכוון? כשהתקרב לאויבים שלך, מובן שהمبرעים והמקורות ישבים בפרק של 20 ס"מ מהקרב ניט שלך; כשהוא מדבר איתם באופן דיאינטימי, הוא מקבל הרבה הרבה מאד אינפורמציה דרך הדיאלוג הזה, אז הזירה שি�שבת בתל אביב וכותבת את הניר צריכה להמשיך לעשות את זה, אבל ברור שהזה זדקהות לדבר הזה קטנה יותר. אני מדבר בעיקר בrama האסטרטגית - מדינית, ובתמונה הצבאי אנחנו צריכים להמשיך כאלו לא קרה כלום. בוויוכוח איפה צריך להיות המחקר המדיני, אני לא יודע להגיד איפה יותר טוב שהיה. במקרה, נראה לי שהמצב הנוכחי הוא דו-ბסידר, עם כמה נקודות חולשה. בהחלט כן. במצב גיאופוליטי משתנה צריך יהיה להגיב, אולי, באיזו שהיא תצורה אירוגנית אחרת, אז מישהו י策ר לחת את דעתו בנסיבות מדינית ישראל, אגב, מי צריך לחת את דעתו זה רק ראש הממשלה, כי הוא בעצם הוא השולט על כל שלושת השירותים, חז"מ אמרונו שכפוף לרמטכ"ל, אבל אם איזו שהיא ישירה גם אליו. ורק לאחר פרטציה אחרת, אולי. בשלב הזה לא נראה לי שזו הולכת לקרים. בשנת 88', בהיות ר' זירה צפונית במחקר, הערכנו سورיה לא הולכת ליזום מלחמה באותה שנה למרות, שהפעולות הצבאיות הסוריות בסוף שנת 88 - ובסוף 88 היו מדרטיות: הסורים באופן עיקרי, בكمות ובאיכות, עסקו בסוגיית ההבקעה סובן רמה"ג, תוך התאמה של מה שקרהנו "התו"ל החדש", שפותח בהתאם לתנאים בישראל י"ח רמה"ג, תוך התאמה של מה שקרהנו "שורה תחתונה" שענינו גם אסטרטגי - מדיני, קבועה ברמה"ג. אבל בסוף, בגלל "שורה תחתונה" שענינו גם אסטרטגי - מדיני,سورיה נתוניהם), מתוך שימת דגש על דברים אחרים, בקיץ ובאביב, שבעת שארה (על בסיס אותן שسورיה לא הולכת ליזום מלחמה בשנת 88, והיתה יותר מסבירה שאמרה (על בסיס אותן דודוקא כן עלולה ליזום מלחמה. הדבר הגע עד הקבינות ואני באתי והציגתי את השrema"ג. ובא עמוס גלעד (או ינקיל, אני לא זוכר מי בא) והציג את האפשרות השניה. היה דומה. אני הצגת את שלי, כולם עשו עם הראש, אז בא עמוס להציג, וכולם עשו גם כן עם הראש. ודוד לוי, סגן ראה"מ, שהיו לו לפעם הברקות טובות, שאל: "סוב... מה לעשות עבשו?", זאת אומרת - מה נעשה עם זה עבשו?, מה אנחנו יכולים לעשות?

בא אחד אינטיליגנטי, מציג ואומר: הנה, על בסיס נתונים אנחנו חושבים שסוריה מתכוונת למלחמה! בא אחד אחר, אינטיליגנטי מارد אפיקו ומציג ההפך! מה הממשלה בדיקות צריכה לעשות?". זאת חלק מהמבוכה של קברניטות שבאים לפנייה אפשרויות. היא הרי לא מצויה בבסיס הנתונים, היא קוראת בדרך כלל מודיעין מעובד. למעשה ראש הממשלה ושר הביטחון, היא קוראת דק מודיעין מעובד; והיא מיתקษา והיא לא יכולה להחליט. היא רק יכולה ל选取 אחריה איזה שהן תחשות, מתוך הבנה שמי שבאמת אחראי על העיניים הזה המשקל שלו אולי יותר חזק, אבל לא מבל' לשמע את החלופה ולהתמודד איתה. אני אומר את זה כי בסופו של דבר קברניטים מחליטים לעיתים בغالל המודיעין, לפעמים אמרות המודיעין ויש להם אינפורמציה - בעיקר בעידן הנוכחי של מגעים חשאיים ואחרים - בלי לערब את המודיעין, שבאמת הם יכולים להחליט בלבד. עם זאת, תשתיית המודיעין כפי שהתרחשה ב-15 שנה האחרונות היא מרשימה. היא באה לתת תשבות, שלא היו באמת יכולות להינתן בתקופת "מלחמת יום היפורים", "אפרידינגן" מ-82 עד הגעתנו לקרת שנות 2000. ופה אני רוצה לגעת בכמה סוגיות יותר ספציפיות. אתם שמעתם מה כמה דברים נוראים, א: על מה שקרה, ב: על מה אנשים חשבו שקרה. מה מהם חשובים שקרה וזה הדבר הייתם גרווע, כי תראו שאחרי 20 שנה, לכואורה, היינו חשובים לחקר והכל כבר ידוע וברור ומובהר ומסוגג, מה סיבתה ומה מסובב, ולא היא. ונראה שגם דרכו של עולם דטרמיניסטי. כל אחד, מנקודת המבט שלו באותו זמן על אותם אירועים, רואה את זה אחרת. והמספר שאתה צריכים לצאת אליו מפה, הוא ש - (א) אתם צריכים "לקנות" כל מה שאמרו פה, אבל לא לקבל את זה "פוך גראנד" באופן מוחלט. זה ברור לגמרי וכך גם פני המציאות שאתם חוקרים במחקר, או כשאתם בשדה הקרב, חשובים איך האויב הולך לפעול. אתה צריך לשוט הכל כדי להיות חד וברור, שסימני השאלה לא יהיו קיימים. ועל רקע זה הרי התפתחה מערכת האיסוף של אמ"ן ושל צה"ל, הבניה משני רוחדים: (1) התקיפה האסטרטגיית מדינית, שהיא בסך הכל בrama טובה מאד. (2) הסוגייה השנית היא מה שאנחנו קוראים "המודיעין לדרג הלוחם". אני מודה וمتוודה, שבגלל זה יהוי של מה שדובייק דיבר עליו הוציאו את "המודיעין מרמת הדרג הלוחם" מהם". אני ציפיתי, מודה ומיתוודה, כי ב - 6 - 5 שנים האחרונות היה דחיפה קדימה והרובד הזה של האוגדה והגיים קיבל את המענה המתאים. וזה לא היה קרה, ולא שלא היה את נקודות החולשה. היה אותו, אבל כמו שדובייק אמר: "כדי שתת

להן מענה צרייך משבבים". משבבים לא היו ולא הגיעו. יש תוכניות, איך אני מודה לך
יש בעיה, בקמנ"ר, להשפיע על העניין זהה. פה ושם, בשוליים, אני יכול לעשות את
זה, אבל זה כבר לא נמצא בחצר שלנו וזה לא אליבי, אני לא מתחמק פה מאחריות.
להיפר, במידה מסוימת הייתה שמת אילו זה היה חזר אליבי. צרייך "כתפיים רחבות"
לשאת את העניין הזה, אבל לפחות הינו יודעים שאנו אנחנו אחראים, ולא מסתכלים עלי
בחצר השנייה בעיניים כלות. משיחות שהיו לי עם קצינים צעירים אני חושב שהכנים
הלו השיגו את מטרתם, בהיבט זה אנשים פתחו את העיניים, להבינו שתפקידם איננו
אי זה שהוא משחק אקדמי, משחק עם לשון בתוך לקוחות, כדי שאי זה שהוא ר' זירה או
שר' המחבר יהיה מרוצה, אלא זה גיבוי אמיתי, בסיס לקבלת החלטות של קברניטים
במדינת ישראל. ורק ההבנה הזאת אמורה לשים כל יום על קצין המחבר משקל בלבד מוד
ואחריות, כדי שהוא יבין את זה. וכך שהוא יבין, שטעות שהוא עשוה (או שהמערכת
בתוכה הוא חי עשוה) יכולה להביא אסון גדול למדינת ישראל; הוא חייב לצאת עם
התהוושה זו כל יום; מקום אליה ולכפת לישון אותה. ולא משנה מה הוא עשו: בעניין
כלכלי, במדור A וגם בעניין 1, בכל מקום הוא חייב להבינו שקר כל המכול של העשייה
הaicوتית - היא שבביא את המודיעין לקרים. אני יכול לומר שקר כל המכול של מהלכים
שהציג פה אלוף (מייל') יורי - היום פשוט עושים אותם, המחבר מקבל היום עדיפות...
לצערנו הרבה אנחנו נמצאים תחת שפט קשה מאד של קיצוצי משבבים בכח אדם, למעט המחבר,
שמקבל בשנה הקרויה תנופה חזקה ביותר עם שעינויים אירגוניים על רקע מה שנאמר. מה
שנלמד מה - A.I.D., לא כל כך יושם בשנים האחרונות - עבשו מישימים אותם. ויבא
שינויים גיזרתיים, על רקע השינויים הגיאו - פוליטיים שגורים, וגם מערכת הדרבה
שתבוא לפטור את הבעיה העקרונית של הקצין החוקר, אותו רמ"ד מעולה שהוא זכר.
מה השAIRה המלחמה הזאת הבתודעה הפרט והכללי? אחריו אנחנו לא עסוקנו בזאת יותר כדי
במהלך השנים, היא השAIRה אבלו שחוות זו משקל עמוק של משמעות מה שצרייך היה
לשות - ולא נעשה. המשקל הזה הוא שהדריך את "הabort the my-isms" אחרי 74' בחינוך
שליהם את המחבר עצמו. אני חשב שעם כל האילוצים ויש לנו - בעיקר כח אדם, כי
אנשים הם אנשים, הם אנשים... הם אנשים... ראיינו את זה פה, השלושת הכנסים.
עדין מיקרה מאר, כל הסוגיה זו, ובמהלך 94' נראה ממשיר בצורה אחרת של עיסוק
בנושא. ועודינו, אני אומר, מי שמשפיע בעיקר על ההיסטוריה הוא זה שכותב אותו.

והאובייקטיביות של הנutenbergים גם היא מוטלת, בנסיבות, בספק. עם זאת, אנחנו מחויבים
 לכך כלפי הדורות הבאים ולכון הרגשת שՁוינן יש צורך לקיים את הכנסים הללו ואני
 מקווה שזו יחולל לאט – לאט למותם של האנשים וזה מה אני מקווה שייצא משלוחת הכנסים
 הללו, ולא נסיים מגע עם זה. אני חושב שהדבר הבא שצרי לעשות, זה שבל מפקד יחידה
 יזום דיון בתוך יחידתו. לא נצליח כל פעם להביא את כל הפורום הזה, שמדובר גם
 במקרים. כפי דעתך, קצינים צעירים יותר צריכים גם הם לחוות ולשemu את מה שקרה
 ואת הלחצים שאנו חובבים שנכוו להפיק מזה. ושוב – אני חוזר לכך האדם. אני לא
 בטוח שיהיה לנו יותר קל בסוגיה הזאת, אנחנו מתמודדים היום קשה מאד בעיקר עם
 איכויות של כה האדם, לא בהבט הבלתי, אלא דווקא בהבט ההכרה. המוטיבציה לעשות
 ולהישאר לאורך זמן בתוך המערך, בכל המתחומים. ואני די חרד, שמצד אחד אני אזרח
 ישראלי ואשתחם אם יהיה שלום עם מדינות ערב, השלום הזה תהיה לו השפעה על נושא
 הביטחון, ואם אנחנו לא נדע ולא נשכיל לשמר כה-אדם איכותי מאד, שימוש "להחזיק
 את הספרינה", אז יהיו עצוזים קשים מאד, וזה תלוי מאד באמנת במנחים ותלווי גם
 בחברה הישראלית. החברה הישראלית יש לה נתיחה לניטוש דברים במאהירות רבה מדי, דברים
 שלא ניראים לה חשובים מחר בוקר. ואלו אנחנו, חובה علينا לחשב גם על הדברים
 לטוחים יותר ארוכים ולכון הסוגייה של הסברת פסיכולוגית לקבוצת קצינים וחילils
 צעירים של מה שקרה היום ומשמעותם, לפחות כדור הבא. וגם אם מחר חותמים הסכם
 שלום עם כולן, הדור הבא נצטרך עדין להישען על מודיעין אף טוב יותר במידען
 השלום, כדי לאפשר בטענו עצמי גם לבטניות וגם לחברת הישראלית.

האגודישין באלחמת ים היפני

נספחים:

* **לקחי סכסוך ישראל ערב 73'**

עיבוד מאמר מתורגם מתוך הספר

"לקחי המלחמה המודרנית"

מאת: קורדסמן וואנגר.

* **הזמןות לסייעיזיונים.**

לключи סכוז ישראל - ערב 1973: מלחמת אוקטובר.

פרק 2 מתוך - A. H. CORDESMAN & A. R. WAGNER, THE LESSONS OF MODERN WAR, VOL. 1, WESTVIEW PRESS\MANSELL PUBLISHING, U.S.A 1990.

[תרגום ועיבוד: אל"ם רון כתרי, בסיו"ע סמל רחל קרונין]

סקירות הלקחים העיקריים של הלחימה באוקטובר 73 בין העربים לישראלים משמשת רקע הכרחי להבנת המלחמות שבאו אחר-כך. מחקר זה מניח גם את היסודות להבנת ובוטה מהמחלוקות, שהתפתחו סביב טקטיקות וטכנולוגיות נתונות, בעימותים מאוחרים יותר.

اللוחמים

מלחמת 1973 בין ישראל, מצרים וסוריה הייתה העימות הגדול הרביעי במספר בין כוחות ערביים וישראלים, שהקדמו לה מלחמות 48⁴⁴, 56⁴⁵ (שהתפתחה מפלישת צרפת ובריטניה למצרים, במטרה לכבות את תעלת סואץ) ו"מלחמת ששת הימים" של 67⁴⁶, במהלךה השמידה ישראל במקפת מנע מקדימה את העוצמה האוירית הערבית בעודה על הקrukן וצה"ל כבש את סיני, הגדה המערבית של הירדן ורמת הגולן.

אחרי כל עימות באה התעצומות צבאית מסיבית בכל צד, הצד שיפורים מתקדמים בדרגת הטכנולוגיה שהועברה. ב-73, ניתן היה להשוות את צה"ל, בטכנולוגיה - טקטית, שיוומה, למורביה צבאות וחילות האוויר של מערב אירופה ולצבאות ערב היהת טכנולוגיה דומה, בקרוב, לו של הצבא הסובייטי. תהליך זה של התעצומות צבאית מוצג בנספחים א' ו-ב'. המספרים מראים כי המושג "עימות נמוך-עוצמה" (LOW INTENSITY CONFLICT) יכול להטעות, כתיאור כללי של מלחמות בעולם השלישי. במהלך 73, חרגו הקפי הכוחות שהתעמדו בחזיותם סיני ורמת הגולן מעבר לציפויות הכוחות המירביה של רק"ם, כפי שהזננה במשחקי מלחמה בין נאט"ו לכוחות ברית ורשות". עימותים אלו לא עקרו, עם זאת, גישה מובהקת כלשהי:-

העימות ב-1948 היה, בעיקרו, קרב התשה של חיל'ר וארטילריה. עימות זה היה הפחות חמוש ובטכנולוגיה ירודה, אך כפי שמציג נספח ג' - היה בו מספר הנפגעים הגבוה ביותר.

הלחימה בין ישראל למצרים ב-1956 הייתה בבחינת "הציג צדדיות" לעימות הרחב הרבה יותר, שהתפתח בין מצרים, בריטניה וצרפת. אז מנו כוחות היבשה של מצרים בkowski 150 אלף חיילים, כ- 430 טנקים, 100 משחיתתי טנקים 100-S.U., 200 נגמשיים, 500 קני-ארטילריה, 50 תותחי נ"ט מתנייעים ו- 255 מטוסי קרב.

לישראל היו, בקושי, 100 אלף איש בכח היבשה המגויס שלה, כ-300 טנקים ביןוניים, 100 טנקים קלים א.מ. אקס - 13, 450 זחלמי"ם, 150 קני ארטילריה ו-155 מטוסי קרב. מצרים השיגה את כל כוחותיה מסיני, למעט חטיבת אחת והציבה רק 50 אלף חיילים במערך ההגנה שלה מול ישראל, שמצידה הפעילה רק 45 אלף איש בהתקפה על מצרים. בשעה שישראלי השינה התקדמות ניכרת למול מערכיו ההגנה המצריים החלשים, היה על מצרים לעורך את כוחותיה להתמודד עם העובדה כי בריטניה וצרפת ריכזו את מלאו עוצמתן בהתקפותן על סואץ וכי הצלicho להשמיד למעלה מ-500 מטוסים מצריים - ברובם על הקרקע. כח המשימה האנגלו-צרפתי הכלול עמד על כ-100 אלף איש

בעימות ב-1967 השיגה ישראל הפתעה טקטית כמעט מוחלטת, שעה שהטילה מתקפת מנגנון בירורית מבриיקה שכמעט והכחידה את חילות האויר הלא מוגנים של מצרים, סוריה ואח"כ - ירדן צה"ל הטיל מהלומות שריוון מהירות לתוך סיני והגיע לסואץ. אח"כ, הוטלו כוחות חיל'ר ושיריוני בהתקפות לכיבוש הגולן, ירושלים והגדמ"ע. שלא כבקרבות 48' ו-56', הייתה התוצאה נצחון ישראל מוחץ, שהושג נגד גייסות ערביים כפולים בעוצמתם, בטנקים ומטוסים. ב-1967 מנו כוחות היבשה המגויסים של ישראל כ-250 אלף איש, כ-850 טנקים מערכה ביןוניים, 150 טנקים קלים, 1500 זחלמי"ם ונגמשי"ם, 200 קני ארטילריה, 50 טילי קרקע-אוויר, 550 קני נ"מ ו-286 מטוסי קרב. למצרים היו כ-210 אלף חיילים בכוחות היבשה, 1300 טנקים מערכה, כ-1000 נגמשי"ם, 575 קני ארטילריה, 160 טילי קרקע-אוויר, 950 קני נ"מ ו-430 מטוסי קרב. לسورיה היו כ-63 אלף איש בכוחות היבשה, כ-750 טנקים מערכה, 585 נגמשי"ם, 315 קני ארטילריה, 1000 קני נ"מ ו-127 מטוסי קרב. לירדן - 55 אלף איש בכוחות היבשה, 288 טנקים, 210 נגמשי"ם, 263 קני ארטילריה, 143 קני נ"מ ו-18 מטוסי קרב.

"מלחמת הנטה"ה" של 69-70, הייתה בעיקרה מלחמת-אור עתירת טכנולוגיה בין חה"א הישראלי למערכי הגנת הנ"מ על בסיס טילי ה"סאמ'", בעיקר מטיפוס סאמ-2 ו-3, שהשתפרו והלכו. אין מתאם ברור בין סך האבדות והנפגעים לבין עוצמת הכוחות והטכנולוגיות, שהיו מעורבים במלחמה. כמומחש בטבלה בסוף ג', הניבה המלחמה הראשונה בין ישראל לערבים את מספר הנפגעים הגבוה ביותר, אף שרמת הכוחות והטכנולוגיה היו הנמוכים ביותר.

כל עימות בין ישראל לערבים הוליך את הצדדים לשפטם לקחים חדשים, ליצור תרכובות-כח חדשות ולנצל טכנולוגיות חדשות. כל צד, עם זאת, הסיק מסקנות שונות בתחוםים המדיניים, האסטרטגיים, הטקטיים והטכנולוגיים. ב-1973 נshown צה"ל בעיקרו על תפישת שריוון, הגנה אוירית ועל ביטחון עצמי בתחום המדיני. מקרים התכוונה למתקפה חשאית, שתנצל תכונן קפדי לצליות תעלת סואץ, בצד יעד מוגבל של אבטחת דרום סיני ואפשר גם מעברים חיווניים, בהסota מערכי טק"א ונ"מ כבדים. سوريا, חלה בהרבה ומוכנה פחות, אולצתה לאALTER התקפה עם כוחות מועטים ופחות מוכנים.

להלןם והשגיאות - 1967-1973

הניצחון הישראלי ב-1967 היה כה סוחף, עד כי מובן כי ישראל לא ביצעה חקירה בוחנת של יתר חולשותיה הצבאיות. היא נתה להתייחס לחולשות הערבים כאילו היו תרבויות וכמעט בלתי נמנעות בגישה הערבית לאומנות המלחמה, ולא כנובעות מאירגן ומנהיגות לקויים. דעתה של ישראל הוסחה גם מהצורך לשכך את המתרחש בשטחים שכבה, מהופעת אש"פ ומ"מלחמות ההתשאה" הממושכת עם מצרים.

קשה להגיד תאריך לפrox "מלחמות ההתשאה" - אך אפשר והיתה זו הטעעת המשחתת "אלט" (1 אוק' 67) ע"י ספינת טילים מצרית, אשר סייפה הדגמה ראשונה בשדה הקרב לפיתוח הטילים, שהיתה מהפכנית בתחום הלחימה הימית. בספט' ובאוקטובר' 68', פינתה מצרים את מרבית ערים באיזור התעלה והפגיזה בארטילריה את כוחות צה"ל: כ- 5000 פגשים לשעה נחתו על העמדות הישראלית באזורי התעלה, ב-3 הזדמנויות שונות. אף שחדלו המצרים מהפגיז, הביא הדבר את ישראל לבצר את עמדותיה בתעלה ולבנות בונקרים בגזרה הקדמית. ישראל יקרה מערכת מסועפת של דרכי צבאות, צמתות ומערכות הגנה, אף שיכולה לאייש את המערכת נשענה על התרבות-מודרנת וגיטות מילואים. המצרים, מצדם, בנו את מערכיהם לגנטם לאורך תעלת סואץ. הם ערכו סוללת עפר לאורך הגדרה המערבית להגן על מוצביהם מפני אש כוחות צה"ל וכדי להסתיר את יחידותיהם מتصفית. הם סללו רשת דרכים לאורך של כ-2000 ק"מ, לאפשר תגבור מהיר של איזור התעלה ותנועת חד-סטרית לאורך התעלה. כן נבנו 20 שדות תעופה מוגנים ורשת מסועפת של אתרי טק"א.

גמאל עבד אל נאצ'ר, נשיא מצרים דאז, הכריז רשמית על פרוץ "מלחמת ההשתה" ב-8 במרץ 1969. מצרים החלה בגל הפוגות חדש וכבד יותר מקודמיו, שנמשך כ-80 ימים. ישראל הגיבה באש ארטילרית ובהתקפות קומנדוז ואוויר. מצרים הגיבה בעיבוי מערך הטק"א וארטילריה הנ"מ. ישראל הצליחה לתפוס כמה ממרכיבי המפתח של הצד המצרי --- באופן כללי, מכל מקום, ישראל נסכה על עצמה אוירית והדבר הביא לידי התמודדות בין מטוסי קרב ישראלים לבין מערכיו הגנת הנ"מ של המצרים.

המצרים החלו לפשוט אל מעבר לתעלת (10 ביולי 69, בפשיטה על מוצב ה"מזה" בפורט תאופיק). הפשיטות החלו בסדרת התקפות מוגבלות של קבוצות קטנות והמשכו בפשיטות פלוגתיות, שאנו נטלו עימן שבויים ישראלים. ההתקפות הוסלמו, מכאלו שכונו ליעדים בוודאים להתקפות על מוצבים מבוצרים. כוחות מצריים תקפו את נמל העיר אילת (16 נוב' 69) והשמידו 3 כלי שיט ישראלים. ההתקפות שבו ונישנו ב-8 פבר' 70, עת השמידו 2 ספינות עמוסות ציוד צבאי ותחמושת.

بعد ישראל מגדרה התקפות אלו כהתקפות הטרדה, היתה להן השפעה מכרעת על המוראל המצרי. הן מהיחסו למצרים חן כי הישראלים - פגעים הם והן כי הם עצם יכולים להבקיע את מערכיו ההגנה הישראלים.

מצרים אף שיגרה גיחות אויריות מעל איזור התעלה וניסתה לחדרו למרחב האויר של סיני. אך שמטוס מג-21 מצרי הפיל מטוס "פנטום" ישראלי, לראשונה, ב-9 דצמ' 69, הנה באופן כללי לא עלהה יפה מערכת קרבות האויר עבור מצרים. היא איבדה כ-60 מטוסים בין 67' לראשית 70', אך הקרב העיקרי ניטש בין מערך הנ"מ המצרי לבין המטוסים הישראלים. מאחר והללו יכלו, בדרך כלל, לשבש את הטילים ולהוציאם מכלל פעולה, כמו גם לטוס מתחת לתחומות יעילותם, הנה היה להם יתרון מוחלט. באותה תקופה שנזכרה לעיל, איבדה ישראל רק 6 מטוסים, מסיבות שונות והצליחה מצדה להשמיד את מערך ה-SA-2. מכאן ואילך החלה בפיתוח חידירות עמוקות, אשר היו כה מוצלחות עד שאילצו את בריה"מ לספק למצרים כמויות ניכרות של טילי SA-3 ולהגדיל באופן חד את נוכחותם הצבאית למצרים.

כ-55atri-3 SA היו פרושים במצרים ביוני 1970 ומטוסי מג - 21, מוטסים ע"י טיסים סובייטים, החלו להופיע באוויר. עוצמתה הגוברת של מצרים הגדילה במידה את האבדות הישראלית וחיה"א הישראלי איבד כ-20 מטוסים ב-6 החודשים הבאים. הסובייטים מיקמו את הטק"א שלהם 30 ק"מ מהתעלה וספגו אבדות אף הם, לרבות 5 מטוסים על טיסיהם ביום אחד (30 יולי 70). אריה"ב הגיבה בספקה לישראל יותר "פנטומים", טילי קרקע - אויר "הוק" וצדוד ל"א מתקדם.

הסיכום הפכו גבויים מדי עבור שני הצדדים. באוג' 70' הביאו אריה"ב ובריה"מ לידי הפסקת אש לפני ישראל הספיקה להתמודד עם סוגיות השמדת טילי ה-SA-3 או שהערכה את ההשלכות הפוטנציאליות של השיפור בהגנה האווירית - הקראקט של העربים.

סיום זה של עימות 69-70' מסיע להסביר מדוע נכשלה "מלחמת ההטהה" בתיקון הבטחון העצמי המופרז של ישראל בתחום העצמה האווירית ובמיוחד בכושרה של ישראל לזכות בעליונות אווירית מיידית ולאחר מכן לספק סיוע קרוב לכוחות הקרקע. ישראל הוסיפה לפעול כאילו לחיל האוויר שליה יהיה גם להבא חופש פעולה במלחמה. היא גם לא הוסיפה לחפש אחר כלי נשק אויר-קרקע מתוקדים נוספים, לא תירגלה משימות-תקיפה מתוקדות, לא שימרה את כושרה להשמדת טילי SAM ואת מאץ הנל"א (ECM) והותירה את תכנון המשימות, ברובו, לטייר החמוש. ישראל התמקדה בקרבות אויר וכך לא פיתחה צוותי מרכז לניהול משימות תקיפה, תיאום נתוני סיור ותכנון שימושות תקיפה.

הבעיות הנוספות שהתפתחו באומנות המבצעים הישראלית ניתנות לסיכום כדלקמן:-

* **כוחות השירות המשובחים ויכולות האויר-אויר הקרבויות הסוו את הצורך בכוחות משולבים מאוזנים יותר:** ישראל הייתה חלהה במיוחד בעוצמת הארטילריה ונינזודה ובסוכחות נ"ט.

* **ישראל נכשלה בשימור איזון בטכנולוגיה מתקדמת:** היא נמנעה מלרכוש שיפורים באמצעותם נזקקה נואשות, כגון: מערכות תקשורת, טילי נ"ט מונחים-מודרניים, אמצעי ראיית לילה, מערכות שליטה-bash לארטילריה, תוספות שירות לנגמשיים, רכבי הספקה רב מינוע - או התאמת עזרים טכניים אחרים לפעולות מבצעית.

* ישראל לא השכילה להתמודד עם הצורך במערכות הגנה קבועים ומובוצים: היא הותירה את הגנתה בתעלת ברמת הגולן ברמה של מאחוזים מבודדים והפכה נסמכת, באורח מוחלט, על התרעעה מוקדמת ועל גיוס מוקדם למערכות הקדמיים.

* באורח כללי יותר, ישראל לא פיתחה מעולם תוכניות אפקטיביות לתקפה פתולוגית או גיוס, כתגובה לתקפה ערבית: מערכת המילואים הניה כי יעמוד לרשותו זמן מספק להתקנות, טרם תפרוץ מלחמה. הוא לא ניבנה להציג כוחות מאוזנים בקו ועמדות מפתח כגון מכני ארטילריה וקציני תיאום אויר קדמיים, שהיו מסומנים רק לשלב הסופי של הגיוס.

* ישראל הותירה למילואיה "להתחלק" בכוונות, בשל סיבות כלכליות: היא קיזחה את תקציב הגנתה כדי למן תוכניות אזרחיות. כתוצאה, לא פיתחה מעולם מובילי טנקים הולמים ונכשלה באחזקה ציוד אנשי המילואים שלה.

* ישראל נסלה באין בניה מאגרי תחמושת ועתודות למלחמה, כהכנה לעימות רציני ומתרשך: היא הניה כי תוכל לקבוע את משכחה של מלחמה.

* ישראל הצליחה בהבנת החוסר בארגון - פיקוד מרכז וראי לשמו: היא לקתה בניהול המלחמה הכוללת ובאכיפת תיאום בין מפקדי היחידות הקרביות בשדה, שהיו עצמאיים ופיאודליים. מלחמת 6 הימים, אם בכלל, נתנה תוקף לצורכי במפקדים קרביים הפעילים באורח עצמאי וمتעלמים מפקודות, בהפגנים יוזמה. ישראל נכנסה למלחמה 1967 עם צבא ויצאה ממנה עם סדרה של יחידות מבוצרות.

ישראל נסלה גם בתשומת הלב שנטנה לשינויים שחלו בעולם הערבי. הסיבה העיקרית לכך יכולה להיות השינוי שחל במודיעין הצבאי הישראלי, שנטה בעקבותיו להיות טקטי באופן תחת אשר מדיני-צבאי ושגה באוסףו מידע על כוונות האויב, להבדיל מיכולותיו. איכותו של המודיעין הישראלי סטה מאיזו בין איסוף להערכתה, לדגש על אספקת ידיעות במישרין לקרבניטים. יתרה מכך - ישראלים, שגדלו בקרב העולם היהודי והבינו את נתיבי מחשבתו ויעדיו, הוחלפו על-ידי קבוצת "מומחים" שוטמי - זרים, להם ניסיון מעשי מוגבל עם אויביהם. מנהיגי ישראל הפליטיים, כמו גם מפקדי הצבא, החלו לחוש, בפשטות, כי אין להם מפני מה לחוש.

הוכחה ניצחת היא, כי ישראל לא הצליחה מעולם לפתח הבנה מלאה, הנו של עלית סדרת שליטון במצרים, עם מות נאצ'ר (ב-28 ספט' 70), הנו של עלית כוחו של חאפו אל אסד בסוריה, (ב-18 אוק' 70). חוסר הבנה זה הוביל לקריטי בגיבוש הכלכלה הערבית בהשגת הפתעה אסטרטגית באוק' 70. למעשה, כל המקורות מראים כי בידי ישראל נמצא כל הסימנים המעידים המתאים, אך היא נכשלה בכך בבדיקה נכונה של השינויים המפורטים, שחלו בארגון הכוחות הערביים בין 1970 ומשמעותם, הן בהבנת כוונותיהם של אסד ואמון, למרות קיומם של מספר תרגילים שהיו כמעט "חזרות" לקרואת ההתקפות, שבאו מאוחר יותר.

הכשלון לשים לב לסימנים המעידים, מודגם פעמיים נוספת בעובדה כי ממשלה ישראל החלטה לפני המלחמה לצמצם את נתוח ההוצאות לבתוון מתוך התל"ג. החלטה זו, שהתקבלה ע"י משרד הבתוון, נבעה בחלוקת מן הטיעון כי הסיכון לפרוץ מלחמה הינו נמוך במידה כזו, שהזגדשת הגידול הכלכלי הייתה הכרחית לחיזוק הכלכלה הישראלית וכי יכולת משופרת, אורך טווח, לתמוך בהגנה חזקה. אפילו שעמדה ישראל על סף המלחמה, הותירה את "קו בר-לב" בסיני, כמו גם את רמת הגולן, בלתי מאושם למעשה. יתרה מכך, אף שקציני מודיעין ישראלים זוטרים חזו נכון את התקפה הערבית כ-48 שעות מראש, הנה קצינים בכירים מהם עיכבו את דיווחותיהם עד לרגע האחרון. אף אז, השהטה ממשלה ישראל את גiros המילואים וסרבה להתריר לחיל האוויר רשות האחזורן. אף אז, השהטה ממשלה ישראל את התקפה המצרית והسورית המתפתחת. לתקוף תקיפה-מנע, לנסות לשבור את התקפה המצרית והسورית המתפתחת.

יש להעניק עוד את מלוא האשראי למצרים, עברו אחת מתוכניות ההונאה המבריקות ביותר בהיסטוריה הצבאית. מ-1971 עד 1973, השכילה מצרים לבנות יכולת להטיל התקפת פטע בהשתתפות מאות אלפי חיילים. הם עשו זאת בנצלם את בתוון-היתר הישראלי, תוך ביצוע סדרות חוזרות ונשנות של גiros וריכוז כוחות מצריים באזורי, מה שנראה רק מעט יותר מתרגיל שגרתי בהעמדת - פנים מדינית ובתעומלה. לתוכנית המצרית עמד יתרונם של שלושה עקרונות בסיסיים: הסתרת כל המהלים הצבאיים כאימונים או פעילות פוליטית; הסתרת הכוחות לכך כי למצרים יש תפישה מבצעית, הגורסת צליחת תעלת סואץ וכיבוש חלקו הדורומי של חצי האי סיני; והסתרת כל המידע הנוגע לעיתוי התקפה.

הצלחה זו מרשימה במיוחד, בהנתן העובדה כי באורך קבוע התקשו המצריים להסתיר סוד כלשהו. היא הושגה ע"י שמירת התכנית בסוד, למעט מספר קטן של יועצים ליד סאדת. מרבית השרים והקצינים המצריים נותרו באFILEה עד כדי 5-6 חודשים טרם המלחמה, עת נדרש תואם בין - משרדי נרחב. מספר המתכננים והקצינים החל אז לגדול, אך מרבית הקצינים המצריים וחיליהם לא היה מושג כי המלחמה ודאית, עד הרגע האחרון ממש. שמירת הסוד וההונאה מנעה את ממשלה ישראל מילואים, שעה שגילתה לבסוף את הסימנים המעידים על מתקפה מצרית וסורית; הוליכו את ראש הממשלה ישראלי לסרב להתייר מכוח מנע לשבירת המתקפה ביום פרוץ המלחמה; וצימצמו בהרבה את סך האבדות המצריות והסוריות הראשונות.

ההיסטוריה של העימות

פרטי הכוחות שהתעמתו במהלך הקרבות ב-1973 נידונים להלן, במהלך הניתוח. חשוב לציין, עם זאת, כי ישראל ניצבה בפני עצמה קשה בראשית המלחמה, בשל הצלחת הערבים להשיג הפתעה תוך כדי התפתחות המלחמה, השיגו הישראלים עליונות מספרית בהתגשויות טקטיות רבות, לאחר ועמדו לרשותם:

* **מערכת גיוס עדיפה.**

* **מודיעין ומערך שליטה ובקרה טובים יותר.**

* **ניסיונות משופרת בהרבה של כוחות קרקע.**

* **מערכת שוויב אוירית עדיפה, שאיפשרה להם להעתיק במהירות את אמצעי ההגנה האווירית מהזיהת אחת לשניה.**

להלן הלחימה לא ניתנת לתיאור כסדרת אירועים כרונולוגית רצופה, מושם שהתפתחה במהירות לשני סדרות עיקריות של קרבות: האחת בחזיות הסורית והאחרת בחזיות המצרית. פרוט ההתרחשויות בשתי החזיות מראה כי הערבים איבדו את היתרון הראשון שלהם, מושם שسورיה ומצרים לא יכולו למתאם מבצעי אויר או יבשה: - הם חסרו אימון יעיל בתימרון כוחות קרקע וכי יכולת שרב שליטה והתרעה אווירית מתואמים וgemäßישות בפיקוד הגבוה.

הצלחה זו מרשימה במיוחד, בהנתן העובדה כי באורה קבע התקשו המצריים להסתיר סוד כלשהו. היא הושגה ע"י שבירת התכנית בסוד, למעט מספר קטן של יועצים ליד סאדת. מרבב השרים והקצינים המצריים נותרו באפילה עד כיו-5-6 חודשים טרם המלחמה, עת נדרש תואם בין - משרד נרחב. מספר המתכננים והקצינים החל אז לגדול, אך מרבית הקצינים המצריים וחיליהם לא היה מושג כי המלחמה ודאית, עד הרגע האחרון ממש. שבירת הסוד וההונאה מנע את ממשלה ישראל מגייסים מילואים, שעזה שגילתיה לבסוף את הסימנים המעידים על מתקפה מצרית וסורית; הוליכו את ראש ממשלה ישראל לסרב להתייר מכוחות מנע לשברת המתקפה ביום פרוץ המלחמה; הותירו את שרשות הפיקוד הישראלית בלתי מדוחת וمبולבלת עת פרצה המלחמה; וצימצמו בהרבה את סך האבדות המצריות והסוריות הראשונות.

ההיסטוריה של העימות

פרטי הכוחות שהתעמתו במהלך הקרבות ב-1973 נידונים להלן, במהלך הניתות. חשוב לציין, עם זאת, כי ישראל ניצבה בפני בעיות קשות בראשית המלחמה, בשל הצלחת הערבים להשיג הפתעה תוך כדי התפתחות המלחמה, השיגו הישראלים עלויות מספרית בהתגשויות טקטיות רבות, מאחר ועמדו לרשותם:-

- * **מערכת גיוס עדיפה.**
- * **מודיעין ומערך שליטה ובקרה טובים יותר.**
- * **ניסיונות משופרת בהרבה של כוחות הקרקע.**
- * **מערכת שוו"ב אוירית עדיפה, שאיפשרה להם להעתיק במהירות את אמצעי ההגנה האווירית מחזית אחת לשנייה.**

הלחימה לא ניתנת לתיאור כסדרת אירועים כרונולוגית רצופה, מושם שהתפתחה במהירות לשתי סדרות עיקריות של קרבות: האחת בחזית הסורית והאחרת בחזית המצרים. פרוט ההתרחשויות בשתי החזיות מראה כי הערבים אייבדו את היתרון הראשוני שהיה להם, מושם שسورיה ומצרים לא יכולו למסור מבצעי אויר או יבשה: - הם חסרו אימוןiesel בתימרון כוחות קרקע וכי יכולת שוו"ב, שליטה והترة אוירית מתואמים וgemäßישות בפיקוד הגבהת.

המלחמה פרצה ב-6 אוקטובר 1973, כאשר תקפו כוחות סוריים ומצרים בשתי חזיתות את קווי הנסkat האש של 1967. ההתקפה הסתמכה על מאמצי הונאה של העربים, אשר תוכניטה גובשה ע"י הישראלים רק ערב פרוץ מעשי האיבה. ישראל החליטה שלא ליזום מתקפת מנע כנגד כוחות ערביים, בשל סיבות פוליטיות.

ימה הראשונים של המלחמה היו קritisטים לישראל. צבא הסדייר ומספרים מוגבלים של מילואים נאלצו להתמודד עם המשימה הלא נעימה של בלימת גיסות ערביים מתקדמים, הצד ניוס כוחות מילואים ישראלים והטסת כמות גדלות של ציוד מלחמה מאה"ב.

האירוע המרכזי בחזית המצרים, בידי המלחמה הראשונים, היה כיבושם של מעוזים ישראלים שנודעו בכינוי "קו בר-לב". מערבי הגנה מבוצרים אלו, שהיו ממוקמים היטב, הותקפו ע"י מספרים גדולים של גיסות מצריים. כל המוצבים, פרט לאחד, נכבשו או הושמדו ע"י המצרים בחלקה הראשון של המלחמה --- בחזית הצפונית, התקפה סוריה את ישראל באזור רמה"ג, בהדגשה מיוחדת לאיזור שמצפון ומדרום לקוניטרה. מרכז הכוח של המצב שחייב שהמיקוד העיקרי של מאץ התיגבור הישראלי יכוון לחזית זו, במהלך חלקה הראשון של המלחמה ---

התקדמות הערבית בשתי החזיתות הייתה מוגנת ע"י טילי קרקע-אוויר, אשר נוצלו לסיעודי ביטרול התרונות הישראלים באיכות המטוסים וברמת הביצוע של הטיסים. בחלוקת הראשון של המלחמה היו טילים אלו אפקטיביים במיוחד, משומש ציוד הנלי"א האמריקאי המתוחכם טרם הועבר לישראל. בנוסף לכך, הוצרכו המטוסים הישראלים לטוס במשימות סיוע קרוב בעת ההיא, ללא יהנות מדיכוי מקדים של מערך טילי ה-SAM.

מרכז הכוח הצבאי השני, זכתה רמת הגולן למספרים המשמעותיים יותר של תגבורות. בעוד הישראלים נמצאים קשות במהלך ימי המלחמה הראשונים הם הצליחו, יחד עם זאת, להתחילה בתקפת נגד ב-11 אוקטובר. זו הchallenge במהלך הדיפת הסורים לאחר, למורות התנגדות עיקשת. שבוצע ע"י 4 טורי שריון. הכוחות התקדמו תוך הדיפת הסורים לאחר, למורות התנגדות עיקשת. הסורים לא הרשו למערכיהם לקרוס, עם זאת, כמו שקיו הישראלים שיקר. הם נסוגו באורח סדור, תוך כדי לחימה. ב-13 אוקטובר העritic שרב הביטחון משה דיין כי התקפת הנגד הראשונה הצליחה והורה להעניק עדיפות לסיני, בתגובה ע"י כוחות וציוויל.

ב 11 אוקטובר, הגיעו למצרים פניה דחופה מהסורים לסייע בהקלת הלחץ על רמת הגולן, ע"י הטלת התקפה בחזית הדרום. המצרים חשו צורך להענות לבקשת זו כדי למנוע מפללה מבעלות בריתם הצפונית. התוצאה הייתה הסתערות בוקר ה-14 באוקטובר אשר התפתחה שלא כמצופה. הרמטכ"ל המצרי שאזלי, עת שהה מאוחר יותר בגלוות, מתח ביקורת חריפה על הנשיא סאדאת, שהורה על ביצוע ההתקפה ורשنته המכוחלת התבטה גם בכך שלא הקלה על הלחץ שהופעל על הסורים בחזית הצפונית. בעיות צבאיות נמשכו, אם כן, בחזית זו מבלי שהתקפות נגד שהוטלו עלו יפה. ב-21-22 באוקטובר כבשו הישראלים את החרמון ונמצאו בעמדה נוחה לאיים על דמשק.

נק' המפנה במלחמה בדרום התרחש ב-16 באוקטובר 73', עת צלחו כוחות הישראלים את תעלת סואץ והחלו בגיבוש ראש בגדה המערבית שלה. חלק ממאמץ זה, הצליחו הישראלים לתפוס ולהשמד סוללות טילי קרקע אויר בגדה המערבית-- -- עת צלחו את התעלה, פרץ הגנאל הישראלי שرون דרך קו המצרים וכבש את דווורסואר, מהלך שבוצע בסיווע חה"א הישראלי שפועל באיזור בחופשיות לאחר השמדת הטק"א. מנוקודה זו הישראלים שטו והתקדמו, תוך ניצול הצלחה: טורו-שריון מהירים היכנו בכוחות המצרים מאחוריו קוייהם, תוך שהם חותכים קו תספוקת ותקשות. בהתקדמותם, נתקלו בכוחות פחות טובים של המצרים, אשר נמצא - גייסות ואמצעי לחימה - בגדה המזרחית של התעלה.

הניצול הדרמטי ביותר שהשיגו הישראלים בעת הצלחה היה במידודם של מרכיבים עיקריים של הארכיה השלישית המצרית. הישראלים היו נחושים בדעתם לחותן למגורי את התספוקת לארכיה ולכפות את כניעתו של כח ענק זה, דבר שהיה בבחינת משימה קשה מאחר ולארכיה השלישית היו עתודות גדולות של מזון ותחמושת וקיים מבארות בעיר סואץ, שהיו עדין פעילות. הארכיה השלישית התחרפה, איפוא, בציפיה להתקפה הישראלית.

הפסקת האש שנקבעה ל-22 באוקטובר 73' התממשה, עת נעו כוחות הישראלים לשמדת נתחים מבודדים של הארכיה השלישית. בעת שעשו זאת, נתקלו באויב קשה, שהיה עדין חמוש היטב. מצד שני, יכולת ישראל להביא לביטוי את מלא משקלו של יתרונה האויר, בשגרה גיחה אחר גיחה למול הכוחות המצרים.

הישראלים יכלו לגרום נזק גדול הרבה יותר לארכיה השלישית, אלמלא המעורבות הפוליטית של אריה"ב. הארכיה השלישית לא הובסה בידי צה"ל טרם הפסקת האש והמשיכה לשפר את מערכי ההגנה שלה וביצעה הכנות נוספות. היא הייתה, עם זאת, מכוורת ולא ניתן היה ל特派קה ביעילות. זהה"א הישראלי המשיך בתקיפת ראש הגשר גם לאחר הפסקת האש וקרוב לוודאי שהיה על הארכיה השלישית להכנע, בשל התקפות האוויר וחוסר באספקה.

מציר המדינה האמריקאי, ד"ר הנרי קיסינג'ר, לא רצה בתבוסה מוחלטת של מצרים, משום חשש כי ממשלה מצרית מובשת תהא חלה מדי מכדי להכנס למוו"מ. הוא חש גם כי פעולה כזו תפגום קשה בדיםומי של אריה"ב בקרב העולם הערבי, לאחר שסיפקה לישראל מגוון נרחב של אמל"ח וشبعت ובעונה אחת ביצעה גם מאמצ אינטנסיבי לסיים את הלחימה, אשר תמה אכן,

ב-24 אוקטובר.

קרקע ומערכי הגנה

הלחימה עוצבה ע"י שני סוגי שטח שונים: אזור תעלת סואץ והמדבר משני עבריה, ורמת הגולן.

קרקע, סיני: ----

בשל טبعו הקשה של הקרקע, התבטה המלחמה בסיני, במאבק על דרכי אסטרטגיות ומעברים ועל שטחים השולטים עליהם. עם זאת, התנאי הדומיננטי הינו המאפיין המדברי של הסביבה, שהשלכתו העיקריות הינה, שהצורך לנחל מבצעים צבאיים משמעותו מאבק בתופעות של חום ודרישות שתנאי זה מחייב על שיירות סיוע לוגיסטי לאספקת מים ונוזלי-קיורו. בנוסף לכך, טפרטורות גבוהות מציבות מוגבלות משמעותית על החילילים, הן במונחי ביצוע פיזיים, הן כרכיב של מתח פסикו-פיזי.

מבצעים צבאיים מודרניים בסיני הדגשו את חשיבותן של יחידות שריון/ממכנות וכח אויר. הדבר נבע בעיקר מה יתרונות הצבאיים והמכניים הקשורים בשטח פתוח, מקום בו העדרה הכללית של צמיחה, כגון עצים ושיחים, אינו מעכ卜 תנועה ונידות או שמסתיר פעילות צבאית. פשוט קשה להסתור במדבר פתוח. הכללה דומה מתיחסת לאזורים הרריים בסיני, החשופים מצמיחה, בעיקרם. עם זאת ההרים, בעיקר בדרום, הינם תלולים ומשובשים דיים כדי להגביל תנועת שריון בדרך גישה מסוימת, באיזוריהם אסטרטגיים רבים. בעוד ששטחי המדבר הפתוחים מתאפיינים בהקנית הנידות הנדרשת לתנועות שריון, הנה הם מתאפיינים גם בפגיעות לעוצמה האווירית. הדבר מציג מימד נוסף ללוחמת המדבר: מאבק הטנק-בטנק הופך מורכב, בשל יכולת המטוסים לתקוף במטוסים, שוב ושוב וביעילות מרשימה, ריכוזי שריון, למרחק ניכר מבסיסם. שטחים פתוחים ורחבים ושמיים בהרים הינם בבחינת יתרון משמעותי לכוחות אויר, שאינם מושפעים מקשיש התנועה של השטח מתחת להם, אלא במקום בו נדרשות התחשבות או הגנה מפני אל"ח נ"מ, מה שוגדר כחיסרון מובהק ביבשה, קרי: קשיי השטח והריהוק ממוקורות הספקה, הינו בבחינת מרכיב מכירע באשר לעוצמה אווירית. היבט אחר ללחמה בסיני הנובע מתוואי שטח, הינה פגיעותם של מערכיו הגנה סטטיים לטקטיקות של מצור. כשהם מנוטקים ממזון ומים, אתרים אלו אינם יכולים להתקיים, או להישאר יעילים מבחינה קרבית, יותר מאשר פרק זמן מוגבל. לרוע מזלם של הישראלים, אתרים סטטיים כאלה ניכפו עליהם עיי טבעו ומידיו של חצי האי סיני, שנכבש ב"מלחמות ששת הימים". עם זאת, מרכז כובד אלו שיחקו תפקיד חשוב בשלבים המוקדמים של מלחמת 1973 והם כונו עיי הישראלים, בהכללה, כ- "קו בר-לב".

מכשולים: סיני-

אורכה של תעלת סואץ הוא 175 ק"מ, רוחבה נע בין 180-220 מ' ועומקה משתנה בין 16 ל-18 מ'. גובה המים כ-2 מ' מתחת לשפת הגדה, כשלגדות שיפורעים חדים, מכוסים בבטון מזוין, המונעים מקלים אמפיביים לצלוח את התעלה ולטפס ממנה לגדה ללא ביצוע פעולה הנדסיות מכינوت. זרם המים מהיר וחזק ומגיע עד כ-18 מ' לשניה בצפון וכדי 90 מ' לשניה בדרום. הפרשי הגאות והשפלה מגיעים כדי 60 ס"מ בצפון ועד לכ-2 מ' באזורי סואץ שבדרום, כאשר הזורם משנה כיוון מדי 6 שעות בהתאם לשינוי בגיאות ובשפלה. משפיעים אלו את השימוש, במידה רבה, על תוכנית הצלילה המצרית, בעיקר על הביעות הטכניות של הפעלת מעבורות והקמת גשרים.

הישראלים השקיעו כ-268 מיליון דולר להקמת מערכת ביצורים, דרכים וمتקנים עמוק, שכונתית "קו בר-לב" ונוועדה להגן על הגדרה המזרחתית של תעלת סואץ. המערכת, שהתרפשה לרוחב כ-160 ק"מ ולעומק 30-35 ק"מ, כללה מוצבים, בונקרים, מכשולים כבדות מוקשים נגד טנקים ואדם ועוד. היא נשענה על כמה קווים, עס אゾרי מנהלה, ריכוזי כוחות שריון, עמדות ארטילריה, טק"א "חוק", תותחני נ"מ, צנרת מים ומערכת דרכים באורך של כ-250 ק"מ. ריכוזי כוחות השירוי מוקמו בין 5-30 ק"מ מזרחית לתעלה ובאזור נחפרו כ-240 עמדות לסוללות ארטילריה, 30 מהן היו מאושיות תדירה. מערכיו הגנה אלו נתמכו מצפון ע"י הרים מרכז סיני ומדרום ע"י רכס הרי העג'ימה ומפרץ סואץ.

התעלה הייתה מכשול מים, שהיא על אף אנשי לחצתו בעזרת מאמץ תכנוני ולוגיסטי ניכר, תוך עיכובים והשהייה בנקי הח齐יה ובאופן בלתי נמנע - אבדות, תוכאות תקלות וASH האויב. התעלה, عمוקה מדי ורחבה מכדי לחצתה ללא הסתיעות באמצעות תחבורת, סיפקה מטרות מודגנות לתותחנים הישראלים בעת שהתרחש תהליך הצליחה ממש, תוך שהמצרים נחשפו לאש מושכות מסווגים שונים. הישראלים חסרו מזל, שכן הגייסות המצריות צלחו שלא במקומם ובשעה שתוכננו. (כאן בא תיאור קצר של מערכת הצתת הדלק, ישראל התכוונה להפעיל בתעלת סואץ ושל הנירסה המצרית באשר לאופן שיבוש פועלתה, בעזרת אנשי צפרדע).

המכשול ההגנתי הראשון היה גדת התעלה, עשוית הבטון, שנבנתה כך שתתמודד בגדה החולית ותיציבה. זו התנסהה כמטר מעל פני המים בגיאות ועד 2 מ' בשעת שפל. מכשול זה הגביל כניסה לתעלה וייצאה ממנה לכלי רכב אמפיביים קלים, שנitin היה להרים מעלה לגדה בעזרת גורם מכני נהרות. לדעת משה זיין, הייתה התעלה "אחת מתעלות הנ"ט הטובות ביותר שנייתן לבקש". מעלה לגדות הבטון, ערמו הישראלים סוללת עפר גבוהה לכל ארץ הגדרה המזרחתית, דרומה לקנטרה, שהתנסאה לגובה שבין 10-25 מ' ושימשה הן להשתורת תנועות ישראליות, הן למניעת נחיתה של רכב אמפיביים, בשל תלילותה.

סוללה זו הייתה הראשונה מבין שלוש. היו בה עמדות ירי, לארטילריה או לטנקים, מדי 100 מ' לערך. לאורכה מוקמו 22 מערכיים מבוצרים, שמנו בסה"כ 31 מעוזים, כל אחד מהמערכות שולט על שטח בן 40 אלף מ"ר. את המועוזים הקיפו 15 מעגלי תיל שביניהם שדות מוקשים, אמצעי הטרעה מוקדמת ומלכודות - פתאים. הם עצם היו בניינים במבנה מורכב בן כמה קומות, בגובה מתאימים כדי לשנות על שייא הסוללה וככלו מתקנים ואמצעים כעזרה ראשונה וצotta רפואי, מתקני רחצה ועוד. כל קומה הייתה מורכבת מכמה מקלטי בטון, שעובו בפסי רכבת ומשטחי פלדה והופרדו זה מזה ע"י משטחי פסי רכבת, בטון מזמין וארוגוי חול ובננים, 2-3 מי עוביים. כל מיצד בטון היה מצויד בנשק ארטילרי ובטנקים, שנמצאו בעמדות ירי בזווית רחבה. את הצדדים חיברו תעלות קשר עמוקות, שנבנו ממשטחי פלדה ומשקי חול. ביצורים אלו תוכנו לספק פגיעת פצצות בנות 1000 ליברות והוא מצוידים באספקה כדי להחזיק מעמד נוכח התקפות חזקות.

עם כל זאת, מערכת זו התבבסה על גiros מילואים ובעת שתקפו המצרים הייתה מאוישת למשה רק באופן מוגבל. אף אריך שרון הקטין את מספר המועוזים המאושישים בעת כהונתו כאלו פיקוד הדורות ואף שאלו שמדובר גונן הורה לאייש מחדש כמה מהם, הנה לא מומשה הנחתו. בעת שgal המצרים הראשון, בן 8,000 חיילי הח"ר, שטף ע"ג 10 גשרים מאולתרים לתוך סיני, הוא נתקל בכח ישראל בן 436 חיילים בלבד, שהוא פרוש לאורך 180 הק"מ של תעלת סואץ. אלו היו חייליה של החט' הירושלמית, שהרתו בשירות מילואים ולבטים מהם לא היה ניסיון קרבו כלל או שהוא צועם.

בעורפה של הסוללה רוכזו מערך של שדות מוקשים, בעיקר סביב המועוזים, אך מערך זה לא היה מושלם. האזורים הללו נשלטו ע"י רמפות טנקים, הן מן הסוללה העיקרית הן מהסוללה השנייה, אשר הוקמה כדי לבሎם פולשים שחדרו את הסוללה הראשונה ועבورو דרך. סוללה שלישית הוקמה במקומות נבחרים לאורך ציר הגישה, כדי לאפשר כיסוי נוסף וזריזות אש מול שטחים בעלי ערך טקטי פוטנציאלי.

עתודות נידות נערכו מאחוריו קו הגנה אלו, בעיקר ייחי שריוון. נידות התאפשרה באמצעות רשת דרכים מסועפת להעברה מהירה של כ"א וציוד. ציר הרוחב הראשון, שכונה "לכסיקון", נמצא כ-1 ק"מ מן התעלה ונועד לחבר בין מעוזי "קו בר-לב". הציר השני, שכונה "ציר החת"ם", נועד להנעת ארטילריה. מזרחית לציר זה נמצא 6 מוצבי פיקוד, שנעודו לספק תיאום לדרג הפיקוד הקדמי במעוזי "קו בר-לב". חפקים אלו היו מקושרים למוצבי פיקוד אורפינים בטסה, רומני,

הגייסות המצריים, שנכנסו לקרב עם הישראלים בגדה המזרחית של התעלה, היו מוגנים ומוסתרים ע"י מערכת מסועפת של עבודות עפר. המרכיב הבסיסי בה היה סוללת ענק של חול, בגובה של כ-20 מ' וברוחב של כ-15 מ', שהשתרעה לאורך כ-120 ק"מ, מקנטרה דרומה. בקטעים שונים לאורך הסוללה נערמו עירומי עפר נרחבים, לספק עמדות ירי לטנקים המצריים מול מעוזי צה"ל. בסופה של תחילה, הגעה הסוללה המצרית לכדי גובה של מעלה מ-40 מ', כשהיא משקיפה על הסוללה בצד הישראלי, על המעווזים ועל רמפות הטנקים המגינוט עליהם וכן על "ציר החת"ם" שהתmeshך במקביל ל"קו בר-לב", מזרחית לו. המענה הישראלי, שיזם האלוף גונן, התבetta בהערמת סוללות מגן והסתירה לאורך קו ההגנה השני ובתוכנו (שלא הוצאה אל הפועל) להקמת מגדלי ציפוי. טילי נ"ט וסוללות תותחי נ"ט מוקמו בנקי' שונות לאורך הסוללה ודרך סוללות אפשרו תנועה וגישה לשיא הסוללה ולמרכזי - הכוחם המוגבהים. כ-60-90 ק"מ מאחוריו מעיך זה נמצא חגורת-ביצורים, שכלה חן כלי נשק חן מערך סיוע לוגיסטי, שכלו ארטילריה, בתיהם, שדות תעופה ואתרי טק"א רבים.

הסטרטגייה המצרית של התקפת פטע, העמידה את הישראלים במצב לא נוח ובלתי מוכר של הגנה. ראשית, מאז מלחמת 1948 לא הצליחו הישראלים לאובייביהם העربים ליטול את היוזמה. הם תקפו ראשונים בעקביות, בדרכן כלל בסיווע מהלומות אויריות מתוכנות היבט. שניית, התפישה ההגנתית נשענה, לפחות בתחילת, על מערכות ביצורים ב-2 החזיות, שהיו נייחות וניתנו לאיגור וניתוק מעורפן ע"י האויב. לביש מזלם של הישראלים, הוערכה הסוגייה זו בכפוף לבסיס האסטרטגי של המפקדים בשיטה, דהיינו פיקוד הדרכים והמטכ"ל של צה"ל. כתוצאה לכך, השתנה הגנת הגבול במשך הזמן מתפישה ראשונית של קו ראשון כמערך הטרעה ותצפית, לכדי פיתוחה של מערכת המעווזים המבוצרים. שני המקרים, הדגישה התפישה את חשיבות עתודות השրון הנידית, שהיו צריכות לתקן את הפולש בשלבי ההתקפה המוקדמים. עם זאת, נחלקו האלופים בר-לב, שרון וגונן במידעיהם בדבר תפקידם של המעווזים בבלימת התקפה. עפ"י האלוף (מיל') חיים הרצוג, היה נושא הביצורים בבחינת כישלון, בשל איושם הדל בעת שהמצריםים תקפו.

רמת הגולן - מישור, המתרומם מגובה של כ- 200 מ' מעל ערוץ הירמוך בדרום ועד לשיאו של הר החרמון בצפון, המתנשא לגובה של כ- 3 ק"מ. מבוק של גבעות וולקניות, דמי קיר, ועוד תצורות גיאולוגיות, מגבילים את התנועה בין החרמון לבין ציר دمشق - קוניירה אף לכלי רכב מודרניות. בדרום האיזור עביר יותר, אך מספר גבעות וולקניות המכונות "תילים" מקנות שליטה יוצאת מן הכלל בנקודות צפיפות.---

חמש דרכים מוליכות מישראל לתוך רמת הגולן --- ושתי דרכיהם הולכות לאורכה, מצפון לדרום. ישנן דרכים נוספות המחברות בין הערים העיקריים הללו, אך רק מעט מהן יכולות לשאת תנועה כבדה.

מערכות ההגנה לאורץ רמת הגולן - לאחר לרמה שטח-חזית צר יותר מאשר ל"קו בר-לב", הינה השיטה המיועדת בה למכשולים קטן יותר. אף שנעדרה את תעלת סואץ כמרכיב הגנתה, שימשה בפועל כ"תעלת הנ"ט הגדולה בעולם".

הישראלים ניצלו את התקופה שבין 67' ל-73', להפוך את מערכיה ההגנה שלהם ברמה"ג לבתאי חדיירים ככל האפשר, לאחר חששו מאפשרות להתקפה סורית. המאמץ כלל הקמת מערכות של מכשולים וביצורים בכל השטח ובמיוחד בשפה המזרחית של המשור. המכשול הישראלי החל בzymod לקו הפסקת האש, בתעלת נ"ט שרוחבה נע בין 4-6 מ' ועומקה הגיע לכ-4 מ'. העפר שהוזעמן התעלה שימש להקמת סוללה, בצייה הישראלי של התעלה, ששימשה מכשול בפני עצמה. מעבר לסוללות העפר היו מוקמים מערכיו הגנה מתוחכמים יותר, שככלו מוצבי תצפית והאזנה לצד 17 מוצבים גדולים יותר, בהם 10-30 חילילים. מוצבים אלו היו מצוידים בצד זהישה אלקטרוני מודרני. שדות מוקשים שיינטו מרכיב החשוב במערך ההגנה הישראלי לאורץ רמת הגולן. אלו מוקמו משני עברי תעלת הנ"ט, לאורץ ציר תנועה חיווניים וכן להגנת המוצבים.

כדי להבקיע מכשולים אלו, תיכננו הטוריים - כמו המצרים - לעשות שימוש ראוי לציון בהנדסה קרבית אגרסיבית ותקפונו קומנדו. המטרה הבסיסית הייתה להבקיע את שדות המוקשים, לחצות את תעלות הנ"ט ואת הסוללות, ומשם להתקדם להלאה. את המוצבים תכננו לתפוס בעזרת ייח' קומנדו, להתקיף או לעקוף. ליח' הקומנדו הייתה רק הצלחה אחת בתפיסת עמדות תצפית ישראליות, אך היא הייתה בעלת משמעות רבה: מדובר בתפיסת עמדת התצפית המבוצרת בהר החרמון ע"י ייח' מוסקות של קומנדו סורי, אשר הגיעו למוצב מצפון, הפתיעו את המוצב וחיסלווה.

הבקעת מערבי ההגנה הישראלית ע"י סוריה הייתה משימה קשה ולא תמיד בוצעה לפי התוכנית, ולכן אופיינית בטיעוות. שימוש נרחב בכך לפירוק מוקשים וארטילריה איפיין את המבצע, כאשר השימוש המתוכנן בקשרים ובטנקים הגישור לחצית תעלות הנ"ט, היה כשלון. הסיבה לכך הייתה שטנקים הגישור נשארו מאחור בזמן שהחיה הלוחמות התקדמותו. כתוצאה לכך, נאלצו אותם יhit' לוחמות לרוזת מעלה רכבים ולملא את התעלות בעפר בעזות ATI חפירה, תחת אש הישראלים. שיפור במצב חל מאוחר יותר בהתקפה, כאשר הצליחו כמה בולדוזרים להתקדם לקו הקדמי ולסייע במילוי התעלות. אותם בולדוזרים שימשו גם לפינוי התעלות מצד הישראלי של תעלות הנ"ט.

טכנולוגיות להערכת האיום

ב- 1973 היו בידי ישראל אמצעים מספקים להערכת מידת האיום מצד הערבים, אך הם לא עמדו מול הטעויות שלהם. הנהנזה הפוליטית של מצרים הצליחה לשכנע את המנהיגות הפוליטית הישראלית, שמצרים אינה מוכנה למלחמה וגם לא תהיה מוכנה, לפחות בשנה הקרובה. קודם לחזיה המוצלחת של תעלת סואץ, הצליחו כוחות מצרים להוליך שולל את המודיעין הישראלי כך שיחשבו שהמצרים עוסקים בהליכים צבאיים (שגרתיים) ולא בהכנות ממשיות לפלישה. כל זה הוביל להפתעה משמעותית מבחןת הישראלים אותה ניתן לייחס לפיקחות בתכנון המצרי ולבתוון עצמי עודף של הישראלים. יתרן שתשומת לב רבה יותר של ישראל ל"סיגינט", הייתה יכולה לחושף את המזימה מצרים. הבעיה, כאמור, לא הייתה מחסור במידיעות, אלא ליקוי בפיענוח המודיעין שהושג. בשנים 1972-73, הפחיתה ישראל את המוכנות שלה למלחמה, במטרה לחסוך בהוצאות צבאיות, מה שגרם לביעות הבאות, אשר הגבירו את התלות שלה בהשגת הטרעה (מדוייקת):-

- ★ מצבות כ"א מוקטנות והערכות קדמית.
- ★ משבבים וכ"א בהיקפים מוגבלים.
- ★ הפחיתה במידת התכנון והإيمان בדיכוי הגנה אוירית.
- ★ מימון מוגבל לכוננות אנשי מילואים ולפעילותם.
- ★ קיצוץ בהוצאות על מערכות ש"ב.
- ★ חימוש מוגבל לארטילריה ולהח"ר.
- ★ תיקצוב מוגבל לאמצעי צליחת מכשולים ויכלת-סער.
- ★ אגירת מלאים ל-6 עד 7 ימי לחימה בלבד.

מחקרים רבים הראו, שלישראל היו סימני התרעעה מספקים בצדיו להוצאה לפועל תוכניות הערכות ולהיות מוכנים להתקפה המצרית/סורית. המחקרים הראו שהUSR המוכנות להתקפה נטה משילובם של מספר גורמים: רצון לא להראות כאילו הם ממהרים למלחמה; הערכת - חסר של הסיכונים מצד בכירים במודיעין הישראלי; "נעילה" מצד הישראלים על חולשות המצריים/سورית; עיתוי מוצלח של העربים, בתוקפם בזמן שבתון לאומי.

סיבה נוספת לכשלון המודיעין הישראלי: הישראלים התמקדו בכוונות העARBים, והתעלמו מהיכולת שלהם. בעיה ספציפית הייתה אמונהה של ישראל, שהARBים אינם מהווים איום לישראל בגל הנסיבות הברורה של חיל האוויר שלהם בהשוואה זו של צה"ל.

לאחר התקפה הראשונית של מצרים וسورיה, התהפקה תМОונת המצב. העARBים לא היו מוכנים לבחון את מהלך הקרבות בצורה אובייקטיבית. הם הערכו יותר מדי את הצלחותם, ולא דיווחו במדויק על כשלונותיהם. מצרים וسورיה לא שיתפו פעולה ביעילות, ואף ניסו לנצל האחת את השניה: سوريا הפרישה בתאזרע בעיתותיה בצדיו שכוחות מצריים יתקדמו קודם, ויספגו את מהלומות התקפת צה"ל, שהיא מכוונת נגד سوريا.

המודיעין והפיקוד המצרי נכשלו בכל דרגי הפיקוד. יחידות מייננו לדוחה חדשות רעות, מייננו לבצע תוכניות, או שהגיזמו מאד בධוק הצלחות צה"ל ורמת האIOS שלו. לדוגמה: מצרים הגיזמה מאד בධוק הצלחת הנ"מ, מבצעי אויר, ופשיטות הקומנדו המוסק שלה. היא סרבה להזוז שצה"ל עבר את התעללה, ואז מינה לתקן את כוחות צה"ל, בזמן בו היה חלש מכדי לשרוד.

אפילו ביום, מגזים הניתוח המצרי של מלחמת 1973 באותו תחומיים בהם הגיזמה מצרים בזמן המלחמה, בעיקר בהצלחות מבצעי אויר וקומנדו. בנוסף לכך, משימה מצרים את אריה"ב באספקה מסיבית לצה"ל, שגרמה לתמורות במהלך הקרבות, כאשר הארכיוון האמריקאי מוכיח שזה בלתי אפשרי, שכן אספקת הטנקים שהוזכרה ע"י המצרים, הتبכעה רק לאחר גמר המלחמה. כוחות מצריים וسورים עיוותו ידיעות לגבי הלחימה בכל הרמות, ויצרו "כור של שקרים", שלא מאפשרعربים פיקוד, שליטה ובקרה יעילה ואשר סייע רבות לישראל להפוך כשלון לנצחון.

בניגוד לכך, הגיבו מפקדים ישראלים בצורה מציאותית הן לגבי כשלונות והן לגבי נזחנות. הם אסדו את יכולתם שלהם וגם את זו של האויב. הם קיבלו דיווחים אמינים על כשלונות ולמדו מהם. הם יכלו לנצל במלואה את יכולת התמרון שלהם מפני שיכלו לסמך על המודיעין הטקטי שלהם. הם יכלו לתרום לאחר תחילת הקרבות.

אך גם לישראל היו לקויים משמעותיים בהערכת האויב לאחר תחילת המלחמה. לפיקוד הגבורה של צה"ל לא הייתה מערכת כוללת יעילה, שתפקידה להעיריך, לאבחן ולנהל את מהלך הלחימה. צה"ל סמך על המלצות, הסותרות לפעם, של המפקדים בשטח ולקה ביכולת ניתוח דיןמי של האויב.

צה"ללקח ביכולת ELINT ו-SIGINT. משמעת הקשר של צה"ל הייתה נוראית, ואפשרה למציגים להשיג הרבה יותר SIGINT. צה"ל קיבל כמה משמעותית של מודיעין מארה"ב אך לא ניצל אותו כראוי. מערכם הסיוור האוריינטלי לא היה מוכשר כראוי, ולא היה ערוץ למלחמה בהפצצות מהאוויר. לא היה מודיעין לילי עיל, למרות שהרבה תנומות ערביות התבכעו בלילה. השיטה פעלה רק נגד הגנות סטטיות ואטריות טק"א ואפילה כאן לא ידע צה"ל למזוג מודיעין אלקטרוני (ELINT) ומודיעין מצולם (PHOTINT). במקרים מסוימים, לא זוהה אטריה נ"מ מפני צילוםם לא הראו הערכות טק"א-SA, למרות שאלה התגלו ע"י ELINT. בנוסח לכך, לא היה צה"ל ערוץ לספק מידע איקוני ממודיעין אנושי (HUMINT) או עיבוד של חומר היסטורי לאיתור ייח' אויב.

ההצלחות העיקריות של צה"ל בהערכת המצב היו בעיקר בשדות הקרבות, וכל הסיומים של המלחמה הראו שלעיתים קרובות זכה מודיעין מקורות "גבוהים" להתעלמות.

ההתנסות הניל, היא חלק מתמונה שモוצגת ע"י אחד או יותר צדדים בכל אחת מרבע המלחמות שאנו בוחנים. הצד שלא יוכל היה לדוזח באמינות את ההפתוחיות הטקטיות בזמן אמיתי - הן את ההצלחות הן את ההצלחות, שלו ושל האויב, סבל מחוסר אפקטיביות ופגיעה בכושר התמרון.

הפוליטייזציה של הפיקוד ושל המודיעין לפני המלחמה, הביא לנגישת תכניות התקפה בלתי מציאותיות ולציפיות גבוהות מצד התוקף או, להפתעה טקטית וסטרטגית כלפי הצד המתוגן.

הכשל העיקרי בהערכת המצב, בכל חמש המלחמות, היה רשלנות בניהול ובפיקוד, ולא במודיעין. ההצלחות שבכל זאת היו במודיעין, היו בעיקר באנליה ובמיוזג בין מקורות מודיעין שונים, שחלקם הושפעו מאידיאולוגיות ודעות קדומות של קובעי המדיניות הבכירים, ולא בכשלונות באיסוף המידע. למעשה, רק איסוף מידע אנושי (HUMINT) או ציתות לשיחות בדרג בכיר של האויב, היו מקור מידע מוצק לכוון האויב ויכלו, אולי, לחפות על חוסר היעילות של מידע אחר.

באותה מידה, ברור שככל הצדדים במלחמה 1973 היו משיגים הרבה, ברמה הטקטית, מערכות מודיעין מוטסות או חישני מודיעין למרחוק אשר מסוגלים לספק מידע מעובד ומוכן, בזמן אמיתי. מערכות כאלה היו מונעות משני הצדדים הפתעות טקטיות לאחר ההתקפה הראשונית, מאפשרות מעקב אחר מהלכי היריב, מייעלות דיכוי טק"א ומשפרות את המעקב אחרי האויב מעבר לקו הרਆה, תחום קריטי שבוisko שני הצדדים. מלחמת 1973 מאופיינת באופן כללי ביחסות משורניות ומוכנות. למחסור במערכות לאיתור "מעבר לגבעה", הייתה השפעה רבה בכל מרכיבי הלחימה ולא ספק, מערכות הטיפול המתוקדים במטרות, והמודיעין שיש כיום בצהאות ארה"ב ואירופה יהיו לעזר רב מאוד במלחמות הבאות. ישראל הוכחה זאת בפלישה לבנון ב-1982.

פוי"ש ושו"ב אפקטיבי ואמין

במלחמה 1973 לא הייתה בידי אף צד מערכת פוי"ש ושו"ב אפקטיבית או מערכת קשר מאובטחת. השו"ב הישראלי סבל מליקויים רבים: הציוד לא היה מאורגן, ציוד הקשר ברמה סבירה - בקושי, לעיתים קרובות סופק במידה בלתי מספקת, או כלל לא ואחזקת הציוד הייתה גרוועה. במספר מקרים, נוטק הקשר ומפקדים בכירים איבדו מעקב אחר פעולות פקודיהם.

יש לציין שרמת משמעות הקשר הישראלית הייתה נמוכה ביותר: הם לא תודרכו כראוי בתחום זה, הציגו הערכת חסר כלפי הערבים, ולעתים שברו בטחון-קשר על מנת להעביר הוראות בשרשורת הפיקוד.

מהר מאוד התבגר, שלישראל לא הייתה מערכת שוי"ב יעילה לניהול ותאום התקפות אויר, בירתה ח"ר בסד"כ גдол, או מבצעים משלבים בחזית טקטית צרה. את המערכת לתאום מבצעים יתקיימים אילטרו לאחר תחילת הלחימה. מערכת שוי"ב של יח' היבשה הקרבנות הייתה תלולה בתניעות במקומות רחבים, כדי לספק נתוני ארגון עילאים. כישראל הייתה צריכה לפעול במצב של "תוהה ובוהו" התמוטטו מערכות הפיקוד והקשר שלה. לא רק זאת, אלא שכח אדם כגון יתני ארטילריה, לא הגיע ליחידות המיעודות וכן "התעוורה" מערכת השו"ב הצבאית, שהיתה כליה כמעט לחלוטין בתצפית האנושית.

המחסור בשו"ב אפקטיבי, מסביר הרבה מן ההצלחות של ישראל בשלבים המוקדמים של הלחמה. לישראל כמעט ולא היו עוזרים לאICON מתקדם של מטמות, היו לה שינויים יבשתיים לשיסים יחסית וחסרו לה רשות מידע ושוו"ב אזוריים ומרכזים עילאים. כפי שמהיר כמעט כל דחיכ מלחמת 1973, נצהה ישראל למרות מערכות הפיקוד והשו"ב ולא בזכותה. ישראל לחמה נצחהודות למצינות האישית של הטיסים, יחידות ח"ר אינדיבידואליות ומפקדות בשטח.

כפי שהזכר לעיל, הסתמכו יחידות היבשה הישראלית על מידע מתקיפות ועל מידע מן האוויר, שהגיע באחרור רב. זרימת המידע בקרב גורמי פיקוד הייתה איטית מאד. לא היה קיים ציוד מספק למעקב אחר כוחות הח"ר העربים, טק"א נייד ותותחי נ"מ מונחים. צה"ל לקה בחסר בארטילריה סדרנית ובמערכות אICON סוללות אויב. לא היו מרכזיים טקטיים, מעל רמת חטיבה, שיוכלו לרכז לארגן מידע אודוט איכון ולא היו מרכזי בקרת ארטילריה ובקרים הטישה لكו בחסר באימונים ציוד.

חשוב מכך-לחיל-האוויר הישראלי לא היה מרכזו בקרה על מבצעי התקפה אוירית, עד אחד ואלטר במשך הלחמה. חיל האוויר לא יכול היה לבצע איסוף מידע יעיל בלילה, למרות שתנוועה רבה, מצריית וסורית, הتبכעה בשעות אלו. בנוסף לכך מאן חיל האוויר לנצל מידע מסיורים משוריאנים, או לאתר מקום טק"א ערבי, או לעבד מידע מסיורי היום שהתבצעו. הרבה פעמים קרה שמטוס סיור גילה מידע בעל חשיבות גבוהה אודוט מטמות, אך לא הצליח לעבד אותו בזמן כדי לנצלו.

בניגוד לכך עומדים המוכנות והארגון המופתני לקראת קרבות אויר-օיר ו אף לדיכוי טק"א. מאפיין זה הכתיב מתוכנת, שתופיע במספר מלחמות נוספות.

סוריה לא התקרבה אפילו לרמה מספקת של שוו"ב ביחס לגודל צבאה. היא התחילה את מלחמת 1973 ללא תרגול ממשוריין משמעוני אחד מעלה לרמת המחלקה ויכולות השוו"ב היבשתיות שלה היו כה חלשות, שהרבה ייחידות-פתח התקדמותו בניגוד לסדר שנקבע. לדוגמה, ייח' ההנדסה הקרובית, שנעודו לנגרר מעלה התעלות הישראלית נתקו מאחרוי היחידות המשורייניות, כך שלמרות שיח' سورיות מסוימות לחמו בצורה טובה, עלה להם הדבר באובדן חלק מן היתרון וההפתעה, ונתנו לישראל זמן קritisטי לארגן את ההגנה שלה. סוריה יצאתה למלחמה ללא מערכת שוו"ב אוירית יעילה, ללא יכולת איסוף מידע אוירית ותוכנון מבצעים ולא יכולה שליטה אוירית מוקדמת, ושלחה את מטוסיה בקרב, למבצעים, שנשלטו בצורה בלתי מספקת בעזרת אמצעי יירוט פשוטים, כך שלוחמיה פשוט "הושלכו" למול ירייב הרבה יותר מאומן ומארגן, חיל האוויר הישראלי.

מצרים הייתה ערכאה הרבה יותר טוב מאשר סוריה. היא ידעה להפעיל מערכות שהרכבו ע"י בריה". היא הספיקה לבדוק את מערכות השוו"ב, וערכה מספר רב של תרגילים ומודלים לפני תחילת המלחמה. למרות זאת, לקתה מצרים בחוסר במשמעות ובארגון מכדי למזוג את תוצרי השוו"ב, מההפעיל ביעילות רבות מן המערכות שבידיהם ומלאמצ' מערכות סובייטיות חדשות בהתאם לצרכים הטקטיים החדשניים לאחר שינוי תכנית המלחמה.

למצרים, כמו גם לسورיה, היה מספר מוגבל של מערכות הגנה אוירית קרקעיות קטלניות ויעילות ולא היו לה כלל מטוסים עם מערכות חזות וحطסה מודרניים ולישראל היה יתרון בתחוםים האלת

בדומה לישראל, גם לسورיה חסרו מרכיבי מפתח במערכת שוו"ב אוירית, שתפקידה לתמוך בקרב היבשה, היא בכל אופן סייעה בהרכבת תכנית מפורטת להתקפה האווירית, בשלב הראשון של העימות. בධיבד, העריכה מצרים את עצמת חיל האוויר הישראלי עד כדי כך שהזוניחה למשי את תחום השוו"ב עצמה. מצרים תקפה ללא מערכת סיור אוירי אפקטיבי, ללא יכולת הערכה של פגיעות לתמיכת מבצעיהם ועם מערכת שליטה אוירית מוקדמת (FAC) חלה ולקויה.

ברמה נוספת, לשני הצדדים היו ליקויים בוגר לזיהוי "עמית או טורף". לגבי ישראל, בעיה זו השפיעה בעיקר על חימת היבשה. המצוינות האווירית של ישראל בקרבות, שליטה ומערכת התראה, העלימו במידה רבה את בעיית הזיהוי עמית/טורף בעימותי א"א, למעט כמה מקרים יוצאי דופן. העליונות האווירית של ישראל טשטשה את הבעיה של כוחות היבשה שלה, בזיהוי מטוסים מתקיפים, והמחסור של ישראל בהגנה אווירית קידמית העלו במידה רבה את האיים שהיו המטוסים לכוחות. תכנית קשר סטנדרטית וגבולה גורה מוגדרים היטב, העלימו את הבעיה מולה עמדו הטיסים בזיהוי מטרות יבשתיות.

ישראל נתקלה בבעיות בזיהוי מרוחק של כוחות משורינים, והיו מקרים בהם טנקים של צה"ל השמידו אלו את אלו. הדבר הוביל לכך שצה"ל שקל שימוש ב"קשר בעורת ליזר דק-קרון" ובמקיפות כאמצעים לזיהוי עמית/טורף, בטוחים של עד 10 קילומטרים.

בניגוד לישראל, סבלו סוריה וגם מצרים מבעיות זיהוי עמית/טורף אווירי. מצרים שאפה להפריד בין אזורי הפעלת הטק"א לבין אזורי המבצעים האוויריים, אך גילה שהיא לא יכולה להבחין ולזהות את המטוסים שנכנסו לתוך הטק"א. בcontra זו, היא "הוירידה" أولי כ-60, מטוסים מכוחה שלה. סוריה לא הצליחה אף היא לשלוט על השטח האווירי שלה ומערכת הזיהוי עמית/טורף שלה לא הייתה מותאמת לזיהוי המטוסים העיקריים העיקריים שבאו לסיעם להם, וכך "הויריד" הכוחות הסוריים מספן מטוסים עירקיים וכנראה שגם מטוסים שלהם. למורת זאת, לבעה הניל לא הייתה השפעה משמעותית על תוכנותיה של המלחמה האווירית.

יחס בין זרועי/כוחות משולבים

כפי שקרה הפלגה בנספח ד', הדגש נתנה לישראל לשריון מנע ממנה הרבה מן האלמנטים של שריוון-משולב, שהוא קיים בכוחות הערביים בתחילת המלחמה וגם לאחריה. הצלון הראשוני של ישראל בתחלת הגiros, לפני ההתקפה הערבית, מנע ממנה>Create> מינימלי של שריוון-משולב במשך השלב הראשוני של ההתקפה, והוא על צה"ל לאalter את הרכב הכח במשך המלחמה.

השפעה חמורה יותר לדחיתת הגiros, הייתה בכך שיח' סדיות בכו הקדמי של הלחימה, נאלכו להכנס בקרבות בקצב כזה, שבגרב של ה-10/7 נשארו שני הקווים הקדמיים כמעט ללא שריוון. הנפגעים והנזקים נדלו במידה מסוימת בגל משור זה. נסיבות הישראלים להשתמש בטנקים וכח אווירי ללא סיוע של חיל הרגלים והותחנים גרמו לבעיות רבות במהלך מלחמת 1973 והראו שצה"ל זוקק ליותר שריוון-משולב.

הדגש הישראלי על טנקים, נבע מן ההצלחה הטקטית שהשיגו הישראלים ב-1956 ו-1967. במהלך מלחמות אלה ובמיוחד ב-1967, תקפו יהי טנקים מהירות מוצבים ערביים סטטיים יחסית והגמישיים, שהכילו כוחות רגלים, נשאו מאחור וربים מהם לא רואו קרב. כתוצאה לכך, קצינים חיל בחיל השריון הועלו בדרגות יותר מהר בתקופה שלפני המלחמה זהה הוביל להתעניות מוגברת בשריון בתור הכח העיקרי בקרב.

את המחסור של ישראל בארטילריה, ניתן להסביר בעורთ הפילוסופיה של "ארטילריה מומסת". הצבא הישראלי היה, ללא ספק, מופיע ע"י כוחות הטנקים הגדולים שלו. התוצאה הייתה,ישראל הפסידה כמו מערכות נגד חיל רגלים מצרי מצויד בטילי נ"ט מונחים, ולא היה ערוץ CIA יכולות ללחימה עירונית, לאחר חציית הסואץ.

זה"ל ספג בגולן נפגעים רבים יותר ממה שהיה סופג, אילו היה מצויד כראוי במערכות טנ"ט מודרניות: הוא חווה יותר בעיות בחדרה דרך כוחות הגנה סורים שהוצבו באוצר הולקני בגולן, מאשר היה חווה אילו לטנקים היה סיוע של חיל תותחנים ורגלים. נתון זה היווה גורם עיקרי בעיצובם מחדש של כוחות היבשה הישראלים לאחר 1973 וכן הביא להתעניות מחודשת בנושא שריון-משולב בהרבה צבאות מערביים. למצרים ולסוריה, בניגוד לכך, היו כל המרכיבים הנחוצים של שריון משולב, אך הם הוגבלו ע"י חולשה טקטית, אימונים וטכנולוגיה, שנבעה מבעיות של פוליטיזציה וביוווקרטיה בשתייהן.

שתי בעיות עיקריות נבעו ממבצעים משולבים: הראשונה נבעה מן העובדה שריון, תותחנים ורגלים אומנו וארגנו כיחידות נפרדות. הדבר לא יצר בעיות, כל עוד כל תחום ביצע את תוכניות ההתקפה שלו, אך שיתוף הפעולה בין התחומים היה מביא לפירוק הרצף.

השנייה נבעה מחוסר במערכות שוו"ב ובמערכות איכון בתחום הארטילריה. המקרים הצלicho היבט במתחי אש המתוכנים בשלבים הראשונים, ובኒזול מפות ישראליות שתפסו שלל, שביל לירוט במכoon על ארטילריה ועל שטחי כניסה. גם סוריה זכתה להצלחה בירי מעמדות מתוכנות על אורי מטרה ידועים ועל מטרות שבקו ראייה. אך לא מצרים גם לא סוריה יכולו להעניק במהירות, לתמן ארטילריה או להסיט אש ושתייהן סמכו יתר על המידה על אש ארטילריה מסיבית לאורך זמן. הרבה מן הפטונציאל, שהיה טמון בכוחות הארטילריה של הערבים, נגוז מהם עקב העברת פקודות איטית בערוצי הפיקוד וריכוזיות יתר של הפיקוד.

חיל הרגלים

לישראל צריך היה להיות יתרון בחיל הרגלים, משום שההוצאות לאדם היו גבוהות יותר מ אלה של שכנותיה העربיות, אך התקציב הגיע ליחי לוחמה אחורות ולא לחיל הרגלים.

העדפת ישראל את השריון ביחס לרגלים, נבעה מאמונה (כמעט דוגמתית) שחיל רגליים "יגלה" כי קשה להלחם ולשרוד בשדה הקרב. אמונה זו נבעה מניסיון צה"ל במלחמות 1956 ו 1967, כשהטנקים הישראלים הוכיחו עצם יעילים נגד כוחות מצריים בלתי מאומנים ובעלי פיקוד חלש. מימצא זה נתמך בדגש ישראלי על מלחמות עם יכולת רבה של תנועה ותמרון.

כתוצאה לכך, מצאה את עצמה ישראל במחסור בחיל רגליים. מעבר לכך, ייח' הרגלים הנגישות לא היו מאומנות במבצעים משלבים והדבר הוביל לכך שצה"ל לא היה מסוגל למחזק את חיל הרגלים היהודי, שהוא מאורגן ומתורגל יותר ושהיה מצויד היטב בטילים אישיים ו RPG נגד טנקים. כשהטנקים הישראלים התקדמו נגד כוחות ערביים, הם עשו זאת לעיתים קרובות ללא תמיכת חיל רגליים מספקת.

אחרי 1973 הכירו הישראלים בעובדה חלק מאבדות הטנקים שלהם נגרם מהעדר סיוע של חיל רגליים, אך הם בחרו לשים דגש על ארטילריה יותר מאשר על רגליים. הם הגיעו להחלטה זו, חלקית מטעם שהסיקו שארטילריה מסוגלת לעמוד בקצב השריון וחלקית מטעם שחששו מפני אבדות. הם הערכו שאש ארטילריה ערבית הייתה גורמת להרבה יותר אבדות אילו היו מסתמכים על חיל הרגלים (כפי שנראה מאוחר יותר, שילמה ישראל על החלטה זו בזוקר, בזמן מלחמת לבנון). ללא ספק לחמו חיל הרגלים המצריים גם הסורי היטב, בעיקר נגד טנקים, כל עוד ניצבו בעמדות מוכנות או טבעיות.

טנקים ורכיב משוריין

כפי שניתן למדוד, היו לכל הצדדים כוחות משוריינים רחבי-היקף והאמונה בהם הייתה רבה. אירונית, הביא הצלון הישראלי במבצעים משלבים לספקולציות רבות בנוגע לעתידו של הטנק, עוד בשלבים המוקדמים של המלחמה. כבר ביום השלישי ללחימה, אבזהה ישראל 50 מטוסי קרב ומאות טנקים, כאשר האבדות בטנקים היו בלתי צפויות מראש. אבדות אלה לא נגרמו כתוצאה מתמורה במאزن שבין שריון לנ"ט או כתוצאה ממאפייני ביצועים של טנקים, אלא מטעוות טקטיות שנעשו בשימוש בשריון.

תופעה זאת הייתה ניכרת במיוחד במצרים אצל הישראלים בסיני. מפקדי טנקים הגיעו להתקפה המצרית על "קו בר-לב" ע"י "הסתערות" לאזרע, כדי לעוזר לחבריהם הנצורים. אז הסתבר שהם תקפו עם כוחות בלתי מאוזנים, ללא תמיכת ארטילריה ורגלים ולא מידע מוקדם מספק. הם תקפו יש לתוך מערך חיל רגלים, שמדובר היטב ומצויד בטנ"ט ו-RPG. הדבר הביא לגידול דרמטי ביעילות נשך נ"ט. העربים תכננו הרבה מן האסטרטגיה שלהם סביב התנדבות חיל רגלים להתקפות טנקים, תוך יצירת מחסומי נ"ט יעילים, לרבות עמדות ירי מעבר לتعلיה. הישראלים התמודדו גם הם עם בעיות תמרון וושא"ב רציניות, שגרמו לאוירה של בילבול בקרב כוחות צה"ל, שפוגעה אפקטיביות בהתקפות הנגד.

בהתחלת, יחסו הישראלים את ההישג המצרי לטכנולוגיות הטנ"ט ולא לטקטיקה ולארגון של המצריים ולחולשות צה"ל. אף שמערכות הטנ"ט אכן הוכחו ביעילות, לא יכולו להסביר אך בזאת את רוב אבדות הטנקים של צה"ל במשך המלחמה. טנקים נוספים הושמדו ע"י RPG או ע"י טנקים אחרים. הרבה מן הטנקים, שהושמדו ע"י טנ"ט בשלבים מוקדמים של המלחמה, נפגעו בגליל יקיים בטקטיקה של צה"ל.

לדוגמא: כוחות טנקים של צה"ל הסתערו ב-8 באוקי' ללא סיוע לתוך יחידת רגלים מצרית ממוקמת היטב, בניסיון להודפה ללא אש ריכוז ארטילרית, כח אויר או שרiron. הטנקים הישראלים היו חשופים מן הרגע שנכנסו לטוח טילי ה"סאגר" וה"סואואר" המצריים. למרות שרבות מערכות הטנ"ט הסובייטיות החטיאו, הנה הצליחו לשבור את תנופת התקפה וברגע שהטנקים נכנסו לטוח RPG המצרי, הפך האזרע ל"שטח הריגה".

בניגוד לכך, בהתקפות מאוחרות יותר של כוחות צה"ל, הם הצליחו מוצבי רגלים מצריים, תוך שימוש באש כבזה מתותחים וטנקים ולעתים השתמשו בכוחות המוגבלים של חיל הרגלים או הצנחים בהתקפות או חזרות נגד כוחות מצריים. באופן כללי, תפקדו הטנקים היטב במקרים אלה והיתה גם סבירות גבוהה להשמדות.

נושא נוסף שעה מהתנסויות צה"ל בטנקים, היה הביטול בו התייחסו מפקדי טנקים בצה"ל כלפי ההבדלים בין סוג הטנקים השונים, כשהנושא נבדק לאחר המלחמה. מסקנות הכללית הייתה שטנקים מערביים וזרחיים היו בעלי יתרונות וחסרונות שקולים. למלול זאת, נקי' התחקיר

המרכזיות שעולות מן הלחימה הן:

- * לטנקים מתוצרת אמריקאית היה פרופיל גבוה מדי, דבר שחשף את מקום מושב המפקד. גם הטנקים לא היו מספקים.
- * טנקים Sovibyutim היו מסובכים יותר להפעלה והיו בעלי שליטה באש ואפשרות תצפית נחותות.
- * טנקים אמריקאים קלים יותר לניהיגה, והנסיעה בהם פחות שוחקת, אך בו בזמן הם פחות אמניים.
- * רוב הפגיעות שנספגו לא הש비תו את הטנקים, אפילו אם הייתה חדירה לשריון. טנקים רבים תוקנו תוך ימים ספורים.
- * טווחי הירי בטנקים היה יותר מ-500 מ' ברוב המקרים, ואף נרשמו פגיעות בטוחים של יותר מ-2 ק"מ בסיני. יכולת הראייה המצוינת לטוח רחוק, שהתקימה בטנקים האמריקאים, הוכחה בבלתי חיונית.
- * בניגוד לציפיות, הפגיעות נספגו באופן שווה לכל אורך הטנק. ערכו של שריון קדמי מחזק היה מוגבל מן המזופה.
- * יכולת החילוץ והשימוש בגדים עמידים בפני אש לא היה מספקים, ועקב כך נגרם מספר מוגבר של חללים בקרב צה"ל.
- * רוב מפקדי הטנקים בצה"ל נטו סיכון ולחמו עם המכסה פתוח, כדי להשיג ראות טובות יותר ויכולת משופרת לשיתוף פעולה עם טנקים אחרים. היתרונות שכז' עלו על החסרון של הגנה אישית פחותה טובות.
- * היכולת להציל ולתקן את הטנקים הפוגעים הוויה גורם חשוב ואיך קריטי בלחימה של צה"ל, בעיקר בסיני. דבר זה אפשר להם לשמור על כוח גדול מספק להמשך הלחימה.
- * שיתוף פעולה בין הטנקים, כאשר חלק חיפו באש על אחרים-היווה גורם הכרחי.
- * רמת האימונים הגבוהה של צה"ל לפני המלחמה והעצמות של יחידות קטנות, הוכיחה את עצמה כבעל ערך רב יותר מאשר הטכנולוגיה או הביצועים של הטנקים. בנוסף לכך, באותו מידה, התגלו הרכבי הכוחות העיקריים של צה"ל כמו קטנים מכדי להיות יעילים ולכון הורחבו לאחר המלחמה.

גם בטנקים קלים השתמשו במלחמה, אך השפעתם לא הייתה משמעותית. רכבי הסיור הסובייטיים T-76 PT שימשו הן את המצריים והן את הסורים. ביום הראשון של המלחמה, ניסו המצריים לבצע מבצע מיוחד, שככל חציית האגם המר והתקדמות לעבר מעברי גדי ומיתלה. המבצע נכשל, כאשר ה-T-76 PT, שאינו משוריין היטב ואינו בעל כח אש מספק, נתקל בכך טנקים של צה"ל.

רכבי הלחימה העיקריים שפעלו לצד הטנקים היו נגמשיים. במלחמת 1973 השתמשה ישראל לראשונה בנגמ"ש 113- M וחופה נקי חולשה ורבות, שרובן נחשפו כבר במלחמות וייאטם. אלו כללו צדודית גבואה, שריון מוגבל, כוח אש מצומצם ומחסום בעמדות ירי ותצפית. ל- 113- M הייתה סטייה לגראום למספר נפגעים גבוה כשבנגאג', בגין התקפות השריון, הקושי בחילוץ מהיר וחוסר יכולת לעמוד בקצב הטנקים. למורת זאת, השתמש צה"ל ב"זולדות" (113- M) כתחליף לוחלי"מים ולמשאיות. הנגמ"שים והמשאיות חשו את הוצאותיהם שלהם ואת החיללים לאש ארטילריה וחיל רגלים, ולא היו מותאמים היטב לניסיון שטח.

הנגמ"ש הערבי המודרני ביותר היה ה-BMP הסובייטי. השימוש בו היה במספרים מוגבלים ורק לעיתים נדירות השתמשו בו ביעילות במבצעי תמרון מתוכננים. נגמ"ש זה היה מותאם לשיאת טיל הנ"ט "סאגר", והיה בעל יכולת לחסל טנקים ישראליים. הבעיה בה נתקלו הערבים הייתה שה"סאגר" היה מסובך מאוד להפעלה וחיבב שהות בין שיגורים. בנוסף לכך הוא נשלט ע"י הנוטה בעזרת מווט-היגוי. ה-BMP אינו מסוגל לירוט תוך כדי תנועה ולכון, כאשר עצם, היה חשוב לפגיעות מצד הישראלים. מאפיין זה נוצל היטב ע"י כוחות צה"ל, שכיוונו ארטילריה לעבר ה-BMP כדי למנוע מהם שימוש בטילי ה"סאגר". ה-BMP נועד להיות אמפיבי. תוכנה זו דורשת שריון קל יותר מרכבי לחימה אחרים, שלא נועד למטרה זו וכתוכאה מכ", היה ה-BMP מועד במיוחד לפגיעות ארטילריה.

תחמושת מונחת ומיעודה

טנ"ט אישיים נגד שריון:

חלק מן ההתלבויות בונגש ליעילות הטנ"ט האישיים נגד טנקים, מאז 1973, הינו תוצאה של פרושים סותרים ללחמי מלחמת אוקטובר. השמדת חלקים נרחבים מן הכוחות המשוריינים של האלוף אדן, בשלבים המוקדמים של המלחמה, ע"י מה שנראה כמו טנ"ט אישיים הדלים "צופים" רבים והדבר הוביל לכמה "نبואות" שהטנק הופך מיושן.

מצריים וסוריה הגדילו בצורה מסוימת את כמות תחמושת הנ"ט שברשותן, אך מחקרים שלאוחר המלחמה הראו شيילותה ה-7 RPG הייתה חשובה כמעט באותה מידת. רק בשלושת הימים הראשונים של המלחמה, אפשר להבחן שירי ה"סאג'" השיג מספר רב של פגיעות, ואפיו בפרק זמן זה השתוו מס' הפגיעות של ה"סאג'" למספר הפגיעות של ה-7 RPG, שהיו הרבה יותר נפוצים בקרב היחידות הערביות.

בימים הראשונים של המלחמה מתאר שולי התקפה הישראלית, שהגיעה לתעלה, פוצצה גשרים ואנויות וגרמה לפגע רב, אך הוא מוסף ומתראר כיצד היא נהדפה ע"י טילי ה-RPG ואיך שנסוגו עקב לכך לפני זריחת השמש. מה ששולי לא ידע הוא, שהישראלים לא תכננו לפעול לפי טקטיקה זו. התקפות הנגד הללו, שתואמו בצורה חלשה, היו תוצאה של שוי"ב מבולבל. זהה דוגמא מאפיינת טוביה לכך, שההפסדים הגדולים ביותר (במלחמות שאנו בוחנים) נגרמים משוו"ב לKOI, שהוכח כגורם חשוב בהרבה מאשר הביצועים הטכניים והתכוניות של הטנקים והשריון.

המצרים, בטורם, נתקלו בבעיות בטיפול במטרות בטוחה שמעבר לטווח ה-RPG. אך קרוב מדי לפגיעת ה"סאג'" (שזוקק לזמן ייזוב בזמן התעופה). דבר נבע חליקת מעטפת הביצועים של התהומות. לאחר המלחמה החליף שולי דברים עם הגeneral הסובייטי לשנקוב בנוגע לפתרון בעיה זו.

בקרב צה"ל, נפרה בעיה זו בעורת ה"דרゴון" האמריקאי.

הישראלים, לעומת זאת, לא רכשו טילי נ"ט מונחים עד לפני סוף המלחמה, כשהגיעו משלוח טילי TOW מה"ב. היו להם טילי "לאו" נ"ט, אך הם גילו שהטוחה קצר מדי. לטיל ה"לאו" חצי מן הטוחה ומן המהירות של ה-7 RPG, ומעט מאוד מהם נורו במשך המלחמה. ישראל רכשה לאחר 1967 את ה-SS-11 הצרפני, אך גילו שההפעלה שלהם דורשת רמה גבוהה מדי של תירגול מכדי שהדבר יהיה כדאי. גם המצריים נתקלו באותה בעיה עם הטנ"ט הסובייטיים אך הגיעו בקשה לתכנית הדרכה מואצת. הם אף הציבו סימולטורים- להדרכה בזמנים האחוריים של הכוחות, שנשלחו אל מעבר לסואץ.

התנשות של צה"ל עם טנ"ט TOW (מונחים אופטיים) הייתה יותר מבלבול מאשר מעשייה. ישראל העבירה את המערכות לכו הקדמי מעט לפני הפסקת האש, אך נאלצה לאALTER הדרכה וטקטיקה. צה"ל פגע בכ- 13 מתוך 20 מקרי ירי נגד טנקים, אך התנשה בעיות מפני שמערכת ההכוונה לא הייתה מחוברת כראוי.

יקטוט וטילי קרקע - קרקע

לערבים היה יתרון משמעותי על פni ישראל בטילי קרקע-קרקע. המכרים השתמשו ברכנות Frog בחזית הדרוםית, בניסיון להשמיד את ראש הגשר הישראלי, ששימש את הכוחות הישראלים להגעה לגדה המערבית של הסואץ. הפגיעות לא היו מדויקות דין כדי להשפיע. בנוסחן, השמידה הישראלית חלק מן הרכנות בעוזרת אש נ"מ.

בחזית הצפונית, נורו רקטות ה-7-Frog הסוריות ופגעו בקרבת נצרת וקיבוץ גבע, אך היו כל כך חסרי דיוק ששימשו לא יותר מאשר אמצעי התגנות. נצרת, למשל, היא עיר ערבית, ואני מהוויה מטרת מוצלחת לסורים... בעוד קיבוץ גבע היה מטרה מעט יותר סבירה, היו מטרות מתאימות יותר אליהן יכולו לכוון. מקרה זה מדגים את הבעיות החמורות שהיו לסורים בדיקת הפגיעות שהושנו ע"י שימוש ב-7-Frog בעלי ראשי קונבנציונליים או כימיים.

ב- 22 לאוקטובר, ירו המכרים טיל "סקאד" לתוך מדבר סיני. הייתה זאת הפעם הראשונה שהשתמשו ב"סקאד" בזמן מלחמה. מטרת השיגור היה יותר פוליטית מאשר צבאית, משום שבשלב זה עמדו המכרים מול מצב צבאי קשה. שיגור אותו טיל בא לומר כי סدادת לא מתכוון לוותר, עד שלא ישמש בכל האמצעים העומדים לרשותו. לאחר והטוווח של הטיל הוא כ- 280 ק"מ, ניתן 스스דת רצה לבחון את ההשפעה שלו על צה"ל.

ሞקים ומכולים

מערכות המכשורים שעזרו בניהול המלחמה כבר נדונו. הישראלים, שהיו בהגנה בחלוקת העיקרי של המלחמה, השתמשו במגוון מערכות הגנה, כולל מוקשים. אף ניצול המוקשים לא יizzג התקדמות כלשהי מן הטכנולוגיה שהיא נקוטה במהלך מלחמות קודמות. צה"ל, כמו גם צבאות מצרים וסוריה, השתמשו בדוקטריניות מסורתית, בסוגנון דומה לאלו שנוצלו ע"י אריה"ב במהלך הלחמת העולם השני. צה"ל אכן הרגיש שדות המוקשים שהניח לאורך קו הפסקת האש ב-1967 היו לעזר. כאשר سوريا תקפה ב-1973, אך תעלות נ"ט רגילות וסוללות עפר היו בעלות חשיבות רבה יותר. ישראל לא הספיקה להשלים את תוכניותיה לבניית מחסומי הגנה עיקריים בגולן, או על גדרות תעלת סואץ.

הגות צה"ל בסואץ תוארה מוקדם יותר ואת מרכבי ההגנה בגולן ניתן לסכם כך:

★ הגנה שנבנתה על בסיס שיקולים של תנועת כח בסדר גדול של דיביזיה.

★ תעלת נגד טנקים, לרבות שדות מוקשים שני צדיה, שנכפtha ע"י מוצבים.

★ 12 מוצבים לאורך קו שהשתרע מהר החרמון ועד הגבול הירدني, ועוד 3 מול לבנון, שאוישו ע"י חיילי מילואים.

★ כל מוצב נבנה על תל, עם קירות בזלת עבים, מוגנים ע"י שדות מוקשים צפופים סביבם.

★ תחמושת נ"ט הוגבלה לתותחים ללא רתע, בזוקות ושלושה טנקים לכל מוצב.

צה"ל הסתמך על תעלת נ"ט רחבה מימדים בהיקף החיצוני של הגולן, ועל ביצור מספר תלים

אסטרטגיים, שכמה מהם נכבשו ע"י כוחות סוריים, אך הללו לא חומשו בחימושם כבד.

קו בר-לב" בדרום כלל בעיקר סוללות עפר ובונקרים. שימוש מצומצם מאוד נעשה בתחום שנות

כבדה וארטילריה והתקנית לכטוט את מי התעלה בנפט בווער, ירדה מן הפרק לאחר כמה נסיבות

כושלים. ישראל טעונה שמדובר לא הייתה כוונה שהנפט ישמש מחסום ממשי.

צה"ל ניסה להשתמש בשדות מוקשים לצרכי הגנה, כאשר המוקשים הוטמנו בידי בתקופת 73'.

תעודות מדוקחות נרשמו אוזות מיקומו של כל שדה מוקשים וכן אופן הנחת המוקשים. כל שדה

הוקף בגדר תיל, וכך אשר השדה עבר ליד כביש, הוטמנו המוקשים בשני צידיו, כאשר על הכביש

הוצבו מחסומים. צה"ל העדיף מוקשי נ"ט 15-M אמריקאים, למרות שלפי השערת הגעה

יעילותם רק ל-50 אחוז במהלך מלחמת 1973. הישראלים השתמשו בשדות מוקשים במימדים נרחבים

לאורך תעלת סואץ. הן עבר צה"ל והן עבר צבאות ערבים, וזאת שדות המוקשים נתבע קרובות

ולהגביל התקדמות אויב, יותר מאשר לצורך חיסול והרג.

عقب מלחמת 1973 גילתה ישראל עניין בטכנולוגיות שדות מוקשים והתעניינה גם בטכנולוגיות

שפיתחה אריה"ב. במטרה להשיג מערכת שתנפץ את המוקשים במהירות ובאותו זמן תספק גם

סימון, שיאפשר לכוחות ידידותיים לנוט ב מהירות דרך השדות. צה"ל גם הביע התעניינות

במחסומי-נגד ובמערכות נגד מיקוש. בתוך ייחdet פיתוח ציוד הנדסה טקטית בצה"ל, בנוסף לעניין

בחיסול וההטעה, ישנו גם ענף מחסומי-נגד, שתפקידו העיקרי הוא לאתר טילי נ"ט מונחים

(ATGM) ושדות מוקשים של האויב. כיוון, לאתר צה"ל מוקשים ע"י ערכות כבישה, סיורים

ותצפיות, רגליים ורכובים וע"י כלי רכב מבוקרים מרוחק.

המצרים השתמשו במקושים במשך החלק הראשון של מלחמת אוקטובר למרות המצב ההתקפי בו נמצאו. יח' קומנדו מצריות קיבלו את המשימה להדוף את נסיונות הישראלים לתגבר את המוצבים הנצורים של "קו בר-לב". הדבר נעשה חללית בשימוש במארבים אך גם בשימוש במקושים. בתחום זה, אפשר לציין שקיימות בסיני מספר ביצות ועוד מכשולים, טבעים ומעשי ידי אדם. ע"י שילוב המכשולים הטבעיים האלה עם מוקשים ומארבים, הצליחו המצרים לגרום הרס והשיהה. אילולא העובדה שצה"ל יירט את רוב המסוקים שהטיסו את יח' הקומנדו בדרכם לעורף הישראלי בסיני, ההרס היה ודאי יותר חמוץ.

המצרים ניצלו היטב את השימוש במכשולים, גם למטרות התקפיות. הם בנו סוללה גבואה בצד שלהם של התעלה, בגובה מספיק לאפשר זיהוי ארטילריה ישראלית בצד השני, וכן לשמש כעמדות סייגור לטילי נ"ט מונחים. הם ביצרו היטב והגנו על מוצבי ה-SAM, הש"ב והארטילריה שלהם, כעזר למניעת פגיעות טילי קרקע-אוויר, עד אשר כוחות קרקע צה"ליהם הגיעו מאחור עבר מוצבי טילי הק"א, לאחר חציית התעלה וכוחות צה"ל החלו להשתמש בטילי אוור-קרקע שספקו זה עתה מארה"ב.

באופן כללי, הייתה ההנדסה הקרבית של העربים משופרת מזו של צה"ל. הדבר היה נכון במיוחד בנוגע למצרים, שפיתחה מערכות הידראוליות בלחש גבוה, כדי לשטוף את הסוללות הישראלית על גדת הסואץ וכן התקינו מערכת מצוינת של גשרים, אותם ניתן היה להוריד מתחת לפניהם במשך היום. עובדה זו, יחד עם דגש חזק על הגנת טילי ק"א וتنועהليلית, מנעה את הפצת הגשרים ע"י חיל האוויר הישראלי. בניגוד לכך, התנסה צה"ל בבעיות קשות בהנחת הגשרים שלו ובהפעלתם. רק בזכות מערכת הש"ב החלה של המצרים ותגובהיהם האיטיות, הספיק צה"ל לחזק את גשריו, למרות הביעות בהנדסה הקרבית.

מעניין לציין, כי מחסומים פסייביים והנדסה קרבית יعلاה שייחקו תפקיד נכבד גם במלחמות אירן-עירק, אך לשדות מוקשים סטטיים הייתה רק השפעה מעכבות מוגבלת בכל המלחמות. עבודה זו נוטה לחזק את מסקנות כמה חוקרים אמריקאים, שמדגישים את חשיבות השימוש במחסומים טבעיים או עשויי ידי אדם, כולל באזוריים עירוניים ובינויים, שראים כי יתרן שהרבה יותר אפקטיבי לשגר מוקשים בעזרת משגרי רקטה מתפצלים (MRL), מאשר שימוש בשדות מוקשים.

מערכות איכון לילה ומזג אויר קשה

היכולת לאטר, להזהות ולאכנן מטרות אויב, בתהליך ההתקבות על חוסר איזון בין כוחות, היא הכרחית להנחתה מדויקת של כח אש. אם יכולות אלו קיימות, ההשפעה היחסית של כוחות קונבנציונליים גדלה מאוד ומאפשרת לכוחות לנצל את נתוני השטח הטבעיים, מכשולים מלאכותיים ויתרונות אחרים של מבנים משולבים. אם אין קיימות, יפגע מהלך הקרב ותישלל מן הארטילריה ומכח האוויר הרבה מן היעילות שלהם.

בעיות האקלים בישראל, שונות במחנות מן הבעיות שקיימות באירופה או בקוריאה. בעוד שבגון מוכרת תופעת גשם ושלג, הבעיה העיקרית שניצבה מול כוחות ישראל וערב היא החום, הפרעות ברבד, קונטרסט חד במשך היום, קשי בעקב אחר תנומות של כוחות מצומצמים באזורי המדבר, הפרעות עקב חול ואבק וזיהוי מטרותليلת בטוחה יעיל. במלחמה 1973 יכולנו להבחן בפעם הראשונה בשימוש במגון רחב של אמצעים לראיית לילה. למרות שקרבות לילה ממשיים היו מוגבלים, הנה עצם העובדה שלערבים הייתה יכולה צו, נתנה להם יתרון טקטי נוסף על צה"ל, שלא היה בחסר בתחום זה.

הסורים ניצלו יתרון זה ביעילות ברמת הגולן. חלק מן הסיבות שהישראלים לא הצליחו לבולם את התקפה הסורית בראשיתה, היה בגל יכולת הלחימה הלילית של סוריה. ניתן שהסורים היו מנצלים יתרון זה עוד, אילמלא מותו הבלתי צפוי של אחד הגנרים שלהם, שתכנן מתקפה בסד"כ דיביזיה נגד החטיבה ה-7 של ישראל, בלילה ה-7 באוקטובר. הגנרל נהרג באותו לילה והתקפה נדחתה עד לאחרי היום. הייתה זאת התפתחות חיובית לישראלים, שהיו באותו זמן מותשים, מעטים ונדרת עד לאחרי היום. לא ציוד לחימת לילה מספק.

הערבים התנסו בעיות נוספות בלחימת לילה, בגל בעיות בשוו"ב שלהם ובإيمانו תנועה ונידות. חסרו להם פו"ש (C2) וטכנולוגית ניווט, מכדי לנצל כראוי את אמצעי הלחימה וראיות הלילה שברשותם. בעיה זו איפינה גם את הכוחות הסובייטיים באפגניסטן. עם זאת, יש לציין כי העربים השכלו לנצל תנועת גייסות ואספקה בלילה.

אמצעי ראיית הלילה הרוסיים בהם השתמשו באותה תקופה, הוכיחו את עצם כפחות רגילים להבזקי אוור, בניגוד לציוד שהובhall לצה"ל ע"י ארה"ב. אך לצורך של שני הצדדים חסרה יכולת הסריקה הנדרשת לצורכי ההתקומות עם חדרות. מעניין לציין גם שאTON בעיות בסריקת לילה ניווט שטח ויכולות פו"ש (C2), הופיעו גם במהלך אחרות.

סיווע אויר קרוב (סא"ק).

בצד הישראלי, היה סיווע אויר קרוב אחד התוחמים הביצתיים במלחמה והייתה מוקד למחולקת מאז 1973. הביקורת העיקרית על סא"ק הייתה, שלא עלה בידו להשיג השפעה או כושר השמדה פרופורציונליים למשאבים ולמאכדים שהושקעו. פצצות לא נפלו בקרבה מספקת למטרות; הקואורדינציה בין מטוסי התקיפה לבין יח' צבא הייתה חלשה עד חסרת השפעה; והאבדות בכאדים ומטוסים להגנות הנ"מ הערביות, הביאו לכך שהמחיר לישראל היה בלתי נסבל מול היתרונו שהושג.

מאמצ' חה"א הישראלי בגיחות התקפה וסא"ק היה אדריך ואין ספק שمبرצעי חה"א הישראלי בסא"ק היו בעלי השפעה יותר ב-1973 מאשר ב-1967, מפני שהמצרים והسورים בחרו להציג את בסיס המבצעים באזורי המוגנים ע"י טילי נ"מ. לפי מקור מסוים, 30 עד 40 אחוזים מGINOT הסא"ק הושמדו ע"י כוחות נ"מ הגנה יבשתיים ב-72 השעות הראשונות של הקרב. האלוף פלד, מפקד חה"א הישראלי, הורה למטוסים ישראלים לשמר מרחק של 15 מייל מתעלת סואץ, בכדי להשאיר את הפגיעות ברמה נסבלת. הישראלים הסיטו אז את חה"א שלהם נגד מטרות יבשה ברמת הגולן. אך יותר מאשר הגנה אוירית ערבית משופרת הייתה מעורבת, ישראל פשוט לא הייתה מוכנה למלחמה בממדים כאלה. התגובה הישראלית הראשונה לקריאה לסייע אויר הייתה בהתקפות בודדות על כוחות מצריים, כשבתיים לאחר תחילת המלחמה, ב-6 באוקטובר ב-2:00 אחרח"צ. תגובה זו הייתה מאמצ' בודד של כמה מטוסים עירוניים בסיני. מטוסי הקרב הישראלים לא היו מוכנים לסת"ק בסדר גודל הדורש להשמיד צבא פולש.

מטוסי הקרב הישראלים אומנו לספק גיחות התקפה פשוטות, בטוחה קרוב, על מטרות חי"ר בלאי מוגנות. במקומות זאת, הם נתקלו בכוחות ערביים מסיביים מגננת נ"מ כבודה מסוללות תותחים וטילים, שככלו SA-2, SA-3, SA-6 ו-SA-7 החדשניות, תותחי נ"מ בלתי מונחים ו-4-ZSU-23*. מערכת הנ"מ המונחת החדשה. לפחות מחצית מן המטוסים הישראלים התקופים הופלו בהתקלות הראשונה ובתקיפות המאסיביות יותר בשעות שלאחר מכן.

הטייסים והמטוסים הישראלים, בעיקר ה-4-A "סקייהוק" וה"פנטום" F-4, לחמו בדבוקות בצדדים
מסוכן מאוד וمبבל. חחה"א הישראלי איבד כ-115 מטוסים, כמעט כולם ע"י הגנת נ"ס יבשה
(ראה נספח ה'). ההתקפות של חחה"א הישראלי היו מסוכנות מאוד ומסובכות והתבורה העבה
שהישראלים לא היו ערוכים דיימן לניצול מימד חדש בלחימה אוירית: ה-PGM. רוב ההתקפות לא
הוכנו היטב ולרובות מהן לא היה סיכוי טכני רב להצלחה: לחחה"א לא היה מרכז פיקוד התקפי
לצחות גיחות, לנוכח אבדות להגנת נ"ס, או לנחל את קרבות האוויר. הדגש נותר בחזיות המערב
מהתחלה העימות ועד ה-8 באוקטובר, כאשר חחה"א מטיס משימות סיוע למוצבים המוכתרים
לאורך "קו בר-לב" וליה' צבאות אחרות, בנוסף למשימות אمنעה נגד גשרים ואתרי נ"ס לאורן
עלת סואץ.

ב-8 וב-9 לאוקטובר עבר חחה"א לתקיפת מערכיים סורים מסוריאנים. אך גם כאן, היו האיכזון
והקטלניות של גיחות ההתקפה חלשים ומסך הנ"ס גרם לפגיעות רבות במטוסי ישראל. לרוע מזלו
של חחה"א הישראלי, לא הייתה אפשרות אחרת למימוש, פרט למבצעים יקרים מאוד ומסוכנים.
ברור גם, מקורות ערביים, של סיוע האויר היה אפקט גדול יותר של הלם על ההתקפות הסוריות,
שהיו פחות מאורגנות מלהה של המצרים, והיה לו תפקיד חשוב בבלימת הפריצה הסורית. מצד
שני, ברור שהצלחת חחה"א הישראלי בהשמדת שריון סורי, הייתה מוגבלת.

לאחר שהתקפות המשוריניות הסוריות והמצרים נבלמו ע"י כוחות חיל'ר ישראלים, הוסט הדגש
של חחה"א במאכזי הסיוע לעבר מאמצים להשתת עליונות אוירית, תחילתה ע"י דיכוי אתרי נ"ס
ולבסוף ע"י השמדת מטוסי חחה"א הערביים בקרבות אויר-אויר. בינוים, התבטאה מאכז הסיוע של
חחה"א במעט מהומה, במונחים של עלות/יעילות, בלבול טקטי ומוראל כלפי האדם. מטוסים נפגעו
בגובה רב ע"י טילי נ"ס וע"י תותחים וטילי כתף בגבהים נמוכים יותר. הפגיעות של חחה"א בגבהים
נמוכים גדלו, בשל השימוש ב"מעברים יבשים", לפני גיחות הפצצה, כדי להבטיח שלא יפגעו כוחות
ישראלים ומהuder הנסיוון בשימוש בפרופילי התקיפה בשיעור פגיעות נמוך יותר.

בניגוד לכך, אף חחה"א הערבי לשמר על פרופיל נמוך עד שחה"א הישראלי יפגע ממש הנ"ס.
חחה"א המצרי הטיס גם הוא מס' גיחות התקפה ראשונית, וכמה נספות לסיוע, והסתמך מאוד על
השימוש בהאנגרים מוגנים כדי לשroud מפני ניסיונות ההמנעה של ישראל. טקטיקות אלה הוכיחו
עצמם כהגנה טובה בשלבים מוקדמים של המלחמה, אך לאחר שכוחות מצריים וסוריים התקדמו
אל מחוץ לחיפוי מערך בסיסי הנ"ס שלהם, נאלצו המטוסים הערבים להכנס בקרבות א"א נגד
מטוסי חחה"א הישראלי. בחזית הגולן הקרבות הפכו עזים ואינטנסיביים יותר ומשימות התקיפה
למורכבות.

כפי שהוזכר קודם, ההשפעה המctrברת של הנ"מ הערבי החזק, לא רק שהפחיתה את מס' המטוסים הישראלים בנסיבות התקפה, אלא הגילה בחודות את האפקטיביות של אלה שהצליחו לעبور את מסך הנ"מ. שבירת הריכוז המנטלי כתוצאה לכך ש"יורים עלייך", בצד ההימנעות הטקטית מירוי נ"מ, הגיבו את אפקטיביות המבצעים. טיסים נאלצו להתאמץ מאוד כדי לשרוד ולא מפתחו הדבר, שהם לא הגיעו לרמת ביצוע כמו באימונים בסביבה דומה. למרות זאת, הפכה התוצאה הבלתי אפקטיבית של הסיווע הקרוב של חה"א הישראלי, למוקד חקירה ב"וועדת אגרונס" אודות המלחמה.

בנוסח לכך, התבהר לאחר המלחמה שנסיבות גיחות התקפה של חה"א הישראלי סבלו ממספר מוגרעות, שעדיין מהוות לחשיבותם חשובים:

- * הנצחון הישראלי הסוחף ב-67', הוביל לכך שיתיהןchr לעצמו בעליונות מובנת מלאיה. לא נבחנה כראוי יעילות גיחות הסיווע לאחר 67' ולא נוהלו אימונים מתאימים בסביבה דמיית-אמת.
- * חה"א הישראלי לא שינה ברמה מסוימת את שיטות הסיווע הקרוב ואת הטקטיקות שלו, לאחר "מלחמת העתשה" ב-1970. הוא תפס את הנ"מ הערבי כמערכת הגנתית ולא הבין את שיטות התקפה שלו כגורם המשקף את ההעוצמות הכוללת של הגנה אוירית, מצרית וسورית..
- * מאמצם האימונים של חה"א הישראלי התרכו בקרבות אויר-אויר ונתן חשיבות פחותה לאימוני התקפות אויר.

* חה"א הישראלי לא הצליח ליצור מערכת שוויב' יעילה לביצוע גיחות התקפה, בדומה למערכות קרבנות האוויר שלה. הוא הסתמכך על בעליונות אוירית שתאפשר למטוסי התקפה שלו חופש פעולה ועל מפקדי היבשה, שיקבעו עיתויים לגיחות כשבידם פיקוד מרכזי מוגבל. הוא נאלץ ליצור צוות פיקוד מאולתר לאחר תחילת המלחמה, בצד לפתח טקטיקות לתכנון ולשם ציונות גיחות, שיטפלו בנ"מ הערבי, במהלך המלחמה.

* חה"א הישראלי העריך כי יהיה די בפיתוח תכונות איטי וסרייקת יום ויזואלית ותצפית מהאויר, לבצע איICON והערכות נזקים. אף אחת מההשערות אלה לא הוכחו כתקפות. מידע מצולם לא עוכב מהר מספיק לאיICON (פרט לנ"מ) וכוחות ערביים נעו בלילה ללא פיקוח.

מאמצם חה"א הישראלי התמקד באICON יותר מאשר בהערכת נזק ותוצאות התקפה, למרות שבאופן אוניברסלי כמעט, הניסיון מראה שטייסים אינם מהווים מקור מידע מציאותי בנוגע לאפקטיביות גיחות התקפה שלהם. אי לכך, לא יכול היה חה"א הישראלי לתכנן את מבצעי התקפה שלו על בסיס קנה מידה אובייקטיבי.

נקחים אלה נבעו בחלוקת כנוצאה מחוسر היכולת של חה"א הישראלי להעניק נכונה את אויבו, אך הם גם מייצגים תבנית התנהגותית האופיינית לכשלון של רוב חילות האויר, במלחמות שאחרות יותר, להכין את עצמו בצורה מציאותית למבצעים משלבים אך חה"א הישראלי בכל זאת לפחות מהנתנות 1973 ו- 1967, הציג התלבטות בנוגע לסיווע הקרוב שהביאה לשינויים חשובים בצורה שבה ניגש חה"א הישראלי למלחמה 1982.

התנשות חה"א הישראלי ב-1973 הדגימה בבירור את הגבול במסגרתו יכול חה"א לסייע ליח' תוך ניצול טכנולוגיה מתקדמת, בסיווע קרוב ובהדר ואימוני אקסטנסיביים בנושא והבהיר את הצורך בהסתמכות מוגברת על לחמה אלקטронית לניטROL מוקדם שלatri נ"מ. ישראל נאלצה להגדיר מחדש את הקונספטיות שלה לגבי מבצעי אויר-קרקע. האלווי בני פלד יום תחקיר אינטנסיבי בנוגע לצורת השימוש של העربים בטילי נ"מ ובארטילריה נ"מ ושיקף בברור את רצונה של ישראל בהבטחת העליונות האווירית שלה נגד אויב, שהולך והופך למתחכם.

אמנעה והתקפות אויר מטווח רחוב

חה"א הישראלי השתמש בהפצצת אמנעה באופן מסורתי בשלבים הראשונים של העימות כדי להשיג עליונות אווירית מוקדמת, הן ב-1967 והן ב-1982. במלחמה 1973, פשוט משום שהכוחות ערביים תקפו קודם, לא היה ערוץ חה"א_ciות למשימות אמנעה, ועמד מול בעיות דומות בנוגע לסיווע אויר קרוב. רק כאשר החל חה"א הישראלי לתקוף מטרות אזרחיות באזורי העורף הסורי, אוatri טילי ק"א מצריים, בימי המלחמה האחרונות, שיקפו הפצצות האמנעה את יסודות התכנון ואת המומחיות המבצעית, שאופיינית הייתה לחה"א הישראלי בكونפליקטים קודמים. לרוע מזלו של חה"א, מערך הנ"מ המצרי היה עדין מרטייע, אך השפעתו הופחתה בהדרגה ע"י התקפות חוזרות ונשנות,ביבשה ומן האויר. — —

— — הכוחות הסוריים והמצרים הפיצו שדות תעופה של חה"א ומטרות אחרות בתחילת המלחמה, התקפה שרכזה על מרכז פו"ש של צה"ל בסיני ובגולן. — — למרות של התקפות אלה הייתה השפעה מועטה בתחום הרס פיסי, הם גרמו לחה"א להקדיש אמצעים לשם הגנה אווירית בזמינים קריטיים. בצורה אירונית, היו כוחות ערביים מוכנים יותר לאיום הנ"מ מאשר חה"א הישראלי.

לכל הצדדים לא הייתה דוקטרינת הפטונות ממשית, למרות שהה"א הישראלי החל בפיתוח תכנית כוות לאחר המלחמה. ישראל אכן תקפה מטרות מפתח סוריות, כגון בתים זיוק, בניסיון להפעיל לחץ על סוריה, לבולם ולהציג את כוחותיה, אך באופן כללי היה זה מאיץ "אד הוק".
שהה"א היה יתרון מובהק בפגיעה במטרות באזורי העורף ובמטרות אספקה והיא "הובילה" (ביחס של 1:15-12) במספר גיחות נגד אזורי העורף של האויב. עם זאת רוב הפגימות היו נגד מטרות בעלות ערך נמוך או נקי אספקה בלתי פעילות וכנגד תנומות לוגיסטיות. רוב המקרים הערביים ראו את גיחות האמצעה הישראלית כבעלת ערך רב יותר מאשר הטרדה בלבד, שכן כמעט כולם מתרכזות בקרב היבשה. הדבר עומד בניגוד חד-ל-1967, אך אופייני להתקפות בكونפליקטים רבים אחרים.

מסוקים

שימוש ערבי וישראלי ביהם מוסקות במלחמת 1973, הדגים את יעילות המסוק בתורו כלי תחבורה להנחתת יחידות באזורי טרשים. מצד שני, אין עדות לשימוש במסוק כבתור עוז-לחימה.

הן מעלותיו הן חולשותיו של המסוק הפגנו במלחמת 1973: החולשה החשובה ביותר מבין אלה הייתה הפגיעה של המסוקים, באזוריים בהם החזיק האויב בעליונות האווירית. האבדן המצרי של כמעט 50 מסוקים, שנשאו יחי קומנדו, הדגים בצורה דרמטית בעיה זו. אבדות אלה נגרמו מרבות המגבבות ביכולת החישנים של הה"א הישראלי. אילו היו בידי האחרון יותר מערכות התראעה בזמן, הייתה יכולה להפעיל מספק מסוקים בשביל לחסל יחי קומנדו בהיקף שישפיע על מהלך הקרבנות.

יחי קומנדו שחררו בכל זאת את הגנה הישראלית, היו יותר מוצלחות ממה שניתן היה לשער בהסתמך על מספן. הן הצלicho לארוב לכוחות ישראלים, להטמין מוקשים, להרים מרכז אספקה ולהחליל ארטילריה. הם היו אחראיות להרס מושבותי ביהם צה"ל והדבר מדגים את היעילות של קיום מבצעים בעזרת תנואה אוירית, כאשר התנאים מאפשרים לה רמת הגנה סבירה.

בניגוד לכך, עשה צה"ל שימוש מצומצם במסוקים, בעיקר על שום החשש שהם פגעים מדי לאש מן הקרקע, אם טסו נמוך מדי, אך חשופים להגנה אוירית אם טסו גבוה מדי או לאט מדי. בהתאם לכך השתמש צה"ל במסוקים בצורה מוגבלת ובלתי קבועה, במיוחד לשם פינוי נפגעים, או הצלת טייסים שהופלו, ופחות לשם שימוש במבצעים קרביים. מסוקי צה"ל שימשו לפו"ש ולסרייקה, אך רק במקרים מצומצמים נוצלו לשם אספקה והובלת כוחות.

האספקת המעניין ביותר בתחום מוצעים משלבים ערביים, הוא השימוש בטילי ק"א להגנה על כוחות קרקע מפני התקפות אוויר. חטיבותן של מערכות הגנה מעין אלו, הוגדרה כאשר כוחות טריים יצאו מטווח רדיוס הטילים שלהם, מה שאפשר לכוחות אוויר ושרון ישראלים לבעץ בדים כוחות אלו את המוצעים המשולבים המוצלחים ביותר שלהם. ב-10 באוקטובר, למשל, ניסו כוחות וחיל האוויר שלה. גנרט שאזור השתמש במקרה זה כסיבה להتنגד לתנועה נוספת מחו"ז טילי ההגנה האוירית שלהם: "התקפות משוריניות זריזות עם סיוע אוויר קרוב נגד כוחות טילי הגנה האוירית שלהם: "התקפות משוריניות זריזות עם סיוע אוויר קרוב נגד כוחות בלתי מוכנים, הייתה תחום הלחימה בה הציגינה ישראל".

לוגיסטיקה וסיווע

יכולת לוגיסטית ואחזוקתית הייתה השפעה קריטית על מהלך המלחמה. יכולת הישראלית לבנות תנקים פגועים ולהחזירם לקרב, שיחקה תפקיד חשוב במיוחד בשימורה של ישראל על רמת התקוד צבאית טובה ומוגנת. תנקים משופצים היו מרכיב חשוב בכוח הקרב, במרקם רבים, אשר לישראלים להפוך את הקורה על פיה. מצד שני, יכולו תנקים ערבים, במיוחד סוריים שננטשו, לבורר תיקונים אפקטיביים ומהירים בעורפו של שדה הקרב, אילו רק היו העربים משקיעים יותר בתחום זה.

ישראלים שבו דגש על השגת אספקה אמריקאית של תחמושת וציוד מלחמתי. משלוחם של כ-76 עד 77 מטוסי קרב אמריקאים חדשים במשך המלחמה היה קריטי ואפשר לח"א הישראלי להמשיך ולהחז בתקופתו, למורות האבדות המשמעותיות שספג. בנגד לכך, רוב המשלוחים האמריקאים של רק"ם הגיעו רק לאחר המלחמה. למורת העובדה של משלוחים אלה היו בדרך, היא שאפשרה לישראל להפעיל את כוחותיה למורות האבדות. הכמות הסופית של רק"ם הגיעו לבסוף כ-175 תנקים, 50 קני ארטילריה וכ-250 נגמ"שים.

מאז האספקה של ארה"ב סייע לישראל גם במספר תחומיים אחרים. כמה תנקים הועברו בדרך האוויר כדי להעלות את המוראל של הכוחות הישראלים. ארה"ב סייעה לישראל בתחום האיסוף האסטרטגי וע"י>b> בהחלת סיוע טכני בלחימה אלקטרוני, כדי לעזור לישראל לטפל באירוע החדש שלו עמדנו, בדמות טילי ק"א סובייטיים. ארה"ב מירה לספק מערכות טילי ק"א חדשות, בנוסף למערכת אופטיות וטילי נ"ט מונחים. מומחים מצרים טוענים גם שארה"ב העבירה תנקים דרך הים לא-עריש ב-10 ו-11 לאוקטובר, וספקה חיוני אוורי בזמן פריקת התנקים. בעוד דיווחים אלה אינם ודאיים, הנה אפילו העובדה שמצרים האמינה שאספקה רחבה מועברת במשך המלחמה, השפיעה על נוכנותם לצאת להתקפת נגד.

בניגוד לכך, הדגימה ברה"מ שהיא יכולה להעביר כמוניות גדלות של מטוסים וטנקים, לסוריה גם למצרים. הן קיבלו כ-175 מטוסי קרבות חדשים, (כ-50 מתוכם נשלחו לسورיה), קרוב ל- 500 טנקים (כ-300 נשלחו למצרים), כ-50 קני ארטילריה ו-100 נגמ"שים. למעשה, ספקה ברה"מ פי-3 ממספר הטנקים הכלול שאלה"ב סיפקה לישראל גם אחרי הקרב ובערך פי 2 ממספר המטוסים. ברה"מ שלחה כמוניות מסיבות נספנות של כלי נשק, בהם טילי ק"ק. לשלוח זה הייתה חשיבות מיוחדת, לאחר שבימים הראשונים השתמשו העربים מהר במאגרי הטילים שלהם.

חשיבות ציין גם, שהמצרים היו הרבה פחות מרצים ממאץ האספקה הרוסי במשך המלחמה, מאשר הערכו מקורות מעربיים באותו זמן. המשלוחים הסובייטיים הראשונים כללו בעיקר ציוד, שהיה אמור להגיע הרבה לפני המלחמה. הרבה מן המשלוחים הראשונים, לא סייעו כלל בתמודדות המצרים עם הצרכים הקרייטיים והליקויים שלהם. צה"ל עשה טעות חמורה יותר בהערכת-חסר של הצרכים ושל אובדן ציוד, למורת שהם מצרים וسورיה טעו. הצדדים הזדקנו בהערכת-חסר של הצרכים ושל אובדן ציוד, כאשר המשלוח הקרייטי מביניהם היו משלוחי הים האמריקאים של כלי למאציז אספקה מיידית, כאשר המשלוח הקרייטי מביניהם היו משלוחי הים האמריקאים של כלי נשק. לישראל הייתה כמות כלי נשק שהיה מספקה רק ל- 7 עד 15 ימי לחימה. בכך משמעת אש ירודה, הוביל הדבר למחסור בתחוםות, תופעת "צואר בקבוק" באספקה, ובקשות נואשות לאספקה אוירית מארה"ב. הליקוי במוכנות לוגיסטית לפני המלחמה, הוביל גם לאחזקה ולאספקה גורעה של ציוד נייד וכן הביא לביעות נספנות בתחום אספקת הציוד המלחמתי של ישראל. לעומת זאת ציוד נייד יוכל להביא לביעות נספנות בתחום אספקת הציוד המלחמתי של ישראל, מה שאפשר לצה"ל לחתן סיכון תוך שימוש במאגרי הנשקיות עוד לפני שהספקה מארה"ב הגיע.

כפי שהזכיר קודם, אגרו המצרים והسورים מצבור מסיבי של אספקה, תוך חיקוי המודל הסובייטי של מתן העדפה לאחסנה בichi קרביות, אשר ברכוזים רפואיים, דבר שהפחית בהרבה את בעיות ניהול הלוגיסטיקה שלהם וגם את היקף הפגיעות במאגרים הלוגיסטיים. בניגוד לכך, נתנה ישראל למערכת האחסנה והמלאים שלהם להתרדרר, מצב שהעניק לעربים יתרון משמעותי. יותר מ-300 טנקים מכוחות המילואים וכמעט 100 טנקים בכוחות הסדיירים, לא היו מוכנים בקרב כשהחלה המלחמה.

חידות רבות חסרו כמעט 10% מאספקת הקרב שלהם וכמחצית מטנקים המילואים סבלו מבעה תחזוקתית כלשהי. הדבר עלה לישראל בחומר נגשנות נוספת מ-5% של כח הטנקים שלא במשך הימים הראשונים של המלחמה. מחדלים אלה התקיימו גם בתחוםים רבים אחרים בקרב צה"ל ולעתים היה צורך בהשבת ציוד אזרחי, כאשר זה יכול היה לשמש ככעתודה. הדבר היה לחק מוחשי בערך של שמירה על מוכנות הציוד הקיים. לאספקת-יתר לוגיסטית יש יתרונות ברורים על פני השיטה של תת-אחסנה או אספקת-חסר הנפוצה ברוב המערכות המערביות, הבולטת בעיקר בזכות האמריקאי על מעי מסובכות ניהול לוגיסטי ריכוזי.

שינויים במבנה הכח בין 1973 ל-1982

הקלחים המעשיים ממלחמת 1973

ישראל וسورיה למזו ללחמים נוספים מקרבות 1973 במהלך התקופה שבין 1973-82. סוריה, בדרך כלל, ייימנה את לключи 1973 בשאיפתה לאיזון כמותי וטכנולוגי עם ישראל. היא התרכזה באגירה מסיבית של ציוד צבאי מבראה"ם, ופיתחה כוחות הדומים, במובנים רבים, לאלה שהיו בידי מצרים ב-1973.

سورיה שיפרה בצורה משמעותית היבטים רבים של אימון ואירגן צבאי, אך השיגה סטנדרטים גבוהים רק בתחום הלחימה בקי הגנה וمارבים מתוכננים ומעוצבים היטב מראש. התרחבות מואצת ואנדראטומוסית, הביאו לכך שسورיה רכשה ציוד חדש וטכנולוגיה חדשה יותר מהר משיכלה לקלוט. מעורבותה בפעולות צבאיות מוגבלות לבנון וחילוקי דעתות פוליטיים פיצלו את הצבא והציבו יעדים בתחום בטחון פנים, שהקשו על הכנוטיה למלחמה בישראל.

היקף ההתקצבות הכוחות הסוריים מוגדר דרך העבודה, שמכוח פעיל בן 120,000 חיילים ב-1973, התרחב הצבא ל-179,000 ב-1982; כח הטנקים السوري גדל מ-1,170 ל-2,990; כח הנגמ"שים והשריון السوري גדל מ-1,000 ל-1,600; חיל האוויר גדל מ-10 ל-30 אלף איש וכוח מטוסי הקרב שלו גדל מ-326 ל-450.

הבעיה הבסיסית בהתרחבות זו, נעוצה הייתה בעובדה שעוצמת הטנקים והארטילריה גדלה כמעט פי-3, ואילו מצבת כח האדם הפעיל, גדלה בפחות מ-50%, בשעה שמבנה מערך המילואים السوري נותר חסר השפעה ובلتוי מאורגן. ציוד לחימה רומי, בשווי של יותר מ-10 מיליארד דולר, נשפך לתוך ארגון, שפckt לא היה מסוגל לקלוט אותו.

בקיצור, סוריה נעשתה תלוייה במסה סטטית והגנתית, ללא השגת יכולת כמו זו שהפגינה מקרים, לאמץ טקטיקות חדשות, טכנולוגיות ומעי' שוי'ב, החינויות לארגון הצד החדש וניהולו. סוריה חוותה מהומה ואנדראלמוסיה בקרבת כוחותיה, באופן שוטף, כך שלהתרכבות הכוחות הייתה השפעה שלילית וכוחותיה נשאו מושפעים מפוליטיקה בדיק בעיתוי בו נדרשו להפוך ליותר מקרים.

בניגוד לכך, הגיבת ישראל לתקחי 1973 עם שינויים רבים יותר משמעותיים:-

* ישראל פיתחה מעי' פועל'ש מתקדמות בהרבה: היא פיתחה וארוגנה כוחות הגנה מרחביים ברמת הקורפוס; לארגון ברמת האוגדה הוקמה משמעות וחסיבות אמיתית; היא ארגנה את חיל האוויר כך, שיספק לה פיקוד מרכזי אפקטיבי לניהול משימות התקפה, להן מעי' הגנה אוירית ריכוזית; מערכות פיקוד נידונות לחלוטין פותחו בשביל מפקדות האוגדה; רשותות מזען מרכיבות הוקמו לשם לימוד מערבי קרב, ייחדות סיוע ויחידות לוגיסטיקה; מזען"ט סופק לרמת האוגדה בכך לספק מידעין "בזמן אמיתי".

* הוגדל היקף כח האדם הפעיל בכל הזרועות, בכך להפחית פגיעות להפעלה, וכך לספק גרעין רחב יותר של כח אדם עם מקצועיות טכנית גבוהה. כח זה גדל מ-75 אלף ב-1973 ל-172 אלף ב-1982 - גידול של 130%. הכח הצבאי הסדייר יותר מאשר הכפוף את עצמו (מ 11 ל 25 אלף), בעוד ששינויים בחוקי שירות החובה ושימוש מוגבר בנשים, הגדיל את מספר חיילי הסדייר מ-50 ל-110 אלף. צבא הקבע יותר מאשר הכפוף את עצמו.

* גידול זה בכוחות הסדיירים לא הביא לתלות מבצעית פחותה בכוחות המילואים, שגדלו מ-275 ל-450 אלף, גידול של יותר מ-60%. במקביל, עוצב מערך האימונים מחדש בכך לשפר את התכנים הטכניים ולזרם טוב יותר את המציגות.

* ישראל עברה מכוח של טנקים ומטוסי קרב, לצבא של כוחות משלבים. נרכשה כמות גדולה של נשק ארטילרי מתנייע, נשק נ"ט מודרני ונשק ח"יר בינווני ובבז. ב-1973 לא היו בידי ישראל חטיבות תותחים עצמאיות וב-1982 היו לה 15. חיל התותחים הפך לגורם מרכזי ורכש מערכות לטוווח רחוק כגון: משגר רקטות מתפצלות, מזען"ט ושליטה ממוחשבת באש.

* ישראל נעשתה כח טכנולוגי מאוזן: נוספה טכנולוגית שוי'ב וטכנולוגיות ניהול קרב, לדgesch הקודם ששמה על שרירן מודרני ומטוסי קרב מן הטובים ביותר. היא הוסיפה מערכות מודרניות לשילטה באש ומערכות לראיית לילה. היא אימצה מערכות אמריקאיות ללחימה אלكتروנית והתקדמה בתחום המזען"טים ומעי' חישנים. היא שיפרה את הנגמ"שימים שלה, וקנאה או פיתחה גורמי הנדסה ומערכות סיוע מתקדמים.

* ישראל הכפילה סימולטנית את השירות שלה: היו לה כ-2225 טנקים ב-1973 ו-3,800 ב-

1982; היו לה 11 חטיבות משורינות ב-1973 ו-33 ב-1983. ישראל גם שיפרה את הטנקים שלה והכניסה לשימוש במשגרי פצצות עשו 60 מ"מ, כדי לסייע בדיכוי נשק נ"ט, לצד ירי מדווכות עשו.

* ישראל הרחיבה את מערך החיר, מכנה באופן מקיף את כוחות השדה והוסיפה הגנות מרחביות: היו לה 9 חטיבות חיר ו-4 חטיבות צנחים ב-1973, ועד 1982 היו לה 10 חטיבות ממוכנות, 5 חטיבות צנחים ו-12 חטיבות חיר. לישראל היו פחות מ-1,000 נגמ"שים מודרניים ב-1973, וב-1982 כ-4,000.

* הוכשרו יхи חיר נידדות לנעו לצד הטנקים, לדכת חיר אויב ונשך נ"ט: יхи חיר מוכנו היטב כדי לאפשר תנועה. לצד הטנקים ווחל"מי-3-M, הקימה ישראל יхи חיר מובחרות, שאומנו במיוחד לחימה בפועלות קרב משלובות עם הטנקים. אלה נעו על נגמ"שי 113-M, והשתלבו ברמת הגדר עם נגמ"שיים נושאי מרגמה 81 מ"מ בכדי לספק סיוע אש קרובה. גורמי הנדסה קרובים מוכנו, שורינו ואורגנו בכדי להתקדם עם השירות והחיר המוכן.

* ישראל רכשה את מסוקי התקיפה הראשוניים שלה: היא קנתה ב-1975 ושישה מסוקי AH-16-Q, שנשא טילי נ"ט TOW. ב-1978, קנתה ישראל את מסוקי הנ"ט הראשוניים לטיפוס ה-Q, וכן טילי נ"ט Hughes 500 "דיפנדר", לסריקה וסיוע אש קרובה. אלה שלה, את ה-AH-15, וכן את ה-MD 500Hughes "דיפנדר", לסריקה וסיוע אש קרובה. אלה שולבו בחיה"א כפתרון פוטנציאלי לביעית יכולת הנ"ט הניידת, שמסוגל לנצל את הגנת תוואי השטח ולהתחמק מרוב טילי הקרקע-אויר בקו המוצבים הקדומים.

* ישראל כמעט הכפילה את מגור התהומות: האספקה לחימה אינטנסיבית הוגדלה מכ-14 יום, בתחילת מלחמת 1973, ל-28 יום עד אמצע 1975 והיא הורחבה עוד במשך השנים.

* ישראל שיפרה בצורה משמעותית את השירותים הרפואיים ואת ציוד ההגנה: צוותים רפואיים ומנתחים הובאו קרובה יותר לחזית. (שינוי זה לא יושם בפועל ב-1982, מפני שרוב הנפגעים חולצו לעורף). יחידות עשו שימוש רב יותר באופדי מגן. קסדות נעשו הרבה יותר מקבילות, אך לא בלי התנגדות. צוותי טנקים צוידו בחיליפות חסינות האש, ומערכות כיבוי אש לטנקים אף הן נהיו תקניות.

שינויים אלה, הם האינדיקציה הטובה ביותר ליתר לקחים המבצעיים של ישראל מן המלחמה. חשוב לציין, שישראל הדגישה יותר את נושא מיידיות התגובה של כל מרכיבי הכוחות המשולבים, באמצעות שימירת יתרון צבאי, מול ההתקומות הטכנולוגיות של כוחות סור"ם וכאמצעי לעמדות מול השיפור המתמיד של הכוחות והיכולות של הכוחות הערביים בלחימת הגנה. היא הדגישה את מהירות התגובה ואת הפעולה העצמאית, הצד שאיפתה ליצור מערכת שוו"ב, שתוכל להקנות שליטה מרכזית בהקצת הכוחות.

קונצפציות אלה דחקו את האומנות שבニアידות טקטית ובתנווה עצמאית והציבו את השוו"ב על הסף. הן אף יצרו חוסר וודאות של ממש בנוגע לכובלה של ישראל להפעיל את הקונצפציות אלה בהצלחה, עוד לפני שנוסף בקרבות 1982:

- ★ מבנה הכח החדש וקונצפטיות המבצעיים החדשה, היו יקרים מאוד, כמעט מעבר להקצתות שישראל יכול להרשות לעצמה במונחים של כסף וכח אדם.
- ★ תרגיל אחר תרגיל חשוף חסר וודאות רציני בנוגע לכובלה של ישראל להשיג את מהירות התגובה ואת מיוזג הכוחות המשולבים לה היא שפה.
- ★ ישראל לא הגיעו מעולם לפיתוח עמוק של דוקטרינה ללחמת הרים ושתח בני. הייתה התקדמות מסוימת בתחוםים אלה, אך ישראל תיכננה יותר פעולה בגדרה המערבית ובוגדן מאשר לפעולות התקפה בסוריה, בגדרה המזרחתית של הירדן ובלבנון.
- ★ ישראל מאנה לעמוד על הסיכון הטכניים והטקטיים של לחמה בשטח בניו ועל הצורך בחיבור, שיאכל לנקוט את תפקיד התקפה בלחמת הרים. היא לא בchnerה כראוי את מידת פגיעות הנגמ"ש, או את הרמה בה היא מסוגלת לסייע לשירות בטנקים נגד כוחות מגינים, הערכונים היטב באזוריים בהם כוחות משורינים לא מסוגלים לתמן.
- ★ בעוד ישראל עיצבה מחדש את כוחותיה למבצעים משולבים, בכך טכנולוגי מאוזן, היא השaira את מסוקיה בידי חיל האוויר. ההתרכזות הטבעית של חה"א במטוסי הקרב שלהם, הביא להפחיתה מסוימת במעמד המסוק, חלק מן הניסיון לモודרניזציה. כתוצאה לכך, לא התעמקה ישראל כראוי בפוטנציאל הטמון בשימוש במסוקים המבצעיים ולכך רכשה מהם מספר מוגבל, יחסית.
- ★ ישראל שיפרה את הפוש"ש והשוו"ב שלה, אך מאנה לשפר את המבנה האסטרטגי והפוליטי של המודיעין שלה, או את היכולת לניצול מבנה המודיעין שלה לשם השפעה על החלטות מפתח ברמת הממשלה, שעלייהן מתבססים המבצעים. המודיעין הצבאי נשאר תחת שליטת הרמטכ"ל ושר ביטחון, ולא הצליח לספק דיווחים עצמאיים לקבינט.

ערב-ישראל: מגמות בהתקצמות הצבאית 1947-1973

הערות	1973		1967		1956		1949-1947		השנה והמדינה	מס"ד
	ערב	ישראל	ערב	ישראל	ישראל	מצרים	ערב	ישראל		
	ט	ט	ח	ז	ו	ה	ג	ב		
כוחות יבשה (כ"א)	350,000	350,000	289,000	522,000	60,000	88,000	70,000	22,500	1	1
	2,120	3,000	800	2,250	305	500	145	—		
	3,145	3,250	—	—	—	—	—	—		
כוחות ימיים (כ"א)	8,000	20,000	4,000	16,100	3,200	7,300	2,000	7,000	2	2
	85	165	25	172	5	45	—	—		
	17,000	93,000	8,000	39,500	—	—	3,000	—		
(1) מטוסים	625	1,280	340	940	150	340	80	45	3	3

שיעור הגדול בכוחות: 1973-1967

הערות	מצרים וسورיה				ישראל				היחס שבין כוחות سورיאים ומצרים לצה"ל				הנושא	התחום	מס'ד
	% ההגדול	1973	1967	% ההגדול	1973	1967	% שינוי	1973	1967						
י"א	ט	ח	ו	ה	ה	ה	ג	ב	א						
	70	540,360	321,975	65	373,000	225,050	0	1.4	1.4	כ"א בר-גיאס			1		
	145	4,150	1,700	110	2,120	1000	30	2.2	1.7	טנקים מערכת עקריים			2		
	125	2,085	925	180	570	200	20	3.7	4.5	ארטיל (מעל 100 מ"מ)			3		
★ כנראה טעות (במקור)	*40	*40	*40	80	475	260	30	2.2	1.7	מטוסי קרב סילוניים			4		

הஐיזון הערבי - ישראלי באוקט' 1973.

עירק	ירדן	سورיה	מצרים	מצרים וسورיה	ישראל	מדינה , ישראל	חסן		מס' סד'
							א	ב	
כח אדם צבאי-כולל									
	69,360	271,000	350,000	621,000	373,000	1)	מأומן למלחמה		
	69,060	221,000	350,000	571,000	113,000	2)	כוחות סדרים		
כוחות יבשה									
95,000	64,300	250,000	250,000	500,000	350,000	1)	מأومן למלחמה		
—	67,000	200,000	250,000	450,000	90,000	2)	כ"י סדרים		
(3) דיביזיות									
2	2	2	2	4	7	.	א) משוריינות		
4	3	3	8	11	0		ב) חי"ר/ממוכן		
?	1	7	17	24	18		ג) חט"ז עצמאיות		
(4) אמל"ח									
1200	540	1642	2000	3742	2100		א) טנקים ביןוניים		
1500	470	1215	2300	3515	3450		ב) נגמ"שים/זחל"מים		
600	130	675	1280	1955	570		ג) תותח 100 מ"מ		
?	65	335	280	615	750		ד) מרגמות		
?	—	685	890	1575	650		ה) משגרי נ"ט וטנ"ט		
?	0	24	12	36	0		ו) רקטות וטק"ק		
?	0	350	1280	1630	95	.	ז) משגרי נ"מ		
?	290	1900	2750	4650	1000		ח) תותחי נ"מ		

						<u>חיל האוויר</u>	3
—	4,900	9,000	23,000	32,000	17,000	(1) כח אדם כולל	
306	55	354	627	981	476	(2) מטוסי קרב	
—	65	195	540	735	650	(3) טיסוי קרב	
—	7	18	38	56	12	(4) בסיסי חה"א	
—	52	234	546	780	400	(5) דתק"ים	
—	6	67	194	261	92	(6) מסוקים	
—	11	8	77	85	48	(7) מטוסי תובלה	
—	0	10,000	60,000	70,000	2,000	(8) כ"א בהגנה אווירית	
—	1	85	360	445	20	(9) מכ"מי התרעעה	
—	2	4	6	10	6	מוקדמת (10) מטוסי סיור	
						<u>חיל הים</u>	4
—	160	2,000	17,000	19,000	4,000	(1) כח אדם כללי	
0	0	0	5	5	0	(2) משחתות ופריגטות	
4	6	8	17	25	14	(3) סט"ילים	
0	0	0	12	12	1	(4) צוללות	

- שמור -

- 1 -

נספח ג'

אבדות במלחמות ישראל-ערב 1948-1973.

ג. המגמה הכללית - מלחמות 1948-1973.

1973		1967		1956		1948		מלחמות	מספר
ישראל	ערבי	ישראל	ערבי	ישראל	ערבי (1)	ישראל	ערבי	התקף סדי	
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	
									נפגעים: (2)
2510-	8528	750-	4296	189-	1000	4500	4800	(1) הרוגים	1
-2838		-983-		-210					
7500-	19549	4517	6121	899	4000	15000	25000	(2) פצועים	
-8800									
11310-	28077	5267-	10417	1088-	5000	21000	40000	(3) סה"כ	
-11638		-5500		-1109					
									2 אבדות ציוץ:
400-	1850	200-	965-	40	30	—	—	(1) טני מערכת	
-850		-394	-1000					(3) עקריים	
102-3	392-	40	444-	15-20	215-	—	—	(2) מטוסים	
	-468		-500		-330				
0	19	0	?	0	2	—	—	(3) ספינות קרב	

- שמור -

2. אבדות במלחמת 1973 - פroot

מס' סדר	מדינה	ישראל ערבים סה"כ	מצרים	سورיה	ירדן	עירק	ערבי אחר
סדי חתך	א	ב	ג	ה	ו	ז	ח
1 נפגעים:							
100	1) הרוגים	2838	8528	5000	3100-	28	218
				-3500			
300	2) פצועים	8800	19549	12000	6000	49	600
?	3) שבויים/נעדרים	508	8551	8031	370-	—	20
				-500			
2 אבדות ציוד:							
?	1) טני מערכת עקריים (4)	840	2554	1100	1200	54	100-
					-200		
?	2) שריון (آخر)	400	850+	450	400	—	?
?	3) נשק ארטילרי	?	550+	300	250	—	?
?	4) סוללות נימ"	—	47	44	3	—	—
30	5) מטוסים	103	392	223	118	—	21
?	6) מסוקים	6	55	42	13	—	?
—	7) כלי שיט	1	15	10	5	—	—

הערות:-

- (1) כולל רק נפגעים מצרים בלחימה נגד ישראל. אבדות בצד ציוד כוללות את כל האבדות המצריות, בנוסף אלה שנגרמו ע"י צרפת ובריטניה.
- (2) שבויי מלחמה, ומידע חסר הם לא אמינים מספיק בצד לצרף.
- (3) הנתון הנמוך משקף אבדות שלא יכלו לשוב לקרב עד סוף המלחמה. הערך הגבוה משקף פגיעות שהושבתו זמנית אך חזרו לקרב.
- (4) כנ"ל.

נספח ד'

מאזן הכוחות המשולבים במלחמה אוקי 73'

האייזון בכוחות המשולבים במסגרת הסד"כ הכלל
של כוחות יבשה ערביים וישראלים.

כלי נשק עיקריים כאחוז מכח הטנקים:

מספר	התחים	ישראל	מצרים	سورיה
.1	טנקים	100%	100%	100%
.2	גמ"שים וחל"מים	200%	100%	65%
.3	תותחי 100 מ"מ	15%	90%	80%
.4	מרגמות מעל 100 מ"מ	20%	15%	20%
.5	נשק נ"ט	15%	220%	115%
.6	קני נ"מ ו-SA-7	30%	60%	55%
.7	SA-6 ומשגרי "הוק"	7%	20%	15%

האייזון בכוחות המשולבים בכוחות היבשה הערביים והישראלים - לפי חזיותה

כלי נשק עיקריים כאחוז מכח הטנקים הבינוניים:

מספר	התחים	ישראל	מצרים	سورיה	חזית סיני	חזית הגולן
.1	טנקים	100%	100%	100%	100%	100%
.2	תותחים	20%	80%	20%	15%	115%
.3	נשק נ"ט	25%	380%	400%	20%	?
.4	קני נ"מ, SA-7	?	85%	85%	?	85%
.5	SA-6, SA-2, "הוק"	10%	20%	20%	10%	20%

- שמור -

- ✓ -

נספח ה'

מטושים שהושמדו בקרוב

אבדות בין 67' ל-73'

	כולל			קרע אויר		
	<u>'73</u>	<u>'67-'73</u>	<u>'73</u>	<u>'67-'73</u>	<u>'73</u>	<u>'67-'73</u>
חה"א ישראלי	107	27	77	15	15	2
חה"א מצרי	453	162	97(2)	37(1)	334	125

(1) 13 מטוכם - ע"י טילי "הוק".

(2) 25 כנ"ל.

אבדות חה"א הישראלי ב-73'

ס.א-2,3,6	ס.א-7	תותחי נ"מ	אויר-אויר	לא ידוע	כולל
40	6	31	15	17	109

אבדות חה"א הישראלי בעמק הבקעה (1982)

ס.א-2,3,6	ס.א-7	תותחי נ"מ	אויר-אויר	לא ידוע	כולל
0	1	0	0	NA	1

- שמור -

**20 שנה ל"מלחמת יום הכיפורים"-
הסטוריה ולקחים**

הזמןה

**סדרת ימי עיון ל Każdy מודיעין
יולי - אוקטובר 93'**

20 שנה חלפו מאז "מלחמת יום הכיפורים" - אروع המהווה אבן דרך מרכזית בולדות מדינת ישראל, צה"ל וחיל המודיעין.

לאירועים שקדמו למלחמה, למודיעין שספק במהלכה ולקחים שהופקו בעקבותיה נודעת השפעה ניכרת על דמותו של מערך המודיעין ביום, היבטי ארגון, נוהלים, תהליכי ובעיקר - בתחום המודיעות.

עם זאת, חלקו השני וחילופיו הדורות גרמו באורח בלתי נמנע להחלשות המסדר העובדתי ולהתמעטות הידע אודות המלחמה.

שנת ה - 20 למלחמה מהו איפא הזדמנויות נאותה, מעשית וסימלית כאחד, לזכור מחדש את קורות המלחמה ואת קיחתה. לצורך כך נקיים סדרה בת שלושה ימי עיון בהם יסקרו חוקרים ובולי תפקדים dazu את המאורעות שקדמו למלחמה, את המודיעין שספק במהלכה ואת הערכות אמר"ן/חמן"ן אחרת.

יבחנו נא כל אחד בתחוםו מה ניתן ללמידה המלחמה שהיתה ולǐישם בתחוםי עיסוקו ביום.

**היזמן לימי העיון הינו אישי - ההתייצבות חובה
шибוראים - ע"י לשכת קמנ"ר בלבד.**

لتשומת לב: יתכנו שינויים בתוכנית, בשל אילוצים.

20 שנה למלחמת יום הכיפורים
ההיסטוריה ולקחים

תוכנית כנס מס' 1 (12 יולי 1993)

התרעעה למלחמת יום הכיפורים

* דברי פתיחה לסדרת הכנסים - מפקד ביה"ס למודיעין.

חלק א' - הרצאות פתיחה (כ-15 דקות כל אחת)

* **מבוא ורקע לתקופה** - תא"ל (מיל') אפרים לפיד, מנחה הכנס.

דובר צה"ל, מפקד גל"צ, רמי"ח איסוף, מפקד מרכז בי"ח 8200.

ב-1973 - רע"ן הפעלה במחלקה איסוף.

* **שורשי כשל ההטרעה** - תא"ל (מיל') מאיר אלון.

ס"ר ראמ"ן, קמ"ן פד"מ, ע' רח"ט מחקר להערכתה.

ב-1973 - קצין במדור ברה"מ בענף מעכבות במחקר.

* **ההונאה המצרית** - תא"ל אהרון זאבי ("פרקש")

ע' ר' אג"ת לתכנון (קדום - מפקד יח' 8200).

ב-1973 - סרן במערך המודיעין האוורי.

* **ההפטעה וביטוייה במלחמה יה"כ** - אל"ם (מיל') ד"ר אפרים קם.

ע' רח"ט מחקר להערכתה, מדריך ב-מבל.

ב-1973 - מ"מ רע"ן ירדן במחקר.

* **ההטרעה בראשית הקברניטים** - סא"ל שמעון גולן.

חוקר במחלקה ההיסטורית.

* **ההטרעה - היבטים מודיעיניים** - תא"ל (mlin) יואל בן פורת.

דובר צה"ל, נספח מודיעין בארא"ב.

ב-1973 - מפקד יח' 8200.

הפסקה

חלק ב' - רב-شيخ - שאלות ותשובות (כ-90 דקות)

בנושא חלק מהמרצים ישתופו בצוות המש��בים בעלי תפקידים מרכזיים מאותה תקופה, שהתייחסו גם למילוי האנושי בארץ: (ציון התפקיד מתיחס לתקופת המלחמה):
אלוף (mlin) אביעזר יער, רע"ן סוריה במחקר.

אל"ם (mlin) חגי מן קמ"ן פיקוד צפון.

אל"ם (mlin) זייז קニアזר רע"ן ירדן במחקר, החל מ-8 אוק' - מ"מ רע"ן מצרים.

סא"ל (mlin) בנימין סיינטוב קצין מערך בפיקוד דרום.

הרצאת אורח (כ-45 דקות)

מקומו של המודיעין בהטרעה למלחמה - אלוף (mlin) ישראל טל.

ס"ר הרמטכ"ל וראש אג"ם במלחמה יה"כ.

הכנס מוגדר כפורום חיליל סגור, שנועד לעורר דיון ומחשבה בקרב קציני המודיעין.

לדברים שייאמרו בכנס עשוייה להיות רגישות מוגנת, וחל איסור על אליזורם.

או ייחוס מוחוץ במסגרת החיליל.

20 שנה ל"מלחמת יום הכיפורים"
ההיסטורית ולקחים
תוכנית כנס מס' 2 (22 ספטמבר 93)

המודיעין במלחמת יום הכיפורים

חלק א' - הרצאות פתיחה:

(כ- 30 דקות כל אחת)

- * המודיעין נוכח כוח המשלוּח העירקי - ד"ר רפי יקר חוקר במלחת היסטוריה.
- * הפקת המודיעין מתק"א ועובדת המרפ"ז - סא"ל (מיל') עוזד קם ב- 73 מפקד מרפ"ז.
- * לשון המודיעין הקורי בAITOR הפוריצה הסורית ברמה"ג - צבי עופר עוזן "מערכות".
- * השפעת המודיעין על קבלת החלטות ברמה האופרטיבית, בהקשר של העברת דיביזיות השריון המצריות למזרחה התעללה - שמעון גולן חוקר במלחת היסטוריה.

הפסקה

חלק ב' - רב שיח בהשתתפות:

(ציון התפקיד מתיחס לתקופת המלחמה)

- * רב אלוף (מיל') דן שומרון - מח"ט בסיני.
- * אלוף (מיל') יוסי פלד - מח"ט ברמה"ג
- * אלוף (מיל') יהושע שגיא - קמ"ן אוגדה בסיני.
- * אל"ם (מיל') משה צור - קמ"ן חטיבה ברמה"ג.

מנחה: עמוס גלבוע

הכנס מוגדר בפורום חיילי סגור, שנועד לעורר דיון ומחשבה בקרב קציני המודיעין. דבריים שיאמרו בכנס עשוי להיות רגישות מובנת, וחל אייסור על איזורם או יჩסם מחוץ למסגרת החיל.

**20 שנה ל"מלחמת יום הכיפורים"
הסיפוריה ולקחים
תוכנית בנס מס' 3 (3 נובמבר 93')**

לקחים מ"מלחמת יום הכיפורים"

* 08:30 - התכניות.

חלק א' - סקירהות פתיחה:

- **לקחי צה"ל בתחום המודיעין** - אל"ם בני מיכלסון.
- **לקחי אמ"ן וההערכות לאחר המלחמה** - אלוף (מיל') שלמה גזית.
- **לקחי המודיעין הכספי** - אל"ם (מיל') מוטי כץ.

בתום הסקירה - יענה המרצה לשאלות/התיחסויות.

12:30-11:30 - הפסקה ואירוע צהרים

- **לקחי המודיעין - הקמת מקמןיר** - תא"ל (מיל') דב תמרי.
- **לקחי אמ"ן-מחקר** - אלוף (מיל') אביעזר יורי.
- **שאלות לחבריו הפائل והתיחסותם.**

מנחה: מפקד בה"ז 15

הפסקה

חלק ב' - "במה חופשיה" - לסייעם סדרת המפגשים:

- **התיחסות קציני אמ"ן לכל הנושאים שהוצעו במסגרת הסימפוזיונים אודות "מלחמת יוון" וכו'.**

מנחה: קמןיר

- **סיכוםים:** 15:30 *
- = קמןיר.
- = ראמ"ן.

הכנס מוגדר כפורום חילוני סגור, שנועד לעורר דיון ומחשבה בקרב קציני המודיעין. לדברים שיאמרו בכנס עשויה להיות רגשות מובנות, וחל איסור על איזכרם או יהוסם מחוץ למסגרת החיליל.